శ్రీ

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః.

ఇది

రసాలంకారాది గుణము లుట్టిపడఁగా నీ శైవగ్రంథము లోకమందున

శ్రీ చెన్నబసవపురాణము.

బ్ర - శ్రీ - అప్పలూరి పండితారాధ్య కవి విరచితము

యీకవిని కాళిదాసాది మహాకవులతో

సముఁడని చెప్పవచ్చును.

బ్ర. శ్రీ. మాదిగొండ శంకరశాస్త్రుల వారిచే పరిష్కరింపఁబడి

సికింద్రాబాద్ నివాసులగు, వైశ్యశ్రీ. పబ్బా వీరన్న

బాలకృష్ణయ్య గారల ప్రకటనోద్యమముచే.

బల్లిస్న శ్రీ శివపురపు నరసయ్యగారి

శ్రీ రామలింగేశ్వర ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపఁబడియె.

వరంగల్.

మొదటి కూర్పు ప్రతులు, ౧౦౦౦.

సం, 1917 పింగళ నామ సం॥ కార్తీక బ ౧౩

శ్రీగురుభ్యోనమః

చెన్నబసవపురాణము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ॥

ఉ॥ [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ॥ చ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥ ఆ॥ [illegible]
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ॥ సీ॥ [illegible]
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible]

సీ॥ బూనివినుతించెద ప్రణామ పూర్వకముగ ॥ మ॥ వరసర్వజ్ఞశి
ఖామణిశ్రీ ప్రథిత సద్వాద ప్రమోదాకరుల్ । నిరతోద్యచ్ఛివధర్మసంచ
రుంగళా నీకాంచితావాసుల్ భా । స్వరలింగాన్విత దేహుల్ సర్వవిబుధ ప్రా
ర్థామృతాధారభా । సురపాదుల్ గళితారిపాల్కురికి విశ్వేశుల్ గొల్తు సో
మాహ్వయుల్ ॥ మ॥ వరవల్మీకజనన్న పార్వముఖ గీర్వాణాంధ్ర భాషా
కవి ప్రవరమాంభోనిధులం జనాత్మ యుగజీవంజీవతోషాక్రియా । శరతేజోని
ధులంనిజానుపమ వాక్య వ్రాతసంపదనా । స్ఫురదాశాంబుధులం దలంతు
సతతంబుల్ కార్యసంసిద్ధికిన్ ॥ క॥ అనియిష్టదేవతా ప్రా । ర్థనముగు
రుస్తోత్రముల్ పురాతనగణస । ద్వాసజాతవందనముకవి । జనసుతిగా
వించియుక్కొ జంబగునేర్పుల్ ॥ సీ॥ కమనీయధర్మార్థ కామమోక్ష
సుఫలానీకంబునకు సురానోకహంబు । బంధురవిజ్ఞాన భక్తివైరాగ్య
నిష్ఠామహాశ్రీకములకు శంబరనిధి । సాంఖ్యయోగాదిక చందనభూమి
రుహావళులకు మలయాచలంబు । సలలితసాలోక్య సామీప్యసారూ
ప్య సాయుజ్యముక్తివ్రజములకు గని । యైన శ్రీచెన్నబసవ ప్రధానుభ
వ్య । చరితము సద్గురూత్తము సత్కటాక్ష । గరిమనానేర్చు గతిజార్వ
పరమపావ । నత వహింపంగఁజెప్పబూనంగనంత ॥ సీ॥ తనయునేసూర్య
ద్రశ్రీ తనగాంబుజాతజా తనభోవలగ్నుల ఘనతఁదొగడు । తనసౌఖ్యకల
నశంతను సూనకీశకేతన జమదగ్నిసం దనుల నెంచు । తనరూపగరిమ
శ్రీ తనయునైపధజయుం తనలకూబరులవాదునజయించు । తనయాగి
రాత్రిశాంతనర వాహనదైవ తనగకర్ణుల లెక్కగొనకమెండు । తనవచోగ
రిమంబు ధాతనగిజాలు । తనప్రతాపంబు సూర్యునెంతనఁగనోపు । నత
దుశ్రీకందుకూరివం శాబ్ధిచంద్రు । డగితబిరహేళియమ్మాతలింగారక్కి
మాళి ॥ వ॥ మరియు సమస్త సిద్ధవిద్యాధర పరివృతుండును నసం
ఖ్యామర సంస్తూయమానుండును పరభూభృత్సేతుచ్ఛేదన దక్షుండును
కమనీయ సుధర్మాధి వసుండును నిరంతర గురుభాష్యాను సారప్ర
చారుండును హస్తగత శతకోటి సాధనుండును నందనవిహారసంజనిత
ప్రమోదాస్వాదుండును శచీసమవతీ పుణ్యజనభువనేశ మహాబల
ధనధ్యతు సర్వజ్ఞ సమీరణాగ్నులును నగుచున్న త్రిపురందరుండో

కర్ణామ శ్రుతిరంజకకవి ప్రవరవ్యాహార కోలాహలంబై నిరుపమా మోదసు మనోవిలాస భాసురంబై యశ్రాంతక మలాంచితాల వాలంబై పలలిత నిర్జరాభినయ విహారమూలంబై యాశ్రితాళి మనోరథ పూరణకారణంబై కల్పవృక్షం బననొప్పు నాస్థాన సౌధరాజంబున జ్ఞాతిబంధు మిత్రామాత్య పురోహితసామంత దండనాయక కవి పండితపౌరాణికైతి హాసికపాఠక పరిహాసక తాంత్రికభిష గ్జ్యౌతిషికవాం శికనర్తకము రజకవైతాళిక వందిజనపరి వేష్టితుండై మణిఖచితకాంచన స్వర సింహాసనంబున నొడ్డోలగంబున్న సమయంబున నిజపిత్రు పితామహాదులు మున్నొందిన సత్కృతులు ప్రసంగవశంబున సభాసదులైన బుధజనులు పన్యసించిన విని సంతోష స్వాంతుండై సప్తసంతానంబులలో కృతియు యత్నమాత్రసాధ్యంబు గావున నేనొక్క ప్రబంధంబుగైకొన వలెంగాక యని తలంచి తత్రత్యులకు నిజాభిలాషం బెఱింగించినవారలిట్లనిరి ॥ మ ॥ అంఘ్రీమీరుదలంచిసత్కృతుల పార్థ్యాభీష్టమాప్తోత్తరం । జనమున్ హాహాశనాంబకీ కా ఫలకృత్సంతాన ముఖ్యంబుగా । వృనకీర్తి స్నస్పదమైన యొక్క కృతినిచ్చేయంగ్గా కామ్యమున్ । ఘనమా సింగయ బాచయాదిసచి వోన్నత్యంబు నిందెందెఁ ॥ గీ ॥ సుగుణనత్కృతీను శుభ కార్యసర్వల । తుంధురీణుసరస కావ్యరచను । వీరశైవగ్రంథ వేత్త తేజశ్విగా । నాగయామాత్య డీచ్చుసుకృతి । చ ॥ అనవుడు మందహాసనద నాంబుజుండై యుప్పుడుత్తలూరివా । వనకులపక్కరాజునకు పౌత్రుడు శ్రీగిరి మంత్రిచూళిక్కి । ఘనమతిసూదరాంబికకు నందనుడన్నవ వేశుడే యనం । ఒనుబసవేశమంత్రికను జన్మనిపావయ సత్కవీంద్రుసిఁ ॥ క ॥ ననుబిల్వఁబంచితగు తెర । గునపూజలొనర్చి యిష్ట గోష్ఠివినోదం । బునకాంతప్రాస్ధగనవగ । వినయవచోగరిమనని యె వేడుకనాతోఁ ॥ చ ॥ శివకరుణాకటాక్షమున జేకురెదక్కిన యుట్టిసంతతుల్ । కవిజనహృద్యముల్ భువన గణ్యముభక్తిర సోన్నతక్రియా । భవనముకిల్బిషప్రకర పాటనమైతగు నొక్కసత్కృతిన్ । దవిలి మదీప్సితంబిపుడు దానమనోరథ పూర్తి జెందెడిన్ ॥ క ॥ సంతాన భూజములలో । సంతానంబైనయట్టి సత్కృతినీచే । గాంతుననిరోకిన్

జొండిత । న,,ల, మూ నుసగి వలయు నరసతీంద్రా ॥ మ ॥ అని
బూనడ సిక్సితాంబరమణీ హారాగ్రహారాశ్వనం దనవిటీ
భూ సుమనోగామూదివస్తువ్రజం । బునన క్వేత్య బహూంకరి
యు నే పూర్ణానుకూలదంబులో । న ఘంబైనలదీ యవ్వనౌ కథనం

—,*, కృతిపతి వంశావళి ,*—

శ్రీనగ ॥ క ॥ హ్యాతి భూముయు హారిగా । హిమ
విష్ణుపత్ర యూ ధరిలియ శతపాకుధార్యతిం । హిం
వెలయుసన్న నీళా ॥ తె ॥ అట్టాసనాటకులమున
స్వగు ప వృద్ధి నిజ్ఞమహాశ్రీశ । శ్రీ కయువ
శ్రీ పింపాందురహీశా ॥ క ॥ ధమ ఘునప్పయు తిక । ని
నుద్భ వించ యసుడటో । బ్రాహ్మణులు లిఖాత్మజ । చెం తెలుప్పడి
షతిగార్తితతి ॥ ॥ లప్పముంత్రి భార్య లైన పార్వతియం । గా
యుండ సి టుల గనిరొగ్ర మాంభిధా యు సంబ్బం
శ్రీగిరికొన్వ వి నే ముటుట । ఉ ॥ అందు లపార్వతి కుమా
గొందిన ఒర్గనారాయణం । డి నుపరాంఘ్రి భక్తి గరి యకుని
త్రిశక్తి ట్టు సు నృత్యోక్తగాట నపరి గ నారు గంధ
నందను రామకృష్ణుని నామని గాంచె గ్రత్రసిద్ధిగా ॥ ఉ ॥
గురాయకృష్ణశివ భాన కుటుంబము భూమిసంతోష । బున త్రిజగద్ప్రప
భూయ రాముడ నంగ మే । రుమ పతి భూ తంబు ఋ పా
ఖదాతపుంసక కీర్తి । ప్పగిదయా భరయిపను ధా అ
హించ్చుగా ॥ సీ ॥ భూమండలి భూ ప రాయ్యునిను హేల
గరాజ్య మేలు కుండి । నిడుద వ్రల్ల్యముల నిడుపమా వ
 బాబ నరనకిసురల కృగహారములు లోపంతి స్థాయిగా నొసగవ
ఎత విపరములకు । వాంఛితార్థణంబుల వ్వారిగా నొసగుచు
గొనుచు బహుళపుత్ర । పౌత్రకళ్యాణవృద్ధిచే బరిఢవిల్లె । శాంతి
శ్రీశివపాద కమలజాని । దళితవిమతావనిరుపను జానకోని । రంగ
 ధూర్మ రాయపరాళి ॥ గీ ॥ అప్పనకు పిన్న యూ లైన యొట్టికం
కుద్భవించి యాశ్చజ యుగ్మ కమున । నప్పితికి విజం దొడుగ త్ర మా

తిమిరారి । యావిభేదియు ఘనమోహారణుఁడగుచు ॥ క ॥ ఆతడు కోం
డాంబికయుం । దాతత శైవవ్రతునిన దాచారగుణో । పేరునిబేరయలిం
గా । ఖ్యాతామాత్యాగ్రగణ్యుఁ గన్పిరలోం దేక ॥ క ॥ పేరయలింగా
మాత్యుఁడు । భూరియశోలలితమల్లి పూఁడికులజుఁడో । వీరనసుతయగు
కొండక । భారతిఁబరమేష్ఠిపగిది పరిణయమయ్యెక ॥ క ॥ ఆతన్వియం
దుగనియె । న్పాతకసంహారణచణుల పార్థివమణులక । ఖ్యాతికళామ్మృ
తలింగ జ్యోతిర్లింగాభిధాన సూనృతగణులక ॥ మ ॥ అమృతామా
త్యుఁడు బుద్ధిగాజురుల పద్మాదిత్యుఁ [illegible] । దమితమోదముతోఁ
దగన్న గురువాంఛా [illegible] కేల్వట్టితి । ప్రముదారత్నమునందుగాంచె
తనయుక భావాంతరస్థాద్రిజా । రమఁ [illegible] లింగముం [illegible] భృద్ధా
మేయ సౌందర్యునిక ॥ ఉ ॥ [illegible] కందుకురి పెరయసత్ప్రభు
చక్రవర్తియ । [illegible] కీర్తిసుఖ వాత్మజతుల్యవిలాసపూర్తి
దు । [illegible] సంఘుభయ [illegible] నాళిసం । ప
[illegible] చారికల్మషత మశ్చయసప్తిధ వర్తి ధారుణిక ॥ గీ ॥ భవ్యగుణ
ధుర్యనుదిగొండ వర్యతార్య । నరవిశాలంతులకుగల్గు వనజగంధి ।
వీరమాంబను వరియించె విభవమెసఁగ । సంగిజాకారిపేరయ లింగసూరి ॥
ఉ ॥ పేరయలింగమంత్రితిన ప్రేయసిరైమెతను వీరమాంబికా । సారస
గంధయుంద సుభ చర్యులమేరు సమా సుస్థైర్యులక । [illegible] భక్తి
లది వాకర కాంతిని యుక్తులక [illegible] । జేరఁగఁగాంచెశ్రీయమృత లింగ
శుభాహ్వయు మల్లికార్జునిక ॥ క ॥ ఆయురువురయఁదగ్రజు । [illegible]
యలదినయమృతలింగ మహితావనిభృ । న్నాయకధయదాయకవా ।
[illegible] మేలుచుండెవరిసాపురముక ॥ సీ ॥ అతిధార్మికుండైన య
[illegible] శేషదిగంతప్ప సిద్ధిగాఁగ । మేటియాతనపీర పేటమా
దేవల్లె [illegible] లైనిపల్లెయుక [illegible] గ్రామములను । రహిఁగుడుల్గట్టించి రామ
లింగేశ మల్లేశ్వరశంభు సల్లేశ్వరాఖ్య । శర్వలింగప్రతిష్ఠలు జేసిశర్వపు
రాద్యగ్రహారమ్ము లవనిదివిజ । వారములకిచ్చినర్వాధి కారిదత్త ।
దంతిపల్యంకవాహన ధవళచామ । రాతపత్రాదబిరుగుది హ్నములు

మెరయు పూజ్యసాంద్రమ జ్యభోగవిస్ఫూర్తిదనరె ॥ ఉ॥ శ్రీపముడి
గొంటవంశపర సీమనాపాపగా వీరనార్యపు । త్రిపురాణిసంతతాశ్రితసు
ధీజనయాచక బంధుగాంచి । తామణినాగిసర్వవసు ధాస్థలినెన్నిక
గన్నసోమమాంబ । గామహీశ్వరిం చెను నుపద్మవదించిన కృష్ణకైవ
డికి ॥ క ॥ సన్నుతిగలసువార్కి । కాత్యాయనీవసునిక రుణ గలగిరి
కాంతా । దివ్యులపేరయాలింగా మాత్యుని వీరేశలింగ మంత్రియు
ననగన్ ॥ గీ ॥ వృద్ధనెన్నదగిన పేరయలింగంబు । బాగ్యమంటివంశ
బచ్చిరాజు । ... యాట్ల ... బోని శ్రీనిశా । లాక్షిబెండ్లియాం
డి ... ॥ స ॥ ఆతనియుపరుజాం ... డవనిప్రఖ్యా
తిచేసలరినన్ । శాశాలికొల్వని ... రత్న మాపిరమ
రమాత్రబెంచి । యాగదీక్షబొప్పి యందిమ్ముత ఖ్యాతు మారుశూరు
నుదారు మీరుక్షీరు । గనియెనాంతమును ఘనుడైనము దిగొండ గా
రన్నపుత్రియై గణుతికెక్కు । పర్వతాంబల్లి కూడిత త్సృగ్విసితక రా
న్యయుంవనగనైమల్లి కాంతనవ్య । లేఖకాగ్రణి పేరయ లింగసచివ ।
సార్వభౌమునిన్నతే న్వునిసిగను ॥ గీ ॥ ఆ ... దానియుగమున మల్లి కా
జున నుండు । ... భన్న ... । రీసతీమణిబెండ్లి
యై భాసురశ్రీ । మూతలనుబాలుతనయుల మూవురగనియె ॥ గీ ॥
అగ్రజుండొప్పసన్నుతిలింగ గాపయ్యయుండు । పేరు ... డవనుతుండు
పావరాజు । పరిగమూడవతనయుండు నగభమంత్రి । దానమానయశో
భాగ్యధైర్యయుగులు ॥ సీ ॥ పరిమల్లికార్జున నామ వరుజుస్త్రైతగుపేర
యాఖ్యుంబుబద్ధిగా మాన్యతార్య । ... వరియించియు
న్నతలింగామాత్యయుద్దానుములన్నబసవ । రాజపాపయ్యాను రసికు
లసేవ్యర సూనృతవాక్యుల సుగుణయుతుల । ... దానసముద్రుల గా
భీర్యవంతుల గనియెత్తు ... గరిమగాంచె । పేరికూటస్థుడగునట్టి
పేరయాఖ్య । మంత్రివల్లభుతనయుడు మల్లికార్జున । నాపయ్యయుంతొ
ప్పెవమ్మువెలిగె గాపయ్యయును । వంశభూషణులనిజనా వళినుతింప ॥

సీ.॥ నేపాళచోళజాల నివహకాశ్మీరాది బహుళదేశామేయ భాపణము
లు । జేర్చినాడేమటి శీతాచలాత్మజా వరపాదయుగాంభోజ త్సరసిజము
న । తీర్చినాడేమంత్రి ద్విజవరాంశాది సకలవర్ణాశ్రమాచారపర
త । నార్చినాడేరాసి కుంభినీన్యామాత్య హారిద్రంతరశసం భరితకీ
ర్తిఁ । యుతండుపాగడాంగుకంగురా ర్యన్వినాఁడు । కలశవారాశిపూ
ర్ణేందుమా కైరవాప్త । పాసూనాత్మజ్ఞ్యపిరంజింబి । కాబ్జవదనా
త్మజుండుమల్లి కార్జునుండు । ఉ॥ ఆశకక్కితిం కైకావల యాంగ్లచరిత్ర
కృతింగ్రహించిరి । స్థిరతమౌనసత్కృతిలి యెంత పాఁడను నగ్రహార
ములు । ఖ్యాతిగ జేసిబంధువులకు గ్రాసమున్ద్విజులొసంగి శాంభవ ।
ప్రాంతముకీర్తులిచ్చి నిధనంబున కల్లన మంత్రిసద్ధితిన్ । సీ । అతఁ
డు భూకాంతాదికు సాధ్యంగా సోమనాగ రాగను హేంద్రదన రంబుకొండ । ప
ల్లి భూరెడ్డినుశ్ పలి ప్రభుండిరా మరవ్రాలుమూఁతి కొ మాతేఁ
నదు నాలంబ గుచ్ఛంబు పావనీఘంశబ యుగుసువాబజె ల్లాడి
శోఁభ । నాంగుల బేరయులింగంబు నమృతలింగంబు పెకేశలింగబుసాళ్వ ।
పతియుమూతిఁ గాజు బసవరాజననుప్పు । సుతులసుజనహితుల సుఖ
సహితుల । నతులకీర్తియుతుల నార్యోరగనియోధం । దగ్రజుండువీర
యామాత్యయుండు ॥ ఉ । శాలశశాంకమాళిపద పద్మసమర్చన శీలిస
త్కళా । శాలిమదాంధశత్రుహరి సద్గుహనూద్భట కీలియాత్మభా ।
పాళినిరంతరాంచితమ హీసురపాళిలసద్ధిరతా । పేలియఁ నంగ దేజరిలు
పేరయలింగము మంత్రిమాత్రుఁడే ॥ గీ । అతఁడు శ్రీబుద్ధిరాజు వంశా
బ్ధిరాజ । పుత్రిసోమాంబికానామ పుణ్యసీమ । విశ్వపాపవిరామసా
ధ్వీలలామ । వరగుణస్తోమ్య గ్రోసును దాప్రహామయ్యె ॥ ఉ ॥ ఆతఁనిత
మ్ముఁడైనయమ్మ తామాత్యుఁడీశ్వర తత్వవేదిభూ । నేతృసభాంతగాళ
నుత నిర్మలనూనృత వాదిలోకవి । ఖ్యాతకళావినోది సముదాంఘవిరోధి
విభేదిసంతతో । పేతశుభప్రమోదికడు పెంపువహించెధరాతలంబు
నన్ । ఉ ॥ పుణ్యచరిత్రుఁడాత్మకుల భూషణుఁడెనయ గారిభద్రన ।
దగ్ణ్యసుధావరేణ్య సతతాశ్రితదీన శరణ్యభవ్యలా । సణ్యసమస్తబంధు

జన వనితానాయక హావభావాయిషా । వస్త్యానువిద్యామాంబికను
కోరివరించెను సహ్మనాత్ముడై ॥ క ॥ తత్సోదరుడాకృత్యగ । భిత్యా
న్నుడు కీర్తివిజిత భీమరాజ్యశ్రీ । భృత్సింహాళుడు వీరేశుడు । పత్నీసర
సవినమితారి ప్రబలసిరుల చేత ॥ సీ ॥ మహితపంచాక్షరీ మహాత్మ్య
మనుకృతి యందిత్రైలోక్యవిఖ్యాతిగాంచె । యతిభక్తి శ్రీశైల
మందుమాతులుమెచ్చ సంవత్సరమునివాసంబు జేసె । నిష్ఠాగరిష్ఠుడై
నేడునాడనకన సంఖ్యమాహేశ్వరార్చనము నర్చె । హితులరక్షించి
యహితులశిక్షించి భూపతులవశ్యుల జేసి చతురుడయ్యె । నితనికెన
దైనమంత్రులీ క్షితితలమున । గలరె యనిసర్వజనములు బలుకనెగ
డె । కందుకూరిమల్లికార్జున నందనుండు । సంగరగువాలుండు వీరేశ లింగ
విభుడు ॥ మ ॥ అనఘుండాతడు విన్నకోట వరవంశాంభోధిశీతాంశుడౌ ।
ననబెంపొందినభీమరాజసుతయాయక్కాంబికాకాంతన । జ్ఞనసంస్తుత్య
యశోనిరాకృత సుధాసత్కాంతనుద్వాహమై । కనియెన్ మల్లయవీర
యాహ్వయుల దత్కాంజాక్షియందిద్దరన్ ॥ అగ్రజుడు మల్లికార్జునుడ హా
ర్యవిఖండన తుల్యవైభవుం । డుగ్రసమర్చనానిరతు డూర్జితసత్యవచో
విశాలుడ । వ్యాగ్రహవైరిసంహరణు డంగజసన్నిభ రూపవంతుడౌ ।
శాగ్రధితాచ్ఛకీర్తిగుణశాలితలంపన మాత్యమాత్రుడే ॥ సీ ॥ వీరశై
వులకెల్ల వెండిబంగరులింగ పేటిసూత్రంబులే మేటియొసగ । శతముల
సంఖ్యాదం పతిపూజలొనరించి శాటికాంబరములే సచివుడిచ్చె । కమ
నీయమౌరత్న కాంచనవైదికీ ప్రముఖదానంబులే ప్రభువు జేసె । సత
తంబు షడ్రస సహితాన్నములభక్తగణతృప్తిచేమంత్రిమణియొన
ర్చె ॥ నతడుగోనియాడదగుమల్లికార్జునుండు ।। కోరిముదిగొండయ
న్నయ్య కూతురైన । విద్యమాచంద్రవదన వివేకసదన । బెండ్లియా
డిధరాస్థలి బెంపుగనియె ॥ క ॥ ఆరసికునియవరజుడగు । వీరయతిం
గ్రప్రధాని పేర్పొనసొప్పన్ । శారదఘనఘనసారదఘన । పారదశరదభ్రకీర్తి
పాతుమసధరలన్ ॥ ఉ ॥ శాంతుడుదుష్టభావరిపుసంఘమదాంధత

ఘూర్జరపట్టణసీ । కాంతుఁడు భవ్యరూపజిత కందరవాహన పంథ వైణశ్రీ । కాంతుఁడు సంతతాశ్రితబుధ ప్రకరావనకారణోదిరా । వంతుఁడు సార ధైర్యహిమ వంతుఁడు పేరయ మంత్రి యేసుమీ ॥ సీ ॥ అతఁడు శ్రీబుద్ధి రాజాన్వయ శ్రీశైల పతిసుత కామాక్షి వలననుతుల । పేరయలింగంబు వీరేశలింగంబు బసవరాజనొప్పు భవ్యగుణుల । గనియెమువ్వురనగ్రగణ్యుఁడౌ పేరన్న బుద్ధిరాజయ్యన్న పుత్రిఁ తాయ । మాంబికఁ బరియించి యవని నేలుచునుండె వీరన్న గంద్రపు వీరరాజు । తనయవియ్యాంబ కేల్బట్టి ఘనతఁ ప్రబలి । బహుళవిఖ్యాతిగనుచుండె బసవరాజు। బుద్ధిరాజు వీరేశ్వరు పుత్రియైన । వియ్యమ్మ ంబను వరియించె విశదమతిని ॥ గీ॥ మరియు పేరయలింగాఖ్య మంత్రి పిన్న । యతివ యెద్దనపూఁడి నారప్పపుత్రి । యైన కామాక్షి వలనమ ల్లయ్య మొదలు । గాగలుగునందనుల గాంచి ఘనత నెగడె ॥ గీ ॥ సుగుణులగు మల్లికార్జున సుతులలోన । నాలుగవ నందనుండగు సాళువపతి । సంతతాత్మీయహృదయా పద్మాంతరాళ । సంచరత్సాళ్వపతిసుప్ర శస్తిగాంచె ॥ శా ॥ ఢిల్లీనాయకుచే తదంతిహయ శాటీముఖ్యవస్తువ్రజం । బెల్లం గైకొని కాశికాప్రముఖగౌరీశావనుల్ గాంచిని । త్యోల్లాసంబున శంకరార్చనలు దివ్యల్ మెచ్చ గావించి సం । ఫుల్లాంభోరుహలోచనా మదనుఁ డైపూపప్రభుఁడ వధిఁలెఁ ॥ గీ ॥ అయ్యమాత్యవర్యుఁ డతిమోదమున భావ । రాజకులవతంస రామచంద్ర । పుత్రియైన లక్ష్మి పురుషోత్తముఁడు లక్ష్మి । బెండ్లియాడురీతి బెండ్లియాఁడె ॥ గీ ॥ భువనవిఖ్యాతిగలవారి పుత్రియగుట । సత్కులాఢ్యుడై నాత్మక సహజయగుట । భవ్యగుణ పురుషోత్తము భార్యయగుట । లక్ష్మియేయనవచ్చునీ లక్ష్మినవని ॥ క ॥ పరసుదుసాళువపతికియ । వరజంఢగుమూతిఁ రాజు వర్ధిల్లెరహిం । పురహారకులధరచలహార । ధరధరనలక్షరసమాన ధవళయశుండై ॥ సీ ॥ బిరుదముల్ నృపతిచే పెదతండ్రివలెగాంచి పూర్ణాంబుగా స్వాస్థ్యమును ధరించి । గురువరులకు ళింగ వరమనుపురమిచ్చె వరని యోగులకెల్ల వన్నె దెచ్చె । యుగణిత భక్తగణార్చనములు జేసి యవనిభారము భుజ మందు మోపి । లింగాంగ సమరస సంగతినుతికెక్కి ప్రమథకథాశ్రవణాయున

జోక్తి । సప్తసంతతులొనరించి శాంతిమించి । యతులబరిమార్చి పౌరు
ల సిరులకోర్చి । కుజనసంగతిమానిన ద్గుణములూని । కీర్తిఁగనెవరో
గో రాజు మారాతిఁ రాజు ॥ క ॥ అన్నమునకుజరుగకరా । నన్నపురిని
లింగధారి యొకఁడుండ వాసం। బున్ననుగుడువని వ్రతమున। నెన్నికనల్లొన
గవారి కెల్లనుదనూనన్ । ఉ ॥ అమ్మనుజేంద్రమాన్యుఁడమ్మ తాంశు
వదాన్యుఁడునమ్మ తాత్మఁడై । తుమ్మలపల్లివంశజని తుండగువీరసము
ద్భవట్టిన్ । రమ్మలు సంగనెప్పసుగు నాకరనుద్భవమయ్యెభారతిన్ ।
దమ్మజనించువేల్పుప్రమదంబునఁ బెండిలియైనచాపున్ ॥ సీ ॥ పలుకు
వేళలసత్య భాషణంబులెకాని యనృతవాక్యము జిహ్వ నంటనీదు । భ
క్తిపూజలుసేయు పట్లనోపికకాని మేనరాజసవృత్తిఁ బూననీదు । దీను
లకన్నంబు పూనిపెట్టెడువేళ చేతసంకోచంబు జెందనీదు । పెనిమిటికి
నుకఁజేసిన సంతసమెకాని చిడిముడిమనసున జెందనీదు । సర్వసర్వాస
హాపుణ్య సతులలోన । నిమ్మహానాథ్వ యొగిఁని యుండనేటి । యనఁగ
నుతికెక్కెమారాతిఁ రాజుభామ । మహితగుణకోటిశ్రీ పిర మాంబ
ధాత్రి ॥ క ॥ ఆమ్మారాతిఁరాజునాత్రికి । తమ్మఁడుగుడుబసవరాజు
ధరవర్ధిల్లెన్ । తిమ్మలదోరకెంపులమెయి । త్రిమ్మలదొరయైనసత్ప్ర
తాపోన్నతచే ॥ సీ ॥ నారదప్రభమించి నారదప్రభనెంచి యమునఁగనకీర్తి
దానములవాఁడు । చిత్రభానునిమీరి చిత్రభానునిగేరి బరగుసుచిత్రప్ర
తాపములవాఁడు । భీముపేరనవచ్చు భీముపేరనమెచ్చు నలరిన
భూతిన త్యాగములవాఁడు । ధర్మగర్వముదోఁచి ధర్మగర్వముబాచి తగు
శివభక్తిసత్యములవాఁడు । జగతిఁజెలువొందెనుదయాస్తశైలసేతు ।
శీతనగమధ్యరాట్సభాస్థితజనాళి । వినుతసుగుణుఁడుమల్లికార్జునసుతుం
డు । మహితమతిశాలిబసవరాణ్మంత్రిమౌళి ॥ క ॥ ఘనముగనైతము
పూఁడిమను । మనుమించినపాఁడుశిరులు మించఁగనోపం । గెనుగురుచ
రవరులకుబస । వనితోనెనయైనమంత్రి వసుధంగలఁడే ॥ క ॥ తనమేన
లాఁల్గుఁడావృత । పినయుండగుబుద్ధిరాజు పేరనచేతన్ । గొనెసత్యవతీ
పరిణయము । మనుకృతిబసవప్రధాని యతిసంప్రీతిన్ ॥ సీ ॥ శరభమల్లేశ్వ
రస్వామికిఁ బ్రతిష్ఠింపె నైతనపూఁడియాం దనకభక్తి । యారామసిద్ధిత

టా కామమ్త్రై తగుసప్త సంతతులొనరించె శాశ్వతముగ । రెండవబసవే
శ్వరుండనలక్షల సంఖ్యగనార్చలిన సలిపెనిష్ట । సాళువేశ్వరకృపా
సంలబ్ధఘనతర భోగభాగ్యములవి స్ఫూర్తిఁ నలరె । యీతఁడనియెన్నద
గియొక రాతలమున । నతిఫలదసోమవాసరవ్రతయుతుండు । మల్లికా
ర్జునగురువరానుభావ్యుఁడు । శరణసమ్మానిబసవ రాజప్రధాని ॥
గీ ॥ రసికసమ్మోహబుద్ధి రాజకులాగ్రణి । వీరభద్రతనయ విద్యామాం
బ । సకలబంధునిమత సద్గుణనికురంబఁ । బ్రేమమదినలర్పఁ బెండ్లియ
య్యె ॥ ఉ ॥ ఇంతులనాత్రిపత్తురెను హీనస్థలివిద్యామతోఁడ్డసత్కృపా।
శాంతికభీరశైలపుర సంహరభక్తసమర్చనతమా । శాంతవకీర్ణకీర్తిస
న తాత్రితపోమరా సత్యభామనా । శాంతనిజేశభక్తబుధ సంఘమునుదావ
నాసుప్రవృత్తులన్ ॥ గీ ॥ అనఘుఁడైనట్టిబసవరాజునకునియ్యె ।
మానాంబికనుద్భవించిరి యశోబ్జభాను । రాంఘ్రిసేవాధిమతులు మల్ల
యామాత్యుఁ । రాజసిరెశలింగమన్ రసికవరులు ॥ క ॥ ఆముప్పూరి
నగిజు । డైమొనసినమల్లికార్జు నామాత్యునస । త్కాముఁడుతే
జోవినయ । త్రమమనకీర్త్యాకృతిప్రవ్రతాపగుణములన్ ॥ గీ ॥ అతఁ
డుశ్రీబుద్ధిరాజుసీరార్యతనయ । విశ్రుతతనయసీరాంబను బెండ్లియాడి।
సద్గుణనిధానిబసవరాజప్రధాని । గనియెకలశాబ్ధిచంద్రునిగన్నపగిది॥
గీ ॥ భూతినీతిసత్వనీతులఖ్యాతిచే । వారిజారిధారి సౌరిశౌరి । గేరి
మీరుకందు కూరిబసవరాజు । తోఁడనీడునేయు పోల్చగలఁడె ॥ క ॥
అక్కలుమహారుమవాగ్జిత । వాక్కాంతుఁడుబుద్ధిరాజు బసవన్నసుతల్।
మక్కువనెక్కానిచక్కని । యక్కమహాదేవిబెండ్లి యైరిరులొందెన్ ॥
గీ ॥ అతనిపినతండ్రిమూర్తిరాజాహ్వయుండు । విశ్వరాజసభాంతర
వినుతిఁగాంచె । తామరసషండభరితప్రతాపచండ । కిరణవికసితనిజకీ
ర్తిఁ శరఁజుడగుచు ॥ సీ ॥ దానధనంబున మానధనంబున రాజరాజప్ర
భ ప్రబలుఁడాడు । సత్ప్రతాపంబున సాధురూపంబున నలరాజకలనచే
నలరువాఁడు । భరితకళాపూర్తిఁ బాహుబలస్ఫూర్తిఁ రేవతీరమణుని
రేపవాఁడు । తతమంజులతరభూతి ధైర్యసముఖ్యాతి చంద్రధరాభిప్రవశ
క్తివాఁడు । ధాత్రినిలఁడనెగఁడెను ప్రాముఖ్య । దేవకోటీరరత్న

ప్రదీప్తపాద । భైరవేశ్వరదత్తసంపత్ప్రమోద । సౌఖ్యసుధశాలి
మూర్తిరాట్సచివమౌళి ॥ గీ ॥ రసికుఁడాతండు శ్రీబద్ధి రాజబసవ ।
రాజపుత్రిక మాధ్యాత్రి రమ్యగాత్రి । యచ్చమను బొల్లిమాఁడియ యయ్య
తివయుండు । బసవరాజ దులనుగని ప్రబలెశ్శిరుల ॥ శా । ఆమంత్రీశ్వ
రుతమ్ముఁడొప్పుమిహి కాహార్యాత్మజాధీశ్వరా । చాణమోదాత్ముఁడు
కందుకూరికుల దుగ్ధాంభోధరాకాసుధా । ధాముండుగ్రవిరోధిసంతమస
మార్తాండుండు పీకేశలిం । గామాత్యుండు బిలేశయేశ సమవాగ్వ్యాపా
రుడిద్ధారుణిఁ । సీ । కాంక్షసంభదండి ఖండనాఖండల తుండిపాండర
మెల్ల బెండొనచిఁ । సారిసిరదవారి సౌరుమీరగదేరి రాజరాజఖ్యాతి
ప్రమందజూచి । కంతుజయంతవ సంతనలావసీ కాంతకాంతులనిసు
మంతజేసి । సంగాతనూజవివాంగితురంగస ఖాంగరజోప్రౌఢి భంగపరచి ।
యేపుగనుకీర్తివితరణ రూపశౌర్య । ములు ప్రసిద్ధివహించెభూ తలము
నందు । బసవమంత్రీంద్రవియ్యమాం బాసుతుండు । సఁగతాచారివీ
రేశ లింగసూరి ॥ గీ ॥ అతఁడు భాషాజబుద్ధిరా జాక్కరజు । కన్యగణ
ధన్యలోకైక మాన్యయైన । ఏరలక్ష్మని బెండ్లియై విశదకీర్తి । నలరు
శ్రీమల్లికార్జునా దులనుగనియె ॥ క ॥ స్మరసుందరుడీవీరే । శ్వరసచి
వుని పెద్దతండ్రి సత్యవచోభి । సురమూర్తిరాజుసుగుణా । కరయుగు
శ్రీపేరమాంబి కామణివలనన్ ॥ క ॥ చతురంభోనిధివసజజ । చతురా
స్యములసగజగతి సతతగభీరాం । చితభాషోన్నతినొప్పెఁడు । సుతుల
గనియెనలువురనవి శుద్ధచరితులన్ ॥ క ॥ అంద్రగ్రనంక్షనుండుపు । రం
దరసమవైభవుండు రాజకలాపా । మందకృపాకరుఁడీభువి । యందుప్రబ
బలెమల్లికార్జు నామాత్యుఁడనన్ ॥ క ॥ రెండవతనయుఁడుశాత్రవ ।
ఖండనుడవనీశకార్య ఘటనాథ్యుఁడుభూ । మండలమునకీర్తిదిశల్ ।
నిండించినకాళహస్తి లింగనువెలయున్ ॥ గీ ॥ అయ్యమాత్యుడుము
దిగొండ వియ్యనార్య । పుత్రియైనట్టిసుందరీ పూర్ణచంద్ర । వదనన
ద్గుణసదనను ద్వాహమయ్యె । సకలబంధుజనంబులు సంతసింప ॥ గీ ॥
మూడవసుతుండుమల్లయ మురవిరోధి । బాణసుతసమశౌర్యసం పద్ఘ
నుండు । బహుళయాచకసురలోక పాదపంబు । ధారుణీస్థలినొప్పెను

దారమహిమ ॥ గీ ॥ అతనియనుజన్ముఁడమృత లింగాహ్వయుండు ।
హారపదధ్యానిబంధులో కాభిమాని । యబ్జసమదానిసకల విద్యానిధా
ని । సతతసన్నుతభూజాని జగతివెలయు ॥ సీ ॥ అతులితరాజక ళాభి
యుక్తుండౌట ఘనవిబుధాధార గరిమగమట । ద్విరసనాభిప్రాయ
విముఖతనొందుట సహజలక్ష్మీవిలా సంబుగనుట । సమధికద్విజరాజ
సమ్మదాకరమౌట వర్ధితస్వచ్ఛధా వంబుగనుట । పటుచిత్రభానుప్ర
భాసంగతంబౌట నాశ్రితజీవనా ధారమగుట । నమృతమనుపేరురూఢి
గా నతికెయిల్లి । వన్నెగాంచెవసుంధరా వలయమందు । కందుకూరి
కులాంబుధి కైరవాప్తు । డగితమోహాళియమృతలిం గార్యమాళి ॥
సీ ॥ శివభక్తి చేగేశి సేయుటింతియెకాదు పేఁకుధర్మస్ఫూర్తి వృష
భమూర్తి దానగణంబున తగ్గొనచుటెకాదు ధనవృద్ధినిరసించు
ధనగువృత్తి । విక్రమాధికతను వెల్తిసేయుటెకాదు వాక్ప్రౌఢిగేరుపా
ర్వతికునా రు । నైధవారూఢిచే వంచించుటయెకాదు పృథుభోగము
లనొంపు నింద్రుపెంపు । సుందరాకృతినపహసిం చుటయెకాదు । స
రసతంసోనెన్నునై మధుసిచెన్ను । ధళిరయితఁడనికవివరుల్ ప్రస్తుతిం
ప । నలరెరిప్రజేతయమృతలిం గార్యనేత ॥ గీ ॥ శుక్రకాంతిచుల్క
జూచిచంద్రప్రభ । గేరియుక్క దీప్తి గ్రేంకఁజేసి । కామునిమిగిలెకందు
కురియమృతాఖ్యకీ । ర్తిప్రతాపరుచులు దిశలయందు ॥ చ ॥ ఎనిమిది
జాలులేవరస నీశ్వరుబూన్చు సహస్రబాహువుల్ । తనకుగలంగిచాలవ
ట్ర తన్మహిమంబది యొంతియంచుబా । ణునినగిశర్వుబూన్చెపది నూ
రులమారులు నైగుజాలలో । ననమృతాఖ్యనించుకమ నంబునగొం
కక నొక్కకేలునన్ ॥ సీ ॥ యేటేటశివరాత్రి నీశ్వరప్రీతిగా దీపాయు
తంబులె త్తెక్కిగుణంబు । కాలముల్దప్పనీ కత్రిసంధ్యలందును మాధీశు
బూజించు నట్టినెళవు । శతసహస్రాయుత సంఖ్యలశివభక్త సంతర్ప
ణంబులు సలుపుమహిమ । సమశిలతీర్థప్ర సాదపాకంబులు నిరతం
బుగొనియెడి నియమవృత్తి । యనిశమాపథసేవజే యనివ్రతంబు ।
ననుదినములింగమునకు రుద్రాభిషేచ । నంబుగావించునిష్ఠజ నంబులె
న్న । ఘనతఁజెన్నొందెమమృతలిం గప్రభుండు ॥ సీ ॥ శర్వాముఖోదిత

షట్స్థలాచారమార్గ ప్రతిష్ఠాపన ప్రాజ్ఞుడితఁడే । యనుపమ వేదవే
దాంతశాస్త్రపురాణ సంగీతముఖకళా శాలియితఁడె । వనవిధకూప శే
వధిశివాగారాది సంతానకరణ్కప శస్తుఁడితఁడె । సర్వజనానాథ సర్వ
కార్యక్రియా విఘటనాఘటనప్రవీణుఁడితఁడె । తీర్థయాత్రాపరాయ
ణాతిథిసమర్చ । నాన్నపానీయదానగుణాఢ్యుఁడితఁడె । యనుచు సకల
జనంబులు వినుతిసేయ । సవని వర్ధిల్లెనవృత్తిలింగాహ్వయుండు ॥
గీ ॥ బంధుపోషణుఁడాతండు భావరాజు । వేంకటేశ్వరు వెంకమాంబిక
లకుద్భవించి జననుతిఁగాంచిన వెంకమాంబ । కామాక్షినేత్రచేసను
ధ్యావహమయ్యె ॥ సీ ॥ పిఱులఁజిత్తప్రవృత్తి పెఱపనపోలఁగలేక సగమయ్యె
ప్రాలేయశైలతనయ । పినుకెత్తు మాటలుం బలుసాటిరాలేక సఖగం
టిదానయ్యె లక్ష్మీరమణ । సరసవాక్సామర్థ్య సమయంగ నేరక కాల్లవనము
నొందె విధికాంతాఁగి । క్షితిభోగ్యదానప్రవృత్తికిఁసరిరాక చంచలమతియయ్యె
జలధికన్య । ఖ్యాతిగలయట్టి సాధ్వీ సహాయగాఁగ । పృథివి దక్షిణసా
ధ్వ్యాలి పొలతి కైనయె । యనఁగనుతికెక్కె నమ్మవృత్తలింగాభార్య ।
శంకరిపదాబ్జకోలంబ శాస్త్రజ్ఞ ॥ క ॥ బాలుకలనైన బలుకద ।
హాంకారంబెప్పుడెరుగ దతిథులఁ బ్రోచుం । శంకరుగనెంచుశరణుల ।
వెంకాంబకుసాటయైన వెలఁదులుగలరే ॥ గీ ॥ అమ్మహాసాధ్వియందు ద
మృతాభిధాను । ఉతులసౌందర్యయుతులదానాభిరతుల । వితతశుభ
కరమతులనద్వితతి హితుల । శశిమౌళిలింగాదులగసియెబ్రీతి ॥ గీ ॥
మఱియునయ్యమాత్య మణికొమ్మరాజయ్య । నార్యులకుసులక్ష్మియా
త్మజాత । మైనపియ్యమాంబనతి వేడ్కఁవరియించె । నఖిలబంధుసమ్మ
దావహముగ ॥ సీ ॥ గోపాలబాలయై గోత్రమునచువాని జెందులోక
ముద్రఁ గ్రింపునరచి । శివవిముఖునకుసంభవమందినకళంకు గూడినకో
హిణి కొదువజేసి । భంగసంగతునకు పట్టియైపుణ్యజనాళిఁబొందినలక్ష్మి
నపహసించి । చట్టుపుట్టువయాచు స్థాణునివరియించు కాత్యాయనీదేవిఁ
గాకొనక్షి । బ్రహ్మతేజంబుశుభమున భంగమర్ధి । హృదయప
ద్మంబుగలవాని కుదయమొంది । వంశరత్నామలార్యసంభవగణసరస ।
గుణగణుని నొంజెవియ్యమ్మ కొడుకుతోఁడ ॥ గీ ॥ బంధుపోషణంబు

పతిభక్తిశాంతంబు । సుకృతవర్తనంబు సూనృతంబు । తనకుసహజము
గనుచు భాగ్యశ్రీవర్ధిల్లె । వినుతగుణకదంబ విద్యామాంబ ॥ ౪ ॥ ఆసాధ్వి
యందువినుతద । యాసాగరుండమృతలింగ మాంకృతివిజిత । శ్రీసు
తులసీశపదపూ । జాసక్తులమల్లికార్జున నాదులంగనియెన్ ।

* షష్ఠ్యంతములు *

ఏతాదృశగుణధీరున । కాతతకవిబంధునమద యాధారునకున్ । స్వో
తమణీజాతఫణీ । క్ష్మీతభృచ్ఛ్రీధ్రాగ్భకీర్తిన్ శృంగారునకున్ ॥ అరిభయదాము
ష్మునకున్ । ధరణీసురవినుతవాక్ప్రాభవమునకుం । శరణాగతశర
ణాంచిత । చరణానతశేషమునకును జనమాష్మునకున్ ॥ బాలలనాపాల
సభా । పాలనుతాగణ్యపుణ్య సంపత్పునకున్ । శైలాధిపబాలానుప ।
మాలాపపరాంతరంగ హరిభక్తునకున్ ॥ హాతరిపుధరణీపతికిన్ । సత
తానందీపమర్త్య సమితికిచతురు । శ్రుతిభూషణగతిదూషణ । మతిశో
షణమౌనకిగాన మహిమోన్నతికిన్ ॥ క ॥ భూవిదితాత్మీయయశో । జై
వాతృకమునకుశిలతివ్వ పత్కమాలునకున్ । శైవాగమభావాగమ । ధీ
వాగములునకుసాహితీకుశలునకున్ ॥ శ్రీకందుకూరికులర । త్నాకర
శశిమూర్తిన్ రాజహంసదపేరాం । భోగమాలాభ్రభవునకు । ప్రాకట
గుణ్యామృతలింగ వరసచివునకున్ ॥ వ ॥ అభ్యుదయ పరంపరాభి వృ
ద్ధిగా నయొనర్పం బూనిన చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధము
నకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన శి౹ శి౹ శి౹

—(*) కథా ప్రారంభము. (*)—

—*—

శా ॥ శ్రీమచ్ఛ్రైలసుతాధినాథపద రాజీవాళిసాద్గుణ్యలో । పాము
ద్రాహృదయానుకూల్యయుత భాస్వత్కేళియాదిత్యభూ । స్వామిబ్ర
హ్మమ్ములామరాభినుత నిష్ఠాశాలిపాపాటవీ । స్తోమానర్గళకీలిమైనఘు
ట జాతుండొక్కనాడిమ్ములన్ ॥ సీ ॥ అతులితవేదవేదాంతచర్చలబ్ర

హ్మాసనకోటిఁగిమ్మాఁడు హంసతతులు । వాదించిపాంచరా త్రాది కంబులదిన కరునైనదెగడుళు కప్రతాన । మాగమమంత్రర హస్యార్థములచంద్ర ధారినైనహసించు శారికాళి । మహితపురాణవి మర్శనాత్యవతేయు నైననెంచెడిభుజం గాళినికర । మలరజెలువంగుచుండుని జాశ్రమమున । శిష్యసంఘుంబుసేవింప చెలువుతోఁడ । కూర్మికుశపీఠ మునవిష్ట గోష్ఠిప్రొద్దు । గడుపుచున్నెడనాక స్మికంబుగాగ ॥ శా ॥ శ్రీరుద్రావరమూర్తిమానిముఖ రాజీవార్యమస్ఫూర్తిస । ద్వాగోచారమనూనవర్తిహృత భక్తవ్రాతజన్మార్తియో । గాఘాధ్యాగత కీర్తిరేణుకగ ణాధ్యక్షుండుభూలోకసం । చారేచ్ఛంజనుదెంచెసత్తరిమహాసంతోషసంయుక్తుఁడై ॥ క ॥ తనయాశ్రమంబునకురా । గనియెదురుగనేఁగిమ్రొక్కి ఘటజన్ముఁడుదో । డ్కొనివచ్చియర్ఘ్యపాద్యా । ద్యనుపమపూజలొనరించి యతిభక్తిమెయిన్ ॥ శా ॥ స్వామీయెచ్చటనుండివచ్చితిరో భవ్యంబైనమీరాకమ । ద్ధామంబేముశుభంబునొందితిమి చింతల్వీడెసాఫల్యవా ॥ రామా ధీశ్వరమూర్తిగాంచి నటులంరంజిల్లెమత్స్వాంతమ । య్యామీపాదసమర్చనల్ సలుపు భాగ్యంబబ్బెనేఁడియ్యెడన్ ॥ క ॥ అనవుఁడుదరహసితాసన । మనసాలెండిట్లు పల్కు మునిపుంగవనీ । వనఘుతిపోనిధవనిని । న్గనువాంఛన్వచ్చినాడఁగాతుకమొదవన్ ॥ అని మరియుఁను ॥ ఉ ॥ కంతునిలోభయాజ్ఞనను కంపదలిర్పఁగవీరశైవసి। ద్ధాంతమునీకుఁదెల్పెవిది తంబుగదక్షిణమెల్లసర్వరా। ద్ధాంతమునీముఖోదితప థంబునఁజేయఁగబూనిభూమిభృ । త్కాంతతనూభవాధిపుని ధామమువెల్వడి సత్వరంబుగన్ ॥ క ॥ వచ్చియిటనిన్నుగాంచితి । తచ్చరితమువినుమటంచు తప్పకనాతం । డచ్చొత్తినగతిఁజెప్పిన । సచ్చరితుఁడుకుంభజుండు సంభ్రమపరుడై ॥ చ॥ అనఘుదయారతింఘనర హస్యముదెల్పితి బుద్ధమయ్యెపా ! వనమతినైననింకొకటి వాంఛితమెట్లన విన్నవించెద । న్మనసిజవైరియాజ్ఞమెయి నాగభుగర్వుఁడు భూస్థలింగరా । శనమహిమంబుబెంచెనని సంయమిపత్త్రము డొక్కనాడిలన్ ॥ వ ॥ స్కంద పురాణంబునకు నాయకరత్నంబైన శంకర సంహితయందలి శివరహస్య ఖండంబునందు వక్కాణింప

క్షేత్ర సమ్యక్ మారుం డెవ్విధంబున మహీతలంబు పావనంబుగా భక్తి వర్తనం బొనరించె తద్వృత్తాంతం బంతయుం దెలిపి కృతార్థుం జేయవలయునని నప్పారిషదగ్రామణి యత్యంత సంతోషిత స్వాంతుండై యొక్కింత సేపునకు పూర్వంబున శర్వాణ్యార్యా సమేతుండై పేరోలగంబున్న సమయంబున తద్దర్శన కుతూహలంబున జనదెంచి విరించి క్రమ్మఱిపోవుచు తన్ను ప్రణవార్థం బడిగిన కుమారునితోడ తత్ప్రణవార్థంబు లేనయని యపార్థంబుగా నెఱుంగక పలికి యతనిచేత కారాగృహ బద్ధుండగుట సురలవలన పరమేశ్వరుండు విని యతని విడిపించి తదోంకారార్థంబు సవిస్తరంబుగా తేటపడం బలికిన నిజతనయు ప్రజ్ఞావిశేషంబునకు పరితోషంబునొంది మేదినీతలంబున మస్మహిమంబు ప్రకటింపుమని యనుచుటయు తదనంతర వృత్తాంతంబును తత్క్షణంబ హృదయగోచరంబగుటయు నానంద బాష్ప ధారాపరిషిక్తాంగుండును కంచుకీభూత రోమాంచుండును *గద్గదకంఠుండునై యతనితో నిట్లనియె ॥ మ ॥ అనఘానీవువినంగిగోరినమహోపాఖ్యానమత్యంతపా । వనమంహోపాదళనంబహీనఫలదప్రాగల్భ్యమాద్యేశభ। క్తనికాయప్రమదాస్పదంబతుల మోక్షప్రాప్తి సంసూచకం । బని మేషప్రకరాగ్రగణ్యాయయి పెంపొందధారుణీమండలిన ॥ గీ ॥ కుంభసంభవసీముడి కోర్కెదీర । వినుముశర్వానికరుణనే గనినభంగి । దెలుపుమనటంచు రేణుక దేశికుండు । చెన్నబసవేశుచరితంబు చెప్పదొడగె ॥ సీ॥ శ్రీకరాంబరచుంబి శిఖరాభిరామంబు బహురత్నసానువి భ్రాజితంబు। శరభమృగేంద్రాది సత్త్వసంకీర్ణంబు దేవవృక్షోద్యాన దీపితంబు । కనకాంబుజోజ్జ్వల కాసారకలితంబు బహుళనిర్ఝరీచయ భ్రాజితంబు । కిన్నరీబృందసంగీతనాదయుతంబు పటుతాపసావాస భాసితంబు । దళితపాపంబుముక్తిప్రదాయకంబు । ప్రమథనిలయంబుసర్వజ్ఞ పాలితంబు । వేదవేద్యంబు తారక విలసితంబు । భవ్యవిభవంబుకైలాస పర్వతంబు ॥ ఉ ॥ ఆయతతద్ధరాధరశిఖాగ్రమంచిత హీరదేవతా । నాయకరత్నకాంచనఘనద్యుతిసంచయ మొల్లనేకమై । తోయదమార్గదేశమున తోరణముగాగను పట్టుటొప్పగం । గాయమునానరస్వతులు

కంధినభిన్నత జేసుకై వసింగా ॥ సీ ॥ పున్నాగవిస్ఫూర్తిఁ బొల్చుటతి
యె కాదు పున్నాగవిస్ఫూర్తిఁ బొల్పుమీఱి । చమరికాక్షీరమె చెన్నొం
దుటయె కాదు చమరికాంచత్ప్రభల చాలగలిగె కుంజరాశనదీప్తి గొ
రలుటింతియె కాదు కుంజరాశనదీప్తి గొమరుమిగిలె । పికశబ్బృందం
బున పెంపొందుటయె కాదు । పికశబ్బృందంబున పెక్కుగనియె । సనగ
వృత్తుప్రాక్షీర మగు సునసకల । భువనసన్నుతిగాంచెన ద్భుతముగాక ।
శతసహస్రసుధాభాను సన్నిభప్ర । కాశమహిమాస్పదంబుత త్త్వార్థ
రంబు ॥ వ ॥ మఱియు సద్ధాసన రాజంబు విరాజమానంబై స్వర్గలో
కంబునుంబోలె రంభాదేవ వల్లభ సుహచిర విలాసంబై యమరావతీపు
రంబునుంబోలె నిరుపమ సుప్రవదేశంబై సంయమనీ నగరంబునుంబో
లె విలసిత ధర్మావాసంబై విబుధపతి భువనంబునుంబోలె సంతత పుణ్య
జనస్థానంబై వరుణ పట్టణంబునుంబోలె భాసుర భువనోన్నతంబై గం
ధవతీపుట భేదనంబునుంబోలె శంకరప్రవాహ విలసితంబై యలకా పు
రంబునుంబోలె శంఖముకర పద్మాకరంబై యీశాన లోకంబునుంబో
లె నీలకంఠ సంచారంబై పాతాళంబునుంబోలె నాగలోక కలితంబై
యొప్పుచుపర్వత శిఖాగ్రంబున ॥ చ ॥ పగడపుగంబముల్ తళుకు బంగరు
బోదెలు తిమ్మెకెంపుల । సిగసిగలీను వాకిళులు సిద్దపువెన్నెల రేనిరా
లజె । స్నిగుజిగిగోడలుల్ సొగసు లైతగుపచ్చల తోరణంబులున్ । దగ
జెలువొందు నొక్కమణి ధామము శర్వని వాసయోగ్యమై ॥ క ॥ ఆమ
హాసీయసభాభవ । నామలమధ్యప్రదీప్తి తారాళ్యయుతతే । జోమయ
నవరత్నాంచిత । హైమసుఖాసనమునందు సతిముద మొదవన్ ॥ సీ ॥
కమలభవాండముల్ కందుకంబులరీతిఁ బట్టియాడెడుగణ ప్రభులుగొలువ ।
సహజైకలింగని ష్ఠావ్రతస్ఫూర్తిఁ చేఁ జరియించుభృంగిలాస్యంబొనర్ప ।
నాఁడియున్నృప భేశ్వ రావతారంబయి తగునందిసందడి తలఁగఁజడియ ।
సతులితాష్టాంగయో గానందపరవశు లైనమహాసీశ్వరు లభినుతింప ।
నమరగజగామినులు చామరములువీవ । గరుడగంధర్వముఖులిరు గడ
లనిలువ । శైలతనుజాతయునుఁదాను చంద్రమౌళి । సింధుకొలువుండె
కన్నుల పండువుగను ॥ ఆసమయంబున ॥ ఉ ॥ పాలుమున్నీరు నేర్పరు

చుఁ జక్కపటువ్వాని నెక్కు స్వప్రభా । జాలము మేనుపుం దెగడ నాదిశవు
ణ్యాన దీనదాక్షిణ్యశో । యాలయామాక కమండలువు హస్తమునన్ వెలు
గొంద శారదా । లోలుఁడు వచ్చె సర్వసుర లోచనపద్మము లుల్లసిల్లఁగన్॥
చ। అటుజనుదెంచుచున్ గిరిసు తాత్మజుఁ డొక్కఁడె బాలకేళిప । ర్యు
టన మొనర్పుచున్నతరి నాతని లెక్క యొనర్పకే గిది । కపటుగ నితత్పదా
బ్జముల పైఁ దగు గారంటగ నాగి మ్రొక్కవి । స్ఫుటనిగమాంతసూక్తముల
బొంగుచు సన్నుతి జేసె నీగతిన్ । సీ॥ బాలేందుకోటీర పన్నగకేయూ
ర పాకోద్ధతూణీర భవవిదూర । పద్మాక్షసుతశిక్ష పావనమునిరక్ష భ
క్తసంచయసంరక్ష పావకాక్ష । కలితకృపాపాంగ కార్ముకాయితశైల కం
దర్పకాకోల ఖలవిఫాల । సిరజాంబకమిత్ర నిజగోతాసుగోత్ర నిరుపమ
శుభగాత్ర నిగమపాత్ర । పార్వతీసంగరజితసిశా పతిరథాంగ । గగనగం
గాజటాజూట కరకరోట । కోటిరవితేజ తారక కుధరరాజ । నిరుప
మోల్లాసదాయక నీలకంఠ ॥ చ ॥ అనియిటు సన్నుతించి ప్రమథాధిపు
లోచనసంజ్ఞ మెచ్చఁడున్ । వినయము మీఱ నిల్చియతి విస్మయమందుచు
నాతఁడాత్మనా । ద్వనజమెలర్పఁ గొంతవడి దగ్గఱఁ జేరుసభా వినోద
ముల్ । గనుఁగొని శర్వుఁ డీశుకొని క్రమ్మఱి పోవుచుఁ దొంటికై వడిన్ ॥
ఉ ॥ శంకరతుల్యుఁడై నశరజన్మ నిజాప్తక నేఁగుచూడనా । పంకజగర్భ
పైఁగినుకం బర్వకుమారకుఁ డారిపీఁడని । శ్శంకతఁబోవుమందెనను సద్ద
యొనర్పక యంచు నుగ్రుఁడై । కింకరు చేత రాఁబనిచి గీష్పతి శోనిటుల
ల్కసత్వరిన్ । గీ । ఎవ్వఁడవు నీవు నీ నెల వెచటనుండు । నామమెయ్య
ది యుద్యోగ మేమి యిప్పు । డిటకు రాఁగతమెద్ది మా కెఱుఁగఁ దెలుపు ।
మనియడుగ నట్టులఁ దగిన యబ్జభవుఁడు ॥ మ ॥ అమరజ్యేష్ఠుఁడ సత్యలో
కము మదీయంబైన ధామంబు నా । మమునన్ బ్రహ్మ యటందు రెల్లఁడల
నస్మత్కృత్యమెన్నంగ న । ర్గము భద్రుం గొనియాఁడ గానిటకు వేట్కన్ వచ్చి
తి నాఁ పుష । న్ముని నింకొక్కటి వేఱె నేనడిగెదన్ నిక్కంబుగాఁ దెల్పుమా ॥
క ॥ ఏమేమి చదువుకొంటివి । తామరసభవా యటన్న దనమది వాణీ ।
కాముని ననుచదువఁడు గగ । నేమిటికి నితల చినగుచు నిట్లని పలికెన్ ॥ క ॥
వేదములు నాముఖంబుల । బాదుకొన సద్విద్యలన్నుగఁ బలియున్నదియే । నే

దెలియనియదియెత్త్యది । లేమతలఁపనాకుసాటి లేరుజగమ్ములన్ ॥ అ
నినఁ దరవ సితానముండై కుమారుండు ॥ గీ ॥ సకలవిద్యలకుఁ గోపల సా
రమైన । విద్యయొక్కటివినుటకు వేడ్కయయ్యె । గాననను చిన్నవాని
ని గడుఁకిపుఁడు । పన్యసింపుమటన్న న ప్పద్మభవుఁడు ॥ క ॥ వేదముల
కాదియగాబు । న్వేదముఁబఠియింపు మొదల విస్పష్టముగా । నాదాను
స్వారత్య । న్నోదారంబైన ప్రణవ మొప్పఁగబలుకన్ ॥ చ ॥ విసితల
యూచిచాలునర విందజయాప్రణ వార్థమెట్టిదో । కినియుక దెల్పునా
హృదయ కీలితసంశయ మెల్లబాపుమా । యునినసఁజుంకు లేఁతసగ వాన
నసీముద లిర్పనంబిరా । తనయునితోఁడగర్వమొకఁ దాగ్రోసనిల్పని పల్లైన
త్రిరన్ ॥ గీ ॥ మ టలేల ప్రణవ మంత్రంబు సేసత । దర్ధమేనయునిన న
గ్నిభవుడుఁ । గనులగెంపుగదుర గండవపేటికా । పూర్వ ముగినతని
గర్వమణచి ॥ సీ ॥ అంతటఁగినుకచ ల్లారకకారాగృ హాన్యతుఁనతిరో
హి తాత్ముడైన । వీరబావాలు విబిల్చి విమలప్రణవమంత్ర మంత్రాధర
ములుచంద్ర మౌళియగుట । నెరిగియుండియుజ్ఞానహీనుఁడై నేనని ప
లికెఁగావునవీని బట్టికట్టి । స్కందశైలంబున బ దనుంచుచుటన్న నాతఁ
డుపరమేష్ఠి నట్లఁజేసె । లోకసృష్టివిదవ లోపంబుగానీక । స్కందుఁడే
ప్పటట్ల జరుపుచుండె । నంతసురలుమునులు నంబుజసునుకై చింత
నొందిసాంబ శివుగురించి ॥ చ ॥ ఘనతరసైనసిద్ధ విగ కాలతిఁంబొనరిం
చిపార్వతీ । వనజముఖిస మేతుఁడయి వల్సలతన్ బొడఁజూపి తెరిభ । గ్గునివి
మలాంఘ్రియుగ్మమున కుఁ బ్రణమిల్లియు నేకభంగుల । న్వినుతియొన
ర్చివాంఛితము వేఁడుడటన్న మహేశుతోఁడతన్ ॥ క ॥ శరజన్మునికో
పంబున । పరసీజాసనునికైన సంకటమెల్లం । గరుణజనింపగ బలికిఖ ।
చరమునిసంఘంబుమరియు సవినయమొప్పన్ ॥ క ॥ దేవాదిదేవవిను
మీ । సేవకుఁడగుబ్రహ్మకైన చిక్కడలుటయే । మావాంఛితమనిపలి
కిన । భావజసంహారుఁడుమిగుల ప్రముదితుఁడగుచున్ ॥ క ॥ పరమేష్ఠి
న్విడిపించెద । నరుగుఁడుమీమందిరముల కనివడినంది । శ్వరుగనుగొని
నీవిప్పుఁడు । సరగునమత్సుతునికడకుఁ జనియాతనితోన్ ॥ శా ॥ స్వాతం
త్ర్యంబువహించిగర్వ మొదబర్వంబల్కు నీ రేజసం । జాతున్ బందినిబెట్టె

సీతలకు భృఙ్గాయమానకంఠుఁడా సుర । లోకతోకహాయుఁడీరట్లుగావునద
యాలంబునకైన యూతని । స్వేతాజ్ఞాలయుఁ జేసిపుచ్చుమిపు డీవిశ్వంబు
నిర్మించగన్ ॥ మ ॥ అనినావాక్యముగాఁగఁ బల్కవిగతా హంకారుఁగా
వించిజీ । వనజాతోద్భవుఁడాకవీడిసుఖియా వార్తల్వహించెమ్మహా ।
మ్మనిపంపన్ జనినందికేశ్వరుఁడు స్కందాద్రిన్ సఖుల్ దానుదా । రోకని
క్రీడించుచునన్మహ ఙ్ముఖుహ తాఘున్ గాంచిమోదంబునన్ ॥ క ॥ ని
టలతటఘటితకరసం । పుటుఁడై యిటుపల్కె నతఁడు స్ఫుటవాక్యములన్ ।
జటివినుతుఁడై నదిక్కటు । డిటకేని చినవచ్చెనాడ నినసంఖ్యాతా ॥ క ॥
వనజాసనుచెవమానుపు । మనియునిమిషమునులువేడ ననలాక్షుఁడు
దా । వినియిటులొనరింపుమునీ । వనియెన్ గావుననదాజ్ఞ యాదలనిఁ
డుమా ॥ చ ॥ అం వినియీశ్వరాజ్ఞఁదల యందెఫరించితిఁ గానిదుర్మ
దం । బునఁదనుదానెరుఁగక ప్రపూర్ణమహాత్మ్య మనుస్వరూపమే । ననివ
చియించినట్టినలి నాసనుమున్ జెరఁబెట్టియూరకే । చనుమనియిత్తరిన్స్వ
డచి చక్కఁగబంపఁగ నంతనొట్టినే ॥ గీ ॥ నలినసంభవుఁవిడుమంచు
నందికేశ । నీవువచ్చితిగావున నేసహించ । నయ్యునికనొండుబలుకక
నరుగుమనిన । నాతఁడరుదెంచిశివునికా రీతిదెలుప ॥ చ ॥ వినిదరహాస
వక్త్రుఁడయి విశ్వగురుండు గిరీంద్రనందనన్ । గనుగొనివింటెనీతనయు
గౌశకమచ్చటి కింకనేగనేఁ । జనకవిధాత్రుమోక్షణము సల్పఁడువాఁడ
ని తెల్పియప్పుఁడా । య్యనఁగిచు ప్రేమమీరసతి నంతిపురంబున కన్పి
చెచ్చెరన్ ॥ క ॥ పారిషదామరమునిపరి । వారుండునుదివ్యవృషభ వా
హుండై నీ । హారకిరణార్ధధారికు । మారగిరీంద్రమునకరిగెఁ మదిముదమొ
దవన్ ॥ చ ॥ అటుచనికాంచెశంకరుఁడ హార్యసుతావరు పుత్రుఁసన్మణీ ।
కటకకిరీటకుండలవి కాసితశోభన గాత్రుఁస్పృష్టిసం । ఘటనవిలాసస
మ్మదిత కాంచనశైలని వాసగోత్రభి । త్స్ఫుటనుతిపాత్రుఁదీప్తివరి భూత
నహాసశివ యోజమిత్రుని ॥ మ ॥ కనిడాయంజనునంతలోపలన త
త్కాలించోద్వభృద్భేదిది । గ్గనసగణంబటఁనిల్పిలేచి వృషరాట్కాండావ
తీర్ణుండుసం । జనితామోదియునై నతంద్రికి నమస్కారంబుగావించిని ।
ల్చినపట్టింగనిగాగలించి యుదలోఁజెన్నొందుమోహంబునన్ ॥ సీ ॥ అంత

మ । ర్త్యాకృతిఁబుట్టినాఁడగు మహత్త్వముబోధ నొనర్చి మానవా । లిక ములన్ భవాబ్ధిదరిఁ జేర్చుమునీంద్రగు నేర్పులగ్గలన్ ।గీ॥ ఏతదర్థంబును మనంది కేశ్వరునిధ । రాతలంబునకనిచితి నాతనికిని । హూదరీరత్నమైభ క్తి నొప్పునాగ । మాంబికాదేవితనయుండ వైజనించు ॥ చ ॥ అసదృశ నందికేశ్వరుని యంశమునంజని యించిమించున । బ్బసవనితోఁడనం తతను భక్తిపదభక్తిని బానుభూతిపెం । పెనగుచుఁ భాసమాన శరణే శ్వరపద్ధ జనంబొనర్చుచు । న్వసుమతిఁ గొన్నివత్సరములు వర్తిలువ త్సమ దాజ్ఞ వెంబడిన్ ॥ వ ॥ అని యిట్లానతిచ్చిన జనకుని వాక్యములు విని కుమారుండు వినీత లోద్భవంబున కసమ్మతియును జనకాజ్ఞోల్లంఘ నాసమ్మతి విచారంబును మనంబునం బెనగొనుటయు నేమియుం బలు కక నమ్రవదనుండై యూరకున్న నతనిభావంబు శంకరుండు దివ్యచిత్తం బున నెఱింగి ధరాతలంబునఁ భక్తివర్ధనం బొనరింప వలయునను తలం పున ప్రేరేపను దాసీనుండైన కతనవిడంబికా సంబోధనంబునం గాని చక్కంబడఁడని యూహించి పార్వతిం దలంచిన సమస్తజగద్వృత్తాం త వేదినియగు తత్సతీ వతంసంబనర్ఘ్యమణి భూషణాలంకృతయు నిరుప మ వాసనాసమాగత చంచరీకనాదమె దురాదితేయ మేదినీజలతాంత దామాభిరామయు మందస్మిత సుందరవద నారవిందయు రాజకీర లీలా సరోజాత హస్తయు దేదీప్యమానకాంచ నాంబరసహితయు నై యనేక నాకలోకాక లోకస్త్రీలోకంబులు కొందరసమానమణి మయంబులగు నాలవట్టంబులు గొందరు వజ్రమయ దండచామరంబులుం గొందర తులిత శాత కుంభదండ పుండరీకంబులుం గొందరు చిత్రవిచిత్ర పట్టాంబర కేతనంబులుం గైకొని యరుదేర విద్యాధర కిన్నర కింపు రుష గంధర్వ కామినులు సంగీత సాహిత్య వేణువీణాది వినోదంబుల నింపుసంపాదింప యక్షగరుడోరగ సిద్ధసాధ్య మిథ్యా మధ్యలు ఖడ్గవేత్ర పాదుకా జలకలశ వీటికాపేటికా ధారణులై నడువఁ దివ్యవిమానం బధి రోహించి స్కంద మహీధరంబునకు వచ్చి విభావరీశ భూషణ సభానిక ట ప్రదేశంబున తద్వాహనా వతరణంబుగావించి తను గనుంగొని లేచి నమః పూర్వకంబు గానిటలతట ఘటిత కరులగు సురలనిరుపమ కరు

నాకటా క్షేకణంబున నిక్షింపుచు ప్రాణేశ్వరుఁడా యంజనుదెంచి ప్ర
ణమిల్లిత దనుమతి నర్ధాసనాసీనయై యుండి చింతాననుండైన సు
తుఁగని యిట్లు చింతాక్రాంతుఁడై యున్న కతంబేమని యడిగిన నతం
డు మందస్మిత వదనుండై సతితోఁడ గత వృత్తాంతం బంతయుం దెలి
పి యేతదర్థంబుగా దే నిన్నుఁ దలంచితి గావున నితని క్షితితలంబున క
రుగనట్లు సన్మతిపరుఁ మనవిని యాతన యాతన మనంబున నొక్కింత వి
చారించి తొల్లి భూతలంబున సంభవంబు నొందు నిజవయస్యయగు నా
గేంద్ర గమనకు కుమారుని కుమారునిగా నిచ్చెదనన్న వరంబున కను
రూపంబుగా నీశ్వరుం డానతిచ్చుట కానందంబునొంది తనయుఁడా
యుండి గిచి తొడలపై నిడుకొని కూకటులు పుణుకుచు నిట్లనియె ॥ సీ॥
అన్న కుమారమీ యయ్య జెప్పినమాట కిపుడొక్కొ కొనదగు నిలఁ జనించు ।
కతనఁ నేకుకొరంత గలుగ గుతనకుఁ గొక్కింత వేరులే కుపికెనన్న । బం
చెఁ దాజనుపట్టి యనికదిగాక నే మున్నె పంపఁ దలంచి యున్న దానఁ । గావున
మాయాజ్ఞ గైకొని భూతలంబున కేఁగి యచ్చట పొనఁగుపడిన । భక్తి నుద్ధ
రించి పరవాదుల నడంచి । యఘము ద్రుంచి దెసల యశము నించి । ప్రో
షిమించి శర్వ భక్తులరక్షించి । మరలి రమ్ము చింత మానుమనిన ॥ గీ ॥
సమ్మతించి గుహుడు జననీజనకపాద । సరసిజాతములకు నాగిలేచి ।
మీయనుజ్ఞ నేను మీరంగ నేర్తునే । యట్లు సేయువాఁడ ననుచుఁ బలికె ॥
వ ॥ అట్లు బలికిన కుమారుని వాక్యంబులకు పార్వతీ పరమేశ్వరు లా
నందంబునొంది యతనిం గౌగిలించుకొని దీవనలొసంగి పొమ్ము వేగ
మ్మున మరలి రమ్మని యనేక విధంబుల గారవించి పాఠిండ ఉపేం
ముఖ బ్రహ్మదేవర్షి పరివారంబులతో నిజనివాసంబునకేగి యిష్టవి
నోదంబులఁ దేలుచుండె రిత్కుమారుం డవనీతలంబున నున్న బసవేశ్వ
రుండనఁ బసవేశ్వర భాగినేయుండై జనియించి యుస నామ విశే
షంబునఁ భక్తివర్ధనం బొనరించెఁ గుంభ సంభవాది సవిస్త
రంబుగా వినుమని రేణుకుండు జెప్పఁదొడంగె

—[*] కళ్యాణపుర వర్ణనము [*]—

సీ ॥ శ్రీసమంచితరాజ శేఖరాగారంబు వరసర్వమంగళావాసభూ

మి । పాకటపరభ దాశారవిభవంబు పటుదంతిముఖబల భాసురం
బు । నతులరంభాదికో ద్యానవిలాసంబు రమ్యవిద్యాధర భాసితంబు ।
నగణితపుణ్యపర త్నావళీకలితంబు ప్రబలగంధర్వవిరాజితంబు । నగు
చుమాటకైలాస మనుమిసకల । జనములద్భుతపూరిత స్వాంతులగు
చుఁ । వినుతిగావింపఁదనరెప్పు ధీవ్రతలమున । భాగ్యజనకంబు కళ్యాణ ప
ట్టణంబు । మ ॥ జలదాధ్వోన్నతసౌధసంఘటిత భాస్వద్వజవీలోప
లో । జ్జ్వలకాంతిప్రకరంబునద్దెసలఁ బర్వన్ బౌరలోకింబుని । చ్ఛలు శ్వే
తాసితపక్షపున్నిశల తేకఁబైనస్వాంతంబులన్ । దెలియంజాలకసంశ
యించుఁబురి వాసిన్ బర్వ వసంతబేధరన్ ॥ ఆ ॥ సంబాళకొమ్మల న
మరిసద్వి । జాధిపాగారమును మిఁజా ధరివినుతి । పాత్రమైనమూలబల
ముచే బరిధవిల్ల । సాలమును దనర్చుఁ బరికొప్ప సాలమునగ ॥ గీ ॥ రాజ
మాండలసంసక్తి దేజరిల్లి । పృథు రథ్యాళిఁ జెలువొందు భువనవినుత । మే
ఘపదసంగతిఁ దనర్చి మెప్పుగులుకు । కరిసికరము వాదిగోలు పురము
నందు ॥ చ ॥ జలజసఖాశ్వములన్ గతుల సాటికి రాగసి తన్మనోద్ధతిం ।
దోలఁగఁగఁ జేయునింగికయి దూఁగఁగనైజఖురోద్ధితాపని । తలరజనింబ
రాంతరము దాఁటఁ ను క్రమ్మిన దానిచాటునం । బెఱవిడిభీతిభారగని
వానిహసించు పురీ వరాశ్వముల్ ॥ చ ॥ అతులితతేజుల్ శ్రీపథను హాధ్వ
సంఘటి తాచ్ఛముంటకా । వితతజయాభిరావములు విశ్వమునిండిన తి
ద్భరాత్రిన । మృతజలజాత బాణపురు హాంతరధంబులు గానలందు
ప । తగుహాలంకదీయ్యశిఖ రంబులు జేరె రయంబుమీరగన్ ॥ క ॥
తెల తెల వృచుఁడమనీ । దలనిలుకు చుఁబిలము తాఁనఁ డాగగుపింహాం ।
బులుశౌర్యోన్నమానసరి । వెలయు నయనినగు కురచటి వీరనృసిం
హుల్ ॥ ఉ ॥ [illegible] సెచుక ప్రసిద్ధిఁ వహించెను గానిసిల్చిమా ।
టాడిననా [illegible] తని ప్రౌఢము లెక్కఁ బెట్టగా । గూడు నెయించు
పిత్రాజుని [illegible] ని వసింతురప్పురిన్ । బాడబులుత్తమాజకవులు భ
వ్యనియోగివ [illegible] శకుల్ ॥ చ ॥ నిరుపమపద్మినీహితులు నిర్మల
మూర్తులు సత్ప్రశోభ । సుకతర మోదదాయకులు సుస్థిరమిత్రస
మేతులప్పురీ । వరబలయాళిరామాలయిక్షులు రాజులు రాజులెక్క

సే । యనుతసువిక్రమస్ఫురణ నాఁడువతిల లేకయుండుట ॥ క ॥
బేహారులుమృదుసత్యా । వ్యాహారులుకీర్తివిజిత హరశైలసమా । రా
హారులుకవిదంతిను సీహారులుగలరుపురిన నింద్యవిహారుల్ ॥ క ॥
శూద్రులుహలనిర్జితబల । భద్రులుసద్గుణగణాది భద్రులుసుఖని ।
ద్రులుతతగాంభీర్యస । ముద్రులుగలరచటబుధస మూహసురద్రుమల్ ।
సీ ॥ ఏవీధిజూచిన నిభదానవాంతక సదనసత్కార సంభ్రమంబు ।
లేవంకనరసిన వేణాంకకోటీర పాదపంకేజాత భక్తమహిమ । లేచాయ
నాలించ హిమగిరిజాధిప లలితకథాసుధా లాపచయము । లేచక్కఁగని
యింప హేమధరాధర బాణానుసేవాను భావనంబు । లెచటఁదలపోయ
పద్మినీ హితమృగాంక । జాతవేదాంబకాభంగి శాస్త్రచర్చ । లప్పురీవ
రిమాహాత్మ్య మభినుతింప । నలవియే శేషఫణికైన నజునికయిన ॥ క ॥
ఆపుటభేదనమేలెను । భూపాలకుఁడర్థినికర పోషణుఁడుసమి । ద్వ్యా
పారచణుఁడుశుభముల । నేపుగనుబిజ్జలాఖ్యుఁ డివ్యసుమతిలోఁ ॥ ఉ ॥
జైనకుల ప్రవర్ధనుఁడు శాశ్వతకీర్తి యుతుండునిర్మలా । నూనగుణాభి
రాముఁడుధనుర్గుణటాంకర శారిమండలీ । మానససాధ్వసప్రదుఁడు మ
న్మథమాధవ రూపశాలినా । నానరనాథసన్నుతిస నాథుఁడుతత్ క్షితి
నేతవర్ధిలెన్ ॥ క ॥ ఆరాజమంత్రివర్యుం । డైరాజిలుసకలదిగధిపాం
బుజవదనా । భూరిస్తనహారాయిత । చారుసమాఖ్యుండుబసవ సచి
వుండెలమిన్ ॥ సీ ॥ ఏధన్యమానసం బిందుశేఖరపాద తోయజసం
భూతభృంగాయమాన । మేకృతార్థునికృపా లోకనంబర్థివైన్యాశుశు
శుణివార్షి కాంబువృష్టి । యేపుణ్యచారిత్రు కోపయుగ్మాభిభంగ మఖ
లాన్యమతిజాత హారణమూల । మేమంత్రిమాహాత్మ్య మింద్రాబ్జభవ
ముఖ బృందారకానీక వినుతిపాత్ర । మతఁడుగాని యూఁడదగుమిహి కా
చలేంద్ర । సంభవావల్లభని యోగ సకలమర్త్య । పావనార్థమాదా
ఖ్యాత త్పత్తిమాద । మాంబికాగర్భజుఁడుబస వార్యవరుఁడు । సీ ॥
సతతంబుగురులింగ చరసమర్చలెకాని యితరార్చనంబుల సేవగించు ।
జంగమతీర్థప్ర సాదసేవయెకాని యితరంబురుచిగొన సేవగించు । మా
హేశ్వరవ్రాత మాహాత్మ్యమేకాని యితరంబువినుటకు సేవగించు ।

సితతగణాధీశ సద్విలాసమె కాని యితరంబు గనుగొన సేవగించు । నెం
తిసజ్జనుఁడీధన్యుఁ డెంతధీరుఁ । డెంతమహిమాఢ్యుఁ డనిజను లెన్నుకొనఁగ।
రాజ్యభారంబుశివభక్తి రాజ్యభార । మెలమిఁ బాలించెఁ శ్రీబసవేశ్వరుం
డు ॥ గీ ॥ అనుదినములందుఁ దొంబది యూరువేల । జంగమంబులకిష్టాన్న
సమితినొసఁగి । మించ జంగమములకు పంన్నెండువేల । కనుచు వేశ్యాగృ
హంబుల కట్టిపెగిడి ॥ క ॥ అచలితతత్త్వైకంకర్య । ప్రచురశ్రవణాను
మోద భరిసకలదిశా । నిచయసమాగతశరణుల । ఖచరజ్యేష్ఠునకువ
శమె గణుతింపంగన్ ॥ సీ ॥ సుజ్ఞానశీలురు సూనృతవాక్యులు త్రిభువ
నపూజ్యులు ధీరమతులు । వేదాంతవేదులు వీరశైవాచార సంగ్రహా
కీర్తులు శాంతిసహితు । లష్టవిధాంగయో గానందపరవశు లసదృశ
లింగలీ నాత్మపద్మ । లంతరారివిదూరు లత్యంతకరుణాస ముగ్రులుని
రుపమ భద్రగుణులు । సత్ప్రసాదాంగులకుటిల స్వాంతరంగు । లతుల
భవదూరులన్యదు ర్మతవిదూరు । లచలదాసత్వమతులుభ క్తాధిపతులు ।
శర్వపదపద్మభృంగముల్ జంగమములు ॥ క ॥ పరవికచాబ్జేక్షణసో ।
దరిముక్తిసతీలలామ తత్పరులునుబం । గరుపెంకుబుణాను గరిశము ।
కరుణయపూన్కి గనటించు గణసింహంబుల్ ॥ గీ ॥ నిండికళ్యాణపు
ముపం డ్రెండుయోజ । నములనెల్లెడ నెడలేక నమితులగుచు । కాలకం
ధరువరభద్ర గజములనగ । నతిముదంబునవసియించి రంచితముగ ॥
చ ॥ వినయవివేకభక్తగుణ విశ్రుతుఁ డాబసవేశ్వరుండు దా । ననయము
తద్గణాధిపుల కందఁ కీప్సిత వస్తుజాతమిం । పొనరగనిచ్చుచున్ ప్రమద
మొందిసుధామయ తత్ప్రసాదమున్ । వనధదేలుచున్ మహిమ వర్ధిలఁ
జేయుచు నున్నయత్తరిన్ ॥

—(♦) కక్కయ్యగారి కథ (♦)—

శా ॥ దృక్కర్ణేశకలాపమూర్తిన్సుర ధాత్రీచప్రభాకీర్తియు । గ్ది
క్ప్రాసల ప్రకరుండు కామముఖ విద్వట్సంహారుండాశ్రిత । ప్రాకర్మాంబు
ధిబాడబానలుఁడు భాస్వత్తేజుఁడా ప్రోలిలోఁ । గక్కయ్యాఖ్యుండౌ శభక్తసత్త
ముఁడు శ్లాఘ్యఖ్యాతివర్తిల్లఁగన్ ॥ గీ ॥ బసవదండాధినాధుండు భక్తి

శోధఁ । దద్గణాధిపవరప్రసా దంబుఁగొనఁగఁ । దలఁచిపండ్రెండు వత్స
రంబులు మహాప్ర । యత్నమొనరించి యంతట నబ్బకున్న ॥ మ ॥ క
మనీయామలతత్త్వయుక్తుఁడగు నాకక్కయ్యదివ్యప్రసా । దము నేఁగాంచ
గ నేరనైతి నకటా తద్భాగ్యమే తీరునన్ । సమకూరున్ ననుబోలు వానిక
నుచున్ స్వాంతంబులో నెంచియు । త్తమమైయొప్పు తదీయమందిరము
చెంతన్ జేరియుచ్చోటునన్ ॥ ఉ ॥ అంగణసీమఁ నల్గడల నంతటనింతట ని
ల్చి కాంచుచున్ । ముంగలనొక్క చీమకొన ముక్కున నొక్క కణంబు వ
ట్టియె । గంగనిజ్ఞానిగాననిది కక్కయగారి మహాప్రసాదమె । బ్భంగి
నసంశయంబనుచుఁ భావమునందుఁ దలంచి వేడుకన్ ॥ చ ॥ భవముల
బాసితిన్నిగుల భాగ్యముజెదిటఁ కోరుకోర్కె చే । దవిలె సమస్తసద్గుణవి
తానములోపలఁ వన్నెఁగాంచితిన్ । భువననుతాభిరామగుణ పూజ్యుఁడు
కక్కయ సత్ప్రసాదమిా । భువిఁగనుగొంటి మంటి తి పుణ్యచరిత్రుఁడ
నైతిరూఢిగన్ ॥ క ॥ అనయముఁ గురుసంగయదే । వుని గొలిచిన యట్టి
ఫలము పొందుగఁ గణప । ద్వనజములపూజఁగావిం । చినఫలమును తోడుఁ
దోడఁ జేకూరెబలే । గీ । అనుచుఁ ముదమందియప్పుడ య్యనఘమూ
ర్తి । చీమనోటి ప్రసాదంబుఁ జేకొనంగ । నొకయుపాయంబుఁ గనియట
నున్న యిసుకఁ । జగతిపై ముష్టిమాత్రంబుఁ జల్లుటయును ॥ క ॥ అక్క
జముగన వ్వాలుక । చక్కెరపొడియైనఁ దత్ప్రసాదకణంబున్ । లెక్కఁగొ
నకప్పిపీలిక । ముక్కుననిడి పంచదార కై యరుగుటయున్ ॥ క ॥
ఆనందమందిబసవఁడు । దానాకణమాత్మహస్త తలమునని డిబల్ । దీ
నునకుని దియువాఁడిన । చేసికిఁ వసణంబువగిదిఁ జేకురె నాకున్ ॥ గీ ॥ ఈ
మహాప్రసాద మిష్టలింగార్చనఁ । జేసి కానికొనఁగఁ జెల్లదనుచుఁ । బోలు
పుమిాఁదిలినదు తలపాగ కొంగునఁ । విడక నుంకముఁ డియ వేసియంత ॥
వ ॥ భక్తాగ్రగణ్యుఁడైన కక్కయ్యగారి యంతర్గృహంబున కుంజనిప్ర
సాదోప భోగానంతరంబునఁ సుఖగోష్ఠినున్న యతనిఁగాంచి వినయభ
క్తి ప్రమోదంబులు ముప్పిరిఁగొనఁగఁ సాష్టాంగవందనం బాచరించి కరం
బులు మొగిచి దేవా బహుకాలంబుననుండి కాంక్షించుచున్న నాకుమ
ద్భాగ్యంబు పిపీలికా రూపంబై భవత్ప్రసాదంబుఁ గొనితెచ్చి యిచ్చె

నేటికిఁ గృతార్థుండనైతి ననిన నప్పరమ పురుషుండు విస్మయంబొంది గురు
కటాక్షపాత్రులగు వారి కెయ్యది యసాధ్యంబని తలంచి యతనితో ని
ట్లనియె ॥ చ ॥ అనవరతాఖిలాంచితని శాధిపభూషణ సుప్రసాదభా ।
జనరసనాంచలుండనఁగఁ జాలినసీకు మదీయశక్తియై । జనసుతిగాంచుచె
న్నయ ప్రసాదముసంభవ మాటచోద్యమే । ననునొక పెద్దఁజేయుటది
న్యాయమెనీకు వివేకభూషణా ॥ చ ॥ అనిసరసంబుగాఁ బలికి యంపినఁ బం
డరి తత్ప్రసాదముఁ గొనుతమినాత్మగేహమున కుంజనఁగానెను కే
గుడెంచిపా । ననసుగుణాభిరాముశివ భక్తులలాముఁడ యూర్ధ్వకేశయా ।
నఁదగునక్క నాగనుప మందితసంభ్రమ మొప్పఁగిల్లనెన్ ॥ గీ ॥ ఎద
టకేగితయ్య యిష్టలింగార్పిత । సమయమునమ్మెఁ జేగఁ సాక్షవహిమలు । స
లుపుమునినతెనను తలపాగనొక్కచో । నురిచితముప్పగట్టు గొనిరయాము
న ॥ క ॥ జలకంబాడఁగఁ జేగిఁ । సలిపిదళ నేత్రయుక్త నాగాంబికయూ ।
తలపాగకొంగుముడిఁగని । దలమగుసంశయముఁ బనియె దాఁబనియుంటన్ ॥
క ॥ నాముద్దుతమ్ముఁడెన్నం । డేమియుఁ దామూలఁగట్ట నెఱుఁగఁడిదేమో ।
యీముడుపుఁ జూడఁ వలెనని । భామినికుతుకమునఁ దల్లెవడలిచి కాంచెన్ ॥
ఉ ॥ కాంచిగణప్రసాదముఁ గాయనిసంతస మందఁ పుల్లనే త్రాంచల
మోదబాష్పయుత యైబసవండుగ నాలయుంబులన్ । సంచితభక్తివార
ల ప్రసాదముఁగోరక దీరమెక్కరొయు క్కంచుకఁ దెచ్చినాకొసగ నెంతయు
కూరిమిగల్గుఁగావునన్ ॥ గీ ॥ ఈప్రసాదముహిమ నెందివర్ణించఁగ । నలవి
యగునెతమ్మి మొలకకైన । కలుషవిధులఁ జేసి తలవాసికముగాఁగ ।
దాల్చినట్టివారికుఁ దప్పఁ జగతి ॥ సీ ॥ ప్రబలారివర్గద్విషత్ప్రతానంబునఁ గం
తుకంబుగనిమ్మహాప్రసాద । సముల్లితమర్త్య యోగసిద్ధులనుల కళని
రూపంబిమ్మహాప్రసాద । సాత్త్వగ్రతాపత్రయాంబుదములకుఁ ఝం
ఝూనిలంబగునిమ్మహాప్రసాద । సముల్లితవాయాంబలాబ్ధిస్థలముల
కవళితేజంబిమ్మహాప్రసాద । సాకల వేదాంతవేద్యమాహారునిభక్తి
కాస్పదంబయితగునిమ్మహాప్రసాద । సాలఘురవనాదబిందుకళాత్మ
కంబు । తలఁపఁగా నిమ్మహాప్రసాదంబు జగతి ॥ క ॥ అనికొనియాఁడు
చుఁ బ్రమోదం । బునతద్దివ్యప్రసాద మునత్తులితవా । దనములోనఁ గరించి

వేగ౦ | బునలింగార్పితముఁ జేసి భుజియించెనట్టి ‖ గీ ‖ బసవదండేశుఁడా
మోద కుసుమవార్ధిఁ | స్నానమొనరించి ధౌతవస్త్రములు దాల్చి | లీలఁ
జెన్నొందు లింగార్చనాలయంబుఁ | జేరి చిత్రాసనమున నాసీనుఁడగు
చు ‖ గీ ‖ భూతి రుద్రాక్షమాలికల్ పొసఁగఁ దాల్చి | కరతలంబున నిష్ట
లింగంబుఁ బూని | సద్గురుఁ దలంచి తనయుగ్ర జాతఁ బిలిచి | నిరుపమానంద
భరిత హృత్సరసుఁడగుచు ‖ క ‖ అక్కా పాగాకొంగునఁ | కక్కయ్య మహా
ప్రసాద మిడికొన్న దనే | మక్కువ నెక్కఁగ వలయును | జక్కఁగఁ గొని తెమ్మ
టన్నఁ సతియుఁ బలికెన్ ‖ క ‖ పాగాకొంగు ప్రసాద | మ్మొగి సినాకొర
కుఁ దెచ్చి తీరని గద్దెన్ | వేగఁ భుజించితి నన విని | తా గుండె ఝల్లు మనఁగఁ
దలపోసె నుదిన్ ‖ ఉ ‖ అక్కటా నా కిపుడేలఁ గల్గు నిజ చిత్తాంభోజపీఠస్థి
తాం | లికస హారసదాశివకరణోద్యత్ప్రత్యక్ష కక్కాఖ్యభ | క్తకలాప
ప్రస్ఫీత ప్రాకటలు ధాకల్గోలి సౌఖ్యమీ | గకుసారభ్యము చేకురంగలఁ
దె నాకంబు గాకుంటెగన్ | సీ ‖ కారణజన్ముఁడౌ కక్కయ్య సత్ప్రసా
దము గొననమ్మికిఁ దలచనేలఁ | దలచి పొందుదు ప్రేమ త్వరము లుపొంచనా |
తొంటి పుణ్యంబుఁ దొరకనేలఁ | దొరికిన చట సంతోషితనై మొక్కకఁ దల
పాగకొంగుఁ బావ నేల | దాచికనాగాంబ తత్ప్రసాదముఁగ నితోడరిన
న్నెసగక నుడువనేలఁ | గుమరఁ శర్వరి మాయక్క కుమతిఁ నేను బేలనై
నట్టి నా బోటి కేలఁ గల్గు | సంగమేశ్వరు కరుణయీ చాయ నుండె | నెంత
చింతనొనర్చినఁ నేమిగలదు ‖ క ‖ వేమరు నటు దలపోసిన | పామరున
కుముక్తి గలదె పామఁడినచో | కామితము జొగి చేకొనె | సీమహిలోన
నా మాట యేనిజమయ్యెన్ ‖ క ‖ అని యిట్లు నాగమాంబా | వననా
తాస్య ప్రస్ఫోటి భాగ్యంబున కున్ | దన యెనుక లేమి కొంతయు | మన
మునఁ దక్కించుచుండెఁ మాటికి నంతన్ ‖ ఉ ‖ భోగివిభూషణాజ్ఞ మెయి
భూమికి వచ్చు మయూరవాహనుం | డాగమవేద్య శర్వ గుహుఁ డాకరక
క్కయ యత్ప్రసాదమే | నాముహిమంబునన్నిగులఁ బావనమై కను పట్టిని
ప్పుడీ | నాగమ గర్భసీమసికనామున నోరధ సిద్ధిఁ గాంచితిన్ | క ‖ ఈ
సుదతీమణి కపుడుఁ | భాసురముగఁ బుట్టెకీర్తిఁ ప్రబలెదనవియు | ల్లాస
మునఁ గాంతికేయుఁ | డాసతి గర్భప్రవిష్టుడై చెలువొందెన్ ‖ క ‖ జల

జాయతాక్షిగర్భ । స్థలమందుగుమారమూర్తి తగనిల్చినచో । దలము
గుచుఁగర్భచిహ్నం । బులుగానఁగనయ్యెఁజరులు ముక్కుముడువఁగ ॥
॥మ॥ ఇదియేమోవిపరీతమంచుఁదనుదా నేవంబునంజెందుచు । న్మదిలో
సిగ్గునవెవ్వరింగనక సీనాగాంబయున్నంతయా । సుదతీరత్నముచో
ప్పుగాంచిబస వేశుఁడెంతయుఁజింతచేఁ । జెదరంబారెఁసుచిత్తమందుఁద
ల'పోసెఁ బెక్కుచందంబులఁ ॥ క ॥ అవివాహపుణ్యచారిణి । ప్రవి
మలసద్భక్తియుక్త భావాంబుజయీ । ధవళాక్షియిట్టినిందఁ దఫులన్వల
సెఁ విధాత తలపేమందుఁ ॥ క ॥ కలలోనన్నైనఁబురుషుని । తెలియం
జూడనిక ళావతీతిలకముతె । క్కలిగర్భముఁదాల్చునెయని । నలుగురు
విసివిందఁజేసి నవ్వఁగఁవలసెఁ ॥ క ॥ ఏమనియూరడినుండుదు । నీమ
హిజనులాడఁకొనెదు హీనోక్తులునే । నేమని చెవ్వులఁ జొనుప్పుదు । నా
మదిఁదరి లేనిచింత నాటఁగఁవలసెఁ ॥ గీ ॥ లోకనిందఁబాపిమా కు సద్గతి
జూపి । యరియుట్టితివి మహానుభావ । నీవెదిక్కుసుమ్ము కావఁసంగ
యదేవ । యనుచుఁగురునిఁదలఁచు నవరసమున ॥ సీ ॥ శాగైలతెగటం
చు పాగలోఁజెక్కిన కమ్మపువ్వులబంతి యెమ్మెఁగుబుకఁ । మిరాఁమైవ
లె వాటుగాన్నై పిస జలుగు రెం ఉపుడాలు చెలువుమోరయఁ । హాకాలద
విలింపు డంబైన రితనాల కడియంబుఁవలచేఁ ఘల్లురనగ । మెయినిండ
నలఁదిన మెరుఁగుగంధపుతావి మించినల్దిక్కులు ముంచుకొనఁగఁ కేలనం
దంబుగలనంది కోలదనర । నుదుటయెరుపైనబూదిపం పడలునింపఁ ।
వెడదయురమునలింగపు పేటిదనర । సంగమేశ్వరుఁడొకమిండ జంగమ
గుచు ॥ గీ ॥ ఎదుటనిల్చినఁగనిబస వేశ్వరుండు । జంగమాంఘ్రిద్వ
యమునకుఁ జాగిమ్రొక్కి । వేదసూక్తులనెంతయు వినుతిఁజేసి । సము
చితాసనమునునుంచి సంభ్రమమునను ॥ గీ ॥ అర్ఘ్యపాద్యాదులిచ్చియు
య్యనఘమూర్తి । పార్శ్వతలమునసంజలిఁ బట్టిభయము । భక్తియును
నాత్మలోపలఁ బాదుకొనఁగ । వినయమునున్న శిష్యుడిఁగనిగురుండు ॥
గీ । బసవసీమోము వెలవెల బారియున్న । దేమికతమనియడుగనో
స్వామియొకటి । విన్నవించెదఁనోబుట్టు వెలఁదికతన । యొక్కబలునింద
సంభవ మొందెననిన ॥ క ॥ చింతిలకునిందకైయా । వంతమునీమనసులో

స నంగనయి తెర । భ్రాంతిఁ వహించు నెగరోభ । దంతమునకు వేరె యొక
క తొమ్ముగలదసఘా ॥ గీ ॥ అంబపులిననితంబ దయావలంబ । వృజినగి
రిశంబ ముఖవిజి తేంగుబింబ । చికురపరిభూతరోలంబ శ్రీవిడంబ । దం
బుగా నొకనాఁడు ముదంబుతోడ ॥ ఉ ॥ రాజితశైలకూటనవ రత్నమ
యాంచిత సౌధమధ్యవి । భ్రాజితరత్నపీఠమున వాణిశచీప్రము ఖాది
దేయుని । రేవడిలోచనల్ గొలువఁ శ్రీదళుకొత్తగ నున్న వేళ తే । జో
జితకోటిసూర్యుఁడగు చున్ శరజన్ముఁడు వచ్చెఁ జెచ్చెరన్ ॥ గీ ॥ వచ్చు
సుతునిఁ జూచి వంచి కేల్గవఁ సాచి । నాధనంబు కుప్ప నాదుహంస ।
నన్నుఁగన్నతండ్రి నాపట్టి నాచిల్క । రారయన్న యనుచుఁ గారవమున॥
॥ శా ॥ తాముద్దాఁడుచుఁ గౌగలించుకొని మూర్ధఘ్రాణముం జేసిబ ।
ల్యావ్యాహారంబున నంకగుండిడిత దీయాలాపముల్ ప్రేమచే । నేమేమీ
యనిమాటిమాటికరుదై యింపొందనగ్గింపుచున్ । గౌమారిప్రియభా
మతోషమొద వంగానున్న చో నత్తరిన్ ॥ క ॥ నాగేంద్రదగమనయన
మిహా । కాగతనూభవకుప్రియవ యస్యయపు పత । దాగ్రింబుగాం
చియొకసఖి । తోగిల్కనుమందబుద్ధి దోపఁగబలికెన్ । చ ॥ అరయఁ
గనాత్మగర్భజుని యట్టులనిశర జన్ముఁ వేడ్కచే । సరయుగఁ గాంచువారు
తను నాలముసేయుదు రంచు నెన్నదీ । గిరివరజాతముద్ధతిల కింపఁగఁ లా
లనమూచరించెనో కరివరయానయీ మెయెడఁ గాంచితిమొగన లేని
చోద్యమున్ ॥ క ॥ అనిసెలవి బారఁనవ్వన । వసంతందిలకించి కోప వహ్ని
కణ బుల్ । కనుగొనలఁజారగాని । ట్లని యోమిహికాధరాధ రాత్మజ
పెలుచన్ ॥ ఉ ॥ దైవతపంచయాధిపసు ధాకరశేఖర వీర్యజన్ముఁడౌ ।
నావరపుత్రుఁగన్గొని మనంబున నోరువఁ జాలకిట్లు హా । పావహవాక్యముల్
సుదతి యాడఁగఁగూడునె మేలుమేలుని । భావముగాననయ్యెనిక ప
ల్కులు వేయును నేలమాటికిన్ ॥ క ॥ పేర్లిలరితనమున నిటునిం । దా
లాపములాఁడినవి టుగావునన । భూమ్యాలోకంబున నిందల । కాలయమై
జననమందు మంబుజవదనా ॥ మ ॥ అనియీతీరునశాపమిచ్చినఁవ యశ్వా
యుద్రిజానవ్యాప । ద్వనజాతంబులపై నురంగి మదిలో దైన్యంబు రెట్టింప
గా । ననియెన్వారణయానతల్లియిటు నాయందొక్కయగ్గించఁగాఁ । జ

ను చేసినవ్వుచు నాడినట్టి పలుకుల్ సత్యంబుగాఁ గొందురే ॥ ఉ ॥ దాపున
నుండనీకవసు ధాస్థలిసంభవ మంచుమంచుఁ బ । ల్మాపము సంగనీక గుణి
జన్మము నొందఁగఁ జాలతత్క్రియల్ । బాపఁగ దేయటంచు బహుభంగుల
వేఁడిన గౌరి నమ్మిదిర్ । గోపము కించెబడింపఁడు గోమలికిట్లని యొప్పఁ బ్రి
యంబునన్ ॥ సీ ॥ తరుణి నాశాపంబు దప్పదు గావునఁ ధరణీతలమునను
ద్భవము నొంది । పరిణయరహితవై భక్తసద్భక్తశేషమహత్వము నఁగ
ర్భ మమరఁ దాల్చి । ప్రజలెల్ల నిందింపఁ బాడెగ్రుడువడమ్ముల్ భరియిం
చి పుట్టెడు పట్టి వలనఁ । లోకాపవాదంబుఁ బోకార్చి సద్భక్తి చర్య చేకొ
న్నవ త్సరములుండి । హరిలియిటురమ్మున్నావుఁడు మగువ మొక్కి ।
దేవినీయాజ్ఞఁ జనన మొందెద పజగాని । యిక్కడ మార్కండ మూరుఁ గా సిమ్ము
టన్న । నట్లయాగాఁకయ సిగారి యానతిచ్చె ॥ క ॥ నాగాదిగమనయా
నతి । నాగాంతకవాహాఁ ద్రమ్య … నదనుచున్ । నాగ్ర … పాద
మున । నగతియై జగతిఁ శాప … బట్టన్ ॥ క ॥ … తో బట్టు
వు । పావనగుణశీలదీని భావముఁ దెలియన్ । గావశె … నను ।
నీవింకిటు చింతిలుడుగు నిరుపమచరితా ॥ సీ ॥ ఘనభక్తవన్య … …
య్యసత్ప్రసాదంబు గైకొనుచువా త్వంబువలనఁ । దరలాడిగర్భ బుఁ
దాల్చె దద్గర్భస్థుఁడై యున్న వ … జ్ఞాననాఖ్య । డిటమీఁదఁ బడియు
రెంజెళ్లకుఁ బిజ్జలు సభసర్వజనములా శ్చర్య మొందఁ । జననిదక్షిణకర్ణ
మునఁ బుత్రుఁ డుదయించుఁ ద్వాదశవత్సర బాలుఁడగుచు । నాతనికి చె
న్నబసవరాజనె నామ । మెలమిగావింపు నివృత్తమెల్లఁ దెలిపి । సంగ
మేశుఁడా తీర్థాప సరణిఁ దాల్చె । బసవఁడంతటఁ లింగైక్య ప్రాణమునందు ॥
సీ ॥ పద్మాసనస్థుఁడై పరమేశ్వరునకు హృత్పద్మంబు నెలవుగా బరగు
వాని । పశ్చిమనాళిసంభవఘంటికారవ … వరలువాని ।
కదునధోముఖములౌ కమలంబులాగును నూర్ధ్వముఖములుగా నొనరు
వాని । శశధరమండల స్యందినిర్మలసుధా స్వీకారవృత్తిచేఁ జెలఁగువా
ని । నమలబిందుకళాతీతుఁడైనవాని । నయుతసూర్యప్రభాభాసుఁడై
నవాని । నాత్మసోదరిగర్భము నందుఁ గాంచి । యాపెకెరిగించి సంతోష
మందియుండె ॥ గీ ॥ ద్వాదశాబ్దంబు లంతటఁ గడియరాగ । నెలమితో ను

కనాడు మహీశుఁ జేరి । గూఢచారుఁ డొకండుదా గొంకిగొంకి । పలికెఁ జో
హారొనర్పుచుఁ భయము మిగుల ॥ క ॥ జననాథ నేఁడు ప్రోలం । జని
యించినవార్తలివుకు సర్వముఁ దెలియ । న్వినివచ్చి వాఁడఁ దెలుప । న్మ
నమునశంకింతునవిన మనుజేశుఁడనుక్ ॥ చ ॥ మనమునభీతిఁదక్కుమ
ను మానముఁ జెందకు మెట్టివార్తలై । సనువినుపింపుమాయనినఁ నా
ధునితోఁడుత గూఢచారుఁడి । ట్లనుఁబురిలో వధూజనము లంతటనింతి
టఁ గుంపుగుంపులై । మనబసవన్న పేరుఁగొని మాటికివిట్లనఁ సాగిరెంత
యుర్ । క । బండారిశోడఁ బుట్టువు । నిండినయశమెల్లవరద నీటఁ గలిపి
తా । పెండిలిగాకటమున్నె । యుండెన్గర్భముసలజ్జ నొందమమదిలోన్ ।
॥ మ ॥ బసవామాత్యుఁడు శైలజారమణ సద్భక్తాగ్రగణ్యుండని । వ్వసు
ధంనాకెమకెందునెవ్వరను గర్వస్ఫూర్తి నాశోడబు । ట్టెఁసరోజాననఁ
వీడఁబాలకను మూర్ఖుండై మనోవిధిసా । ధ్వసముల్ జెందకరింకుగల్పు
కొనె వింతల్పట్టెనివ్విటలోన్ ॥ ఉ ॥ ఏమనవచ్చునింకనని యింతులు
కొందరు పల్కనంతలో । తామురసాయతాక్షులివి దగ్గులువారిన దల్చి
తాళరే । యేమిటికీకరోరపరి హేళనవాక్యము లయ్యమాత్యుఁడే ।
భూమివరుండుగానమున బోటికి నేటికి మాటికిట్లనన్ ॥ గీ ॥ అనుచుఁ బె
క్కువిధంబుల నాడుకొనఁగ । విని తెలుపఁవచ్చివాడను ర్వికళత్ర । యని
ననోగాఁకయునివాని ననిచి నృపతి । తనమనంబున నిట్లని తలఁచెనపుడు ।
॥ గీ ॥ బసవఁడిట్టికలుష బద్ధుఁడై యుండుట । తెలిసియూరకునికి వలను
గాదు । వసుధలోనఁ సకల వర్ణాశ్రమాచార । పరిణులెల్లఁ జనవె వరుస
తోడ ॥ క ॥ సకలమెరుగు రాజారా । ష్ట్రీకృతం పాపంబటంచుఁ జనువు
లుభువిలోఁ । ప్రకటింపఁ దెలసినేనూ । రకయుండుటజనునె యనుచుఁ రథ
సముతోఁడన్ ॥ ఉ ॥ కంచుకినొక్కనిన్ బిలచి గ్రక్కునఁ జేగి ప్రధానుఁ
దోడితే । మ్మంచునను జ్ఞనిచ్చినఁద దాజ్ఞశిరంబునఁ దాల్చివేగనే । తెం వి
వినమ్రుఁడై బసవ ధీమణితో వినయంబెలర్పఁగా । నంచితలీలనిచ్చెఁబువ నం
పిఁ వచ్చితి నంమ దెల్పినన్ । క ॥ ఘనుఁడగు నబ్బసవాగ్రిశి । తనపరివా
రంబుగొలువఁ దగురీవిమెయిన్ । జనిధరణీనాథునకుం । గొనియుచితా
సనమునందుఁ గూర్చున్నమెడన్ । చ । కనుగొనఁగొంపుగింపనలు కన్ బసి

వేశునిఁ జూచి బిజ్జలుం । డనియెఁ బ్రధానశేఖరుఁడ వైనుతిఁ గాంచుట స
న్నకట్కని । ట్లనుచితవృత్తిఁ గిందగిలి యగ్గిఁజచీకటి తప్పసైపఁగా । దు
నకులశీలమానములు వాంకిచనన్ధర శీతలంబునన్ ॥ క ॥ బలయుతు
లముమా కేమని । నలుగురిలో నిందఁ జెంద న్యాయమెమిమ్ముల్ । గలసివ
సించుటమాకుం । జలకినయగుఁగన్నకెల్లు చూలయ్యెననన్ ॥ మ ॥
ధరణీకాంతునిఁ జూచి యిట్లనియెఁ శాంతిస్వాంతుఁడై కల్మషా । కరవాక్యం
బులఁ లాభమేమిటను యాకంజాక్షిఁ రప్పింతుదు । ర్భరగర్భస్థితిఁ దాని సేయ
డుగు మేర్పాటయ్యెదున్నీకుసం । చురయంబొప్పఁగ బిజ్జలానుమతిఁ జే
జ్యోద్యంబుగా నత్తరిన్ ॥ చ ॥ తినకగునాప్తుమొక్కరునిఁ దాదరిఁ జేరఁగ బి
ల్చినిపుడే । జనియిటకక్కనాగమను చయ్యనఁదోడ్కొని రమ్మటన్న
న । య్యనఘచరిత్రుఁడేగి సతి యంఘ్రులకుం ధరఁ జాగి మ్రొక్కిమీ ।
యనుజుఁడు ధారుణీపతి సభాంతరమందుననుండి చెచ్చరం ॥ చ ॥ అవ
టికినిన్ను దోడ్కొనిర యమ్మసరమ్మని పంపఁవచ్చితి । న్నవిటికిలగంధ
యంచుసభ వృత్తములెల్ల నెఱుంగఁ జెప్పఁగా । సచలితచిత్తయైగురుప
దాబ్జములాత్మఘటించి మ్రొక్కి భ । క్తిచయ దయాకటాక్షమునఁ దా
ర్కొనువేగ శుభంబులందఁగన్ ॥ క ॥ మేలైనరత్నఖచితాం । దో
ళికలో నెక్కి సఖులు తోనడువగన । బ్బాలామణి బిజ్జలునిస । భాలయము
టు జేరియుంతి కావనినుండెన్ ॥ క ॥ అప్పుఁడు గోత్రాకాంతుం । డప్పా
వనిఁ జూచి యజ్ఞుఁడై యాహాయియా । యొప్పులకుప్పకుఁ జెప్పఁగ । జొప్పడ
నిగుణంబుబుట్టెఁ ఖ్లోణిస్థలిపై ॥ ఉ ॥ పాపుబ్రహ్మవారిశినగు షద్ధతిఁదె
ప్పదటంచు నెంచియా । భూపపురందరుండనియెఁ బొల్తుకబెండిలి లేసి
యుట్టెసి । వేపగిడిన్సగర్భవయి తేర్పడఁ జెప్ప మటన్న భూమిభృ । చ్ఛాపప
దంబులాత్మఁ నిడి సాధ్విధరాధపు తోడనిట్లనున్ ॥ క ॥ ఏకర్మం బెఱుఁగని
నే । నేకైవడిఁ దెలుపనేర్తు నీగర్భస్థుం । డైకొమరుమిగులు శిశువుల్ ।
బ్రాకటముగ నడుగుమాత్మపద్ధతిఁ దెలుపున్ ॥ చ ॥ అనవిని విస్మయాన్విత
హృదంబుజుఁడై ధరణీశుఁ డెన్నదు । న్వినని యపూర్వవాక్యములు విం
టిమియీ సతి వల్లనట్టులై । ననుఁగనుగొంచు నంచుఁ జికు నవ్వులయన్సభ
వారలబ్బురం । బసివినుచుండనిట్లనియె నప్పఁడు పెద్దయెలుంగునప్పడిన్ ।

వ॥ తద్గర్భాంతరార్భకు నుద్దేశించి ॥ ఉ॥ ఓహోహో యీ సతి గర్భదే
శమున యోగప్రవేశించెతీ । వ్యాహారంబు వినంగ సభ జనుల్ హాం
భ్రాంతియున్నారనన్ । నీహారాచలకన్యకారమణి పన్నీరేజభర్తుండు క్రో
ధాహంకారమదాదిదూరుఁడగు తత్కాయాఖ్య భాస్వత్కృపన్ ॥ క॥
ఈ నాగాంబ గ్రహించిన । మానితదివ్యప్రసాద మహిమమువలనన్ । నే
నంగ కలిగెఁ జెప్పెదిఁ । భూనాథ యటంచు శిశువు పలుకుగఁ దెలుపన్ । చ॥
విని సభవారలెల్లరతి విస్మయమందఁగ రాజు నెమ్మనం । బునసభవాంతు
జూచుఁగని బద్ధిరెరింగియుఁ డింభకావలో । కనకుతుకంబుచేనమరి క్ర
న్నునిన్నని యోత్యవీయుద । ర్పనమొనరింపుమా కిపుడు చాలఁ పేమిక
యయ్యెగావున్ ।

—[*] చెన్నబసవేశ్వరావతార ఘట్టము [*]—

ఉ॥ తాఁకదస్సవంబాసఁగి ధన్యులఁ జేయు మటంచు వేఁడన । బ్బా
వసువాక్యముల్ వినియు పూర్వమహామహిమంబు జూపఁగాఁ । భావము
నన్ దలఁచి మారు పాదములాత్మ ఘటించి నాగమాం। బావరగర్భసంగతకు
మారుఁడు భూరిగుణాఢ్యుఁడయ్యెడన్ ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రులనితర దైవంబులే
దని । సకలవేదసమితి చాటుగాన । నట్టితల్లి గ్రాస వాయాసమొందిం
పఁ । వలవదనుచు నొకయు వాయనంబు ॥ చ॥ సుకుచిరలోఁ జేసామతి
సూక్ష్మముగా నొనరించి మూఁకలో । త్కారముల వాక్ప్రబంధకము గాఁగఁ
మొగుంగఱిఫుఁబున్ దగం । తరగత తేజఃప్రైజని దక్షిణకర్ణము నిగన్
మించిపం । దరతను ప్రస్నఁగావిల చెఁధాలనిరాధుని యాంతికంబునన్ ॥
॥క॥ అలరులనొసఁగ గఁ గ్రన్ । తెలిపిఁ జెలువొందినకల దివ్యులు దల
మై । నెలకొను మదేహ మహిభు । లోలసెన్ నాగాంబికాత్మజోదయవే
ళన్ ॥ గీ॥ అప్పుడు తత్కుమారుఁ గఁబికాంపుముఁ గలకున । మస్కరించి
తదను మతినిబసవ । దండనాయకుని పదంబుల కౌఁగిసఁ । శివనెల్లి కౌగ
లించిమరియు ॥ గీ॥ ఫాలమున భూతిగదియించి ప్రణవసహిత । శైవపం
చాక్షరము కర్ణ శష్కులికను । బానిపిపరదివ్యలింగయు త్తునిగఁ జేసి ।
శిష్యునిగఁ జేయుకతనఁరో చిష్ణుఁడగుచు ॥ గీ॥ ఎదియు రెంటోల్ల బాలుఁడై
యెదురనిలచి । వెలయుడింభకుఁ గాంచియు శ్రీవిభుండు । నిగుప మాహ్వా

తమందారు భరితుండగుచు । నాత్మలోపలనప్పుడిట్లు లనుచుఁ దలంచె ॥
॥చ॥ కలుషితనంబువచ్చునని కొంకువహింపక నిర్మలాత్ముఁడై । వఱ
లినయట్టి శ్రీబసవ వల్లభుసన్మహిమంబుఁ జూచునే । నెఱిఁగి యెఱింగి
యుండియుపు డేటికి గాని పరీక్షఁ జేసితిన్ । కొఱవిని నెత్తిగోకికొను కూళ
లభంగి వివేకహీనతన్ ॥ క ॥ ఇప్పురమునవిప్రులకున్ । జొప్పడునే
యొక్కయఘము క్షోణీస్థలిపై । యిప్పాటనైన జూడఁగ । నిప్పని చెవలం
టనేర్చు నేవివరింపన్ ॥ చ ॥ అనుకొని దండనాథుఁగని యాదరముల్ల
ను నీవుసత్కృపన్ । గనినఁ గృపాంబుమేలువగు గాదనినన్ దృణ మహాను
మేరువౌ । యనఘనుతింపశక్యమగు నయ్యభవన్మహిమంబులంను
హె । చ్చినమృదుభాషలన్ వినుతిఁ జేసెఁ జనావళి చోద్యమందఁగన్ ॥
మ ॥ కమనీయామలరత్నభూషణములన్ గాత్రాన్వ రాంభోముల ।
తృమమాచ్చేలముల్ చిత్రగాఢతర సంతోషాత్ముఁడై యుక్కనా । గనుకున్
శ్రీబసవాధినాథునకు లోకవ్యాప్తసత్కీర్తిసం । గమతిస్నించిఁ దయాబ్ధ
గోత్రమునకున్ గల్యోత్సవంబొప్పఁగన్ ॥ క ॥ అంతటనా గాంబాసక్త ।
కాంతాసంఘంబుగొలువ ఘనసంతోషా । క్రాంతిస్వాంతాంబుజయై ।
వింతగ నిజభవనమునకుఁ విజయముఁ జేసెన్ ॥ సీ ॥ బసవేశుఁడానంద భ
రితాంతరంగుఁడై రాజానుమతి చేసి రాజమాన । దంతావళంబుపై దిన
యల్లునెక్కించి తానును తోనెక్కి ధవళభాను । రాణపత్రింబులు నల్పం
బులై యొప్పఁ భేరీమృదంగముల్ ఘోరుకొనఁగ । గణికాంగనానృత్య గా
నముల్ జెలఁగంగఁ వందిమాగధులుకై వారమొసఁగఁ దిరుగుచతురంగ
బలము కిక్కిరిసినదువ । వేత్రహస్తసాహోరవ పిలితిదనర । సమితినుం
గళాలంకృతంబైనపురము । రాజవీధులనరిగె విభ్రాజితముగ ॥ చ ॥
ఘనబసవేశునప్రభుని గన్గొనెపౌరని కాయముప్లుశో । భనసహజాంకృతి
స్ఫురణ పాటితశక్రత నూజకాముల్ । వనరుహసంభవాదిసుర వర్ణిత
దివ్యగుణాభిరాములన్ । ధనదసఖాంఘ్రిసేవకహితప్రదనాముల కీ
ర్తిధాముల్ ॥ చ ॥ ఎంతెనెంతకామినీమణులు హేమమయోన్నత
సౌధవీధులన్ । గడుముదమొప్పగానిలచి నవ్యసుమాక్షత భవ్యలాజ

ల్పై | పదరగ్గజల్లిరంతట వృషాక్షిపృష్ఠైమరి నాగాంబికా | బకజము
శ్రీకరాజాపము సర్వజనావళి చోద్యసుందరగ ॥ క ॥ జల్లికట్టుముత్తైము
వల్ జతలజతల | నిలచియాడాడంబుత్తడి తనకుం | గములతో మం
గళారతుల్ ప్రసవమొసంగ | బట్టియిచ్చెనమ్మహా భాగ్యుం ఈ ॥ క ॥
కలసినమ్మణిమయసౌధ | స్థలములపైనుండిమాను తామరిస కిను |
తలియాంగనుంపౌనుతోడన్ | బలికిరిప్పికకలనాద పద్ధతిటులన్ ॥ సీ॥
లినాతీ యీతండే నాగాంబికాకరణ సంభవున్ పైన డింభకుండు |
మువనేశియాతండే గర్భంబులో నలం బడియుంచెండ్లై బాలకుండు |
గా సిరియాతండే మాంగటయుద్దుండై యుద్ధతాగమ్ముల యుత్కృకుండు |
చం దాస్యయాతండే జనవిసందలుబాపి ఎతిచేతమన్నన బడయుకల్గు |
కతిరియగ సమ్మన్నుల నగువు విరి | కల్పవృలునేంకులు పలుకం బొందెడారా
దె | యాననుమంగళిలంబు జను లందుసింక | వినుతిం జేయుము కుండిరి వివి
ధగతుల ॥ మరియును ॥ సీ ॥ ద్వాదశాబ్దంబులు తల్లిగర్భములోన
నుండుటాశ్చర్యము యువిదలార | యుండబోతనుబిల్వ మొండు లేననిస
భం బలుకుటంతకు వింత భామలార | పలికెబో యంతలో పశతికేర్ణము
లొంద బుట్టుట చిత్రంబు పొలతులార | పుట్టబోతన తల్లి పొట్టమునేమ్మో
యు నిలుమట చోద్యంబు నెలతలార | యీజనానుమోదహిత ఘనుని
తే | ఉగనాసమ్ముద్రం డీసుభాంగు | ద్విపసాదజనితు నెంతపుణ్యా
త్ముండో | యెన్న నేరికశక్య మింతులార ॥ మ ॥ కలికిశంకరుభక్తులెల్ల
ప్రపథము ల్గాకున్నవివింతము | గల లన్నైనగనుగొంటిమే ధరణి నాక
స్థాళియందు బుచే | మొలచెన్ గర్భమునాగమారము శి కామగ్ధన్విచా
రంబు | తెలుపుంజెందనెనుంగదట్టియుబలన్ దప్పించుకొనప్పుడున్ ॥
చ ॥ ఇనమాతృతయొనరితి భావమెకుంగికం గానిచేష్టలం | బడదినా
ంటగాని ఎల్లతియ్యొమొ ముచ్చునిందగా | దురితమువచ్చెయి
ఘు దొర్కొనం జేసెడి మార్గమెయ్యదో | హరహార తెల్వినాలించ నా
వళికన్గొడి యిత్యవాక్యముల్ ॥ చ ॥ అసమశిలీముఖాంతికను దానవహా
మూర్త్యపరావతారము | బసవనిలోంకబుగ్గనట భక్తవరేణ్యం నావ
లగ్నమా | ననయుటసర్వపావనగు గాంబులపోవట యట్టిపాత్ని | ప్ప

సుమతిలోనవేగనొక వాంఛజనించుచు నొంచిమూదినన్ ॥ క ॥ తెలి
యక నాఁడీవ క్రిందటి । ఎలుకులవలనన్ ఘటించు పాతకమిప్పుడీ । యు
లఘుమహాత్ముల్ గనుటన్ । దొలగెన్ సమక్షమునఁ గక్తి తుదిమునకిర
యన్ ॥ చ ॥ ఇటువినుతింపు మన్గరిను తెత్తినమస్కృతియు లోపుఁ జే
యుచున్ । పటహధమామఘకామురజ బంధురినాదము లాలకింపుచున్
స్ఫుటనటనాదివాద్యముల జూచుచునచ్చెరు వొందుచుండిర । స్ఫటిక
నివాసులవ్వ్యేడపి కాసమునోనలి న భిరాముత్తై ॥ క ॥ ఈచందంబున బు
రజన । లోచనపర్వంబుగాగ లుగువిభవమునన్ । యానపివా భిక మొ
నఁగుచుఁ । వేచలగృతము నొంది కీర్తిఁ దనంగన్ ॥ గీ ॥ రాజ్యలక్ష్మిని
వాఁలైనఁ బ్రణుతికెక్కు । నిజగృహమునకుఁ జనఁబోచి నిరుపమాన । భ
ద్రదంతావళము డిగ్గి భాగినేయు । శరిము చేఁబట్టిబసవన ప్రజనుమిగు
ల ॥ క ॥ కంచుకులుపాయదొలఁగుము । టంచున్ బురవిధినడున హర్మ్య
ముతోడం । గాంచనసింహద్వారం । బంచితగతిఁజొచ్చియతిని యన్నపుఁ
రహించేన్ ॥ ఉ ॥ భద్రమణీసముంచిత సభాభవనాంతర రత్న పీఠి । స
ద్భలభావుఁడైనఘన సనుతునుఁ డఁగఁ జేసిభూమిభృ । ద్ధర్మసమానమూ
ర్తియగు దానుసుసంభవ సించికొంతిసే । పర్మిలిసర్వచర్యలిన ద
మ్ములుజూచుచు నుండితుంతటన్ ॥ చ ॥ నిరుపమకాంచనాంబరను లే
మయభూషణ సంతతిస్పృపి । శ్వరబుధవర్యమార జక వాఁశిపైజీ సర్వ
కాదులన్ । సిరిదొలు కాఁడ్రబ్రస్రులగఁ జేసిముదంబునఁ వారినెల్లనం ।
దిరములకన్పియబ్బసవ ధీమణిలోపలి కేగివేడుకన్ ॥ గీ ॥ గంగమాంబికా
ది కామినీమణులకు । భాగినేయుచేత బ్రణుతిసల్పఁ । బనిచియుప్పొఁ
డుచితి వరివారయుక్తుఁడై । యొనరిమిట్టగోష్ఠి నున్న వేళ ॥ సీ ॥ వీరలం
టినభవిఁ జేరిబ్రమ్మరివాని నసుయుక్తు జేయుమా చయ్యగారు । ఎదకు
చేపట్టిమేల్పసిఁడిఁగాఁ జేసిప్రఖ్యాతికెక్కినకలి కేతవరుగు । శరణపదాం
బువుల్ జల్లికప్పెలుపెట్టి జేయుమోళిగమార సేఖరుండు । మృడునిచే
ఒప్పించి మిత్తిపాలగుగొల్ల ప్రాణమిచ్చినకిన్న రయ్యగారు । వసుధ
లోపల నేడునూ ర్వాత్సరములు । వేదమిలిమీరిపతించు మాదిరాజు ।
మొదలుగాగమహాజంగ ములుమనోజ్ఞ । భరితసంతోషులైవచ్చి రురు

తెలిసుంగ ॥ ఉ ॥ వచ్చి సంగాంధియు బ్బసవ వల్లభు [illegible] కర్ణి మొక్కి [illegible]।
[illegible] సుఖాసనంబున [illegible] నుంచి [illegible]। [illegible]
[illegible] సంభ్రమం [illegible]। [illegible] భక్తి [illegible]
[illegible] ॥ సీ ॥ బసవ [illegible] మాంబు [illegible]
[illegible]। [illegible] వచ్చి [illegible]
[illegible] నిక్కము [illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible] మునతి
[illegible]। [illegible]
[illegible] ॥ ఉ ॥ [illegible]।
[illegible] భాసుర
[illegible]
[illegible] లోక
[illegible]। [illegible] చా
[illegible] చ
[illegible] గణ
[illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible] ॥ ౮॥
[illegible]। పావనముగఁ [illegible]
[illegible] ॥
[illegible]
[illegible] యున్న [illegible]। [illegible]
[illegible]। [illegible] లు
[illegible]। [illegible]
[illegible] బసవ [illegible]। బసవ [illegible]
చెలువు [illegible] బులకు [illegible]। [illegible]

తులొనఁగ । గీ ॥ దళితపాపులైన యలభక్తవర్యులఁ । దానునెలమి
తోడఁ దత్సగోష్ఠిఁ । సలుపుచున్నయట్టి సమయంబునందొక్క । ద్వార
పాలకుండు వచ్చిమ్రొక్కి । శా ॥ దేవా యొక్క విచిత్రమూర్తి నను
రేఖా దివ్యప్రభారమ్యము । క్షామైదుర్యపురందరాశ్మనముఖ రత్నస్ఫురద్భూసం
యుక్తంభూ । షావిద్యోతితహస్తయుగ్మమున భాస్వత్సన్న్యాసయాత్మై ।
భావాశ్చర్యముగాఁబొడ్వడిఁ బహిర్ద్వారప్రదేశంబునన్ ॥ క । ఆలిత
భూషణావళి । లాకరములుగనినస్త్రీక రాకృతిఁదోఁచెన్ । మానెల్లన
నుమబసవం । డాకాంతఁదదీయవికృ నారంభుండై ॥ ఉ । అచ్చటను
న్నభక్తనివహంబును దానును సత్వరంబున । న్వచ్చి మాపురాన్వితోధలఁ
గ నంబమహస్తయుగంబుఁగాంచియో । నచ్చెరువందిమొత్తమై యంబు
లో మెచ్చుచు నుండి వచ్చెనో । యిచ్చటికన్నఁబోవఁగొక డిట్టిసమర్థుఁడ మ
స్మరింపుమన్ ॥

—[*] చిత్రకన్యకథ [*]—

సీ ॥ అనఘవిజ్జులుచొ బుట్టు వైనచిత్రి । కన్యయమానదిరూదనవి శార
మొదవఁ । కట్టుముల కాపరిని గూర్చె కులమునీతి । శిలమును మానవుమం
చకఁ సిగ్గుమాలి ॥ క । పెరవానినను జఁగూడిన । తెరగాప్పఁ మపిళ్లవర
ద తెలుపినయాయు । క్రూరగానిమాట చెప్పులనుఁ । గోనిం బూపినటులై
నఁ గుం దెమమాదితోన్ ॥ క । ఏమియుఁబలుకఁగఁదోఁచక ; భూమిగనుం
గొనుచుఁగాంత ప్రోద్దండివిభుం । డామానుష్య [illegible] మహిమాని
నిరాం [illegible] నాత్మకయయ్యెన్ ॥ చ ॥ సకలు భుస్వేచ్ఛ సాధ్వ
సమా [illegible] లజ్జగించిబం । ధుకులమునన్న వెలిఁ ద్రోయునటన్న
ధ మానియో । పకిరొక యాన్యమా సఖ్య మొనర్చెఁగ దేవ
రాజు । తక్కతపుఁబాయగాఁదరము ధామశ్రీసల నెట్టివారికిన్ ॥
చ ॥ అనిమాటిమాట్లనల్లెఁబస వాధిపుసోదరి నేను నిందఁజే । సినఫలమూ
ం కేచసకఁ జేసురేఁనాకిట తోఁచుతోఁచున । న్మనసిజవైరి కాంతకిన నాజ
నుదత్సతి నట్లు పల్కఁగాఁ । జనుసమొహంగనైతి పన్నసునల్ నుమనం
గ నేటికిన్ ॥ చ ॥ సలుగుగుసిందఁ జేసినను నవ్వఁగ నేకరిఁకిన్ సహించెదన ।
క్కలుషమునన్ స్వమోహమెట్టులఁ గన్గొనఁబాలుదు నంచుగోపము । గ్గలముగ

బూనిగుణ్త్రముల కాపరిఁగొల్తునఁ వేయుఁబంచిలో । పలికిరయుంబుమీరజ
సి భామలుగొల్వవసించుచెల్లెలిన్ ॥ చ ॥ కనుఁగొనిమోముననగినుకఁ
గానఁగనియ్యకఁ నాతియింపుర । మ్మనిసఖనేకతంబభవ నాంతరసీమకు
మెల్లమెల్లడో । టక్కనిచనిదానుమున్నటని గూఢతఁజిల్చిన నిల్చియా
తెనుల్ । దనుఁగని మొక్కిరక్కఁభూధవుఁడు దానినివారికిఁ జూపియిట్లనున్ ॥
క ॥ ఈవనితంగొనిచనిపి । నావనితలమందునొక్క యసియంత్రిము
నై । నైవుఁడుతతునియులుగా । నావుఁడునొగాకయనుచు నతులైనం
తన్ ॥ చ ॥ చెలియలిదిక్కుఁగన్గొనకఁ జెచ్చెరనవ్వలి కాతఁడేగినన్ । ద
లవకులతెలందవఁతి దవ్వులకుంగొని పోయిచంపగాఁ । దలఁచితదీయ
రూపము దైన్యమునుంగని సంహరింపచే । తులువెసరాకయిట్లనిరి
దుఃఖితమానసులౌచు నొండొరుల్ ॥ సీ ॥ అక్కటా శుద్ధాంత మందు
నుండెడుతన్వి శక్యపాలకసఖ్య మబ్బె నెట్లు । కట్టన్గచెల్లెలిఁ బట్టిచంపు
మనంగ నాలుకయెట్లాడె నరవరునకు । మిగులఁ సౌఖ్యాన్విత యగురా
జసుందరి కేగితిపరమేష్ఠి యెచటవ్రాసె । నబలజంపఁగఁగూడ దనిరాజు
తోఁదెల్పి మతిమంతులెవ్వరు మాన్పరైరి । దైవమిట్టుదప్పజూచిన తరి
మరెవ్వ । రెంతచింతయొనర్చిన నేమిగలదు । కతనుఁడగురాజుగొలచి
న కతనిట్టి । గోలవధియింపఁగానియ్య కొనఁగవలసె ॥ క ॥ అనివగ
చివగలిభుసం । పొసరింపకఁదీరదనుచు నొకయసియంత్రిం । బునవైచి
జనిరిచాలిరు । త్తునియలగుచునవనిమీదఁ దొరుఁగంగంతన్ ॥ క ॥
మారుతమున బునతత్కర । వారిజములువచ్చియుబుటఁ బ్రాలెనటం
చున్ । చాటుఁడుదెల్పినబసవఁడ । వారితపస్వియనిచుక్తి భావుండ
య్యెన్ ॥ ఉ ॥ అప్పుడుమిండజంగములు నవ్వెనుపంపుచు యారె చేతు
లే । యిప్పగిదింవసించెనురి యాకరముల్ గల యింతిరూపమే । చా
ప్పనమండునోయిపుఁడు చూచిననాగద యంచుకొంకక । విప్రొదలిర్ప
గాఁబసవ పేరునిగన్గొని పల్కిరందరున్ ॥ మ ॥ బసవాధీశ్వరయాకరద్వ
యముననర్ ధాసిల్లుపద్మాక్షిసాం । పెసఁగంజూడఁగవాంఛ జెందితిమిమా
యిష్టంబుఁజేసూర్చిత । ద్విసజాతాననవెవ్విధిన్మనిచి శ్రీతిఁజూపవేయిప్పు
డో । యసమాస్త్రాగ్నిమితగర్వనిదళనన పాదాబ్జాతపుష్పంధయా ॥ చ॥

వలచినవాంఛితంబొసఁగి వారవధూజన తామనోజ్ఞలీ । లలఁజరియింపఁజం చిమములాలససేయుట కెల్లమూలమై । యలరుగదయ్య మాయమనవి యాత్మఘటింపుచు నీప్రయోజనం । బెలమిమనర్చితేనియని హెచ్చగు వేట్కల వేఁడునంతటన్ ॥ సీ ॥ భక్తులెయ్యదివేఁడఁ బ్రీత్యుత్తరంబీక నుసఁగు నేమముగానఁ బసవయంత్రి । తనతోఁ(డ) మున్న దెల్పినచాయ [illegible] బిల్చి నీ వరిగివేగంబుత దంగనాంగ । శకలంబులన్నియుఁ సమకూర్చికొనిరమ్ము నావుఁడుజనివిపి నంబులోన । నాఁడాఁడఁబడియున్న యత్తుకలన్నియుఁ జతఁజేసికొనివచ్చి [illegible] వమాలి । యెదుటనుంచినచారుని [illegible] మొసఁగి । శరణసందోహములకెల్ల జాగిమ్రొక్కి । సంగమేశ్వరుమదిలోన సంస్మరించి । యతులలింగపసాయులి [illegible] ॥ గీ ॥ వెలఁది తనుఖండచయములు వేరు వేర । నేర్చి యంగాంగములు [illegible] గూర్చి యచటి । భక్తపాదాంబువులుదాని మైని [illegible] । [illegible] నిచి లికించుటయును ॥ గీ ॥ తత్పదాంభోజజల [illegible] పావనం బగుతద్భాతి జీవకరణి । యైననిద్దుర మేల్కొ [illegible] [illegible] కయపుఁడస జీవయయ్యె ॥ ఉ ॥ మా [illegible] గుకొఁను కొమ్మమేలిబం । గాటమెనుం [illegible] చిల్కసిం । గారపుకొ(మ్మ)రత్నపు [illegible] కాటపు [illegible] । వారిజగంధిసిల్చెఁబస వప్రభుమ్రోలఁ [illegible] ॥ ఉ ॥ అక్కడనున్నమర్త్యనివ హంబతిప [illegible] సంగ [illegible] । [illegible] డనై నఁజూచితిమె యిట్టివిచిత్రము చేవిత [illegible] । యక్క [illegible] న యట్టికళేబర ఖండముల్ భళీ । యొక్కటఁ [illegible] జేసెసతిఁ సజీవగాన్ ॥ చ ॥ ఇతనిప్రభావ [illegible] నీశ్వరుఁడేయగుఁ గాక మర్త్యుఁడ । న్మతిఁగసఁబోలు సేయనుచు [illegible] టికిసన్నుతి సేయుచుండఁద । త్సతిబసవేశ్వరాంఘ్రిజల జంబుల [illegible] మ్రొక్కి [illegible] । న్నతు లభవత్కృపామృతర సాంబుధిఁదేల్చిపు నీతఁ జేయువే ॥ ఉ ॥ నీకరజాత నేన గుట నిష్ఠురపాప భయంబణంచితిన్ । ప్రాకటసౌఖ్యసంపదకు [illegible] యుంటిని గాననేకిరియం । జేకొనినన్నుబ్రోచెదవు నిర్మలచిత్తమునర్చి బ్రోవవే । లోకనుతప్రభావయని లోలవిలోచన వేఁడునంతటన్ ॥ గీ॥

...సన నామాహాత్మ్యదండాద్రించు పశ్చిమభాగమునఁ గర్మనియములు గాన్పూర్తిఁ జేత
యుక్త నారిచేతఁ । లింగధారణము పొందిన ర్యంగఁ జేసి । విమలసుజ్ఞాన
యుక్తుఁ గా విరచియిదివ । సీ ॥ అక్కటి [illegible] మొక్క మనివ్వనుఁ
బసవేశనామిమ్మ నంబుఁ బినుఁడు । భరణిపై నెవ్వరు [illegible] మదేవాభి
ధానంబుల ననిరి తెనరు చుండు । బసవేశ్వరుం డాది సకలవిఘ్నంబుల నా
పేల్చు వరయుంగ సేవించిన భవదీయనామకం ప్రాప్తిఁ గానన్ జేసి యున
నిన్ను [illegible] చేసిరి పూనిఁ బసవ । దుష్కులకర్మణావహాయోనసంబులుగాంచి ।
సమ్యగ్మూర్తి కుమ్మఁ దగశరీరాన । ధర్ములక్షణభావ పద్ధతిఁ బసవయ్య । ఘం
టుసాం నమామి యుబల ప్రదము ॥ మ ॥ త్రికోటిలావల్లి [illegible] బరగ్గన
యు [illegible] శరీరిఁగాం । చితశోభాకలవాఘీమాన్యవిలస । వ్యాలంగ్గార
ములఁ గాంచియు । ద్యుతిమొప్పక వసియింప [illegible] ప్రసన్నాంబుజో
న్యచ్ఛరా । తతవైశ్వానర పేటికానిచయ సంతోష్ట్రా వేదమూర్తి ॥ ఉ ॥
అంగజ కేలదల్ప [illegible] యుంబులఁ గోరిన [illegible] । బంగ్గదకార్య
బూనిబన వాధిపుండు జల బాటి బిల్చియు । జంగమమూర్తులర్కనును
మ సాయకక్రియల లోన నిల్పు । మ్మాగనయున్న మొక్కజల జ్ఞానిత వే
సవచిం చెప్పగతి ॥ క ॥ క్షితితలమున నొకసతి కోరక । పతియుండీవ మా
గ్యమును భాసిలుఁ గాకే । గతిఁ ద్రిలఁ బనుక్క యువతికి । పతి బావయత్నం
బుయుక్త పద్ధతియు గుసే ॥ క ॥ మితిలేని జంగమావళి । మతివాంఛలు
నిచ్చెంగా సుసిద్ధనానికి గతిం గల్పించక కరుణోన్నతి చేసి యూ దాని జేసి నను
బ్రోవంగదే ॥ చ ॥ అనఁ బసవేశుఁ డిట్లనిమ నంబుజపత్రివి శాల నేత్రయు
ట్లనఁ బని లేకు భక్తి నివహమ్ములకా నును ఖిలానపలి । పెనయుఁగఁ దీర్ప
నన్ను స్మృతి యుం జెలివృంకటయు గానఁ జింతలం । జనకుమదీయ సత్య నగ
సత్యసమర్థత గల్గునికిక ॥ గీ ॥ పొమ్ము వారయుఁ దనవు గమ్ము నిమ్ము ।
గరిమ్ము కలుమమ్ములనువిజ జిమ్మునుదిని । నమ్ము నామాట మేలు చే
కొమ్ము నమ్ము । రమ్ము గనుము క్రీడారుకు నిజమ్ము సుమ్ము ॥ చ ॥ అనియు
బలానొసం బరచి యాత్మల నమ్మిళ్ళు లూరుమిండభ । క్కనిచయమును మ్మో
దంబలరఁ గన్గొని నిరాలు వేట్కనిను భా । ననవలనన్నునో బ్బములు నాటిన
కోరిక తెల్లదిర్చి కాం । జని యునుపక నడించనిరి యుంగనదోషనిచి నా

రలందరున్ ॥ క ॥ ఈకరణి వారలేగఁగ । పాకరిపుఁడు బసవని యద్భుతమహిమం । బాకాంతుం గొనియాడుచు । నాగి లలిని మాకవ్యమాది రాజప్రముఖుల్ ॥ గీ ॥ నాగమావలోక నిరతులై । యంతిపురికి వేగ నరుగ వారి । నమ్మ్రగాంచి జూచి హర్షించు భక్తి । దోలుకవందనములు సలుపునంత ॥ క ॥ వనజాక్షునకు నా । గ్యనియమమహాత్మ్యనిష్ఠ లాత్మలకు మదం । బొదవించ నుత్కృష్టగుణులం । వినుతింపుచునుత్కృహార్ష్య విమలతలమునన్ ॥ చ ॥ బసవని తోడ సన్ శివ భక్తనికాయమతిప్రమోదమ్మా । త్ప్రసరుహాయుత సౌమహిమ పెంపెనగన్ సభఁదీర్చియుండెనిం । పెసఁగహిమాంశుశేఖరు । తమైనిరంతరో । ల్లసనమునొందునా ప్రౌఢ । దన్ ॥ వ ॥ అని చెప్పిన కుంభసంభవుండన్నలికి నంజలిపుటము యు ॥ మ ॥ మహిమా పర్వసమానశ్రద్ధ్యాముఖ రామేయాబ్జసౌందర్య పూ । ర్వహరిదాప్రజతనూజశౌర్యఘన పారావారగాంభీర్య । తేజోజితసూర్యభాసురమనీషా దేవతాచార్య వే । దసంతతార్చనకళా తాత్పర్యవిఖ్యాత । లబ్ధిసమగభీరశ్రీ హరణవిచారా । లబ్ధ విహార ప్రా । భవశరీర రమ్యాకారా ॥ తోటకవృత్తము । శ్రీకరబసవ శివ శరణచ ర్యా । ప్రకటమాచరి పాలనధుర్యా । లోకనుతేశ లోచ్చయధైర్యా । శ్రీకరశత్రుని భేదనశౌర్యా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జునకరుణాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా ధురీణ కౌశిక గోత్రపవిత్ర కవిజన
స్తుత్య పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన, చెన్నబ
సవ పురాణంబను - మహాప్రబంధంబునందు
ప్రథమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

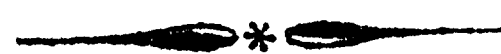
*

శ్రీశుభమస్తు

చెన్నబసవపురాణము.

ద్వితీయాశ్వాసము

శ్రీమద్భృగుపురాంబాహ్యో । ద్యామరసషణ్డార్లు దున్నమల్లీ
శ । స్వామికృపాలబ్ధశుభ । స్తోమా శ్రీయమృతలింగ శోభననామా ॥
వ ॥ అవధరింపుము ముక్కోగస్త్యముని నిండుగ్రీవుడు రేణుకగణాధీశ్వరుండు
తరువాత వృత్తాంతం బిట్లని చెప్పం దొడంగె । చ । అనుపమయైన మ
భక్తినిచ్చలుఁ బుఱుజంగమ సత్ప్రసాదవి । స్ఫురమహిమాళి వినందివిరి
భూరిధమూర్తిఁ దిగంతపూరితో । త్కటనిజకీర్తియై వెలసి ధన్యతఁ జెం
దిన మాదిరాజు పుణ్యజటిల ముదంబునంగని సత్పురితోత్సులఁ బల్కెనీ
గతిఁ ॥ ౧ ॥ అనఘా శైవరహస్యముల్ భవదభివ్యక్తంబులై యుండు
గా । ఘన శ్రీజంగమసత్ప్రసాద మహిమంబుల్ దెల్పి రక్షింపవే । యు
ననాథస్య ముఖాన్ని మీరకరుణ నాద్యంబైన భక్తాళి చే । విసినన్నైవచి
యింతుసంచుబలికెన్ విస్పష్టమాటల్లుగాన్ ॥ ౨ ॥ అమృతసంధాయ
కంబయి యప్పరమ్మి । పూర్ణమైమహత్తరాంగ కీర్ణమైచ । రన్నరుద్ద్వ
రగంధర్వ రాజమగుచు । నతిశయిల్లెశ్రీశైలేంద్రి మవనియుంగు ॥ తద్గిరిం
ద్రంబున । మ ॥ అకలంకోజ్జ్వలమల్లికార్జుననుతి న్యాసాగతముక్తా
రికా । శుకముఖ్యాండజనాదసంశ్రుతిముద స్తోకప్రిగోమారంభకం ।
చుకదేవర్షినివాసదేశవిల సచ్ఛోభావహచ్ఛాయద । ప్రిక నామ్లాది
మహీజమాకదళి కారణ్యంబునందొక్కచోన్ ॥

* గంధర్వునికథ *

క ॥ కమలాధివాసవిలస । త్కమలాసవపాయినభల కమని
యంబున్ । కమలాంకకిరణశీతల । కమలంబగునొక్కకొలను గనువెలుఁ
గొందున్ ॥ క । తత్తీరంబునగంధ । ర్వోత్తముఁడొకఁడచలుఁడై మ
హాత్మకతపోనిరతుఁడు । ... [illegible]

సల్పుచునుండె । ఉ । అంతట నుక్కునాడు కట లాతుపదాగ్చుడు లంబ
వంజవ । భ్రాంతివిదూరులంతరచ రదిప్రుదూరులు దౌర్మ మూగని।
శ్రాంతులు పంచవర్ణమును జంకమూరుల నైష్ఠా సుశ్రీ । శాంతు
డనంగనిద్దరు మహాత్ములు శ్రీగిరి సంచరించుచుం గి । అచటచాగి
మదివ్య దేశాంబులందు । మాధుకరభిక్షకుంగొని వారాశిం బు । జేసి
భుజియింతమనుచు విలాసములం । దత్ప్రగోపరత్రింబుల వరయంగి ।
సీ । విమలమహానుకంపాంబ్రి వెక్కించిరక్కమంబుల విడిగ వరౌ ము
లందు । నించిదైశాంతరాయ కల్ప పాటెంగరూరు ఘంటికల పరి స
లిజల్లి । యిష్టలింగార్చన నలవిరేనున ంచి యుత్తితంబగులిన్న వ
పి సాదమాదటగొని డంగిం మహిత గంధవళత్త్వయుభావములను ।
వారలను తత్సమానని నమనుందు । తం మా సలుపుచునున్నగం పెద్ద
విభుడు । ప్రకుమ్ము సతిచర్య రాగి వోప నిక్షేపలనిం లక్ష్యాగ
హృదయుడగుచు । చ ॥ కృపగదలింపబిలం గమ్ముగ శివ బాణుస్థిత
యాత్మసం । ధవహార్యాత్తమునసి పాలవిలోచనలాంఛనులతే ।
యవిరళభక్తిం దాగ్చెమును రానవట లుమూలలింగతికి । సవనుపరోధి
కెంగిలి ప్రసాదముకొంకక నిప్పటాపనె ॥ క ॥ నగులవ్వారైనమి
గతి । హాయి రసిటుభక్తి శేష పుర్పించుటయిగా ధరంత్రలమ్మునగల్లదే ।
దురితాత్మకులారయనుచు దూషించుటయుల్ ॥ మహిసిత పోర్కలవా
వృశాత్ములగుచుల్ వేగంబ గంధధ్వని । గనిరోమగాధనుపశుపతిసా
ఢమెరుగంగా లేక యుచ్చిష్టభా । వనదూషించితిగ్గానసయునుముఖో
పంజాల దేవాటసి । ఘనతేజంబరగాంచి సుకరమ్ము వ్యర్థతో మ్ముపె విష్ణం
కట్టె । చ ॥ అనవ్యంగుఫీతినుండివిన యుంఖునదిట్లనుం గేలుమోడ్చి
రౌర । యనఘ తరాత్ములార తెలియంగన కేవుమ నాపితెట్టిమ । ర్వి
నయవచఃఫలంబను భవించక దీరునె యింకశాపమో । ప్రమోములయ్యె
ంట్ దెలిప్పి సంతపముదగ శేయకయుని ॥ ఉ ॥ కోపముమానియి
ట్లనిరి కొన్నిదినంబులు ఘారుణేశ్వలిం । పాంచతపోతిరూపమున పర్యట
నంబానరింపదుండిరు । దాంపరమూర్తియైనశర గాగ్రిరిషించుప్రసాద

సేవమా । వ్యాపముఁ పిపిహ్వాకులికి చాపునిపాత్రపున జేరదిట్టినర్ ॥ గీ ॥
అమృతోపమపదార్థములఁ గూర్చుమోహ । నాదికారణమైనది వ్యవస్థా
ద । సంగ్రహింపఁగవచ్చిన యేమివిహితర । గతిఁ జెడుదుతత్రినాదభో గమ్మున
గాని ॥ క ॥ అనిజంగమువగుణోపఁ గ్రైన । ఘనశాపమువలననపుడే గంధ
గ్వ్యనశో । భనని కూపమగోప్పడి । గొనకొనితకుణమ్ముగాత్రిమ కోల్లం
బగుచున్ ॥ చ ॥ గొరగొరలాడుచుంబుడమి గుత్రిమ్పుచుబల్యోరతోఁ
డనెప్పగా । బిరబికిఁ దాచుచుఁ గెంపు వేగునవంకరగాగఁ బోత్రిపుచున్ ।
గరకరపాదముకీటము నెగఁబడిపట్టెను తుంగమూస్తలం । దెరలిచిమేయు
చున్ బొమలతీగెజాడ నుమేకేగెబాగునన్ ॥ క ॥ ఈకరణింజనిచనియా
సూకరమూహానదిగు మంజులుమసుశో । భాకలనాధరణీలత । నాకం
పగుహిజయాన్వితిసగరము చేరెన్ ॥ గీ ॥ ఆపురంబుననెవ్వుండు శ్యామ
రంబు । యెరుకకులముననుజనియించు బెంకువుండత్రి । పామరుండనగల
డొక పామరుండు । సకలకల్మషగుణరాసి సత్వరాసి ॥ వ ॥ వాని
యాలు బాడంగియనునది ॥ సీ ॥ సంచరింగినదొంగ సాపెనగొట్టుపి సా

* బండంగికథ *

సిదిమ్మ్రోగిజేర ఇమ జట్టాని । తిచ్చనగొండిపా తెరక తైకల్లరి వల్లింతమ్మ
యలబెల్లిట్టికి । నిక్కచిక్కులమారి పెక్కురురూపిదూ బరదిండిబొం
కుల చారమోఁకి । బొజుగులాడిపోడారి బొల్లిపల్లాకిబూ దరియబ్బెరాసి
గా తలకొలాఁబ । మగనింటినిరుసువగి శివసత్తి । బలుగయాళిపొలాడి
రుగు పాలిజాలి । మందులాడిచెపుగుమానిసిబూతింబు । పిసిఁడిబిచ్చగాం
డ్ల వెన్నగుదియు ॥ గీ ॥ అట్టిచారియింట యుకుతిగానున్నట్టి । పెరటి
పంచగోన నురుకులిఁడుచు । నచటనచటదిరిగి యులపందియులపంది ।
పండియున్నపుండ్రి పామరుండు ॥ చ ॥ కనిసతిబిల్చియుక్కిటని కామిని
చూచితె యున్నడిప్పనిక్ । గనుగొనుమంచిగాదిది సంబుచుగింజియు గా
టువోసిపెం । చినవిటనుండునంచుసతి చెప్పినసంతసమందిదానిను ।
య్యానదరి కేంబిల్చిపుత్రి యుంబలిపించుకవోసెమూకుటన్ ॥ గీ ॥ అంబ
కళమురాత్రి యుతిమొదలాడింది । మెచటికిరుగబోక మెరుకునింట ।
గంజకడుగుగోఁత కదుపునింపుచుఁగొంత । గాలమండజారి గతులనంత ॥

సీ॥ శివరాత్రికతిభక్తి శ్రీశైలవల్లభు గనువేడ్క వృద్ధజంగమ దొకండు । చనిచని శైవవాడ సాయంతనమునకు జేరి కేర కటి చిచ్చుచేత । నీడలేక భిత్తులై భవభక్తభవనంబు లేచ్చోటగలవని వచ్చివచ్చి । యెదురగటాలకయిది కరకంఠభక్తమం దిరమని పుండరీకా వరుసయింటి । కరిగిరద్వారదేశము నందునిల్చి । ఘంటవాయించి యొడగనం ఖంబునొత్తి । భిక్షయనవుడు బండంగి వినియడంప । దానికోపంబునను ఇందిరంబువెడలి । సీ॥ కనుగానవళులగిరి మ్రాన మేనువ్రిలిన కనుబొమల్ లోతులా కన్నుదోయి । వణకెడుశిరమును చుణకేడుగజసంబు భగ్నదంతావళి పక్కకంటి । చొల్లుగారెడునోరు తెల్లనిగడ్డంబు తెగని శ్లేష్మంబుచే దగులుమాట । వెన్నంటుడొక్కయు సన్నపుచేగోల పొడివగ్గుకాళ్ళుచూపులునుమరియు । జడలుకతుపాల గోడుగుజీర్ణపుగంత । చెవులనాగుజంద్రగి లవుకగోచి । యొదనుశివుని నేజ్జ రుదురాకలు పెఋచి । యమరుముసలిజంగ మయ్యెనపుడు । చ॥ కనుగొనడొయువచ్చి శునకంబువిధంబున కక్కరించియు । ట్లమనసు ను లెమంటగని యుద్ధమదాశిరికాడ బిచ్చమును । గొనుననపమూని వెరొకటి గోటువచ్చి నఖాడదోచెనా । పెనిమిటిగన్న నిన్నడుమ పెట్టకయూరక పోవనిచ్చునే । ఉ । కల్లరులైనయూహారుగు కాంతలెరింగిన గేలిసేయుచున్ । డొల్లిటినైరమించిపతితో వినుపింపక పోవరంతతో । చెల్లును నాదు కాపురము చిక్కనసీరును భంగపాటుగుం । దెల్లము గాగినింకనిట దిమ్మరి గూడదు పొమ్మకరిమ్మరన్ । క॥ అనియదియాడిన మాటలు । వినిజంగమమూర్తి మదికి వెగటుగదోపన్ । గనలి శివాయనికణము । లనుకరములజేర్చి చదికి లంబకియని యెన్ ॥ ఉ॥ అక్కటయిట్టులాడదగు నమ్మరియున్నవారల గామచారియా । తెక్కలికాని నాడుపగిదిన్ సిరిగట్టుని వాసుగొల్చి పె । స్మక్కువ నేగుచో జనవ మూజముగూడగ లేకనాకటన్ ॥ … టచేతం భిక్షుకయి జేరితసీగృహసీమకోమలీ ॥ ఉ । కాలముపర్వముంగడచి కార్శ్యము మేనుసజెందివృద్ధుడై । కాలుకదల్పలేని నను కామవినారి వటన్నవవ్వరే । యేలవృధానులాపముల నేచగబిచ్చము తెచ్చిపెట్టినం । జాలుమాకేమియున్ వలదు నాపుడు కోపము తోడనిట్లనున్ ॥

క ॥ మతిమదిదప్పెనొపైత్యము । గదిరెనొయటుగాకయుమిత శాయ
నములితో । మదనారిభక్తవర్యుల । పదనములకుగాకయిటకు జనుదెం
చెదవే ॥ అనిన నతండిట్లనియె ॥ గీ ॥ నెలతనీవనుమాట యేనిజముగా
ని । వాకిటగలదొక్కవరిత మేరి మందిరమున । మునుపువేసితినచటన
గొనగవలయు । గానతగుభిక్షపెట్టుము గడపవలదు ॥ క ॥ నావుడుకా
మినియిట్లను । మా నంగడమందుజంగ మయులకబిచ్చం । బావంతబె
ట్టనొప్పదు । నీకాత్మతనంబుమాని నిలువకచనుమా ॥ గీ ॥ అనినజంగ
మయ్య యనియెతొల్లిటివారి । చర్యలెల్లనూరనానిమొదలు । శైవవ
రులబూజ పలుపులచేగాదె । యిహపదార్థసిద్ధు లెల్లగనిరి ॥ క ॥ శా
పువజంగమవర్యుల । సేవించుటవలనగీడు జెందుటగల్గదే । కేవలపా
పపువాక్యము । లీవిధిజను లెవ్వరైన నిలననగలరే ॥ చ ॥ అనవినికో
థఘూర్ణితని జానసదైశివపత్తికైవడిన్ । వినవాకైనపల్కులివి వేయ
వనేటికి వారిచాటుపున్ । ఘనమునకొల్పుగాడియుల గల్గినవారముగా
ముటున్నకే । చనుమికనిల్పితేని పెలుచన్ నినుగొట్టక మానగట్టిగన్ ।
గీ ॥ అటనజొం బాలవే యుంగటింట । గంటకాకట్టుగానుంచి కడుపు
నిండ । గుడువుమిచ్చుటగ్గిల బడితేలారు । దాకనెఱిలినగలుగదు త
ధ్యమనిన ॥ చ ॥ అడిగినచోటభిక్షగొను నట్టివరితంబికనొందుచోటనే ।
నడుగగబోకునేతగిన యుట్లలోసంగకపోవరాదనన్ । చెడుగుపిసాసిబల్గ
డియ చేకొనిజంగను పొమ్మటంచుదె । న్వడిగదియంగబోవుతరి నాతిమ
గండరుడొచివచ్చెగన్ ॥ ఉ ॥ కోమలయేలభిక్షుకుని గొట్టగబోయెద వ
న్నవాధుతో । గామినివల్కనట్టితరి గాదనినన్వినబోకభిక్షుకై । గా
ముదొరంగునన్ దగిలె గావునకొట్టకమాననన్నస । ప్పామరుడాలితోని
టుల బల్కెదయాసము పేతచిత్తుడై ॥ గీ ॥ వృద్ధువేళగాని వేళనా
కలుడన్ని । వచ్చినాడగాన వలదుగడుప । కలుగుకొలదిపెట్టు మలుక
యేమిటికిట్టు । లనినవిభునిపల్కు లరుదిదోప ॥ ఉ ॥ ఈనడుమీనుగొక్క
మ శెవ్వరిగానకవచ్చెనంచుగో । పాననయాచునక్కడి వ్యయంబును
డెంచనటంచునాథులో । లోనగానంగితిట్లుచుమి లోలతెదోచక సంచరిం
చుచున్ । దానిటుకొంతపొద్దుగడు తల్లడమొందియు కింతకిన్కతోన్ ।

గీ ॥ తనదుపాత్రితముగ చుమునిన నాడాక మూల । ద్రాంవికుండ్లలోన ద్రాం గతనము । దసరడాదినట్టి తమిదెపిండియొక లి । ప్పోపుచున్న భిక్షుకుండు ॥ సీ ॥ అఖిలంబు నెరుగిటు ధాతు రోగా వగు చిన్న పక్వంబు జెల్లుగాన । నాంటిపల్లున సప్పిండియుం తయు నతిగమునగొని యూత్మలింగ । మునకు నివేదనం బొనరించియుంచుక యూనిగ పగబాడి యుగు టకుతుక । కడ్డమెయువ్వలి కనుగకి యున్న నా రెప్పలను గెలని త్త్రడ చికొనుచు । డిల్లపడిమిల [illegible] । [illegible] నిల్చి । నెరుకు [illegible] । సన్నముగని ట్టులని యెనా జంగముండు ॥ క ॥ కినా [illegible] । దసిపెడి యోపాతసున్ని లెగనా [illegible] । [illegible] । కసిమిగిలిప వచటనునిచి యతఁడేగవెన్ ॥ చ ॥ [illegible] వంతటన క్కలు పాత్మయాపులై । తిన [illegible] సాయాలి సేతి లారనా । పెనిమిటిసేయు [illegible] దాతనం । చెం ను గ [illegible] హీం ను డై ॥ ఉ ॥ ఎక్క [illegible] యూ [illegible] । ఇక్కతరాలనుం [illegible] । చక్కసిపి దీనన్గది మి నర్వము పెట్టగ బం చెయుంక నే । [illegible] । [illegible] ॥ క ॥ [illegible] । సప్పగతిక సైపకతేయ పారిగ [illegible] । [illegible] । [illegible] మాద దయుదలపుసూరే ॥ గీ ॥ ఎక సేక [illegible] నాసికాపురముంటి । గానియుంత [illegible] । జంగము [illegible] జగుపుకాపురము దా । నింకనను [illegible] యిల్లు పెకలె ॥ ఉ ॥ తోడన యోగిపామరుడు తొయ్యలి [illegible] । స్పడిని మేమ మేనియును సేవసియుంపగ సేర నీగతిం । [illegible] గోపము సేయక తప్పసైచిర । [illegible] వచ్చె [illegible] ॥ చ ॥ అటుపను దెంచి [illegible] । [illegible] గాంచి కేడు గేకు [illegible] । లిటువసియింపగావలు వ దేనునభాగ్యము లంచునత్తరి । దట్టు [illegible] కంఠు

సనిద్దురఁజెందిరిద్దరున్ ॥ గీ ॥ అంతనప్పాతిరిభక్తిని శాంతజంగ । మసరిసా
హోపభోగసన్నహిమవలన । విమలసుజ్ఞానమూర్తి సబర్వనగిరీశ । భక్తులి
చ్చినశాపంబు వాసెననుచు । వ । పరిమోదంబునొంది యప్పాడద్దేహం
బు విడనాడి గంధర్వరూపంబు వహించి ఈశ్వరపదంబు నొందదలంచి
యు నంతలోన తనమనంబున ॥ గీ ॥ ఇక్కిరాతవర్యునింట నుండుట
సుఖ । నైతిపత్నిసాద మబ్బెశాప । ముజ్జగింపగంటినుక్క మేలైవసి ।
తనికిఁబూర్పకున్న తప్పుగాదె । క । కావునపరిత్యుపకారము । గావించి
నపిదపముక్తి గైకొనదగునే । నీవిధినంతటిదాకన్ । భూవలయమునం
దునిల్తు బోత్యాకృతి చేన్ ॥ వ । అనితలంచి యచ్చటబాసి చనియొ
క్క శివాలయ ప్రాంతంబున నిజజన్మ వర్తనంబులు మాని యీశ్వర ప
దధ్యానం బొనరింపుచు నుండెనిచట । క । తెలవారుటయుఁ గిరాతుం ।
డలసతిమేల్కాంచియాల యపాంగణభూ । తలమునకిటిగానక మది । గ
లవలమందుచునుదుర్వికారాకృతులై ॥ గీ ॥ పెరదునిరుగుపొరుగుమరివా
డవాడలు । పురముబయులువెదకి పందిగాన । కయయోముసతిజంగమ
య్యాగైకొనిపోవ । వలయునింతనిక్కు వంబుదలప । గీ । బత్తుడనివ
చ్చియొంతటి కెత్తుకొనియె । బకుగుజంగముకుటిలుడు కుడుచునింటి ।
కెగ్గుచేసెషీదుష్టాత్ము కేటిగతియొ । యనుచుజింతించియటకొన్ని దిన
ములకుగ । క । శరవికసనంబునిర్మల । శరపరసీభాస్వదబ్జ సముదయ
మగునా । శరదాగమమునమాధవ । శరదేవ్యర్చాదినములు చనుదేర
టయున్ । క । నిండినవేడుకధరణీ । మండలపతిచండికకు సమర్పణసే
యన్ । పండుగవేటలువేగొని । తెండనితలవరులబంపఁధృఢగతివారల్ ।
చ । పురిగలచోటులన్వెదకి పూర్వమెసంగెడి చోట్లమేపఁగా । సరకిటి
శాహ్మిమూడములసయ్యనగైకొని యంతపుండ్రిపా । మరుగనిడూరి
పామిరయు మానతిపందువు గాననీదుమం । దిరమునవిచ్చవచ్చుకిటి దె
ఘ్నురయుమ్మున నావుడయ్యెడన్ । క । మందిరమునవసియించెడి ।
పందియొటకొతప్పిచనియె పందువుకికనే । చందమునదెత్తునని డో । లాం
దోళనచిత్తుఁడగుచు నతడుండుతరిన్ । చ । వనజశిలీముఖాంతకని వా
సమునన్వసియించెనూకరం । బనిరొకరుండుదెల్పినర యంబుననప్పుటి

కేగిదానిబం । ధనమొసరించి తెచ్చి నరనాథునిసన్నిధి నుంచిచెంచు
దా । జనికలెదీయపోత్రిగని సమ్మోదమొందె నహిసాధ్వంగాల్క ॥ ౪ ॥
ఎవ్వరు గొట్టగజనదీ । కొ్ర్విన్నకటిబట్టిగేన కొట్టదనని చే । [illegible]పుష్పనసి
గొనివేసిన । యవ్వారుఖడ్గబాధర్మ మైతన పల్కె ॥ మ ॥ నరనాథుం
డతివిస్మయాన్వితమనో న[illegible]కుండై [illegible]ంతిరిశ్రే । ఖరు[illegible]పచివిచిత్రాను
యోయ్యడుకటిం గన్గొమ్మ్యుఖడ్గంబుబం । గరు[illegible] నోకిలుటాంగో
కంబందునంగంటిమే । కాతిగూతిరి బనిచూడ[illegible]మునుచు లెక్కి[illegible]పంగన
మ్మంత్రియుఁ ॥ క ॥ అరుదందిదేశముననిజ । పు[illegible]యును ము
దెచ్చి పాత్రివరవల్కే । బరము దగిల్చినచామి । కరమ్మైయొప్పవ్వతింబ
కై వడినుండెఁ ॥ వ ॥ అంతట నద్రాశ్రి వరాహ [illegible]శరీరంబు వీ
డుకొని గంధర్వుండై తత్సాయుజ్యాగత ధర్మగర్త్మాంచితం[illegible] విమానంబు
ధిరోహించి జంగము[illegible] భోగ[illegible]సి [illegible] బందితి
సుఖనై తినని సంతసింపుచు [illegible] లాంగ[illegible] బతివి[illegible]ల శా
తకుంభంబై వెలుగుచుండె [illegible] రాజపు[illegible] విస్మయం
బంది యుపాయ్ర[illegible]కు [illegible] యడిగిన
వాడిట్లనియె । సీ ॥ నరనా[illegible] కచ్చో
టమంచిరో యేగుడించి । గ[illegible] కొం
తకాలము నకు [illegible] భజియించబోవు ము [illegible] గమ్ముడొక
డద్దమరేయిమా యాలయమున । [illegible] చేర [illegible]చో
డె సున్నివెట్టినది చొరకకొంత । [illegible] గాంచినము తో
నదియుమొదలిల్లు వెడలిశి వాంగణమున । నున్నయుం[illegible]దె సినే డు
త్సవమున । కన్వేశకవిత్రిగా దెచ్చి తీటకునుడు ॥ సూచ చాసురము ॥
రసాతలాధినాధుఁడబ్బ దంతరంగమందుజంగమ । ప్రసాదసన్మహాత్వ
మెంచ పంక్తిజాతిసూతకిఁ । వశంబెయుంచుసన్నుతించి వస్త్రభూషణా
దివ । న్నుసంతతిన్మదంబొనర్చితోలె చెంచునంతటఁ ॥ వ ॥ ఇట్లయ్యవ
నీశ్వరుచేత బహుమానాన్వితుండై శబరాన్వయ భూమిణుం డాగ్మగలెం
బున నిప్పంది వలసంగాదె రాజు మొప్పంది తెక్కలేని ధనవు కు
[illegible] కీ[illegible] విత్త్యాగ్ని[illegible] సుకృత ఫలంబివ్వ దాహరూపంబైన

చ్చి నాయింట కష్టంబున కోర్చియుండి యంతంబుననన్నంత భాగ్యవం
తుని జేసి యుద్యానంబా కాంతునకు పంతసంబానగూర్చి తనువుపీడ్గొని
చనియెంగాని కేవల [illegible]గాని ప్రమోదంబు నొందుచు నిజగృ
హంబున కరుగు నవసరంబున ॥ చ ॥ సిరిపాలరేనిగాంచి జ సీమకు
గరిస్సార బోవుచుండగా । [illegible] సంభ్రమున్ శబరుం
డువచ్చెగా । వరునకు మొక్కి [illegible] వనంబిదె నెంచెనన్నను ।
స్థిరతరసన్మదంబునిధి దేలి [illegible] నధుర్యభావనన్ ॥ శా ॥ ధీరా
వాంతర్యుల [illegible] శిక్షపీ । రాగాడుందగ జేసియ
త్నమును పాద్యాదికల్చి [illegible] ల్ పలిపి లోక
స్తుత్యప్రాంచత్కృపా । [illegible] వన్నెంజెందెమా
భాగ్యంబుల్ ॥ శా ॥ [illegible] భుజించంగ్రక్కోలంబ
యు । [illegible] । హేమ
[illegible] । [illegible] ధ్రాంకితజూటువి
టంకగాన్ [illegible] ॥ ఉ ॥ [illegible] మహిమ గన్గొన
శక్యమె [illegible] । [illegible] పూర్వదయారస
ముప్పతిల్లగా । [illegible] నక్తుని [illegible] బత్కె నారసీ ।
భావమునందు [illegible] ॥ క ॥ భువిజంగ
[illegible] । [illegible] । వివరింతుతన్మహా
త్మ్యము । [illegible] బలుకదొడంగెన్ ॥ చ ॥ కల్గ
[illegible] । [illegible] భావు
[illegible] । [illegible] పూర్ణత
టాకసమీప [illegible] । [illegible] పూజస
ల్పుచున్ ॥ గీ ॥ [illegible] । నుంచిలింగా
ర్పితంబు గావించియారి । [illegible] । జల
ములో [illegible] చనిగయుంతె ॥ వ ॥ [illegible] తత్తీ
యందొక్క కిణంబుండి రావిన । చ ॥ అతులితపూర్వజన్మసుకృ తా
తిశయంబున తజ్జలాంతర । స్థిత [illegible] తీవ్రిత మెక్క ఝషంబు
మ్రింగిన । [illegible] ।

ప్రీతముగఁ జంచొకండడవి దూరంపువేటలఁ గేగి వచ్చుచోఁ । క ॥ చెరు
వునఁ నీరము గనుగొని । తిరుచుగిఁ గలఁపి చటమీలు తిద్ధమునుచున । యర్థ
రుక్షపుఁ బసంతసంబున । మెరయుచు వల్లవైచితిగిచె మెలకువతోఁడ్డఁ ।
గీ ॥ జాలమున జిక్కి వచ్చిన మీలతోఁడ । సత్ప్రసాదోపభోగిర్ఘుఁ పంబు
దగుల । గాంచి సంతసమున మెయి వొంచి దెంచు । చిక్కమున వైచికొని
గృహసీమకరిగి ॥ చ ॥ తనసతి జేరఁ బిల్చి వని తాయిడి చూచి తె మంచి
చాయమీ । న్గొనిచను దెంచిన డయిది గొబ్బున గుండగి వండి తెమ్మనీ ।
వనవునసట్ల చేసియుండి యున్న ముకొట్టిగ నట్ట బెట్టిసం । దినేశబరాన్వ
యోద్భవుఁడు తేఁకులిదుప్రిమలుగడించుపుడున్ ॥ చ ॥ అదిమొదలాశిరా
తపతి యందరు మేలన హింస సేయుట । లేదలిగి నీశ్వరాంఘ్రులు ద
లంచుచు నిమ్ములఁ నుండినంతలో । న్నదనము లేగి భీగవ సకిటియొక్కటి
పక్కణంబులో । మదముసఁ జొచ్చి యందులఁ మానవులం గలగుందు సే
యుచున్ ॥ క ॥ చను దెంచియాశబరుగని । న్గొనివడిదఁ ప్రాలివిటాంశ కొ
టిసబడజి । ద్విగ్నసిగిల జీవ్రస్థైయు । యత్నసముడుభునినుంగనపడి పాత
గిరి వ్రాలెన్ । ఉ ॥ వానిం గెరరాజభట వగిఁ నుఁ గాంకి బాధఁ జేయఁగా ।
బూని కఠోరచర్యగొని పోవఁగ వచ్చిన శివదూతలో । హానిలు వుండితం
డు మహిమాన్వితజంగమ సత్ప్రసాదభు । క్తైనచరిత్రభావమున మేల
గుఱున్యశరీరిగాపునన్ । చ ॥ యమనిలయంబు జేరఁగన నవ్వాఁడు
పొందని కల్పభూజసుం । నమయవిమానమూతని మనఃప్రమదంబున నె
క్కించిది । వ్యాయునులు సన్నుతింప ప్రమథాధిపలోకము జేర్పనాత
డం । దమితసుఖానుభూతిగని యంచితలీలవసించె గాపునన్ ॥ క ॥ శర
ణప్రసాదమహిమము । ధరణీశ్వర యిట్టిదని ముదంబిగురొత్తం । జిరమూ
తిశతసమ్మాన్యము । తరముగఁ దెలుపుటయ వసుమతీపతియంతిన్ ॥ ఉ ॥
శ్రీమ్మరమూర్తి రోజాశరణ రత్నమ జంగమసత్ప్రసాదసా । క్కమ్మున
గూర్చిన స్వామి కాయనిజేయుమటన్న మందవా । సమ్మగురొత్తనిట్లని
యె శాంకరవంశ సుధాబ్ధిరాజసీ । కెమ్మొయిత ద్వధూతిధర ణీశ్వర కల్గఁగ
జేర్చు చెప్పమా ॥ గీ ॥ భస్మరుద్రాక్షధారిమై పంచవర్ణ । మంత్రపఠ
నంబొనర్పుచు మహితనిష్ఠ । లింగమును దాల్చి గురుభక్తి సంగుణైన ।

నాకదివ్యత్రిపాదంబు గలుగునిట్లు ॥ చ ॥ అనుఁడుమహేశుఁడిట్లనియె న
య్యతిదీయమాహాత్మ్యములక్రమం । బున నెఱిఁగింపు నావుఁడు విభూతిమహా
మహిమంబుఁ జెల్పెదన్ । స్వామి వసుంధరారమణి నిశ్చలచిత్తముతోఁ
డ వినంచు । నయ్యనఘుకు చెప్పఁగాఁ దొడఁగె నాత్మదయారసముప్పతిల్లఁగన్ ।

* విభూతిమహిమ *

సీ ॥ మునురాజసుతశర్వ మహాత్మ్రిదశేశ పూర్వార్ధముఖముల బుట్టి
పింగ । శాకితపవనధూమ్రారుణవర్ణంబు లనునందభద్రసు రభిసు
శీల । సుమనసు నామభేదముల గోవులు వాని వలనవిభూతియు భసిత
భస్మ । ములు క్షారరక్షలు వెలయుచుఁ దైశ్వభూతి గావించునట్టిమార్గ
ములు నాల్గు గలవు కల్పానుకల్పోప కల్పములును । కల్పమునవంగనందు
లో కల్పభూతి । యుత్తమంబది దొరకక యుండెనేని । తక్కినవిమూడు
జేయంగ దగుమహేశ ॥ సీ ॥ క్షితివిభూతినొనర్ప గతివినుముత్తమం
బగుగోమయమ్ము భూమి నంటనీక । నంభోడంతరిక్షంబు నందుసద్యోజాత
వరమంత్రమున బట్టి వామదేవ । మున బిండములు సేయు చును తత్పురు
షమున నరంగ నిడుచున ఘోరమునశి । వాగ్ని నొదరికొల్ప నదికల్పము
దవిన వినుగోమయముఁ బ్రోడి మనుపు జెప్పు । కరిణిగాల్చిననదియును క
ల్పమయ్యె । తానగాలిన భూతివ స్త్రమున ధూళి । తంబుగా జేసి గోవు
మూత్రమున జేయు । కరుఁడు గాల్చిననదియుప కల్పమయ్యె ॥ వ ॥
ఇట్లుగాక తక్కిన యడవి కల్పంబని యెఱంగి యావిద్విభూతి కాలాగ్ని
రుద్రోపనిషదాది శ్రుతిత్యంతోక్త మార్గంబున సతతంబు నుత్తమాం
గ పరిముఖాంగంబుల త్రిపుండ్రధారణం బొనర్చునది ॥ క ॥ ఇట్టివిభూతి
ధరించిన । యట్టి మహామహుఁడు జగతి నవయువయుతుఁడౌ । గట్టువిలు
తుండె యగునె । ప్పట్టున సంశయము లేదు పార్థివతిలకా ॥ సీ ॥ (శ్రీ)
కరమోక్షుల శ్లోకవశీకరణకృత్తాంకితతిలకవిఖ్యాతిభూతి । యత్యం
తమోర మహాపాతకౌఘమ హీధరామరవరహేతిభూతి । కాకో
దరాధీశకంకణసర్వ శరీరవిలేపన ప్రీతభూతి । ఫాలతలాంభోజ భవ
పూర్వలిఖిత పాతకాక్షరతమోజ్యోతిభూతి । సంతతాత్మీయమాన
సా సద్మశభక్తి । భావనాధారిమ నవ వాత్రితనిరుప । స్నైహితామ

ష్మికోరుది వ్యపస్థిభావ । పూరిణాథవ కాబుణ్య భూతిభూతి ॥ వ ॥ ఇ
ద్విభూతిమహాత్మ్యంబున కొక్కయితిహాసంబు గలదెట్లనిన నొక్క పాపా
త్ముం డత్యంత రోగబాధితుండై యుండెనింజనిచని ప్రాణాంతసమయం
బున నొక్కపట్టణ బాహ్యప్రదేశ శ్మశాన వాటికాసమీపంబున కద
లంజాలక పడియున్న నొక్క సారమేయం బచ్చటి శ్మశాన భస్మసంగత
పాదయైవచ్చి యప్పాపాత్ము పాదతలంబు ద్రొక్కిచనిన కొంత వడికి తం
గు మృతిజెందిన కింకరులతనిం గొనిచని వైవస్వతాంతికంబున నిల్పిన
కృతాంతుండుగని ప్రాణాంత సమయంబునం దైన భస్మధారణ మహా
త్మ్యంబువలన కల్మషంబులు దొలంగి పుణ్యాత్ముండయ్యె నితండు మ
దియ్యదండనంబున కనర్హుండనని బహుమానంబుగా నతని శివలో
కంబున కనిచె గావున భస్మధారణ మహాత్మ్యంబిట్టిదని మరియు ట్లనియె॥
మ ॥ ఒకభూదేవుండు ఘోరపాతకరుడై యుండంగ తాపంధవ । స్త్రీరం
జాతనిమిత్తంబులు సహింపనేక వెల్వోలిం । నకలంబుల విడిపో
యి ఘోర విపినస్థానంబునకు బల్విరో । తక దేశంబుం జేయాందునతి పే
దంబందివతిలంపగల్ ॥ గీ ॥ అతులఘోరాఘుమహాపదను యనుభవిం
చ । నలయునను మాటజనులకు జలియున్నట్టు । లమ్మహీసురు దేహంబు
నందుకుష్ఠు । రోగముజనించె నురులకు రోత దనర ॥ గీ ॥ ఒడలుచూచి
నజనులెల్ల నొకిలింప । గాలిచేదూరమున నతనికి గంధము నెప । నసింగిడ
గశక్తియించు కంతైనలేక । పట్టెనపుడు మేనుచే పావుగండి ॥ క ॥
ఒకనాడాకటబడనో । వకతిత్పక్కణసమీపం వనివిరుగుచునం । తకము
న్నది వానలద । గ్ధకుజామిత భస్మముచట గనుగొనియుండుల్ ॥ గీ ॥ మం
డివల్లాకినట్టిగో మయపురకరము । గాంచియాకటడస్సిన కతన వేగ । బు
చ్చుకొనితినియబ్బాది పోవునందు । బకియొనదువంగ లేకయా బ్రా
హ్మణుండు ॥ చ ॥ అటుబడయున్న తీవ్రగహ నానలదగ్ధమహీతలాన్మ
తర్ । పటపటమను వ్రక్కలయి పారుడు దేహము వీడనత్తరిన్ । కుటిల
భయంకరాకృతులు ఘోరగదాయుధ పాణులైనదు । ద్భటగతివచ్చి
కింకరులు దట్టము నేగొని పోయియాతనిన్ ॥ ఉ ॥ కాలుని మ్రోల నిల్ప
నతి కంపితదేహమున తోడనూతలన్ । దూలగబిర్కి యాతడతి నుష్టివిచే

స్పష్టమైనదేనియుం । గాలము జెందువేళ భవనాశకభస్మము మెక్కి
ప్రాయుటన్ । దాలిచ్చినట్టి తేజమిటు దావసియింపన నర్హుడమ్మయున్ ॥
క ॥ అనివైవస్వతుజాతని । ఘనతరపుష్పకవిమాన గతు జేసి ముదం ।
బునసురలచ్చెరువందగ । ధనదపిరియానగరికతిహితంబుగనని చెన్ ॥
క । శాప్యులనిట్టి దివిరిజగ । త్పావనభసితంబ్రసిద్ధి పార్థివయిశస । ద్భావ
మునవినుము దెల్పెద । కేవలగు రుద్రాక్షఫలము కృతభవహరమున్ ॥
ఉ ॥ గాడిసవంశనాయక పురంబులు గూల్పదలంచి సూటిగా । వీడుగా
మొప్పజేయు ప్రథనవిరధులోచన [illegible] భీకరాలిభూజము
ల నల్లబడితుత్రుంజేయుబూని । రుద్రాక్షనగింబులై జనన మందెము హామ
హామంబు మీరగన్ ॥ చ । [illegible] రాంశసముద్ధతి

* రుద్రాక్షమహిమ *

వాంఛసన్నణుల్ । [illegible] మిక్కిలియు [illegible] ముల [illegible] ।
[illegible] సంఖ్య తెల్పెదన్ । ప్రకటితభ
క్తి రుద్రాక్ష [illegible] గన్ ॥ సీ ॥ ఒకకి [illegible] తకుమ
[illegible] । రోవంతటమున
రుద్రాక్షని [illegible] వేస్తి । గీలించియాఖేట కృ
త్యతను [illegible] । సహితంబుగా వాని
[illegible] । [illegible] రుద్రా
క్షమున్ [illegible] । [illegible] శర్వ
పురికి । గానరుద్రాక్షఫలమిది మా నవేంద్ర ॥ అనిమరియు పంచాక్షరీ
మహాత్మ్యం బిట్లని చెప్పందొడంగె ॥ ఉ ॥ శ్రీమహిమాద్రిజాత్మసర సీజ

* పంచాక్షరీమహిమ *

శిలీముఖుం [illegible] । [illegible] సంయమిపూజితపాద
పద్ముడు । ద్యోతితదేహుడంగజన ముద్ధతిగర్వవిదారి [illegible] । [illegible]
హించిమించె మనుజాధిపపంచ [illegible] లీలచేన్ ॥ గీ ॥ అట్టిశ్రీమన్మ
హేశుపంచాననముల । వలనబంచాక్షరములుద్భవంబునొందె । వరు
సపంచాక్షరియనంగ వన్నెగాంచె । నదయునే [illegible] నాలకిం
పు । సీ । [illegible] తతముఖ

ములు । కలితనకారమ కారేశికారివా కారయకారముల్ కపుజనించి
నవిప్రోపుగూడిపం చాక్షరంబునుప్పె నదిమంత్రరాజమై యలరెజగ
తి । తన్మంత్రమాతప త్రిణావయుక్తంబుగా జపించుచినయుఁడ ఋషి
యునయ్యె । పతితపంచాక్షరీమంత్ర జపవిధాన । వేదియరయుసాక్షా
త్పురహరుండు । గానికేవలమనుజుని కనగవలదు । శంకయించుక లేక
ర సాతలేంద్ర ॥ క ॥ పంచాక్షరసుగ్ధేనువు పంచాక్షరికల్పకంబు ప
రికింపంగా । పంచాక్షరిచింతామణి । పంచాక్షరిబోలఁగలదె ఫలదముగల
దె ॥ గీ ॥ మరిచియుచున్నొకమాఱు నయనిర్మితము । యునిగమాత్రాన
బ్రహ్మహత్యాదిపాత । కావళులుగూలి నీరసి తొలంగుసలవు । జ
పఫలంబెన్నవలువకు శక్యమగునె ॥ వ ॥ ఇప్పంచాక్షరి మాహాత్మ్యం
బున నొక యితిహాసంబు గలదెల్లినస తొల్లి గాంధారదేశమహీవల్లభ
ఖండలుండు కాసికారాజ తనయుండగు నిశావతి యనుపేరి డిలికూతుఁ ప్రథ
మసమాగమ దినంబున నబలముంగళా భరణాలంకృతగాంధర్వగాత్ర
యగుచు విచిత్రంబయిన కేళీకామందిరంబునఁ దనంజవసియుండు దానిం
గని మదనప్రదరవిదళితుఁడై యమ్మగువనంటఁబోయిన
బోయిన నచ్చపలాక్షియున్న కన్నులనొత్తి గుచ్చి తన్నుగని
మున్న పనుయుంబున దనచెప్పిన యుపచారంబునకు మెచ్చి భగవ న
మానుండగు గర్గుసోత్తమ పంచాక్షరీ మంత్రోపదేశప్రభావంబున
పవిత్రంబైన గాత్రంబుగలయాది గాన్నునను గ్రహించె మంత్రుండగు ని
జనాథుఁగదియనెల్లక శివమంత్రోపదేశంబు గనినపన్నాట మదీయసం
భోగంబనుభవింపుమనిపెక్కుభంగులవారించినవినక పురుషమరేడు కామా
తురుండై పయింబడబోయిన నమ్ముద్దియమేను కాలిన యినుపముద్దక
న్న తిగ్గయు వేడిమియై పొడచూప వెంచిదూరంబుననిలచి పారమం
త్రప్రభావం బిట్టిదయని తలంచి యప్పాపప్పతియను మతంబున గర్గా
శ్రమంబునకుఁజని యతనిచే శైవపంచాక్షరీ మంత్రోపదేశంబు గాంచి
నునంతలోన పక్షిజాలము పిస్మయంబు నొంద పూర్వకృతాఘంబులు
కాకంబులై పటుంబులుగ మరినిజదేహంబు వలన వెడలి పడుటయు
నారాజశేఖరుఁడానందకందళితహృదయారవిందుండై యాచార్యునకిష్ట

వస్తువులొసంగి పెద్దొనని తనకు సద్గతి చూపుటకు భార్య బెక్కుభం
గుల నుపలాలించి తజ్జలదాలక వలన సిష్టోపభోగంబు లనుభవింపుచు
నుండె గావున పంచాక్షరి మహాత్మ్యం బిట్టిదని తెల్పి యోగిపుంగవుం
డద్ధరావరునితో మరియు నిట్లనియె ॥ మ ॥ అతిధీమద్గురుభావసంభవ
ము వేదాతీతమత్యుత్తమం । బతులంబవ్యయ మప్రమేయమగమం బా
నందకందంబున । తుతమాద్యంతవిహీనమైబరగు లింగంబున్మహాభక్తి
సం । గతుండై దాల్చిన వాండుముక్తివనితా కాముండుగాకుండునే ॥
ఉ ॥ ఇట్టిపరాత్పరున్ శివుమహేశ్వరునవ్యయు భావమందునన్ । బు
ట్టగజేసిసంతతము బూజలొనర్పగ శిష్యుచేతికో । బెట్టిషడక్షరంబనగ
బెంపువహించెడి మంత్రిముంజెవిం । దొట్టగజేయుసద్గురుని తోనొరుల
న్సరి సేయవచ్చునే ॥ క ॥ గురుడేదల్లియుదండ్రియు గురుడేదైవంబు
దాత గురుడెసకలముగ్ । గురుడనగహరుడనంగా । పరికింపగ వేరె
కలదె పార్థివతిలకా ॥ సీ ॥ ఆచార్యసత్కరుణాలోకనముసేవ శాజ్ఞా
నతిమిరము నడచుజోత్స్న । గురుహస్తదత్తభా సురభసితముదాన భ
క్తిమహారాజ్య పట్టకలన । యుపదేష్టభవ్యపా దోదకంబులుశిష్య క
ల్మషదావాగ్ని శమలవృష్టి । వరదేశికేంద్రుదివ్యప్రసాదామృతం బా
శ్రితజన్మరోగౌషధంబు । ధ్యానమూలంబుగురుపురం దరునిమూర్తి ।
మూలమగుబూజలకుగురు ముఖ్యపదము । మంత్రమూలంబుగురువ
ర్య మాటమరియు । మూలమగుసద్గురునికృప ముక్తికనఘ ॥ క ॥
గురుపాదభక్తిపరులకు । బరికింపగనందరాని పదవులుగలవే । నరవర
తత్ప్రతిబింబిత । శరణమహాత్మ్యంబునడువ శక్యంబగునే ॥ చ ॥ శరణు
లకర్థిమొక్కినం జారముసేయతదీయసద్గుణో । త్కరమునుతింపతత్ప
దము గన్గొనవారలసచ్చరిత్రముల్ । వరుసవినంగబాల్పడిన వానివశీ
వశకరాబ్జజిహ్వకున్ । వరనయనస్ఫురితుల మనుజ వల్లభయిట్టివిగ నివే
టికిక ॥ క ॥ జంగమవర్యదర్శన । సంగతమగు నేనియిట్టి జంతువు
తుదిన । గ్గంగాధరుకృపగనుచుప । పుంగవయితిహాసమొకటి పొలు
పుగవినుమా ॥ ఉ ॥ ఆగమవేదియైనశర ణాగ్రణియొక్కరుడు భక్తియు
క్తుండై । శ్రీగిరిమల్లికార్జునుభ జింపగబోవుచు నందకారిచే । దా

గదలంగ లేకయొక్క తావునిల్చిజనాళిమించెనే । నేగతిసేగువాఁడపర మే
శ్వరయుంచుదలంచుచుండగన్ ॥ మ ॥ ఒకఘోరుండఘముశాల్మలీస్త బకము
య్యుర్వీస్థలింగాలిచే । శకలంబై పడియున్న గాంచి యదిమాంసమ్మం
చునందేనిబో । వకమింటంనిలదానిచాయనొలు బన్వశ్వేగన త్రాత్రికాం।
చికదుందెప్పరిమస్త మూచియతేఁడ తీణపత్రిమోదంబునన్ ॥ మ ॥ అహా
హాయీ యతగాధినాథుఁడు మదీయ్యాంగంబై నతాపంబుపో । పుహరించెన్
ఘటియించెనాకుత్రిజగత్సూత్రాంగాదివ్యవా । గ్లిహారీసంతతఖేలనో
త్పుకర మారారాజేశురత్నోల్లస । ద్గృహాశుభ్రింగాగ్రినూతనాంకపట్టదే
దీప్యత్పృభాలోకముల్ ॥ చ ॥ ఇతఁడుమదీయ్యమిత్రుఁడని యెంచికులా
యజరాజగాంచియో । పతగవరేణ్యమాదయకు పాత్రుఁడవై తివిగాన
మీఁదటన్ । క్షితితలమందునన్మహిమ చేసిమరాయుడనంగ రాజసం ।
తతివయిపుట్టిభూభరణ దక్షుఁడవైతుది జొచ్చెదీశ్వరున్ ॥ చ ॥ అని
యిటులానతిచ్చెశరణాగ్రిశిఖి కేగెనల్లి కా । జనని దమి లభజింపు
చుము రుల్లలనాకరచామరోఘపి । జంఘవవాంతరోలవిల సద్భ్రిగరుల్
భ్రిమురసద్దామనం । బుపసిఁడిగొల్పుమువవన ఫ్రా తుఁడుచ్చలనుంచె
నంతటన్ । శా ॥ ధేగుండాండజవ తెర్గొన్నిసముచుల్ స్వర్గారెలంబం
దుపం । చాఁరంబొప్పగజేసియుంగమున స్వర్గస్థులయాధనెప్పా । జారా
జగనిశ్రిమ్మరంభవిని భాస్వద్రాత్రిజవంశంబునన్ । సరాగిత్రిపగూచోమా
ధంతినా విఖ్యాతి బోపాంగావన్ । ఉ । వైగలసంగారఁచి వెవంగు
లయోపణగించియిష్టలం । గారవమొప్పబొచిశ్రిత కరుసిదేహమానంఘ
రిఁచిపత్రి జ్ఞారతిమించిలింగగురు జంగముభక్తి వహించిదక్షులం । దోరపు
కీర్తిసించి యిరిపోమమతింధర యేలెనొచగన్ ॥ శా ॥ ఈకీర్తిన్వివిధేష్ట
భోగములచే నేకాతపత్రాప్తిపి । భారంబొప్పగదాల్చి దేవతలు సంభావిం
పసంతంబునం । శ్రీరాజాస్యకరీటివీటికరిగన్ జెన్నొందుభక్తప్రభా ।
వారాధిన్వినుతింపశక్యమగునే జ్యోతిశరత్నామణీ ॥ క ॥ అని తెల్పిన
జంగముప । ద్వంజములకుజాగిమొక్కి వసుధారుపఁడి । ట్లనియెన్నటు
లంగాద । ననుముక్తుఁజేయుదనుచు నమ్మతినిన్నున్ ॥ క ॥ కావునదీ
పయొకగాను । డోకాయనులయునుకి దు స్త్రీగుత్తులనుపా । భావ

మానసలరినీకి । స్థావాప్తిఘటింతునని చు హర్షముతోడన్ ॥ సీ ॥ స్నానసంధ్యాదులు సల్పగా నియమించి తతభూతిరుద్రాక్షధారి జేసి । శుచిహితంబుగ నరం జ్యోతిరాకారలింగము ధరియించి మోదమునఁ బ్రణవ । సహితపంచాక్షరీ సన్మంత్రరాజ ముపదేశ మొనరించి భక్తిదిత్తునిగఁ జేసి । చరణాబ్జతీర్థ ప్రసాదముల్ కృపచేసి నిజశిష్యుఁ గాగ మన్నించి యుంత । వీరశైవాచారవాస్యముల్ వెలయఁ దెలిపి । అన్యమహావరుచేతఁ సత్కారమంది । భూజనులు తన్నుగొనియాడ నైజదేశ । మునకు వేంచేసె జంగమ మాఖ్యుఁ డంత ॥ క ॥ ఘనముగ నవ్వనజోత్తిస । యనుపున నాశరణు బోధ మాత్మ నవహింపన్ । జనపతి సతతము శ్రీగిరిధా । ర్చనములు సల్పుచును తనకు స్వాంతమున నెంచెన్ ॥ క ॥ నాయేలు భూమిలోపల । గాయజహరభక్తుఁ డొకఁడు గానఁగబడఁడు । యొయ్యాయెటుల సైపదగుజను । లాయతనప్పాపబౌజు లద్యోదరుగదే ॥ ఉ ॥ వాఁడొనరించుపాతకము వన్యము నాకు ఘటించు గావనే । నూరకచూచుచుండుటిది యుక్తముగాదని యెంచియన్వెండే । [illegible] సందనయొద్దికి బిల్వబంచియా । భూరి[illegible] పుట్టగ శైవ మతాధికత్వమున్ ॥ ఉ ॥ గారన మొప్పదెప్పి[illegible] మేమువస్తుపం । భావములిచ్చిదృష్టములు భావము[illegible] । స్వాకుల జేసి పూర్ణముగ [illegible] ముల చెప్పు[illegible] । [illegible] వారిధి దేలిపచించిరగతిన్ ॥ ఉ ॥ [illegible] భాగ్యము [illegible] నిత్యముక్తిశ్రీయా । [illegible] పాపౌఘము [illegible] । దూరంబైచ నిన్ను [illegible] నింతరా[illegible] ॥ గీ ॥ [illegible] నుగొట్టితల్లి । బాలురకు బాలు ద్రావించు[illegible] చియుక్క[illegible]జ[illegible] । పుణ్యమార్గంబు జూపెనిన్ను[illegible] ॥ అ[illegible]చున । జనపతియనుమతిని[illegible] । [illegible] ధర్గారా । ధనరతి[illegible] ॥ [illegible] ప్రసాదమ[illegible] బిట్టికని తెలిపి మాని[illegible] మాది రాజయ్య యే[illegible] ॥ సీ ।

రాజితకాంచన రత్ననిర్మితసౌధ గోపురావరణసందీపితంబు। కమలినీక
ల్హారకుముదనిర్మలనీర కలితకాసారవిరాజితంబు। స్వైరకామినీ దుర్జ
యశృంగార విభ్రమాబ్జాననా విశ్రుతంబు। సంతతసముచిత జాత్యను
గుణమార్గాధికచాతుర్వర్ణ్య బంధురంబు। భవ్యచతురంగబలచ
య భ్రాజితంబు। నిరుపమోద్యానవాటికాసుమరుచిరంబు। దేవతాగార
సందోహభావితంబు। పుణ్యాస్పదంబు సింహాద్రిపురవరంబు॥ ఉ॥ ఆ

—§*§ వేదపితామహుని కథ §*§—

నగరంబునం దమరఁ బరమానందాంబుజషట్పదుఁ డంతరం। జ్ఞానత్రిలోకపూజి
తుఁడు షట్ప్రతిపక్షవిదారణుండు శుభ। జ్ఞానగుణప్రబోధమున హాయిఁ
దు వేదపితామహుండు నా। గా నొక భక్తపుంగవుఁడు ఖండితశైవమతప్రచా
రుఁడై॥ క॥ నివసించు నతని శిష్యుఁడు। ప్రవిమలతరభక్తి ...బుధ
విదూరుం డవితథవాక్యధురీణుఁడు। భువి వామనుఁ డనఁగ నొక్క పుణ్యుఁ
డు వెలయున్॥ గీ॥ ఆతఁ డనిశంబు గురుపదాబ్జాతములకు। సేవ సేయు
చు తద్భక్తశేషసుధము। దమున గాంచుచు నొకసారి యుపనతుని। తాఁ
డ నొకనాఁడు వినయంబుతోఁ డబలికె॥ గీ॥ అనుదినముగా నిలలో నెవ్వఁడ
ధికుఁ డొక్కొ। చందమున మోక్షు ... నేమతంబు తగు న
బగుని త్తెరంగు। తెలియనానతిమ్ము సందియము మాన్ప॥ చ॥ అని యిటు
పల్కు శిష్యు వినయంబున కాత్మ ముదంబు నొందియో। ఘనతరపుణ్య నీ
దుమదిఁ గల్గిన సంశయ మెల్ల దీర్తు నేఁ డం। చనఘ మహాలింగజంగమ మాహా
త్మ్యంబులు సత్ప్రసాద సే। వనఫలములన్ దయారసము పర్వఁగ జెప్పెదో
దాగానత్తరిన్॥ సీ॥ బ్రహ్మాదిదేవతాభక్తజగత్కర్త శంబరదానవశ
త్రుహర్త। యమితతాపసనేత యఖిలభక్తత్రాత యత్యంతబలపుర
దైత్యజేత। ఫాలసంగతకీలి భవవిభంజనశీలి భాసురానంతవిలాసశాలి।
కుముదబాంధవధారి యమమదసంహారి నగరాజసుతామనోవిహా
రి। యవ్యయుం డచ్యుతుండు సర్వాత్మకుండు। భావనాతీతుఁ డగు మహా
దేవుఁ డొందు। దేవుఁ డగుఁ గాక తక్కిన దేవతలను। దైవములు గొల్వవలద
జితధ్యమనఘ॥ ఉ॥ భావిదితంబు లోకచయ పూజితమాతతఘోరపా
పసం। ధావనధుర్యమీశ్వరపదప్రతిపాదకమున్ త్తమోత్తమం। బావృత

పాపబాధహరి శాంకరమై వెలుగొందునట్టియా । శైవమతంబుతోఁ దనన
పల్పగ వేఱెమతంబు లొగ్గనే ॥ ఉ ॥ ఇట్టిది శైవమిందుగడు హెచ్చగునుత్త
ర శైవమర్థిఁ జే । పట్టినపుణ్యమూర్తికి సుమ బాణవిరోధియనంగవచ్చు
నే । పట్టునసంశయించరుము భక్తుఁడె భక్తుఁడు భక్తుఁడీశుఁడా । గట్టిగ
నీశభక్తులకు గల్గనిభేద మొకించుకేనియున్ ॥ గీ ॥ పుడమి నెక్కొకభ
క్తుఁడు నడుచు చర్య । లహహ యెబ్బంగి లెక్క సేయంగవచ్చుఁ । వారిమా
హాత్మ్యం బిక్కాధాతఁ డెఱుఁగు । గాన దదధీనుఁడై యుండు మానవుండు ।
క । చరలింగార్చనఁ జేయుకఁ । గురులింగార్చనలు నేయఁగూడదు విమల ।
ద్గురులింగంబులఁ గొలుచు । చరుఁడే యధికుఁడని పలుకఁ సకలశ్రుతులున్ ॥ సీ ॥
భక్తుఁడు గురుఁడుమా పతిశిష్యుఁడనుటకు గురుతుంగాగణపాల కుండు
సాక్షి । భక్తుఁడు తండ్రి శ్రీపతి బాణుఁడాత్మజుఁ డనుటకు భల్లాణ ఘనుఁడె సా
క్షి । భక్తుఁడు దొరబంటు భవుఁడనియనుటకు రూఢిగా బాణాసురుండె
సాక్షి । భక్తుఁడు గల్యాణిపరమేశుఁ డొటరి యనుటకు స్వేతవాహనుఁడె సాక్షి
తానుగోన వస్తువేమైనగాని । భక్తులియ్యకఁ గతిలేదు భవునకెందు । శ
రణవర్యునిసత్కటాక్షంబు దేవ । భూజమాశిక్ష్య ధేనువుల్ పుట్టినిల్లు ॥ సీ ॥
శ్రీలాంఛిగణపాద ధూళిమైసోకిన మర్త్యునిదురితముల్ మ్రగ్గిచనవె ।
ధూర్జటిభక్తుల ద్రొక్కనదిరంపయిఁ బోరిలువాఁడుఘలతతుల్ జెరుపకు
న్నె । శర్వభృత్యులతిను చ్చాయమైబోలసిన నరుఁడుకల్మషముల బారి
గొనండె । వారశరణస్నాన శరకుండలిలపంక మలదినజనుఁడుని ర్మలుఁ
డుగాఁడె । పరమపావనజంగమప్రతతితోఁడ । సమరకిన్నరయక్షవిద్యాధ
రాహి । సాధ్యగంధర్వమునిసిద్ధసారసాప్త । చంద్రముఖ్యగ్రహాదులు
సాటిరారు ॥ గీ ॥ శ్వపచుఁడైనను వారలింగసహితుఁడేని । యవనిలో
నుత్తమోత్తముఁడనఁగఁబరగు । నట్లుగావునశరణదివ్యప్రసాద । సేవనము
లేకముక్తినిఁ జెందవశమే । క । ఏవిధమునన్ననుమా । భావహశరణ
ప్రసాదమానగవలయున్ । పావనతద్భాండస్థం । బావంతయుదొంకనే
నియమ్మతిముఁ జెందుర్ ॥ క ॥ అని తెల్పిన దేశికవ । ద్యజనములకుంబాగి
ప్రమ్రొక్కి వామనుఁడు ముదం । బున దేలెనన్నుకరుణం । గనగురుఁడని
యంతికాంతగాలమునసగన్ ॥ ఉ ॥ అప్పురిలోననుండుగోడ గవ్వయుత

న్మకభక్తురాలురు । ద్రాపరయూతుల్ లెనశర శాధ్యులపాలిటిచ్చాల మేలుదు । ప్పాపవుకొండ ప్రోవునకు పాకిసిహ్మాదనుచేతివాలుచి । ద్వావ్య పకవాక్యసంచయసు థారినమీనగజాలులీలగన్ ॥ క ॥ ఆవెల ద్విప్రవా దముగొన । గావేదపితామహుండుగాం త్రుంచినుదిక । కేవి ప్రకులుఁ ద్వజననిం దావా పుత్రఁడనగుదునచటికరుగుదు రేనిక ॥ క ॥ సిద్దకులో బంధియుండి న । కొందరుతెల్పెత్రిప్రసాదసేవబద్ధయుకే । నిండ ఘరుకొంకుశుటుల్ । బొం దివిడచివేరెబొందిబొందికొనిరావదిక ॥ చ ॥ అనిపుటలాత్మలోదలఁచి యంతటశిష్యుఁడుదానునిచ్చలక । జనిమఁకొన్ని నళ్లి కుని శాకరిశేఖరతు ల్యుఁడైనయా । య్యనఘుఁడుగంగలోజలక మాడిగరించుసకేగుచుండి దా । శునకకళేబరంబొకటిఁ జూచెఁపథంబునఁ బ్రాణహీనమై ॥ గీ ॥ చూచిదీనిశరీరంబుఁజొచ్చిమగుగు । డురిగొండగవ్వసల్పెస కంబుగొందు । ననుచుసంతోషపూరితుడగుచుహృదయ । ంబుగాంబునన్ముక్కయుపా యమవుఁడు ॥ చ ॥ కనుగొనితన్నుమీఁదను వ్యాసుడను చెంతల జేరిశిష్యు తో । ననియెమువ్వురాలిఁమా లెనితట నలెంగిహ్మాసివారిగార్ధమై । యు నువుగవిశ్రమింతమని యాతఁడుదానుదాని పంచ । ల్ల సివిపమానమాగి విసరక వసియించిరిమోదచిత్తులై ॥ ఉ ॥ అటనసియించియాత్మకృతి మాతనికేర్పడనీకశిష్యనే । సిటనిచరించగాలయు సిషిద్యాగ్రితతోడ నుండుమై । చ్ఛటికజనంబొకనుచు ఘాతుపిచూచుపెల్లడగా । కుటిలవునిద్రజెందెముది గొంకకతద్గుడినర్వుఁడు త్తరిక ॥ గీ ॥ అసమాప్తి నట్టియితరకాయప్రవేశ । విద్యకనయుందుగల్గుటచేడ్పగులరి । యాత్మ దేహంబువెడలితదంతికస్థ । శునకదేహంబుఁజొచ్చిగ్రక్కననులేచి ॥ ఉ ॥ వాలుకబైటవేయుచుఘు నంబుగరోజుచునావలింపుచుక । నేలనమూ రుకొంచఁగడు నిక్కుచుఁబొలుచుచుచొంగిరాల్చుచుక । వాలముద్రిప్పు చుక శిరము వాల్చుచుకర్ణములన్విదల్చుచుక । మూలుగుచుక వెసక జనుచు మోరయెకించుకమీఁదికెత్తుచుక ॥ మ ॥ చనితత్పట్టణబాహ్య దేశగత మాచండాలవాటిన్వసిం । చినదానింగొడగవ్వభక్తిసహితం జే రంగనేతెంచియా । వనితామౌళికిభక్తి మొక్కుచు పురోభాగంబునక సిల్చినఁగనిదివ్యేక్షణసంగతిం దెలిసియాగ్రస్థాంతయెయిట్లనుక ॥ మ ॥

స్వకులభ్రాంతిసంఘాలకైన శిష్టులైనతజ్జంగమా । ధికవేషంబుపరిత్య
జించినుని వైతేమేలుమేలౌరా । ఇకఁభావింపకులంబొకండు గలదేవింత
వ్యసనమందబు । ధికసద్భక్తాళిఁ సర్వేశ్వ తెలియ రాదేభక్తిమార్గంబు
లన్ ॥ క ॥ ఎందరిఁయోగులబట్టితి । వెందరిచన్నుబాలుద్రావితెన్నికు
లములన్ । పొందుగవసియించితివిప్రు । డందవువిప్రుండవనియహంకృ
తిఁజెందన్ ॥ గీ ॥ పెద్దతల్లి బహిష్కించుపిడుగులేగ । మూలికయగుగా
నిశిలయను మొరకుగలదె । యట్టిగతిదివ్యలింగాంగియైనవాని । జాతిభే
దంబులెంచుటసీతియగున ॥ క ॥ అసిపర్ణకుక్కయిదగ్ర । మ్మానిపెం
చికలోననింతయున్నమ్మువైవం । దినభాగ్యంబంతేయౌనని । కొనియతివ
కుమొక్కియుతఁడుగొంకుచుఁజసియెన్ ॥ చ ॥ చనియొకచోటయాశున
క వంహాననంబునువిడిచిద్రిమే । లగ్నని తిలేచికన్నులు కరంబులనులుచ్చ
చుబెట్టుసిల్గుచున్ । దనప్రియశిష్యుఁజూచి సదనంబునకుంబ దరాయట
న్నవా । మనుఁబగకుండొనద్భ్రుబలు మాయలెరిఁగిసభక్తియైనన్ ॥
చ ॥ ననువిడఁవాడిమీఁకుకుహ నాగతి నాగోష్ఠగవ్యామందిరం । బునప్రప
సాదముఁగొనఁగఁ బోలు నుదేశిక రాకీశభా । జనగిరీశుప్రసాద మనిశం
బుఁభుజియిస్తుమనేఁ నువిన్నకే । యనఘుప్రపన్నునుపరఁజనిక యబ్బుట తెట్టుభ
వత్ప్రసాదమున్ ॥ ఉ ॥ ఇత్తెరఁగ్లానిన కుసెల విదగునచ్చుటకేగి వేగమే
వత్తువనన్ గురూద్వహావుఁబ వాయునలోఁజలతొలంగఁబోవరా । దత్తెరలా
తనన్నుగని నట్టులయారుక్కాలాఁగినైనని । దత్తెరగొప్ప నెగడవా యే
గిప్రసాదముగొన్నుచున్న వుఁడున్ ॥ చ ॥ గురువరుపాదపద్మముల కుంబ్రు
ణవిల్లిమహత్త్వజాగమో । త్కారితుల మెంచగాదనిహి తంబుగఁదీరలు
సెప్పవించుని । పురుసునఁగోకనిందలకు భావమునంపభయంబునొందినన్ ।
శరణవరప్రసాదఫల సౌఖ్యముగాంచుట లెట్టలెంచగన్ ॥ క ॥ శా
వునసహజాకృతిచే । యూవనితాపాళియింటికిరిగెవననిప । ద్భావమున
గురునియనుమతి । భూవిదితముగాగనతఁడుబోవగుచుండున్ । ఉ ॥ శి
ష్యునిమేలిబుద్ధిసను జెందకఁబోనొస్సులితిహాసన । ద్భావ్యమ్ములెన్ని యే
నిపలతంబుగ్రహించియుభక్తిమార్గమునే । సుష్పమాగాన్నైతిమది దో
చినమెందతఁలోకులెల్లనన్ । దూష్యంగా సెపకే ... ము జోఁజేరియిం

చిలిమి దొరుంగమిన్ ॥ క ॥ అనిపగిలమిగులబాగులుచు । తనమతము
నకేగినంతతచ్ఛిష్యుఁడు ప్రా । క్తనసుకృతమహిమవలనన్ । జనియిం
గొడగవ్వదివ్యసదనముఁగాంచెన్ ॥ సీ ॥ కాంచీగోలికేగి యుక్కాంత
యడుగు । దమ్మిలకుఁజాగి మొక్కియోయమ్మ నీవు । పాలుపోగఁబు
మద్గురుడారగించు । పాత్రమున డబ్బు రాణించి నింపుమనిన ॥ సీ ॥ ఎంతదాసో
హపరుఁడితఁడెంతధీరు । డెతగురుభక్తిసంపన్నుఁడెంతపుణ్యుఁ । డెంత
సాహసుఁడని మెచ్చియింతియుచెంను । వేసవిఁ బెట్టఁ జెలిసి దంబు పెట్టుటయు
ను ॥ క ॥ పరమామృతమనిన మనుఁ । దగువావాము మిగులఁ జిచి లేపిసఁ దెటనెదు
టన్ । సురమానియు కిపిద్యా । ధరగఁగుఁడ్డోండ్ కలుగొలువఁదయుమదిఁబొద
లన్ ॥ సీ ॥ ఘనవృష భేంద్రునిం గాలివేతరిపింను వాడిగా భోగంపణ రాజగా
గ । గట్టులదొరించూలు కంఁటికి బెబ్బులిఁ తోలు వలుగాంలు వన్నె శాలు
గాఁగ । కడలిబుట్టువిసంబు కామునిభసితంబు మతిగానెమ్మని పూత
గాఁగ । పావకజ్వాలంబు బలువైనశూలంబు బొట్టుగాగిపుపోటు ముట్టు
గాఁగ । రవ్యతరవసుఁదరా ఫరదరులుస । తెగుగాగఁ ఫింటటీక గాఁగ
దనరునట్టిశ్రీసు ధాకరశేఖరుం । డధవఁ డెపుడుఁ జిల్చెఁ బాపమలర ॥
గీ ॥ ఇట్లు నిత్యతృప్తుఁడైన సర్వేశ్వరునకు । నానన్నపూర్ణాస్వాంగ వంద
నంబు । లాచరించియమందమోదాత్మ డగుచు । విమలసద్భక్తి సిట్లని
వినుతిచేసె ॥ నిరోష్ఠ్యసర్వలఘుగీతం ॥ శరనిధిశయనశరకర కరదహన
ర । జనికరనయ కరికృతి జవరగగిర । గిరిసకలయతితతినతి కలితచర
ణ । ధనదసఖశిఖిరఘరజి తెనగిసదన ॥ చ ॥ అనినుతియించువానినఁ
దయామతిగన్గొని యోగమారసి । యుపితరసాధ్యపుణ్యమున కచ్చె
రువందితి గానమి నీకే । తనమాగకౌమ్యభూధరము దాక్షిదరమ్మని ప
ల్కనంతన । ధ్యానముఁ గవిస్తవించె వినయంబునఁ గన్నిమ్మర భక్తి మొగ్గ
క్కుచున్ ॥ ఉ ॥ ఓపరమేశ యోవరద యోబుధవత్సల యోమహేశ్వ
రా । రీపగిదిన్ వచింపఁదగు నెననుధన్యునిజేయుముద్గురుం । బాపవిదూరు
మన్ననసిరపాయభవత్పురిఁ జెర్చి వెన్కనన్ । స్నిపదమందజేయుటది మేలగు
నట్టులదిత్రగింపవే ॥ వ ॥ అనినవిని పరమేశ్వరుం డాత్మగతంబున, వేద
పితామహాంకు భక్తభుక్తశేషోపభోగప్రభావంబున నిజపత్రపుత్రుండని

యెఱుంగియు జంగమ కులభేదనం బొనర్చుటవలన హీనజన్మంబగునని లోకుల కెఱుక పఱుపను, శిష్యుని మనంబరయనుం దలంచి వామనుంగనుం గొని ॥ మ ॥ అనఘుండీతఁడనంగవన్నెగనుమీ యాచార్యవర్యుం గుమా। వనసద్భక్తిపదంబెఱుంగఁ గజన వ్రాతంబులెగ్గించునో। యునిచి త్రంబున గోఁకి వాశునక దేహంబందఁగాంక్షించెగా। పునర్మిమ్మాదిభవం బుగుక్క యగుచుం బుట్టంగనర్హుండనఁ ॥ సీ ॥ బిట్టులిక్క వామనుం డిట్టు లబ్బ్రైపా గ్గుగునకా హీనకు ద్గూరభవంబు। జగములబుట్టింప నెగడఁ జే యనణం శర్వగౌమీరలీ సమయమందు। వేదపఠామహాలు వెల్త్రిసే యుకభవ త్పదసంబుఁ జేర్పఁగ జాలవయ్య। యిదిగాక యేరూప మేని బూనియుఁ భక్త భుక్త శేషముగాంచి పుణ్యుఁడయ్యె। యతనిపిడనాఁడె రమైనచు ప్రహాణమగునె। గానయాతనితోఁ గూడ ఘనతమెఱయ। న న్నుఁగొనిపొమ్మనావ్రుఁడు నందివాహుఁ। డాత్మలోపలసంతోష మావ హిల్ల ॥ క ॥ నీభక్తివలనజిక్కితి। శోభితగతినీవువేషు చొప్పుననడు తుఁ। వైభవమునఁ గురుదోట్టోని। నాథవనమ్మనకురమ్మ నయగుణ శీలా ॥ క ॥ అనితద్గురుశిష్యులనా। త్మనికేతనమునకుసురిస మూహ ముప్పొగడఁ। ఘనపుష్పవిమానమునఁ। గొనిపోయెశివుండుచిగురు కొ నుదయతోఁడఁ ॥ వ ॥ కావున ప్రసాద మాహాత్మ్యం బిట్టిదని తెల్పి మా చిదేవాదులతో మాదిరాజయ్య మరియు నిట్లని చెప్పందొడంగె ॥ గీ ॥

—§*§ బిల్లమ రాజుకథ §§—

గీ ॥ రాజగురుబుధకవులచే తేజమొసగి। [illegible] గుచు। ప్రబలజిష్ణుప్రభూత్తమ పాలితములు। [illegible] యనుపురంబు ॥ ఉ ॥ ఆపుర మేలుఁరత్నకట [illegible] ద్గసం। దీపితుఁడాత్మగంషతల నిర్మలసాం [illegible] సానురాగుఁడు విశంకటవతిఁత వాహినీచయు। [illegible] మేలన ధరాధిపుఁడొక్కఁడుబిల్లమాఖ్యచేఁ ॥ మ ॥ అసమానోత్త [illegible] దుడు ద్యద్దేశికాధీశప। ద్విసజాతాలయమానసుం [illegible] తోషదుం। దసమాస్త్రాంచితరూపవంతుడచ లేందాత్రితర్థ్యుఁడసన్ పిసుథానుండల మేలెనాతఁడుజ నానందంబుగానెప్పుడుఁ ॥ క ॥ జాతి

శుంఢనగధరుంబ్రి । ఖ్యాతింగనినజేశికాగ్రి గణ్యకృపాణి । ద్యోతితశివ
లింగధరుం । దైతోరపుభక్తినలరి యనిశముబ్రీతిన్ ॥ ఉ ॥ భోజనతే
పనాంబరవి భూషణవాదనన్నృత్తగీతికా । వాజిగజాధిరోహణ శివప్రియ
సత్కృతి ముఖ్యముల్ హృదం । భోజమెలర్పఁ సద్గురుఁడు మంచిగఁ గైకొ
న కేగ్రిహింపనం చాజగతీశచందురుఁడు మహావియమంబొనరించెనిం
చుకన్ ॥ క ॥ మఱియునుపాత్రిక్కాలము । తఱిగుఁబఁజన్మనము సేతు త
ప్పకననియే । ద్గరవ్రితముఁబూనియాగతిఁ । జరిపెంగాలంబుకొంత స
ద్భక్తిమెయిన్ ॥ సీ ॥ అంతటచామయ్య యనదొమ్మరీలమే తిరిలినపిం
డును దానుఁగదలి । మసకతిత్తులుతుంగ కసవుచాపలువసి గొయ్యలు
జనపమో కులునువలల । చిక్కముల్ మొలలుమూ సినచింపిబొంతలు
దామెనతాళ్లుగో తములు వెంట్రి । కలమోవ్రులునుదువ్వె నలుగేదకొ
మ్ములు పాతకుండలువిన్న బాడిసెలును । వంపుగుడిసెలసామగ్రి దం
పురోళ్లు । కురుచకోకఁబ్లెచిన్నిదా గరలు మొదలు । గాఁగలుగువస్తుజా
తంబు గాధఁభములు । మోచితేవెంటసూకర ములుచనంగ ॥ క ॥
అరుదెంచితప్పురీవర । పరిసరమునవీడువిడిసి భావములలర । న్ధరణీ
శుదర్శనోత్సుక । పరులైతగువారియుక్త పద్ధతితోడన్ ॥ చ ॥ ము
రుగులుకాసికోకలును మువ్వలుగుప్రిచ్చిన చల్లడాలుకం । ధరలుమెరుం
గుగుండ్లుపగ డంబులు పొదులి నంటుపోగులుం । గరములుచెక్కడంపు
చెవి కమ్మలుకత్తులుతెట్టపాగలీ । గరిమసు వేషముల్ దనరఁ గాగనన
య్యెను వీటిపెద్దలన్ ॥ సీ ॥ రతనాలకుప్పెసా రపుజెకుచ్చులు శశి
పూలచందురుల్ సరిగెలుచెవు । లనుబవిరెలుకమ్మ లునుముక్కుముక్కె
ర లడ్డకమ్మలుముత్తి యంపుకమ్మ । లలరుమౌక్తికహార ములుభుజకీ
ర్తులు కడియముల్ మొలనూళ్లు కాళ్లసజ్జ । జలుగుపావడలును చీ
నాంబరంబులు వన్నెకంచెలలుహరాం బట్టుముసుకు । లమరమేనుల
దీధితు లతిశయిల్ల । నోరచూపులవిటులను జేరఁబిలువ । తలిరువిలుకా
నివట్టపు దంతులనగ । జతనమైరంతదొమ్మరి సానులంత ॥ క ॥ ఈచం
దంబుననిజవ । ర్ణోచితవేషములుదాల్చి యొండొరుగడవం । జూచు
జనుల్ వెరగందగ । పాచుర్యంబొప్పనగరి నద్ధతినంతన్ ॥ చ ॥ అఁడి

ద్రుములానఁగట్టలసి యంత్రములుఁ మరుగాల్పుడోల్పసం । గడివలయం
బులుక మెఱుఁగు కంచములఁ భరితలోన్నతంబులౌ । గడలుగుడార్లుపగ్గము
లు కత్తులబోనులు గడ్డపారలుఁ । వడిగొని మేటిదొమ్మరులువచ్చిరిబిల్ల
మహీశుపాలికిఁ । గీ॥ అగుగుదెంచి తద్ధరాధిపుగృహాబహి । రంగణ
మునవిల్చియుంబువాహ । వినదమట్లవిని జనులకుఁ చెవులఁ డొంద । పె
కఁడోల్పగొట్టి హెచ్చుమొగిని । ఉ॥ ఆనవమాలికించిసభ నందరుబ
మ్మర పోవఁగంతలఁ । భూరమణుండిదేమియట బోయికనుంగొనుఁడ
న్న వేతెరికుం । డారసివచ్చినిల్చివిన యంబునవిట్లనివిన్నవించెదే । వార
మణీయ వేషముల వచ్చివసించినవారు దొమ్మరుల్ ॥ క ॥ అనవుఁడుదర
హాసితానన । మునసచివునిగనిననతఁడు ముదమునవిద్యా । ఘనులగు
టవారుదేవర । యనుకంపకు యోగ్యులగుదు రనిననతనితోఁ ॥ సీ ॥
భూమీశుఁడనుమంత్రి పుంగవ యోఖిలా సముల్లైనసన్మదాచార్యుఁడల
ఘ । ముజ్ఞగాగనకీనే కన్నులజూడఁగన్ వ్రతిమిఁబూనితిగాన వారి
నచటిఁ కనుపంగఁదగునన్నగాక యనిచారుచే నత్తెరంగెల్లఁజెప్పిపనుప ।
వాఁడుసత్వరమున వచ్చిపందఁడిపెను బొబ్బలుడోల్లుచ ప్పుణునునణపి ।
పెద్దయుగుచూముదేవరఁ బిలిచిమనుజ । పతివియోగంబు దెల్పిన పరమహ
ర్ష । మెసగతనవారుఁదానుజా తీసుఁడున్న । రాజితోద్యానమపుడు
చేరంగఁబోయి ॥ మ ॥ కనియెందొమ్మరిమేదరిఁ మువిలస త్కంజాళుగా
స్థానస । త్యనిశాంతాయితచూతభూజఫల సారాస్వాదవాశావల । ధ్వన
కీరోద్భటరావసంచకితపాంథవ్రాతఘుర్మాపనో । దనదక్షానిలసంచల
త్పదళికా తాండంబునుద్యానమున్ ॥ కనియెందొరులతోడ ॥ మ ॥
వనమొప్పెన్ఘనమైస్వకేయసిత భాస్వచ్ఛాయతోనేకమా । కనకాశో
కతమాలముఖ్యసుమనః కాంతీందరిచాపంబుతో । జనితామోదల
తాంతవిస్ఫురితర సాసారంబుతోపన్నగా । శనశారీశుకముఖ్యనీడచర
చంచద్గజతోనెంతయుఁ ॥ క ॥ అనియీతీరునఁబల్కుచు । వనజాతాక
రవిలాస వసతులుగనుచుఁ । ననలలరులుగోయుచులో । చనపర్వంబు
లుగవారు జనిచనిమొమటఁ । శా ॥ హీంకోదారకవాటబంధురము రా
తిరిశాశ్మరుద్ద్యంబుదై । త్యారాతీశ్వరనీలకుట్టిమము ముక్తాంచద్వితా,

సంబున । దూర్భారిస్తంభమురత్నతోరణముస్నై పాల్పొందుమభాస్వచ్ఛతు।
ర్ద్వారాగారముగాంచిరత్త్రిసముద్యన్మోద చేతస్కులై । తదీయుసుద్ధ్యప్రే
దేశంబున ॥ సీ ॥ కేవలశాంతిచేఁ గృష్ణాఁడవంబుల పర్యాసస్థలిగ్రో నెగడు
వాని । మస్తకముఖ్యాస మస్తాంగములభసిత ఉగ్గాలిఱధారణము రయొప్పు
వాని । శమదమాంయమాని శ్చలచిత్తవృత్తిఁ సదానందకలితులైన యులరు
వాని । కరతలన్యస్తలింగధ్యానపరవశ మతినితాంతంబెల్ల మాగము నాని ।
గాంచిమొక్కి పరాకుభూకాంతుఁడనుప । వచ్చినారము దేగర వారిస
ముఖ । మందుమానేర్చువిద్యలిం పొందిజూప । సవధానప్రమునుగ నవ
ర్య యులఘుధైర్య ॥ క ॥ అనిపల్కి యుదగోడ్త్రోడన । వందిధ్యానముగ
డోల్లు వాయింపుచుఘు । ల్లనబొబ్బఁడిభుజ న్వా । లనములుగావించిమ
దిజెలంగుచునంతటఁ ॥ గీ ॥ గిడలునిల్పినాల్గు గడల గ్గంబులు గట్టిమొ్రి
క్కి పుఁడమి మట్టిదిగిచి । ఫాలములనలంది పైజల్లుకొని ద్దై । లంఘడో
డఁగిరప్పు డతిముదమున ॥ క ॥ పలువ్రురుబల్లమెరింబులు । తనుగుఁడు
లంతరమునందు దిరిమ్మరుటలుదు । ర్భరమత్స్యపుటములో డారు । లు
రువఁడిసరిబెనగుటలుజ నోత్సుకమయ్యెఁ ॥ క ॥ కత్తులచేసులదూరు
చు । గుత్తిగపెక్కండ్రిసుకడ గొనిమోయుచును । వ్రేలంబాటను
దూలము । లెత్తుచుమరికొందరాడి రెలమివహింపఁ ॥ ఉ ॥ మూపున
రానభంబులను మోచుచుదండెపు తోలుమోకుపై । నేపుసడంకులేక
మెను శేఁగిశరీరములంటనీకకా । ల్జాపుచుతిప్పరించి పదిలంబుగనుం
డారు లీవలావలై । చూపరులాత్మమెచ్చ జనుచున్ గటియించిరి కొం
దరందులో ॥ క ॥ వాయునిరోధముజేసివి । హాయసమాధ్యంబునందు
వసియుంత్రిముపై । కాయమునిల్పెనుజనులా । హాయనసందోకసరో
రు హాననచులకఁ ॥ సీ ॥ తలకొన్నిదొంతిపుం డలునిల్పితలకక గడ
యెక్కినటియించె పడతియోర్తు । నాభియుంద మ్మొన నాటించిచక్రిం
బు క్రై వఁడిదిరిగెను కాంతయోర్తు । చివరవెన్నునమోపి యవలీల
మొగ్గగా వారిలెచలించక బాలయోర్తు । కాలడ్డమైయున్న కిల్లాను
దవిలించి తలక్రిందుగావ్రేలె తరుణియోర్తు । పదయుగంబునసాము పా
దుకల్ దగిలించి । మోకువెంటదిరిగె ముదితయోర్తు । మీదనుండిపి

ల్లప్పురివాలుంబేయుచు । వచ్చియున్నమిసిల్చి పనితొయ్యోగ్యముగ ॥ ఉ ॥ ఈప
గిదిక సగు స్వాగు కేళికపర్వముగాఁగ గెంచిని । ష్వాగిపూర్వదైయులకు
నద్దగుసంభ్రమిరిగ్చి బొమ్మిక్కె జే । ... లుపొందుమీఁదయకుఁ జ్ఞాత్రు
లయింతిరొమెోనియుక్తిని । ద్యాంక్షిక గాణము ఘారు శిబిమ్ముల్లమొ
చ్చఁ జేయఁగఁ ॥ క ॥ నియాందగొక్క మె కిఁక । న్విపుతించిసపల్కుల
పొందువినకికసపా । వగలిగలిగిసపత్రా । ఒరితా మొహముసయున్న వామ
యువగిచేఁ ॥ చ ॥ కటకటవిహారలాపుపెను ... ప్రపద్దెలుమూక్షడాయె
మా । చ్చుంకుఁ బోమిపోడమని చాముయాఒల్కినత్తనూజమా । రటసుర
వేశ్యరోయుసఁగ రాలుచుంచొడిచెన్నసాని । ఏటువగఁ జెందనేమిటికి
యేగుటఁ జెప్పెదనంచుఁ ట్లైన ॥ ఉ ॥ ఉల్లముఁ గోనుం మసమ రోచి
తఫంగిదలిర్పఁగట్టి రా । జల్లుపిఁజాముసిరుదు మహాత్ముసవిక్ర స్పైనఁదవ్వి
సూ । డల్లుని బాఱిఁదోగిదివ్యాద యుంబుఁ గలంగ నెువచ్చి రేపి । యల్లునిఁ
జేసి తెచ్చెదఁర యుంబుసనేవనుగిటిపిటకికి ॥ క ॥ అనిపల్కి యువ్విలాసిని
జనపునియొద్దఁ బోవ వెతిరుగఁ జనుదెంచుతలం । పున్నఁదగ వారునఁదాపును ।
మునువిడిపినవీటికకిగి ముదముదలిర్పన్ ॥ సీ ॥ చిత్రిమకూలంబు చెలువ
మీఱఁగఁ గట్టి రవపైడిమొగ్గల రవికఁదొడఁగి । పొగసుగాసుదుటఁగ స్తురి
కేశుఁ గీలించి పూలదండలు సికఁ బేర్చిఁ జుట్టి । కన్నులఁ సన్నము గాక జ్జలముఁ
దీర్చి లీలాసరోజంబుఁ గేలనునిచి । యగరుగంధమ్ము పల్చగ చెక్కులన
లంది మెదలింగ పేటికఁ గుదుమక్కొల్పి । యాకుమడుపాకచెలియుపన్నసంగ
దికొనుచు । వీణఁ జైకొనియొకసఖ వెంటరాఁగ । ఏమొహిన్నికవడిపెం
పెడలెఁ । సిరుల నెదఁజల్లువగఁ బూనిచిన్నసాని ॥ క ॥ ఇవ్విధమున నాజవ్వని
పువ్వులవిలు కానిదంతిపొలుపమరునడల్ । నివ్వటిల మొగమునను చిఱు ।
నవ్వొలయఁగఁ గురునియుప వనస్థలిఁ జేరెన్ ॥ సీ ॥ అటుచనితద్వార కాం
తికస్థలమున నాసీనయైసరో జాయతాక్షి । చెలి చేతివీణయు చేనందిగని
సినఁ సడలించిసారెలు చక్కనొత్తి । కొరివ్యాడి గోళ్లతం తుల్లిలుమీటి
పెొయింపొంటఁ గతివేళవింపంగ సుస్రుతులమర్చి వినిచితాప్పియుకం ...
వమ్మునహా స్తవి ...గిశాన్యసమంగ ... మల ... । రమ్యతా ... తిముక్ష
విలంబితముల । తాళముసరిగప ...

శారములుమోఁపఁయఁ । గ్రిమమ మిూఱఁగఁగ సప్త స్వరములుజెలఁగ ॥ ఉ ॥ భైరవినాటతోడిసిరి పాళిదిశాదిశిదేశిమరువా । గౌరిబిళాహరీలలిత తిన్నడగౌళము ఖారిదేవగాం । ధారివరాళికన్నడ ధన సరీఘుగూర్జరీపూరి బేగడా । యారభిరామకల్లి మొద లైతెగురాగములింపుమిూఱఁగన్ ॥ క ॥ మొరఁకులు దిగురింపఁగరా । డైరలఁగచిత్తగుపుబొమ్మ తెగతేటూ చన్ । తెరవలతలమూనికమే । డ్వెరఁబాడుచుపేర్చి పైజతింగలికిన్ చేన్ ॥ క॥ అంతటలింగగితహ్వా। నాంతంబగటయునుదేశికాగ్రికరయు । కన్గం తువిదారునిపేటిక । పంతనగాఁగుడురుకొల్పుసమయమునందన్ ॥ క ॥ పరిమదాళినిస్వనంబునఁ । బరిమదారత్నంబు బావపాటలు చెవికిన్ । బరి మదంబెనయింపగదీ । పరిమదనహరమూర్తిచలితభావుండగుచున్ ॥ మ ॥ కనియెంగట్టుకటన్ మనోజ్ఞశశిభృత్తాండాలికన్ మేఘవా। పనసీలో పలసీలకైశికసు మోహద్వితాలికన్ భవ్యయా । వసగంధానిలధూతకామి జన భావద్ధీపతాపాలికన్ । వనజాతాంబుజహస్తకీలితకనత్పాంచాలికన్ బాలికన్ ॥ చ । కనుఁగొనుచుం దలోఁ సుము కామ్యకుఁడాత్మవినోదకల్ప నన్ । ఘనునిసుదింగలంచతరి గన్నెపెంచుఁగతూపాలాత్మఁజై । కను గలవింటఁదమ్మిసెలకట్టియటెక్కిడిచక్కగానుఁ । మ్మనగుఁశిపివేసిన స ముత్కటమోహముఁనిల్పజలమ్మఁ ॥ సీ ॥ ఘనపురాతనభక్తకథ లువిన్వీనుల వెలఁదిలేఁబల్కులు వినఁగగోరు । గురుచరేశ్వరులమ కుర్కు వఁబూన్పుకరముల నంగిసకుచయుగం బంటదివురు । కాంతలన్యస్తలిం గముఁగనుకన్నులఁ సుదతిచక్కదనంబుఁ జూడనెంచు । త్రివిధప్రసాద ముల్ జనిగొనుజిహ్వచే నతివసుధారసం గానఁదలఁచు । కలితనిర్మాల్య వాసనల్ గాంచునసఁ । జెలియనెమ్మేనితావులుఁ జెందగోరు । నట్లువం చేదిరియవ్వవహరమెల్ల । నంబుజాతక్షియందునఁ హత్తుకొల్పె । క ॥ ఇటులుండికొంతపడికా । కుటిలాలకపైకుమి నెడి కుతుకంబునఁన । జ్జ టియిటులఁబల్కెన త్తరి । పటుతరమోహాతిరేకభావుండగుచున్ ॥ క ॥ ఎవ్వరిదానవుజవ్వని । యివ్వనికేకతమవచ్చుటేమనిమదిలో । నువ్విళు లూరుచుఁబల్కిన । నవ్వారణయాన యిట్టులనియెనతనితోన్ ॥ ఉ ॥ జే వపహానుభావభవ దీయపదాంబుజదర్శనేచ్ఛధా । త్రీవరమాళియుంప

నరు డెంచితిఁదొమ్మరిపిటి మేతరీ । డై విలసిల్లుచామ యుకు నాత్మజఁజెన్న
న పేరు గాంచి । దాక్షవిభవంబు గాంచి కరు ణామృతదృష్టిఁ గృతార్థఁ జేయ
వే ॥ క ॥ అనఁ విని వనితాతనుజా । తనయా వనఘునతఁగనిముదమునొం
దినయు । మ్మునియుప్పలుకుల కెంతయు । సనురాగమునొందియిట్లులని
యొనరింతుఁ ॥ చ ॥ కలితభవద్వయోగరిమ కన్నులకింపుగఁ గాంచి
నంత నే । తలిరులవింటిజోదు వెశిదంబుగఁ నీకడకంటి వాఁడిచూ । పులెబ
లునారసంబులుగఁ బూసిమొనంగుఱిఁ జేసి యేయునో । చిలుకలకొల్కి నా
హృదయ సీమ చెలింపఁగఁజొచ్చె హెచ్చుగన్ ॥ క ॥ కలతేఱఁగుదాచ
నేటికి । చెలియాసే యెక్కలఁ వాంఛ జెందినయది యు । వ్వలరాజు బారిఁదో
యం । దలఁపకరతి నేలుమతి ముదంబిగురొత్తన్ ॥ ఉ ॥ కూరిమిశిష్యుఁడై
వినుతి గొన్న మహాత్ముఁడుగాన వేఁడ్క నా । కోరికఁ దీర్పఁగాఁ బుడమి కొ
మ్మనాఁగఁడి [illegible] బంపెనో । వారిజగంధి నీ చిగురువాతెర తేనియఁ గ్రో
లనిచ్చియు । మ్మా [illegible] నతాపనేదసలు మాన్పఁగదేయి దెనిన్ను వేడెదన్ ॥
ఉ ॥ సొంపుసు చెన్న సాని వద సంబునఁ లేనగవంకురింపగాఁ । నావలఁజిక్కి
[illegible] న్యాయ [illegible] పుచునుదింద లంపుచున్ । ధీవరయిట్టులాడఁదగునే
మి బోటి మహాత్ములైన వా । రీవిధకిచ్చఁ జేతురెగ ణింతు రెచిత్తభ
వానురాగముల్ ॥ ఉ ॥ శ్రామ ఖారిసంచయము గండపగించి మహే
శదివ్యనా । మమృతపానతృప్తిఁ దనరారికరస్థలలింగలీఘవీ । తామతి
నాజవంజవసుఖంబెనఁగోరకఁ రాజయోగని । ష్ఠామయులైనవారికిక టా
తగునేయిటువంటి మోహముల్ । చ ॥ అనియిటుబల్కఁ విన్న దనమాన
నమందునఁ గానుపింపని । ట్లనునన బోఁడి నీవిటుల నారడి పల్కులు పెక్కు బల్కి
చు । ల్కననను పీడనాడఁ చనఁ గాఁదగునే సాగసైననీ ముచ న్మొనలను
రమ్మనంబిగియ మొత్తి పుంగిటఁ జేర్చుమి త్తరిన్ ॥ గీ ॥ మున్ను దయనం
బిముఖ్యులు మోహవృత్తిఁ । వాసిఁ గోల్పోయి రీయందు వారికంటె । నే
నుఘనుఁడనె నూరిమాటలేలీలఁ । బూలవిలుకాని కేళినన్నేలు బాల ॥ చ ॥
అనవుడుఁ గేలు మోడ్చి యుంబున నట్లని విన్నవించెఁ ప । జ్జనునుతతాపకీన
తను సంగతి నేఁగడు ధన్యనౌ నమీ । యనఘుతపోబలంబునకు హానిఘటిం
చు నటుం చుఁ గొంకితిం । పెనయఁగ మీ యభీష్టమిపు డెట్టులనట్టుల చిత్తగిం

పవే ॥ గీ ॥ అనినయమ్మాటకిఁ జాఱిసాయనముగఁ । జెప్పులఁ బ్రోకినయంత్యా దేశికవరేణ్యుఁ । డారకోరినగోత్ర్యాకవేసూరెననుచు । నాత్మఁ జింతిపనుం దునయ్యవసరమున ॥ ఉ ॥ వారిజమిత్రుఁడింపుమీఱి పశ్చిమదిగ్గిరినిగ్గుబొంది దై । త్యారిపదాటపిష్ఠలిడి నాఖ్యమదేభముపోటునంటెనో । త్యాగిపుడం బసంజరము శైలతటంబునఁ జెందెనక్రియ । న్నాయెఁ దేజమాత్రమయి యాతఁడు సగ్గి యూటునకుంఠితంబునన్ ॥ చ ॥ వనరుహమిత్రుఁడస్తగిరిఁ బ్రాలుతరిన్ గవిపిదుజ్జ్వలక్రియల్ । ఘనతరశోకమొందఁగని కాంతుమునంగనయుంగరామ నం । బునఁగడు సైపఁలేకనిని పోకఁ బెనేయుయూటంచు నాగాఁగ్రే । ఘనన చవానిబల్కనుకఁ గస్తునినానానిదోఁచెలెద్దిరేన్ ॥ చ ॥ పరిగోనినాల మాంత్రికుఁడు పాంథవిదారణదాత్రితోక్త్రికే । పుసఁపృజయించుఁగాంజర మ భూధరవేదికపాంథ్యరాగమ । హ్నాసితిసద్మబాంధవ ఘృణిస్ఫుటప ల్లవరాజివేల్వహో । చ్చినసితధూమమలుల్ దెసలఁ జెందెనడముమొ హ్నెనొల్లెడన్ ॥ చ ॥ పెలఁలధ్వాంతగజాధినాథు పయిఁ జాచ్ఛాదింపఁగా నొప్పువిస్ఫుటతారకాఫణిలపట్టన సనాభోగంబుసంఖ్యాతితో । త్పటపాం డుప్రసరంబులో యనఁగ దిక్ప్రాంతంబులంగాంతిమై । కుట్టుముపాన్విగతా ర కాపటలుగన్గొనయొప్పెనప్పుడున్ ॥ ఉ ॥ ఖ్యాతమహీంధ్రసంగతద వా గ్నులుపెట్టినదీపముల్ చకో । రీతతిపెంపుఁబ్రోదిచివి రిక్కలుసీలప్రపా త్రసేసబా । లాతతరాత్రియన్ సరసి జాక్షివరింపఁగజాఫరోహణుం । జై తనరారెనాఁగనుదయాద్రిపయిన్ శశిదోఁచెవింతగన్ ॥ చ ॥ తోవపి కసించెఁ దేటిగమి తోయజగేహములన్వసించెఁబ । క్షివితతినీడసంచయ ముఁ జేరిసుషుప్తిసుఖంబుఁగాంచెఁ యు । గ్మవములఁ బ్రేమోఁచెమించెఁ వల రా జుముదంబువహించెఁ జక్రముల్ । గవవిడిసంచరించెఁ శశికాంతశిలల్ ప్రవ హించెనీరమై ॥ ఉ ॥ ఆసమయంబునన్ గువల యాంబకబాణములిందు పాదవి । న్యాసములంగవేదనమొ నర్వఁగఁ దాలిమినిల్ప లేకత । ద్వాసవ రత్నవేణికర తామరసగ్రహణంబొనర్చితా । భాసురసూనయుక్తముగు పాన్పునఁ దార్చి గురుండు వేడుకన్ ॥ మ ॥ సరసాలాపనఖక్షతాధరసుధా స్వాదాచ్ఛతాంబూలదో । ర్భరితాలింగనచుంబనాదికములన్ రంజిల్లు కందర్పసం । గరకేళిన్ రసవార్ధిఁ దేలిమాల యోగస్పర్శనాంకూరకో ।

తక్కరిమూలఁ బవ్వఁగఁ గొంతప్రొద్దు సుఖనిద్రంజెందె నవ్వేకువన్ ॥ చ ॥
పతిసుఖనాధు మేల్కొలిపి సాముభవత్కరుణాకటాక్షసం । గతిఁగదుధన్య
స్థితి చనఁగావలె వీటికిన్ సుజ్ఞసేయుఁడీ । గతిత్రెలవారినన్ని చటఁ గన్గొనికి
న్కవసీంపకుండుమనే । క్షితిపతిఖినంగలాఘవముఁ జెందకపోవదటన్న ని
ట్లనుఁ ॥ చ ॥ ఘనసిభవేణి యొక్క కృతి కాలముని న్నడబాసినిల్వనే ।
ఘనసరివిరహాంబురాశి ననుఁదోఁచిచనం జరణంబులాడున । పనిగొనినీ
వు నాఁడయిన భాగ్యమా సంజను దెంచితిప్పుడ । జ్ఞనపతియాజ్ఞ సేయునని
నాశ్వసమిటికి సేసుగల్గిగన్ ॥ ఉ ॥ నావుఁడు మీరు పల్కువచనంబులు
సత్యమొగానివేవినన్ । భూవిభుఁగానఁ బోవలయుఁ బొమ్మనినం జనిరాజు
చేతసం । భావసలంది వేగనిట వచ్చెద నేజనకున్న తండ్రికిన్ । భావము
నందు వేరెయొక్క పద్ధతిఁదోచు ననుజ్ఞయీగదే ॥ చ ॥ అనవుఁడు దేశికుం
డు కమలాననభూపతిఁ గానఁబోవుటల్ । ధనమున కైకదావలయు దవ్రి
వ్యములిచ్చెదఁ గొమ్మటంచు కాం । చనమణిభూషణావళుల సంఖ్యమొ
సంగిససంభ్రమంబునం । గొనివిసయంబుతోఁ బలికె కోకిలవాణి నమస్క
రింపుచున్ ॥ ఉ ॥ కన్నదియాది యజ్జనని కన్నఁబ్రియంబునఁ గారవించు
మా । యన్నయొకొప్పుడుందలియ నన్నముఁబొత్తున నాకుముద్దలీ । కు
న్న భుజింపఁ జల్లగుట నెద్దికపొద్దటి చద్దివేళదా । రొక్కన్న దికాచి
యుండు జనకుండిదె వేగమె పోయి వచ్చెదన్ ॥
క ॥ అనవుఁడు నెన్ని విధంబుల । జనవలెనను వాంఛనీదు స్వాంతములోన
న్ । జనసంబయ్యెనుగావున । జనివేగ మమరలిరమ్ము సరసిజనయనా ॥
గీ ॥ ఈవువచ్చినదనుకనా హృదయమొందు । బొందదనికన్నుగవఁ బా
ష్ప బిందులురుల । గబ్బిచనుగుబ్బలెదనంటఁ గౌఁగిలించి । సెలవొసఁగి
పంపనంతన చ్చిగురుఁబోఁడి ॥ అప్పుటఁ వాసియాత్మమున మందుచుఁగ్రి
క్కునవీఁడు జేరఁగా । వచ్చినిజకరిమంబుఁదమ వారలకంతయుఁ జెప్పిప
ద్మగురుం । డిచ్చిన వస్తుభూషణము లెల్లనుఁ దండ్రికొసంగఁ మెచ్చిలో । న
చ్చెరువందికూతుఁగొని యాఁడుచు నేఁడుక నుండెనత్తరిన్ ॥ మ ॥ ఘ
నముం దేవాసిశాచరుల్బలసిల గ్గల్పోట్టనే తెంతురో । యనిపూర్వాచలదు
గ్గసీమాఁజల జాధ్యజ్ఞాజతతూన్నతినూ । తనసేనాపతి నెల్గుకొనిలువు చం

ద్రిజ్యోతిరూనాంగమిం । చిన తేజంబున వేగుచుక్కయుదయించెఁ జం
ద్రికతోనుద్దిమై । ఉ ॥ వాసిగఁగర్మసాక్షియుదేవచ్చెనుపస్సుమరూచిత
క్రియా । ధ్యాసులుగాకసిప్పుడన యంబునఁదిద్దుదుఁజౌడఁజెల్లదో । భూ
సురులారమీకనుచుఁ బోధమొనర్చినమాడ్కి వేకువన్ । గూసెపదాయు
ధప్రితతి కోయనికాలమెఱుంగఁగా వృనన్ ॥ చ ॥ తెలతెలవారవచ్చెఁ
నలుదిక్కులుచీకటిఁ బుచ్చెనండజం బులరొదహెచ్చెఁబన్నగవ యూ
హాముపుట్టలఁజొచ్చె గైరవం । బులుమదినొచ్చెఁజక్కవలు పొంగఁగమె
చ్చెమనోభవుండుపూ । విలురతిచేతికిచ్చెనగ విందదళంబులువిచ్చెన
చ్చుగన్ । సీ ॥ అంధకారాతిబలాపహారుఁడవౌట పద్మాప్తసంజ్ఞచేఁ
బరిఁగవిలుటఁ । జననుతంబగుతమియా తముతోఁవతిల్లుటఁ పాతతెన కసం
చారివగుటఁ । కువలయోల్లాసివై కొమరారుచుండుటఁ జిత్రభానుఖ్యా
తి ధాత్రిఁగనుటఁ । బలుపరాశులపెంపుఁ భగ్నంబుసేయుటఁ దార
కాంచత్ప్రభా హానివఱుటఁ । నీవశివుఁడవుహరివిధు లీవవజ్రి । నీవచం
ద్రాగ్నులునువాయు వీవగువాఁడ । వీవయనిభక్తిఁ జేజను లెల్లమ్రొ
క్కఁ । బూర్వదిగ్భూధరంబునఁ బొడచెనినుఁడు ॥ గీ ॥ అప్పుడు చెన్నకని
త్యకృత్యములుదీర్చి । తండ్రియనుమతిఁగైకొని ధరణినాథ । దర్శనంబా
చరింపఁగ దగినవేష । మొకటినెమ్మదినూహించి యొప్పుదనర ॥ చ ॥
పదకటిదేశహస్తగళ ఫాలశిరంబుల నొప్పఁబన్నగాం । గదకరిచర్మభూ
లగర గంధవహావ్రజటాళియొక్కెడన్ । కుదురుగఁదిల్పి మున్నె తన కుం
గలయట్టియలంక్రియల్ శుభా । స్పదముగనొందువై పుసఁ బొసంగనెసం
గువిలాసమేర్పడన్ ॥ క ॥ తరుణియిటులర్ధనారీ । శ్వరవేషముఁదా
ల్చియాప్త జనములతోనా । గరికులరుచొందఁధరణీ । వరునాస్థానం
బుఁజేర వచ్చెముదమునన్ । చ ॥ పరికటమ్మృదంగకాళఘన రావము
లుప్పతిలంగనిల్వనం । తకమునుదేశికప్రవర దర్శనకృత్య మొనర్చెసింహపీ
ఠికవసియించుభూపతి వడింగనిదిగ్గున లేచినిల్చెహా । స్తకమలముల్ మొ
గిడ్చెమదిఁ దార్చెశివాధవుఁడన్న భావమున్ । గీ । ఇటులభావించియ
పుడమ్మహీతలేంద్రు । డీశ్వరాకృతిదాల్చిన యింతిప్రజ్ఞ । కద్భుతం
బందివిభ్రమాప సట్టివస్తు । వాహనాంబరభూషణా వళులొసంగె ॥ ఉ ॥

ఇచ్చిన వేసఁగ్రైకొని మహీతలనాథున నుజ్ఞగాంచెను । న్నెచ్చటనెవ్వ
రిప్పగిది నీప్సితమిచ్చిరె యంచు నాత్మలో । నచ్చెరువందుచున్మరలి యం
దఱితోఁ దమపిక జేరఁగా । నచ్చవినోదలీలలఁ బరివర్తిలుచుం జెలియుం
జెనచ్చటన్ ॥ మ ॥ సతతన్ జాల మొనర్చెచన్న మొదలా జాతీశుఁడత్యం
తమౌ । హితుఁడై వేగమె వత్తువంచుఁ జనియా యేణాంగబింబాస్యన ।
స్మృతియూహింపకనుండె నిప్పుకనహా నా భాగ్యమిట్లుండెనే । గతి వేగింతున
టంచుఁ గ్రిమ్మఁ గను మాతఁ డా పార్థ కారంబునన్ ॥ సీ ॥ కొమ్మకై చిగురా
కుఁ గొనికి కోయిలగూయు నబలబల్కు పటంచు నాలకించు । కొలకుల
కైయుంచ కొనిమగనుగొని మూదిని వచ్చెనయని కదియదిప్పుడు ॥ సు
మగుచ్ఛములవారిలి భరితుఁడ [illegible] జెలిపిణపల్కని చెవులఁ జొ
నుపు । కలికి గంధపుగట్టు గాడ్పు బాలయంగఁ సకి మేనివలపన సంతసిం
చు । నాత్మ సంధ వవ స్వని స్వనస్వనా । చాపనిర్ముక్త కోరక శరనికా
య । మాంతరీ శ్వాస్వత్ [illegible] । భాజనత్వ్రయమానసాంభో
జాఁడగుచు ॥ చ ॥ కలవళమున్ [illegible] చుఁగడు కన్నులనీరము హెచ్చదె
చ్చుఁగో । నలమట మాకు దూరు చెలియా యిటునమ్మని పిల్చునిల్చు మి ।
కిలికి [illegible] కేలనుసల్ గదియించుచుంచిత । న్వలగొ
ను [illegible] నాసి [illegible] గుసుంచుదీనుఁడై ॥ చ ॥ జలచరకేతనాబ్జ
పిక చందనశైలన మారుతాంసమాల్ । వలగొనితన్ను నొంపఁ దల వంచు
చుఁ హోశిబి నేత్రవాసను । ద్వ్యాలశశి భూష హాధరణి జాధవ సేవిత పాద
హాయుధో । నిలయ విభూష హా శరద నీలగళాయని పిల్కుచున్ శివున్ ॥
క । ఈరీతిఁ వగలఁ బొగులుచుఁ । నారీమణియుంచు దిగులఁ నాఁటినమది చేః
నీరమానన్నముమొట్టక । భారముగానొక్కగతిఁ దినం బెడలించన్ ॥ గీ ॥
తరణి గ్రుంకె ఘోర తమము నల్దిక్కులఁ । గ్రమ్మె చీకురాల రవము లెసఁగె
జారచోరనికర సంచారములు మీఱె । విరహిజనుల నొంప వెన్నెలమ
రుఁడు ॥ క ॥ ఆ త్తరి మత్తిలు చిత్తజు । కత్తుల చే మొత్తఁబడి ప్రకంపిత
తనుఁడై । హత్తి నయొత్తలమునయా । బిత్తరిగ వితత్తరంబు పెంపెస
లారగన్ ॥ క ॥ శివపూజోపకరణములు । భవనంబున నొక్కచోటఁ బ
దిలపఱచి విశి । ష్టవ్రతి [illegible] నమునకుఁ జెప్పకఁ । శివమెత్తిన చానిగదిఁ శ్రీ

గుహుఁడంతన్ ॥ చ ॥ జనపతి విన్నుమమ్మనుచుఁ జగమున కులేశ్వరంగఁ జూ
ల్కఁగా । గని మొదరన్న కొంకుముది గానకుఁ బోరులు జాగసేసిత ।
న్వనకొగి గోలిసేతురని చెల్వాలబోవకఁ జ్జుమా నిల । గ్నిసంచు నేగఁపిటికి
యి వేగమతాము ను విన్నపాషలన్ ॥ క ॥ శుభలఁగామికెన్ర్యకు । తల
జ్జాయ నెడుమాట ఘురివను గనవుడు । బ్యాలాంగనశినావ । టాలయు
మరయ్యంగఁ డనుచు సంపతిమము చేసె ॥ సీ ॥ దామోన్నకులు దిగిలి
యించుకఁ మొగ్గి గడలగ్గము లూతఁగా నిలుచుము । కొల్తిగ్గుయూతనుగ
ని కుక్కలు గురు వెట్టఁగఁ జనుదోయూనిడప్పి గానరుగుచుఁ । కుగు వెల్గు
లను కొంచెము దారిగినపింఁ వెసనుచదియూర దసుగఁయుచు । ని
డనడఁగుడిసెలఁ బడతులనుడు పులు పనిచెన్ని మాటలలో యతెలఁచుచు ।
నంధకారంబుగా ఫమో హాంధకారం । మొక్కమొగిఁ వెలిలోగ్రిమ్మి పి
క్కటిలఁగ । శేవ్రఁదప్పిచఁచెశి నావకరణఁ । పెఘగి గిఁదినుగు
చుఁ వేస్సరిలఁగ ॥ క ॥ ఇట్టిమహాత్మ్వనిశావ । పుట్టఁగిద యిట్టివెతలు
పాలతుకనికగ । న్నట్టుగఁ జేయుదునను కిరితు । చట్టలంగవాగి దెసఁనిశా
పతిఁదోచెా ॥ గీ ॥ అట్టితరిసఁ సువెన్నల ఇట్టగట్టి । సాంద్రగాయుంగ
నందలి జన్న ములతని । గాంచిజాతీశుగానిచ్చె యించిబాలికి । రోహ్మావు
లతోఁడ నగుచు హాస్యోక్తులలర ॥ క ॥ ఓ హాహా చూచితి రే యీ ।
మోహాదివికారదూరుఁ మునిపర్యఁ బుధ । స్నేహార్జనరతుఁ యువతీ ।
వ్యూహావిటుఖఁ శ్రైమ్యచిత్తు నత్తముశైవున్ ॥ క ॥ అతనగురుధర్మ
గుణకాండ మావలఁబుట్టి । అతనుసుగుధర్మగుణకాండ మాతికన్నమరె ।
వీటిలోరాజముఖులు సేవించనిలకఁ । వీటిలో రాజముఖులను వెనుకఁవ
చ్చె ॥ ఉ ॥ ఎక్కడబోయెనోసియము మొంపనఁడాగనుమానిప్రలిప్త యే ।
దిక్కునుండెనోతపము దేశికుఁడన్నియు నుజ్జగించిమా । చక్కరబో
మ్మనై యిటుని శాసముయుంబు నేగుదెంచెన । మ్మశక్క సంగనయ్యో
రయోర్పై యిపుడీతనివిద్దెయుంతయున్ ॥ చ ॥ అనవుడు నొక్కచేడియ
మహాత్మ్వనిమాటలాడఁ గూడునే । యనియదలించి చెన్నకగ్రహంబి
దెచుగా పెదఁరమ్మటంపుఁదో । డొక్కనిచనిసిద్ధిఁ జెందుసుమ కోమలిఁ లేపి
గురుండు పీఁడెవ । చ్చెనిసనులిక్క లేచి పెర చెన్నదు రేగి నమస్కరిం

పురుషున్ ॥ శా ॥ నాపిరాని యొక్కచాలతప్పుగలదే చందంబునన్ గాంచె
దో నీవిరాసంపినఁ వచ్చిచద్దిఁకిని భూమీశాధ్యు చేఁగామిత । స్తోమం
బుల్ గొనిపిపుఁ జేరితక్కనిచో శౌర్యమేమన్నవహా । సీమంజేరుదమంచు
నయ్యయునకా సేవింపరాకుఁడితిన్ ॥ చ ॥ అనుచుఁగరంబుఁబట్టి విన
యాంబునఁదోడ్కొని పోయిశయ్యపై । నునిచిమనోజకేళిముద మొం
దనునట్టి నెలంతకొంటె నే । వ్వనకిటునక్కనాడంనన పుణ్యమునంనిను
గూడఁగంటిని । ట్టనిశమఁబాయకుండునటు లబ్బకఁపోయెనిఁకేమిసేయు
దున్ ॥ సీ ॥ ఏఁడుదలిపోవు వేళయామాకిఁక । నెలవొసంగిమీరు
నీకురిమేగు । జనసిపతీఁరిభాతి నైనమమ్మఱ్వింప వచ్చునప్పుడుండవలె
యూనచట ॥ క ॥ ననుచిత్తంబుననుఁవకుఁ । జనితక్కడివగలలోచ
నాంబుపులుమలర్ । వనితామాణికొఁగిటజే । ర్చిననుంజెఘగుల్లురనఁగ
శ్రీగురుఁడనియెన్ ॥ ఉ ॥ కువలయునత్రినేత్రినినుఁ గూడిసుఖంపకను
న్న నాకుభూ । ధవుని సన్న్యయోలమఁణి ధానుము తేలసమస్తభోగ్యవ ।
స్తువితతులెలనీవనుగఁదోఁజనుదెంచెదనీకటాక్షమే । యువిరళవాంఛి
తార్థజనుల కన్నిటికెక్కువ గాదెనాపురుషా ॥ క ॥ దామ్మరికొమ్మఁ
దగుల్కొని । దిగ్గ్నారెననులోకనింద దిక్కులకుమిఁదెక్కె । ఘుగ్మెన్మనుమర
లిపట్టుని । జమ్మగనామాటనమ్మ చనుమానుడనియెన్ ॥ సీ ॥ జలజాక్షి
పెక్కుమా టలపనియేమినిం దాస్తుతులాత్మకుఁ దగలసేరి । వటుగా
పునసిత్య మగుదేహముననంటు నిందకువెరవని వింటుదిరిగి । వచ్చు
నంతకు నిలువఁగ నేరక నేనిను గలసిరానీకుండు తలపుఁబుట్టఁ । జేసెని
కార్యము సిద్ధమువలవని మానిచితేనిమా యానవిక్ర । మనుమనే
మియునననేర కయ్యాగారి । చిత్తమునిసమ్మతించియా చిగురుబోఁడి ।
తండ్రిఁబిలిపించి వాతఁ యంతయునుదెలిపి । వీమదరలింపుమిప్పుడ వే
గమనిన ॥ క ॥ ఏటిజనములకుఁబయనము । చాటఁబనిచిసకలవస్తు స
హితముగాన । చోటువెడలిరప్పుడవే । హాటకనగచాపుభక్తుఁ డగు
దేఁశోడన్ ॥ మ ॥ చని కాశీనగరంబుఁజేరిరిచటన్ సర్వంసహాభర్తఁ వే ।
గినకాలోచితకృత్యముల్ సలిపి రక్తిందేశికాధీశుని । ర్చనవాంఛంజను
దెంచితన్మణి గృహస్థానంబునం దాతనిం । గనకెచ్చోవసియించనోయను

చుఁ దానల్దిక్కులీఁకరింపుచున్ ॥ ఉ ॥ అచ్చటనచ్చటఁ దిరిగి యాతనిశి
ష్యులఁగాంచి దేశికుం । డెచ్చటనున్న వాఁడనను హీనవనిన్నటనుండి కా
నతే । డెచ్చటికేగెనో యెఱుఁగ మేమనిరంచుఁ బల్కవారితో । చెచ్చె
రనవ్యనస్థలము శేషముగాఁగని యుండు లేమికిన్ ॥ ఉ ॥ నస్మోదా
లంబిలచి నాగుకుఁ డెచ్చటనున్న వాఁడో శే । ఘుని మున్ను గాంచినిం బు మాణి
కాంచనవస్త్రము లిత్తునన్న వా । రమ్మరు జేన్వరాజపుర మందియునా
రసియుండరొక్కటై । కర్మిన్నిరవచ్చియుండలిసిఁ గాఁగఁ జేసిని చెల్పినా
కుండఁడై ॥ చ ॥ వాయనుమున్నునో బ్జపిధు డాయనుమన్నశి పోవనిశాజ ।
న్నేయనునా మొదన్నిగుల నేరముగల్గిఁ తిటుసేయురా । దేయనుసింతవిం
త గల జేయను నేగతిఁ దాఘువింకనా । మీయను నెవ్వరింకఁ గృపనేలఁగ
జాలును రయ్యయోయనున్ ॥ చ ॥ ఇదిగురులింగజంగము మహీస్తవ
నాంబుజసేవనాసఫం । బిదినరపాయముక్తి నిజసేవకమూర్తి లబ్ధిసాధనం ।
బిదినగజామనోహరంగ సేశమహాత్మ్యము నెప్పుడు । న్విదితమగాఁగ
దెల్పి కరుణించుచు నీశ్వర మంత్రజాగితే ॥ క ॥ ఇటులనుగునుమని తె
లిసిన । నెటుబోవక నీపదంబు లేబూన్పుచుని । చ్చటసెల్లుమైనామండితి ।
కటకటనను విడిచిపోవఁ గాల్గొటులాడెన్ ॥ ఉ ॥ తల్లియుఁదండ్రియున్ స
ఖుఁడుఁ దాతయుఁదైవము నీవెయంచునా । యుల్లమునందలంచి పరమో
త్తమవృత్తిఁ భజింపుచుండునా । కెల్లడ నెవ్వరుంబనని హీనమనోవ్యథ
సంఘటించిపో । కెల్లనెరాజసఖ్యములి సీయుసిరోసితి వోదయాకరా ॥
క ॥ అనివగలఁబొగులుజననా । ధునిఁగని యొక్క మంత్రివలుకుఁ దోచక
దుఃఖిం । పనగునె తెలియని వాఁడవె । వినుమొక్కయుపాయమిపుడు
వినుపింతు నృపా ॥ క ॥ గురు లింగ జంగ మంబు
లుఁ । బరికింపఁగ నొక్కఁడగుటఁ బరమేశ్వరు
ద । గ్గరుఁడనిపూన్పుము జాతే । శ్వరునర్చించిన ఫలంబు సమకూరుననన్ ॥
క ॥ మఱియొక్కఁడు వల్కెను మ్నుక । యొఱుకన్మనియొసఁగు మంత్రమే కా
దెపుడిం । దఱిఁ జేర్పునతఁడు జెప్పిన । నెరిమంత్రము చేతముక్తి నిత్యతగ
మదా ॥ క ॥ అనవుడు నానియమం బెఱుఁ । గని వారలు వ్రాలెఁబల్కఁ
గాదకు నేయూ । ఘనునిఁగనుఁగొనినతు దిక్కా జన మొనరుతు నంచుఁబల్కు

పనుమాయనుసంపద్ ॥ గీ ॥ చాగుఁడొకఁడేగుదెంచిజ్ఞానహారుఁజేసి । నేటి
ప్రౌఢగుణదానచ్ఛిరవిటితోడఁ । కాశికాపురికరుగంగఁగాంచినాఁడ । ననఘ
జాతిశుభనువుసయ్యావనిభుఁడు ॥ ఉ ॥ సంతసమందివానికిన సంఖ్యధనం
బులొసంగిభూతలం । బంతయుఁబొంత్రిశేఖరున కప్పనఁజేసిమిత్రాత్రవర్గ
డై । ప్రాంతదరీఝుకీసరిద రణ్యాశ్యగంబులనెన్న ఖాతుఁడ । త్వంతరయంబు
నంబనియె నాతిఁడుఁగురూత్త్రయుఁ గజాస్థలఁ ॥ క ॥ చనికనియెనెనటఁ
గాశిఁ । ఘనకల్మషభేదనికరగంధవహాశిఁ । మునిసేవ్యతీర్థరాశిం । విన
తాశ్రితభక్తలోకవిబుధపలాశిఁ ॥ క ॥ జనిపురలక్ష్మీహారం । బనఁదగుగం
గానదీతటాంతికమునని । ల్చినవిహంచెూచ్చిజాతి । శునిగానరెయనుచు
నడుగుమంజనిరొయుకనోన్ ॥ ఉ ॥ చామయయిల్లుఁగన్గొనిర సావరుఁడచ్చట
చెన్నవానితోఁ । నామొతగాఁగనుక్కతళి యంభుజయుంపుచున్న దేశిక
స్వామునిగాంచిమంటిభవ సాగరమందరియుంపఁగంటిని । వేమహితప్ర
నాదమని యొంతయుఁభక్తినమస్కరింపుచున్ ॥ క ॥ దగ్గరికరమొగ్గినన
ప్పు । దగ్గునఁదచ్ఛిష్యుఁగనుంగొనసముఖుఁడై । సిగ్గుననూరకనుండిన ।
తగ్గనిభృతనతివయునియె ధరణీపతితోన్ ॥ ఉ ॥ ఈయుననన్నుఁగూడివసి
యించుటకైదను దెంచినెన్నరిం । బాయుని ప్రేమ నేకమగు భాజనమందు
భుజింపు నుండుసి । వియుతగాంచియుంగొనెద వేవిఁబహాదముఁగొమ్మునా
పుత । బ్రాయుత నేత్రికిట్లుమధ రాధిపుఁడొంతయుభక్తిపెక్కువన్ ॥ క ॥
లింగశరీరపుదేశిక । పుంగవుదివ్యప్రసాదభోక్తృవిసిపి । భంగిమదిపంశ
యుంచుట । రంగనగణీయుంపఁబాలనచ్చెరువయ్యెన్ ॥ క ॥ నామదిఁదె
లియకపలికెను । తామిసియుబ్బంగదేశికస్వామిప్రసా । దామృతముఁగొ
నకఁజననని । యీమానవపతిగురునకువాస్తవుఁడాచెన్ ॥ క ॥ కరమొ
గ్గినధరణీశ్వరుఁ । గరుణామృతదృష్టిఁజూచికైవల్యపదా । కరసత్ప్రసాద
మొసఁగినఁ । బమహామృతమనుచుఁగొనియెఁబార్థివుఁడెలమిన్ ॥ క ॥ ఆ
సమయంబునశైలశ । రాసనుఁడపసెసుభక్తికిత్యంతసము । ల్లాసంబునొం
దినలినజ । వాసవముఖసురలుగొలువవాత్సల్యమునన్ ॥ చ ॥ అరుణజ
టాలివల్లవము లబ్జవిరోధిఫలంబుపన్నగో । త్కరముల తావళుల్ గరళ
కాంతిశిలీముఖ గాజభూమిభృ । ద్వరసుతసేవనానితతి పక్షిసమాజము

గాఢకీర్తికిన్ । సురతరుఖ్యాతి దోఁచఁబోఁడె జూపెఁదద తిక్కసీమునయ్యో
డన్ ॥ గీ ॥ ఇట్లు ప్రత్యక్షమైనసర్వేశ్వరునకు । పుష్పాంజలిఁ జూపి మొక్కి
యాఘాభ్రుభక్తుఁ । ఫాలతలమున కెంగేలుఁ గీలుకొల్పి । భక్తి మీలుకొంగ
నిట్లని ప్రస్తుతించె ॥ లయగ్రాహి ॥ దండధరదర్పదళనచండ పయోజ
రిపు । ఖండధర పక్షివిభు కాండవరకాండా । కాండజవపోత ఘనకాండజజరా
రాపహర । చండశిఖినేత్ర ఫణికుండలధరిత్రీ । మండలరథాంగ మునిమం
డలమనోనిలయ । పాండురతరాంగ ఘనకాండభవముఖ్యా । ఖండపవమా
మానకర మండితకరోలుఖల । తుండిపటలీజటాభండనవిహారా ॥
గీ ॥ అనుచు సన్నుతించుచు జనకలింగనిశ్శస్య । పాదరంబడసి పరిపాదనిష్ఠ ।
కలరి వాఁడ దివ్యయానమెక్కి మురారాజ । ఆచలమునకేఁగెఁ జనఁగనయ్య
యు ॥ ఉ ॥ నావుఁడు దేవదేవగురు నాథుని తెంబునఁగా రెనీసుసం । భావ
నఁగాంచితీయెడల భావ్యమెయింఘనుఁ బాసి రాననన్ । భూవరుఁ పసినిస్సుఁ
గొనిపోయెదనాఁగఁ గురుండు చెన్నఁడి । న్నేపిద లేనటున్న నను నిలుగఁ జూడటు
సమ్మతించినన్ ॥ గీ ॥ అసతిపాదపద్మములు నాఁడుఁ బూని । నయ్యఁగ
నిపెట్టియున్నమా యున్నయున్న । మొదలయినపిట్టజనములఁ బదిలిన
చ్చు । టుచితమేయనఁ బరమహాస మొనరవారుఁడు ॥ క ॥ గురురాజుఁ జె
న్నకంద । త్సరసిజముఖ పిట్టజనుల సన్నగవిమానో । త్కరములనిడికొ
నిచననీ । శ్వరుఁడరుదుగఁ రజతశైల సదనంబునకున్ ॥ వ ॥ కావునఁ బరి
పాదమహాత్మ్యంబిట్టిదని సూచిదేవాది గణంబులతో సకలేశ్వర మాది
రాజయ్య వివరింపుటయు సందరు నత్యాశ్చర్యంబున నతనిఁ బెక్కుభం
గులం గొనియాడి నాగమాంబికచే ననుజ్ఞాతులై తమతమ నివాసంబుల
కుంజనిరని తెల్పిన నగస్త్యుండప్పలికథ యెట్లయ్యెనని యడిగిన ॥ శా ॥
విద్యాపూర్వసుపర్వనైపుర పృథ్వీజాత భాస్వన్నభ । స్వద్వ్యాప్యాంకక శా
కీటపద పూజాశాలిమాహేశ్వరో । ద్యద్వాక్య శ్రవణానురంజితని జా
త్మాంభోజవిఖ్యాతసిం । హద్వారాంగణ వేదికాఖిలనరే శామాత్యజా
తాంచితా ॥ క ॥ ఉద్యద్యమభమన్మథ । రాద్యల్లభరాట్ప్రదుగ్ధ రత్నగ
దతా । సద్యోగానంద నిపదనసు । హేదైత్యభయపద్మభూము హితవాగ్వి
భవా ॥ పంచాచారావరము । ప్రభాతశంబరవిభూత బంధుకల్పభాక

ల్గా। శుభావహాప్రవత్రపతాన సూరిహృద్వశీకరా। విభావరీశఖేచరేం
ద్ర వృషభదానభాసురా। ప్రభూతసమ్మదోరుచిత్తపాలితాప్తభాసురా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధకవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జన స్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీ శుభమస్తు

చెన్నబసవ పురాణము.

తృతీయాశ్వాసము

శ్రీమద్గురారాధ్యశి। ఖామణ్యుపదిష్టమంత్రగతపదవర్ణ। స్తో
మప్రకరణరసనా। సీమా యమృతేశనామ సేవితసోమా॥ వ॥ అవ
ధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండుతదనంతర వృత్తాంతంబిట్లని చె
ప్పందొడంగె॥ ఉ॥ ఆగ్రహదూరుఁడన్యస మయప్రవిదారణశూరుఁడా
త్మవి। ద్యాగ్రహణప్రచారుఁడఖిలామరలోకవిహారుఁడంబికా। విగ్ర
హాభక్త్యుదారుఁడు వివేకవిచారుఁడుసిద్ధరామయో। గ్యగ్రణిసొన్నలా
పురము నందువిలాసగతిన్వసింపుచున్॥ మ॥ ఫలకృద్దేశికపాదపంకరు
హ షట్పాదుండువేదోక్తసత్। స్థలవిజ్ఞానవిశారదుండుశిఖి గంధర్వా
సనతారుండుని। ర్మలకీర్తివ్యతిసర్జితాద్రిరిపు సారంగాయుధుండంచుభ
క్తులుసెప్పన్విని నాగమాత్మజుని గన్గోర్కుల్సదింబర్వఁగాన్॥ ఉ॥ ఆ
ణవమాదియామలము లన్నియుఁడంచుచుఁశాలికుంభముం। గానావరా

టకంబుసరి గాఁగనుచుఁ జరియించుచుసింధురా । స్వామిపదాబ్జసేవకుల
తో నెడమించుక లేకనుండుక । ల్యాణపురంబుఁ జేరవృద యూపృతటము
ప్పఁగఁజూచిమెచ్చుచుఁ ॥ క ॥ అరిగిచెన్నప్ప పేరుగనుండిరిమొదిరి ।
ద్వారపాలకు చేఁ గనవార్తఁ జెప్పి । పనుపఁజనిసిద్ధరామయ్య యనసొకం
డు । వచ్చెఁ దేవరదర్శనవాంఛననిన ॥ చ ॥ అతఁడుమహాత్ముఁడు శ్వేర
కృపాకరుఁ డాయుగుఁ గానిపట్టుస్థల । ప్రవాసిగాతురాకుగామసిట రాఁజనద
చ్చటనుండఁజెల్లదే । గతియునినెమ్మదిఁగలఁచి గ్రిదుకునవేల్లోకభక్తుఁబి
ల్చివమా । స్థితులను జెప్పిసమ్మతిలఁ జేయుము శివదిజపతు నావుడుఁ ॥ క ॥
చనియతఁడుసిద్ధరామునిఁ । గనుఁగొని విరారాకనిపికాసవృదగలుఁడు ।
య్యెనుచెన్నబసవనీమణి । యని కమ్మగగట్టులనియె నతివినయ మ్మున్ ॥
చ ॥ అనఘప్రసాదభోగసము యంబిదితెదిఁకఁదీర్చిమమ్మెగ । న్నెనిటవ
చ్చెఁదచ్చరిత కుంజరుఁడన్నెఁసొదిగలగిపే । ఘనతగలగెగగలతాఁడు
గామిఁగదాయిటగాయొయ్యెఁగా । తనఁచుపెఁగాభ గనిలోమ్మ తెఁడిచి
న్నయదీక్షఁగాం చెసన్ । క ॥ వ తెషి న్నాచయుతుఁడైనసిప్రభిగ । ధ్వా
తోఁడనుసరిబోల్ప దగదలచు । వేదశాస్త్రము తెలిఁగిరంపియునింత ।
కాలమూరకవృషఁ జేపజేల నాతి ॥ గీ ॥ ఇప్పుడు భక్తవశమున నిందు
జూట । తుల్యుఁడైనట్టిగురుమూర్తిఁ చూరికననుచు । వర్తనతెపయు
దున యెవ్వపరమున । భక్తతతితోడ శ్రీచెన్నబసవవిభుఁడు । సీ । చ
ను దేరఁ రామయ్య కనిభక్తిఁ జాగిమొ క్కెసలేవనెక్కెఁ గిటసమ్మెచ్చి ।
యనుభవమంటపం బునకుఁదోడ్కొనిపోయి యుచితాసనంబున నని
చితాను । భక్తులతో మఱి భర్మాసనస్థుఁడై రామయ్యఁగనిపలికె రాజ
యోగ । నిష్ఠాగరిష్ఠతఁ నిరతిశయానంద పరిపూర్ణ నిరుపమ భవశుద్ధి ।
నిన్నుఁ జేరొకనుచోనరు నెన్నఁదగునె । సదయమీరాక చేసేసు సుదిన
మయ్యె । నిందుధరభక్తలోచనా నందమొదవె । ననిసుముకులీకృతక
రాబ్జుఁ డగుచుఁబలికె ॥ ఉ ॥ తొల్యగుణప్రచారువవి లక్షణయోగవి
హారుచారుసా । శిల్పవిదూరునన్నుఁ శశిశేఖరపావప యోజభక్తరా ।
కల్యునిగాఁగఁమిరిపుకు తూగివచించుటదాసునందువా । తల్పముగా
కనేరయుఁ దద్ద్వితనిష్ఠలనాటివత్తునే । ఉ । దేవసుభమభావ భవదీ

యుపభోగికిముంబు నిత్యమై పోవఁగ నేరదట్లగుటఁ బూర్ణకృపామతిఁ దివ్య
త్వప్రసాదనా । ధ్యానవహుఁ జేయుమూర్గమిప్పుఁ డారసియారసికాగ్రగణ్య
భ । జ్ఞానవిలాసమొకండపగు నట్లుగ నన్ననుగ్రహింపవే ॥ చ ॥ అనుచు
ముదంబునొంది దరహాసము మోమునఁ బర్వ సిద్ధరా । మునిఁ గని పల్కె
నోకలుష మోచన నీమదిఁ గంటి సంతతం । బును హృదయారవిందమునఁ
బూని శివస్మరణంబుసుంపుమా నమఃశివేతి వేరేయొక వాంఛితమేటి
కిఁ దీక్షనొసంగెదన్ ॥ ఉ ॥ నాప్రసన్నప్రాణలింగభజనంబు సనెంత సమర్థుఁ
డైనకీ । తావిదఁ నిష్ఠలింగధరతాయుఁ నగామిన సూనవీరశైవ । వావహ
మౌనికావుదఁ దమూపరనిష్ఠవదీయుశిష్యుఁగా । భావనఁ జేసియుక్కొరతఁ
బాయఁగఁ జేయఁగదేరియంబునన్ ॥ వ ॥ అనిన చెన్నబసవేశ్వరుం డిట్ల
నియె ॥ క ॥ సిద్ధగురున్నాము నేఁడుగ । నాకొలఁద్రియొగట్టిగా మనంబున
దృఢమై । యాశోకము లగిలిగిన । శైకొను మొక్కుకుసిఁ గురుని గావీరల
లోన్ ॥ గీ ॥ అనుచుఁ బలికినసిద్ధరామయ్యభక్త । సంతతికిఁ జాగి
మ్రొక్కెను తాన్వంతనొకఁగి । దీక్ష యొనరింపుమని కృపాదృష్టి మెఱయఁ
జెన్నబసవన్న కనిపోడఁ జెప్పెనయ్య ॥ వ ॥ అనిన ॥ ఉ ॥ అమ్మాట
ల్విని యామునిఖ్ననప్రాధాన్యతప్రవజాబేకవా । కృమ్మింపాంచ మహాత్మ
రాము యును సమయుం దేఁగు నిత్యంబుహ్యా । దృష్మ్మోయున్నదిగానఁ మా
యనుమతించు బ్రాంఛఁ జేసూచ్చి । కొమ్మాయున్నఁ గన్నాజ్ఞమాలి నిడి
యుంగోటి భావంబునన్ ॥ శా ॥ శ్రీలింగాంగశేఖరాజ్ఞఁ గొని నీయిష్టం
బుఁ జేకూర్తుర । మన్నాలింగార్చనఁ జేయఁగావలయు లెమ్మాయంచుము
న్నిట్టుల । వ్వేశిందీక్షనొసఁగెదీక్షుగొనఁ రేపే నుంచిదంచున్నియో । గ్యా
లింగేహములలంకరింపఁ బనుపఁ బాషించిచోద్యంబుగాన్ ॥ సీ ॥ సౌర
భంబీయుక స్తూరిఁ గేహములల్కి ముత్తియంబులఁ దెలి ముగ్గుఁ దీర్చి ।
గోడలు సొగసుగాఁ గుంకుమ చేబూసి బహువిధ చిత్రరూపములఁ వ్రాసి ।
పొందుగాఁ బెలిపట్టు చందువాలమరించి నవరత్నమయ తోరణములుగట్టి
కదళికాస్తంభముల్ పొంకమ్మొనమరించి కేతువులందందఁ గీలుకొల్పి । మ
తియును విధ్వథమునఁ బెకుకు తెఱఁగులమర । మంగళప్రదలీల చేమందిరముల
లంకరించినఁగని మెచ్చి శాంకరేష్ట । గోష్టి నవ్వేళఁ గనపవేటయునంత ।

వ॥ చెన్నబసవేశ్వరుం డరుణోదయంబునఁ మేల్కాంచి నిత్యకృత్యంబులు దీర్చి సమస్తభక్తసంఘపరివృతుండై దీక్షాగేహంబునకుం జని తన్మధ్యంబున శాతకుంభచతుస్స్తంభగుంభితంబును పవిత్రప్రసూనమంజరీ ఫలముక్తాదామాభిరామోల్లోచ శోభితంబును నానావిధ పరిమళోపేత ధూపధూపితంబును కర్పూరదీపదీపితంబును నగు మంటపంబుఁ గదియంజని యందు పంచవర్ణ చూర్ణంబులచే కార్ణికలకంబను రంగవల్లిఁ రచియింపఁజేసి తత్ప్రాగుదఙ్మధ్యస్థలంబుల శాలితండులంబులఁ బోయించి వానియందు పానీయపూర్ణ కలశ పంచకంబు నిలిపి తత్పశ్చిమ ప్రదేశంబునఁ దానుదివ్య సింహాసనంబున నాసీనుండై చతుర్దిక్కులఁ జతుఃకలశంబులనుద్ద సధికారులై యుండునట్లుగా నియమించి తక్కిన భక్తానీకంబుల నుచితాసనంబుల నునిచి మధ్యకలశంబుఁ దనవశంబుగాఁ గొని వారునుం దానును తత్కలశంబులఁ గంధపుష్పాదికంబులం బూజించి తదుపరి నూతనవస్త్రావరణంబుగావించి కాంచనరత్నంబులు వానియందిడి చూతప్రవాళ తాంబూలీదళంబులు తన్ముఖంబున నిలిపినైదు కలశంబులకుఁ జుట్టి రాతంతువేష్టనం బొనరించి తత్కలశంబులు పంచాక్షరీ పంచబ్రహ్మ మంత్రంబుల నభిమంత్రించి ధూపదీపాదులొసంగి యచ్చటనున్న భక్తపుంగవులఁ విభూతి తాంబూల పూర్వకంబుగా నారాధించి వారిచేఁ దీక్ష యొనరింప ననుజ్ఞాతుండై భేరీవేణువీణాది రావంబులు చెలంగ నంతకమున్న సుస్నాతుండై భస్మరుద్రాక్ష ధారణంబొనరించి మంటప పూజానంతరంబున వచ్చి యచ్చటవసియించిన సిద్ధరామయ్యఁ డాయం బిలచిన నతండు పరమాత్మైక్యంబున నరుగుదెంచి భక్తసమూహంబునకు సాష్టాంగదండ ప్రణామంబు లాచరించి తదనుజ్ఞఁ గాంచి గురుపదంబుల కెరఁగి ముకుళీకృతకరుండై యున్నఁ గృపావలోకనమాత్రంబున దత్పాపరిక్తుం గర్మంబడంచి మంటపప్రదేశంబున శిష్యుం బూర్వాభిముఖంబుగాఁ గూర్చుండంజేసి తాను నుత్తరాభిముఖుండై తత్కలశోదకంబుల నభిషేచనం బొనరించి శైవసంస్కారుం జేసి వీరశైవదీక్షా విధానంబుఁ దప్పనీక ఫాలసంగితదుల్లేఖలణ గుచ్చట్టుగా భూతి పట్టంబుఁ గట్టి నిజహస్తస్పర్శనంబునఁ దత్తనుగత పంచభూత వికారంబుడిపి

పంచాక్షరీమంత్రోపదేశంబుఁ గావించి మాయాధ్యాంతాహంకారాది స్వాంతరహితుం జేసి బహిరంబును బ్రహ్మేంద్రాదిలోచనాగోచరుండును సచ్చిదానందుండును నగు పరశివమూర్తి నవయవరహితంబును జ్యోతిర్మయాకారంబును సకలమూర్త్యతీతంబును నగు లింగమూర్తిఁగా నియమించి సద్గురుశోధన పూర్వకంబుగా నాలింగంబునకు పంచామృతస్నపనంబు గావించి సర్వోపచారంబుల నర్చించి శిష్యుమస్తకస్థితకళఁ భావానుగతంబుగాఁగని యాకర్షించి లింగంబునందు మంత్రోక్తంబుగాఁ బ్రతిష్ఠించి యాలింగంబు నాత్మపాత్రుని కరంబునందునిచి వీనినెన్నఁబాయకుండుమని యాద్దేవుఁ బ్రార్థించి శిష్యుంగాంచి లింగమూర్తిఁ బ్రాణపదంబుగా ధరియింపుము ప్రమాదంబుఁ జెందెనేని దేహపరిత్యాగం బర్హంబని తెలిపి లింగాంగైక్యక్రియానిపుణుంగావించి ప్రసాదాంగుం జేసి వాయుప్రాణసంబంధం బెడలించి లింగప్రాణుఁగావించి జీవన్ముక్తిహేతు వీరశైవ రహస్యంబు లన్నియుం దెలిపి తీర్థప్రసాదోపభోగుంగావించిన సిద్ధరామవిభుండు పరమానంద కందళిత హృదయారవిందుఁడై నిత్యనిర్గుణానుపమానందమయాద్యంతరహిత బ్రహ్మంబగు లింగమూర్తి నొసంగు గురుమూర్తియైన చెన్నబసవేశ్వర పదంబులకెరఁగి దేవా భవదీయ కరుణావశంబున గురుచరేశ్వరుల సపర్య లొనరింపంగంటి మీప్రసాదంబున కర్మాండ నైతి భక్తగణంబులలో వన్నియ కెక్కితినని పెక్కుభంగులం గొనియాడుచుండు సమయంబున నచ్చటిగణంబులు॥ క ॥ జలజాసనాదిసురలకుఁ । దెలియంగానలవిగాని దివ్యామృతముం । జలపట్టి కాంచితౌరా । భళిరా శ్రీసిద్ధరామ పావననామా ॥ గీ ॥ మలయజమునఁ బువ్వుమానికంబున దీప । మమృతమందు చేగ హాటకమున । పరిమళము చెఱకునఁ బండు చిత్తరువున । జీవము ట్లునిన్నుఁ జెందెఁ దీక్ష ॥ చ ॥ అనివినుతింపఁ జెన్నబసవాధిపుఁడిట్లనునయ్యలార యీ । యనఘుఁడు చిన్ననాఁడె మది కందని శ్రీగిరినాథుమల్లికా । ర్జునుఁగొని తెచ్చియాత్మపురిఁ జోద్యతరంబుగ నిల్పెఁగాదె యీ । తనిచరితంబు లెక్కయిడఁ దామరచూలికైన శక్యమే ॥ క ॥ అనవుడు నత్యాశ్చర్యం । బున వారలు చెన్నబసవపుంగవుగని యే । యనువున శ్రీగిరినాథునిఁ । గొని తెచ్చెనువి

నఁగమూఁకకోర్కెఁ జనించెన్ ॥ ఉ ॥ ఆవిధమానతీవలయు నన్నఁగరంబు
లు మీఁడ్చిపల్కెనో । ధీవరులార తత్త్రినుముఁ దెల్పద నెప్పుడు సొన్నలాస్త్ర
రిం । దావిహరించుముద్దయయ సంభవపాదపయోజభక్తుఁడా । పావను
డీతనింగనియె భర్గదయాప్తిశుభాంగియందునన్ ॥ గీ ॥ కాంచియుల్లాసు
ముద్దుగాఁ బెంచుచున్న । నాఁడునాఁటికిఁదనయాకు జోము వరిఁ । గూడి
వేడుకనాడుచుఁగొన్ని నాళ్లు । శైశవక్రీడలెల్లనుజరుపుచుండె ॥ క ॥ తలి
దండ్రులయనుమతిదూ । జలగాయఁగబూని నోర్పడముచల్లడముం ।
దలచీరకోలకిరుచె । ప్పులుఁబిల్లనగ్రోవియుమరఁబోలము దిరుగుచున్ ॥ ఉ ॥
శ్రీగిరినాథుదర్శనముఁ జేయఁగ నేగెదునట్టిసర్వదే । శాగతమల్కెఁ గోటిఁ
గని యచ్చెరువందుచునందత్రీగతిం । బ్రోగులుగూడియెచ్చటికిఁ బోయె
దరోయనియెంచియుండువే । దాగమువేదివైనశర ణ్యాగణినెక్కఁడనిఁ జేరి
యిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ కానటిబొట్టెలెంకసారె కాయలబుఱ్ఱలుకంట్లపెద్ద
లు । నొవ్వఁగవెక్కసంబైన మాటలుమున్నుగువానిఁగాంచుమీ । రీవి
ధినెందువోయెదరొ యేర్పడనాకెఱుఁగంగఁ దెల్పవే । నవ్వుచుమందహా
సవదనంబుననిట్లనిపల్కెవానితోన్ ॥ చ ॥ మునుఁ గులుకొక్కిన కులకు
ముంగిటిపెన్నిధతీర్థకోటికిం । జననపురాపుసర్వసుర సంతతిసిల్కడపట్టు
ము త్తిభా । మినికినివాసభూమిఘన మేచకకంరువిహారదెశమై । ఘనతఁ
వహించుశ్రీనగముఁ గన్గొనఁబోయెదమన్ననిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ అందఱుఁగుం
పులైచనఁగ నచ్చటనెప్పసిగన్గెఁబొమ్మికో । బందుగులున్నవారొ తెలఁ బ
ల్కుమునావునువత్సతన్నగం । బందుసమస్తదేవనిచయాధిపుఁడైతగుమల్లి
కార్జునా । ఖ్యుండుకిరీటిఁగన్గొనుట కేఁగెదమంచువచింపఁగ్రమ్మరన్ ।
గీ । అనియెఁ శ్రీమల్లికార్జునుఁడనఁగఁ మునియొ । దేవుఁడో నేలరేఁడో యత్తై
ఱుఁగఁ దెలియఁ । జెప్పవేయనిపల్కనఁ జిరుతవాని । మాటఁబోద్రోయఁ
బాలకమగుడనని యె ॥ గీ ॥ తాపసుండునుగాఁడు భూధవుఁడుగాఁడు । దే
వతాధీశుఁడగు మహాదేవుఁడనిన । సామియా సామి రూ
పమేచందమొక్కొ । యెఱుఁగుదేతేఁటవడఁ జెప్పుమిప్పుడనిన ।
ఉ ॥ కేలనుపోటువాలుదుల కెంపఁదలందొఁగ మేలుమేనిపై । బాలున
నాలుకెంగెళల పట్టునఁదొల్కసలాడుచుండుపె । న్జాలువిరుందగన్నిపై

ష చారలవన్నె మెకంబుతోలుడా । కాలునగండపెండెపుచా కాటపు
కాలునుగ్గులసామికిన్ ॥ గీ ॥ నందియెక్కుగిత్త నాగులుసొమ్ములు ।
చేతిమెండుబునుక చేతఁబూది । నదుటసరలుగొన్న రుదురాకలెదఁగ
ల్గు । నయ్యయొరవుఁదెలుపవలపయగుఁ గాక ॥ అనుటయునా శేషదొరఁ ।
గనుఁగొనఁగాఁ మనసుబుట్టగాఁ ఫుపసీప । జనకుగదె తువనుఁదో । డ్యాని
చని నాన్పింపుమని సఁగుప్తకనియెన్ ॥ చ ॥ అపఘలఁగొండలన్నడిచి యు
న్నము వేళకు లేక యొండలం । బడలికఁ జెందలేవుపసి బాలుఁడవాప్తలఁద
ల్లిఁదండ్రులం । విడిచను దేంపీక గుదె పిరడబుద్ధలు మానుమీఁడసే' దద
ఫువసిం విన్ బకుస గవ్యాగు నేగొగనన్నిట్లుచున్ ॥ ఉ ॥ కూడదుదారిక
ష్టముని కొండుజరింపఁగఁ జెప్పకయ్యా । యీడగుకుఱ్ఱవరుప నొదుఱు
లేటుచూపువారితోఁ । జోడుగసీపిరుండనగు చుంజను దెంచెదఁదల్లిఁ
దండ్రులన్ । పిడ్డి బాలురొంటిబలు వేలుపుగన్గొను భాగ్యమబ్బినన్ ॥
ఉ ॥ ఆనవిని పిరమ్మనట కిపణ మా గాదవి మాన్పఁగూడదే । ట్లనిమది
సఁశయించి శరణాగతి యయ్యానిఁ బ్రోవుమంతట । స్వామికొనివచ్చుబా
లుఁగని వీడెటులస్వాఁడుమనాదికో । డ్యానియులయుంగనీకసిరి
కొండకు వేడుకఁ బోయియుచ్చటన్ ॥ వ ॥ తదీయమహిమా విశేషంబు
లిట్లని చెప్పఁదొడంగె ॥ సీ ॥ ఇదితీర్థసందోహ విదిరుండసంఘాత
మిదిమంటపవార విటబిలాళి । యిదిగోపురాసీక మివినందనవిభ్రంగు
లిదిశిఖావళి యివివనంబు । లివినదీనదజాల మిదినాలమిదిగంగి యిది
మూలికోత్కరం బివిసరంబు । లివిమునిస్థానంబు లిదిపరిఘావార మివి
చిత్రపుత్రికలివిరథంబు । లివిమహాశక్తులివి జ్యోతు లివిమఠంబు । లి
వియమానిమయపుందంతు లివికుటంబు । లివిసువర్ణాశ్మసముదయం బి
వితటంబు । లనుచుపేశ్వరఁజూపుచు నరిగియంత ॥ సీ ॥ కలితవజ్రో
పల కల్పితకుడ్యంబు శాతకుంభస్తంభ సంభృతంబు । వైడూర్యరజి
తక వాటసందీప్తంబు శకాశ్మజాలకా సముదయంబు । ఘనధూపప
రిమళా శాంతదిగంతంబు పారిజ్యకర్పూరదీపావృతంబు । నానాదిశా
గత మానవాకీర్ణంబు వేత్రహస్తార్భట విశ్రుతంబు । గీ । పటుచతు
ర్విధవాద్యవి భ్రాజితంబు । వేదవేదాంతపారగ విలసితంబు । రమ్యవా,

రాంగనాలాప్య రంజితంబు । నైనకోర్కి బల్లిదాజ్ఞనా యొసగుమేగి ॥
చ ॥ పదిలముగాఁగరిమ్మనుచుఁ బాలకుమారుఁ బట్టియిట్టు । పెన్ద
నముఁజొచ్చియుందుఁగల సందడిమెల్లన యోసరింపుచు । స్వామిదాపునఁ దగి
యీశ్వరుని ముందట మొక్కి కూర్మి నిల్చియుండెఁడే । పదయుగమున లింగా
జానుఁడు చక్కఁగఁజూచుకొనంగ నాపుడు ॥ ఉ ॥ ఇట్లొనర్చి కర్తృకాల్లి
కార్జునుఁడు సామీ తెలసబాగా యొసె । మాతంగో కేమిదలించి దేవముని స
భావించి కాన్పించఁజూ । చిని సేవ్యసేగా బసవలుని దెస్స నతోడ
నీ । చ బరత్వంబులుజాలుఁ బ్రసిద్ధి దగ నేడు కాన్పించవె । వ ॥ అసి
న ॥ శా ॥ ఏమిమీ నెఱవా టలం గెదవు నీయిచ్చవచ్చినచాడ్కిఁ జను । స్వా
మీ స్వామియితం డగాఁడనుట యేచందంబుగాకున్న చో । శివార్చ్యాన
ఘులెల్లభక్తిరతులై యేతెంచివాంఛాఫల । సోమ పెట్టఁగొల్వనేలి కో
కి నీతోఁ జేతు నా మేలముల్ ॥ గీ ॥ అనిన జేరు నవ్వునవ్వి యోయయ్య
తలఁప । కేవడంబున కేఁడవేరె దరిగిలదె । బెల్లముని నోడుపాడిచేఁ బె
ట్టినట్టి । చందమయ్యె మాకు వాఁడు జాడఁజూడ ॥ గీ ॥ పదిసికఁజలు మొ
నవాలుయిత్తికేల । నేడితోఁ బోరమేటచార యెముకనోం । యోదినల
మూననామెన విడినచాన । యితఁడుజోజేలదోరయని యోటులసంము ॥
చ ॥ అనవుఁడితండునావయపుఁ డైనతెరింధరియించుచిన్నలీ । యానువ
ననన్ను శివమగు నట్టిది భావనగానికగ్గద్య । ష్టినిఁగనరాముగానఁమడిఁ జే
ర్పకుసంశయమికఁడీతఁడే । వినుతియొనర్పుమొక్కుపద వెట్టితెనంబు
లుమానికర్మిన్మగన్ ॥ వ ॥ అనిన నచ్చెరుతం డిట్లనియె ॥ చ ॥ వారుఁ
డు మాడిందలంపనుక యాకృతిఁగన్పుఁగన్నెవృష్టిచే । నరసినవేరెకీతిద
గు నాచువచించితి వయ్యమాన్నునా । దరముననఁమీరలాడునాడిఁ ద
ప్పఁగఁగూడునె నన్నుమీరలి । ప్పుసునఁబిన్నగాఁదలఁచి పల్మరుఁజే
తుఁజెట్టఁబాడియే ॥ వ ॥ నావుడు తజ్జంగమవరుం డతనితోడ ॥ చ ॥
వారుఁడెటువంటివాఁడసిన నాకృతిఁజెప్పితిఁ జెప్పినట్లయా । స్మరహరుఁ
గానుపింపఁ దరమా మాటలకి ధ్యానగమ్యుఁడై । పరగునతండెయా
త్మఁదయ బర్వఁగసన్నిధిమైనఁగాకయీ । ధరఁజనులెల్లఁగొల్చుపర తె
త్త్వమదేనిఁ దెలుకాన్పవన్ ॥ గీ ॥ భక్తితోడ మొక్కు పగనక్రి

ం స్నగపోవు । మన్మథదీపనింక నునికిగాదు । పోదమూరికిపుడు వాదులే
కటకిర । మ్రానినఁసిద్ధరాముఁ డతనికనియె ॥ చ ॥ దయజనియించియా
తాసి కరుండెట్టి రావలెగాసినవ్వుని । ర్ణయముగఁజూపఁలేవు గదనాకట
ఁబనిలేమిమీరుపాం । డయుకసకేనువచ్చి జనులారడిసేయఁగఁసిగ్గుఁ
జెందనా । యయుతనమంబులైనశివు వారసికశ్రీస్మరవత్తునావుడున్ ॥
చ ॥ కలఁగుచుజంగమయ్య కసుగందనుదుర్గమసీమడించియే । కొలఁ
దిఁజనంగవచ్చునని రూపిమిమీఁగఁబజ్జగించియు । గ్గలముగమందలిల
గి కొరగానసబెట్టవలంచియెన్ని భం। గులఁదనతోడరామికిఁ దగులొత్తన
డంచని యీగెనఁతటక్ ॥ చ ॥ ఇటులనుఁబాసియాశరణుఁ డేగినపిమ్మ
టసిద్ధరాముఁడు । ల్కటముగఁమూర్ఛఁజెంది బెడిదంబుగఁగన్నులనశ్రు
బిందువుల । పొటపొటరాల నేలపయిఁ బొర్లుచుఁ లేచుచుఁ నుస్సురంచు
ది । కిటకటంచుజూచిబెగ్గిలుచుఁ గ్రిమ్మరశోకముతోడనాత్మలోన్ ॥ ఉ ॥
శక్వలిగనుపింతుంని జంగమావర్యుడునెన్నఁదెచ్చియా । యుర్వినిడిం
చిపోయెనయయోయిఁకనెవ్వరు దిక్కుంబుమిలో। బర్వినచింతరాముఁడ
ట శాపించినుంగొనువారినెల్లవే । దావ్వనిజూడలేరుగద యాదరణంబు
ననంముగ రుఁకై ॥ పర్వలఘు ॥ గీ ॥ గిరులఁజరులఝరులవిరులనిరులఁదగు
తెరులఁపిరులప్రాలుఁ దరులఁబరులఁ । హంసలఁకిరులఁగిరులఁ బరగినవన
ములఁ । శరభవరభవరుస నరసితరసి ॥ సీ ॥ శారదకానవే శారదాం
బుదవర్ణు మన్మథకానవే మన్మథారి । శాండిల్యకానవే శాండిల్యను
తిపాదు పాటలకానవే పాటలజటు । వారణకానవే వారణాజినచేలు న
మృతంబకానవే యమృతదేహుఁ । స్యందనకానవే స్యందనాయితరథు
నభయంబకానవే యభయహస్తు । రాజవృక్షమకానవే రాజధరుని ।
బాణభూజముకానవే బాణవరదు । నందివర్ధనకానవే నందితురగు । వ
నుచుఁగుజములశివుజాడ లరసిమరియు ॥ గీ ॥ ఘనునిశ్రీగిరిమల్లికార్జు
నునిమీరు గనరెశ్రీగిరిమల్లికార్జునములార । యతులఖర్జూరశిఖరిప్రి
యాళుఁగనరె । యతులఖర్జూరశిఖరిప్రియాళులార ॥ వ ॥ అని యు
డుగుచు ॥ క ॥ తిరిగినచోటులెతిరుగుచు । నరసిపతృణగుల్మలతలు యు
రయఁగఁజనుచున్ । జొరఁబారుగునాలచొచ్చుచు । సిరిగిరిపతిగానతే

క చింతిలియంతన్ ॥ గీ ॥ నడవఁ లేకఁ జిక్కువడి మేనఁ జెమటలు । గ్రి
మ్మఁ బెదవులెండఁ గంపమడర । నాదరించి చెడకు మనువారిఁ గానకే ।
కుండియొక్కచోటఁ గూరుచుండి ॥ ఉ ॥ అక్కట జంగమయ్య యిటు
దండఁగఁ దెల్పిన నీదు రూపమే । నెక్కడఁ గాననైతి పరమేశ్వర నన్నిల యిం
పఁబూనియే । దిక్కనఁడాగితో యడవిఁ ద్రిమ్మరి వేసరి నాఁడయాఁకటం ।
జిక్కితిఁ దప్పిసొక్కితిని నేనొకపల్కకునైనఁ బల్కవే ॥ చ ॥ కరుణాద
లిర్పనీవె పాడకట్టెదవంచు వచించెమున్నయా । శరణుఁడనేన నాఁకఁ బ
డిపండులఁ గొండలఁ జుట్టుమెట్టలం । దిరిగియు నెల్లవాఁకలను దేవగృహం
ముఁగాననైతిని । వరవృషభయ్యదం డనెపరు వారిఁ గృపాక నరాఁగదే ॥
చ ॥ కిటికిటంబునం బసుల కాపరికుఱ్ఱఁడు మేఁడటంచునన్ । న్నిటువలెఁ గా
సిఁ బెట్టెదను నేతలిదండ్రులఁ బాసినన్ను ము । న్నటకుగుకుంచు పిలచెయుని
చొచ్చితినియిలుగానయింకవే । సటఁ బశనీకనాకనులు చల్లఁగ నిన్గనఁ జే
యుమొక్కెదన్ ॥ చ ॥ సనువెతఁ బెట్టకిప్పుడక నంబడి తేనిగయుంబు
మీరనే । నిముఁ గొనిపోయి మాకుఁ గల నెయ్యులఁ బంధులఁ దల్లిదండ్రు
లం । బనుపడు వేగటాలసిరి బాయని యిండులఁ దొడ్డిమందలం । దనియ
గఁ జూపెదన్ను మవుఁ దప్పఁ బిరాలు ననీవు రాఁగదే ॥ చ ॥ గడయకరమ్మ
నిన్నతి ముదంబునఁ దోడ్కొని పోయి పాలుమీఁగడ నెయి పిన్న జున్నుల
ల ఖండముఁ గొబ్బరి పప్పు నానబ్రా । ల్వడలును దేనెపాల్మపలు వన్నెల
వంటలు పానకంబుల । బ్బడములు లడ్డుకల్ బెరుఁగుఁ బాశముకజ్జము
సీఁకొసంగెదన్ ॥ గీ ॥ అనుచు సీరీతిసిద్ధరామయ్య తన్ను । దలఁచి ము
గ్ధాములాపముల్ వలుకునట్టి । సమయమున మల్లికార్జున స్వామి నెనరు
దవుల నొకజంగమై వానిఁ దరియ వచ్చి ॥ ఉ ॥ యెవ్వఁడవీవు కాడువడి యే
కతమేటికి నంచరించెదీ । వివ్వని సింహగండకము దేభములాది మృగంబు
లెల్లెడం । గొవ్విరియనేకముల్ దరుచుఁ గ్రుమ్మరు నిన్నట డించిపోవు
వా । రెవ్వరు మాకుఁ దెల్పుమి వు డేర్పడఁ బాలక యున్ననిట్లనన్ ॥ ఉ ॥
సొన్నలయూరు ముద్దయకు సూనుఁడఁ దూడలఁ గాయుచుండఁగా । నన్ను
కజంగమయ్య గిరినాథునిఁ జూపెదనంచుఁ దెచ్చియు । న్నవ్విన వానిఁ గా
డక నిచ్చట బ్బాఁడనాఁడి యొగనే । నెన్నఁ నగాఁ జెను వినని ద్రిమ్మరి

స్తుతిని గుణానమిన్ ॥ గీ ॥ అయ్యనీవైన నెఱిగిన నాతఁడుండు । చో
టుఁజూపి పవేవేల్పుఁ జూచినపుడె । యెలమిన పయిగోర్పడ మిత్తుసీకు ।
నమ్మమనుటయుఁజెగునవ్వుఁనవ్విహారుఁడు ॥ చ ॥ జడియకుమేలయేడ్చె
దవు జంగమవయ్యఁడుజెప్పినట్టియా । మృడునిగనంగఁజేతుఁగదుఁ మేలగుఁ
గారెకుపాఁరయున్నయ । బ్బుమతఁడునెన్నెసల్ బుడమిఁ బొందఁగఁజాగిలి
మ్రొక్కి వేడుకల్ । వడసతినయ్యమిమ్ము నెడఁబాయకవచ్చెదఁసామిఁ
జూపవే ॥ క ॥ అనుడబ్బాలునిదోఁహాక్కని । చనిమల్లేశ్వరుమునొజ్జ పద
సనమీపం । బునవిలచిఁగొనవసిఋం । చినవాడదెచూడురాజ శేఖరు
డనినన్ ॥ క ॥ గానుజంగమపర్యఁడుజూ । పినతలమేయిచటలేఁడు వే
ల్పాతనిలా । గునన్నుఁగానిఁబెట్టక । చినమల్లేశ్వరునిలొంకిఁ జెప్పంగదె
వే ॥ ఉ ॥ నావుడలీకజంగమము నమ్ముమునావచనంబుదప్పదీ । తావు
నసేవించుఁగను దమ్ములోకిచుకఁ మూసివిప్పుమా । దేవుఁడుగాను
పించునని తెల్పియదృశ్యతఁనొంగఁబాలకుం । డవిధమాచరించి ప్రియ
ముంనుచుగప్పుఁదేచూచినన్ ॥ మ ॥ అనఘుండవ్యయుఁడప్రమే
యుడచలుం డాద్యంతశూన్యుండనూ । తనుడానందమయుండగమ్యుఁడ
ఖిలా ధ్యక్షుండచింత్యుండవా । మనుఁడద్వంద్వుడనాముడచ్యుతుఁడ
నూత్నజ్యోతిరాకారుఁడా । మనుఁడాభక్తుఁడుజెప్పినట్లన గుణాకారంబు
సంధిల్లగాన్ ॥ క ॥ కనుపట్టసిద్ధరామయ । యనుపమమోదమునసీతఁ
డయ్యెమెఱుఁగఁజె । ప్పినవేల్పసిజాగిలివం । దనమొనరిచియిట్టులనియొ
దద్దేవునితోన్ ॥ ఉ ॥ ఎక్కడఁడాగితింత దడవెయ్యెడనారసి కానవైతివీ
విక్కడికింతలోమరలి యెప్పుడువచ్చితివయ్యకానలోఁ । జక్కయొకండ
నేవెతలఁ జెందఁగఁనాదగుపుణ్యమూర్తివై । యిక్కడసాకరుండభయ
మిచ్చిటురమ్మనిచూపెమమ్మలన్ ॥ క ॥ కాకున్న నేమిగతియగు । నో
కదయనితిరిగియట గనుంగొనఁగణవ । ర్యాకృతియచ్చటఁగానఁగ । రా
కుండినయతఁడుతత్తరంబగుమదితోన్ ॥ చ ॥ కటకటమోసపోతిఁగదె
కన్నులుమూయుమటన్నఁమూసిన । న్నిటుఁపిరిఁ జేస్చభక్తవరుఁ పెచ్చట
కేగెనొ యేమిసేతునే । నెటుగనుగొందునింక ధరియింపుచు వేషంబనీకఁ
గట్టిగాఁ । జటికెనఁబట్టనైతి నరిదిఁతటుము షఁనాముఁనకి వేసె ॥ సీ॥

చియుతనిఁ జేరంగఁ జేరి కౌఁగిటఁ జేర్చి తొడలపైనిడుకొని యొసఁగులుసిబురి
కూఁకటిగువ్విపై కుంరాస్తుశిట్లను తనయునీముగ్ధత్వ మునకుమెచ్చి ।
వచ్చునిన్నిటుఁదోడి తెచ్చుటకై యల భక్తునికడకుఁ ... పి ... । య
తడగపడదని యుడలకుమునివాని పైగప్పికొనుగోరు ... మువజ్రి । కవ
చముగఁ జేసియోగవేగములు ఫాల । నయన ... నుమరిప్పి వేడయును
పంగి । యింటికేగదుగానిని యీ... । ... యుదిగోరు
మిత్తునవిన ॥ శా ॥ గౌరీవల్లభ వాంఛితంబొకటి నేఁ గాంక్షించెదన్ ... ।
నీరూపంబున నీశుభాలయముతో ... వెనా వెంబడి । ...
తపంబున గన న్యాయూరికే తెంచి ... । ల్యా... ణ్యంబున నెల్ల కాలముటఁ
సౌఖ్యంబొప్పఁగా నిల్వవే ॥ క ॥ ఇదినప్పవేత వాంఛిత । మొదఁ లేదనీశు
డనియె నేగతినీవిం । పొదవఁగఁగోరినకోరిక । లొదవఁగఁ జేయుఁదగుగా
వ నొక్కటివినుమా ॥ గీ ॥ లోకమునకుఁ జూడ ... । ...
దుజూపినట్టి పగిదిఁ విల్లు । ... । ...
తించి యుగ్భుకుందా ॥ వ ॥ ... రాంబున ...
ధాయుతుఁడై యద్దేవున్ స్తుతియించె ॥ ఉ ॥ ఫాల ... నుకీంధ
వ పాశవిమోచన ... । ... సుధా
ననాలకరంక । కోల ... రాదిసు ... । ...
... కూలవిను తించెదనిస్త దమల్లికార్జునా ॥ ఉ ॥ ...
శాదిపతు ... సాగరేంద్రసుతా ... । ... దుర్గజ
పారదహారహీరనుం । ... సమీర జీమనసు ధారచంద్రి... కేశ్వరా
శ్వభా । పారమణీశరా ధనిజ సంపానవాంఛిత మల్లికార్జునా ॥ చ ॥
అనివినుతించు నాకెనిఁ ప్రబీణంబునఁగన్గొని చెన్నమల్లిశా । ...
త్సనీకెకుగు చూతుర్భుజ ... దలాపులో । క... నిమిష మేముగాఁగనటు
గావుసఁ బోదపాటం ... । బునినిజపాదసేవకన మూహావిహారిణి
సౌన్నలాపురిన్ ॥ చ ॥ కనకమణీమయాలయముఁ గల్పనఁ జేసి తదంతరో
ర్వియా । తనపుంలి గహాపమునఁ దావసియించియు మేయభక్తి భా ।
జనముగుసిద్ధరామయ దన సన్నిధను చిజగజ్జనానురం । జన మొనరింపుచున్ని
లిచెఁ శరవ్వఁదు శ్రీగిరియంచు చాడ్పునన్ ॥ చ ॥ అటుఁగన పట్టఁబోరజను

లిండయుఁగన్గొని యుక్కు మాత్ముఁడై। యియ్యమును పెస్సడిప్పగిది సీమణిధా
మము గానలేఁ। డిక్కు టముఁగాంచిన దైసలఁ గప్పు మనున్న డిచూడఁ
డుము। క్కటఁ బరుదు రెల్లఁగు సిగ్గుఁగుడిఁ జేరఁగ నేఁగియందు
నకి ॥ చ ॥ అని పరులింగమూర్తిఁ గని యుండ భక్తిఁ వసించుసిద్ధరా।
మునిఁ దిలకించి యుద్భుతము మోదమున న్వింతయులందు నొక్కట౦। డె
నఁగొనంగఁ గొంగజాతి వేగము నుద్దము జేఁబోయి। సీతనడుముగ వచ్చి
నఁ దనిరఁ గొని ఘనధూపమెత్తుడై ॥ క ॥ భవనముఁ వెలువడితజ్జ
న। సివునఁ జూపించు దారి నేచనియెడుట। నవరత్నఖచితమైతగు।
భవనేంద్రముఁగాఁ చిరంచ్చి బలినతముచేన్। క ॥ రెండవరుద్రుని కై
వడి। నుండుతఁ యుఁడే జనఁమహాత్మునకుఁ డెయా। తండుజనసేజనక
ద। కాండజములకెరఁగిసిలువఁ గని వేడుకతోన్ ॥ సీ ॥ జనకుఁడుఁగూ
ర తెనయుఁ గొలిటజేప్చ నాకులపావనా నయశంబ। నాపెన్నిధా
నమా నతిరి న తపఃఫలము నా ల్లిపన్ను। నెడఁబాసియెచ్చ
టికేగితిచ్చెంతి కెన్నాళ్ళవచ్చితి పగుడేము। యాలింగమొక్కడి దింతయు
నొప్పెను తెలిగింపుమనులయుఁ జరుతఁ గాను। మనతఁ గూడి శ్రీగిరికరుగు
నప్పుడు। ముదిలింగ గిరిప్రవేశంబు తుదిగఁ జరుగు। తనదువృత్తాంతమంత
యుఁ దెలిగింపుదెల్ప। నెల్లవారలు నంతఁ బహ్లాదయాలుచు ॥ గీ ॥ భళిర
జితమనుశాంభవభక్తిధాము। కమలసైధామునుద్యత్పటకాచహేమ।
సనుతరాంగురఘుధనినహాభీమ। సేవకాఘువిరామశ్రీసిద్ధరామ ॥
క ॥ బాలుఁడనైయుఁడియుని। లీలమహామువాఁడవగుట లేశముజెలి
యం। జాలమునుబొకిమఁకిసరి। యెరకము నంపినైననెన్నఁగఁగలడె ॥
వ ॥ అనియుత్సాహంగొనియాడి యేతల్లింగమూర్త్యభిధానం బె
ద్దియని యడిగియిచారించి సిద్ధరామునిచేఁ గొనితెలిసి మల్లికార్జున
మూర్తిగాపు సిద్ధమల్లేశ్వరాభిధానంబిడి షోడశోపచారంబులం
బూజించి గీతవాద్యాదులఁ గొంతప్రొద్దు వినోదంబు సలిపి తదనంతరంబ
యప్పాలుండొడ్డోని తదీయ నివాసంబున నాజని యుదాత్తదత్తోచి
తాసనంబుల నాసీనులై భూతిప్రియంబులుగైకొని యొండొరులు తమ
లోన ॥ మ ॥ ఘనగిరిమల్లికార్జునుని గన్గొనితిత్త్వసంగ్రాంచియుందుఁదో।

డొంకెనిచనుకెంచువీఁడన కుంకుమకుముద్దియభాగ్యశ్రీచే । ప్లకపు
సొన్నలాపురిశుభం బువింగంచెబుంబులోనియూ , జనులునింతెరఁ
బతుల సౌఖ్యముఁజెందుదిరింకమీఁదటన్ ॥ ౬ ॥ ధరస్త్రీగ్ల
పురిగారిచు । రాజసౌగాన్య సనసంగిరాజనాళి । వన్నెగళ్యావను
సకమందిరముతోడ । వచ్చెనవిధ కికిమెచ్చిపొగుడు ॥ వ ॥ అదియు
మంగాళ ॥ ౭ ॥ శ్రీమెరయుమున్నమైథున । రా మనిటలామహాపాద
రాజీవార్చా । కామఁదసగలతిఁటులెస । ధామమునకుఁదెచ్చెఁదనిరి

—(*) మైథునరాముని కథ (*)—

ధంబెటులన్నన్ ॥ ౮ ॥ హైమప్రసాదవర తోన్నమాన్యకవకలాపము
మఁనన్నమన । స్తోమాయుతనమ్రతము । భీమావతియనానుపురముపృథి
వీఁదనర్చున్ ॥ వ ॥ తెత్పురంబున ॥ ౯ ॥ ప్రాకట్యనైజవంశజల రాశి
విధుండాకసోమయాజని । ప్రాకలిత నుర్యఁడెతపము సల్పికులాంగన
యందుఁబ్రలేక । భాకరుఁగాంచనీశ్వరుప్ర సాదిఁమైథునరామనాము
మై । నాకునితొల్లిశిశసగ నాథుఁడుగాంచినరీతిగాన్ ॥ ౧౦ ॥ కని
మనోరథమీడేఁరెసనచునెంయుఁ । దానసంతోసకలసచేఁదనరిబంధు ।
రాజగోనియాఁడఁదతోన్నమయాజభూతి । లక్షసౌఖ్య పికొలగాలంబుఁజరి
వి ॥ ౧౧ ॥ అతఁడుసవ్యయాత్మఁబమ థాధపుఁధ్యానంగింటఁగావి
ప్రత్యక్షముగాఁదదీయశిమలార్కెతిఁగన్గొసన్గి తినిఁకఁద । ప్రత్యక్షునిఁజూ
శఁగావలెన టంచుఁమదఁబున నీఁగియాసవా । ప్రత్యయుభామారాధిను
త హాశిపలోకముఁజెందెన లెటన్ ॥ ౧౨ ॥ జనకుఁడుబోమీశ్వరుఁజెం ।
తినపిమ్మటఁదల్లిఁజెనుపదిసగిసమునుమై । ధు న రా ము ఁ డు ప్ర బ
లు చు టా । యు న న ప్ర క మై న పి ద ప న ం బపనుపునకా ॥
మ ॥ ఒకనాఁడాటలకుత్తలంగలసి తానుద్దండకాంతారభూ । మికిపశ్రాంత
వసంగశీశాధరమయి తాల్మింబోయియుందొక్కచో । పకలాండోద్భవ
పన్నిపళిగట వృకచ్ఛాయలందాత్మను । తన్నకలీలన్వసియించువేళ సహా
వతుఁడ ల్వేపకల్మిగఁగాక ॥ ౧౩ ॥ ఒండొరులతోడదప్వాల । పండుగయు
డెవచ్చనింక పటపమలకు । గ్యోంపదురదిసెబుగజ్జపు । తుండలుకూ
లయొటసదుప నెకలఁడవలిగా ॥ ౧౪ ॥ పంతియొకఁడ ల తుసన్న త్రి

క । నగినచెప్పులులు పూనఁ జేసినయంగి । బోరపుగలు గుత్తలపాగలు । న
రిమెఱిఁగొని తెచ్చినాఁటి కయ్యాయెట చూడ । క । మాయక్క లిమాకా
వలెఁ । దోయంబులఁ వారినెల్లఁ దోడ్తేఁగనే । నాయత్తపఱఁగవజాల॥
డాయునివేడ్కఁదువల్కె నుత్సుకలీలన్ । ఉ । అప్పుడు రాముఁడిట్టుల
ను వంటితేగాంచి కుమారులారవు । యాప్పనఁబావనుంబిలిచి యుల్లా
సము ద్రావుఁడు శోకమును । జప్పులు కుప్పతెప్పలుగ బంతిని జారలతో
ఘనంతుఁలైఁ । గప్పఁగఁ గ్రొట్టనిత్తు నా కంబుసవారికి సన్న పుట్టముల్ ।
దు । అనినంబుకు నవ్వి బాలకులు చోద్యంబయ్యె రామయ్యాని । దశ
వాక్యంబులయూరులేని పాలి మేరసన్నట్లు నచ్చిపోయెదా । కినిసీకంతయు
బిడ్డలన్నగతి నోరిసీకుతోఁబుట్టువే । వినమ్మైకైవశ్చీబావగర్జఁ జెప్పుమా కిం
జాదుని కక్కంబుగాన్ । ఉ । అందటితోడ వాతుకొర కక్కసుజూవనుఁ
డెత్తునంటివి । కింతటునవ్వియుండనిపు డెక్కడనుండిట వచ్చినారుమా।
చెలదముఁగాన్నరుంగమె ముప్పావచనంబులు వింత వారికిం । జాంబవుఁ
గాకము కుసన యోగ్యముగాదటులైనఁదెల్పుమా । సీ । మీయక్క
యొప్పగు మీబావనీకేమి వారిదేవూరు దవ్వాసమీప । మూకలిగినవా
రో తేకదరిగుపిఁగో వారిచుట్టములెవ్వారువారి । కెందరుసంతాన మే
వృత్తిఁజరియింతు రెన్నడమీయింటికేఁగుదెంచి । రెవ్వరుమీబావ
కివ్వలాతేఁనుచమ వేపాటిఁజడవెసి విప్రుమారు । నెటుఁగ శెప్పుమటంచు
నందరునవ్వ । తెసఁగగుమిగూడిడాయంగ నేఁగుదెంచి । మాటమీ
దనెమాటగా పటిమియుమటియు । నుడుగకత్తిరితెరమిలె న్నడుగుటయును
ను । గీ । వెంటఁ జెలఁగెరిబాలకుఁడు విరుడిమైయును మాటలేమియుం
బలుకకేఁ వారినెల్లఁ నెడఁ గొనసిముంగవఁ బొప్పబిందువుల్ । దొలుకగ
నింటికేఁగుచు నదురొక్కనుతల్లినిగాంచిశోకము । గ్గలముగనేడ్చెనంబడ
రిగళ్ళనానాత్మజుఁగాఁగలింపుచున్ । గీ॥ విప్రుఁజదచికనుల బాష్పలు
నీరముఁదన । పైఁటకొంగ చేతఁబాయఁదుడిచి । నాకుమారయన్న నా
తండ్రినాకుట్టి । యేలయేడ్చెదయ్య యింతవెక్కి ॥ క । అడవినియప్పగ
ములఁగనుగొని । జడిసితినోయయ్య లేకసంసారములని । వ్వడచితమాకే
టు జాబిగో । పసుములతో నేలనిన్నుఁబంపితిరండ్రి ॥ క ॥ ఒకకొయుఁగ॥

యూగఱంబున । చెమటగులు నిన్ను వ్వారేని జనకిరో వాటిం । గడయుక గతి
తించెదఁ । గొడకాకల తెలుఁగువారుఁ గొంకక చెవుచా చ ॥ అసనకు
మారుఁడిట్లనియె నమ్మ సహాయులు నేనరిన్నా మీ । ది సుఖగోష్ఠియాడు
నెడఁ దివ్వెలకక్కులఁ బావగాలఁగ ర । మ్మని యెదమించుం పదరిప గట్టి నేఁ
బలుకంగఁ లేనివా । రినెట్లుఁ దెత్తునంచుఁ జెలరేఁగిన కావిక సప్త రత్తి
రీ । క ॥ అనియుతఁడాడిన మాటలు । వినినెన్నగి దాత నొంది విసిగెటు
లగో । దనముము పుగ నవియ పుఁడొక । యున పుఁపిచా ఏంలిక నాత్మ
జాతోద్ధ ॥ గీ ॥ అన్న కేరిలరి తినమున నడనివహుగు । లాహుమా టఁ కిపిం
త యడ్డ తెడేల । తెలియ కాడిరి యొనసుం డియుమ దీర । వానిలడగిసరి
ముమ్మల్ల నేరుపుతుతు ॥ సీ ॥ మాయకృభరిగారఁ బ మాశావముల్లయ
వారలయునికిశ్రీ పర్వతమున । వతిదూరమిచటికి హైశ్వాన పత్రి గల
వారు బంధువ గణములు హీనువ । దారలు సుతులు గణాగ్రిపరి బఖులం
సకలలోకాధ్యులై జరుగ న్నాత్తి । తెము చేఁబిలు చుట నదేన పటువారి
కిరిదూఁదు మీ బావ చెలిపి కాపు । పజ్జఁక వరింప నల సన్నిధిమూటిక ।
యరయనాయిల్లుఁ వంతపె ద్దికవట్ట మెదిన సఁగాలిఁ జేసిన హీనవిప్ర
బాలకుల కన్న నంతోప ఘనుఁడగుచు । ఉ ॥ బాలకుఁ డిట్లు వల్కిని
ద వండువుడాయఁగ పచ్చెఁదల్లి సి । వేలఁదనూజఁ గాని హృద యుశ్వరుఁ బి
ల్వఁగబఁ పవిట్లు లం । బోలు నెక్కి దటం పిలువఁ బోవమి యేక మతం పొందు
నక । లీలగ తనువారి గదలించుక రేవ చ్చెదఁ నత్వరంబు దాన్ ॥ గీ ॥
వసుమతి నియల్లుఁ దోఁగొని వచ్చి పట్టి । పండుగ శుభాస్పదంబు యు పర
గునెంపు । నట్లు నీ యాక మన్న హీ యనుచు నగరె । లుచఁగాఁ జూచి మ
సపాటి బంధుకోటి ॥ చ ॥ జసవ్రుఁ గుతల్లి యిట్లనియె నన్న కుమారక ని
న్ను గాంచితి । జనకుఁడు చన్న పిన్నటవి చారము చేని తరంబు దోచక । వ్వ
నిపటుఁ బంప లేదతఁడు వచ్చుట లేదు తొలఁగి గ్నఁబో । మ్మని యెటు
సైతుస్త్రీలు జను వట్టివిగా వు గదా సరావనల్ సీ ॥ అదిగాక మీ బావ
కతులిత సంపదల్ గలఁ తెడిట కేలఁ గదలి వచ్చు । నొక వేళఁ వచ్చినా
తొంటి రాఁక్షతనితో పరిచారమాచు దెంచుఁ బహుళమాగను । యందటి
కెరిక విందాసియఁగఁగల మెప్పాటఁ గుడుచుట కింట లేదు । సాటికి చెవు

లు బెంచఁగఁ వచ్చుగాని కన్నులు బెంచఁగలరె భూవలయమందు ॥గీ॥ పూని
మున్నూటయిరువది పుట్లతెండు। లములు వానికిఁదగు వ్యంజనములు గూ
ర్చి। పాకమొనరించి పెట్టిమీ బావచేతఁ। మెప్పుఁగనెఁగరి కాలుండు
మిగులఁదొల్లి ॥ గీ ॥ కానభాగ్యవంతులైన వారలతోడ। నెట్లు సాటివ
త్తు మీవు పెద్ద। వాడవై గణించఁ వచ్చినప్పుడు వారిఁ। దోడి తెత్తుగాని
కూడదిపుడు ॥ వ ॥ అనిపల్కిన జననిపల్కులు వెడవెడయూకొనిత
న్నుఁ గేలిఁ జేసిన విప్రకుమారుల మాటలు మనంబున నాటుటయు నేగ
తినైన భగినీభావుకులఁ దోడితెచ్చి పందువుఁ జేయుదుం గాక యనితలం
చి యొక్కతీరున నద్దినంబుఁ గడపి మఱునాఁ డరుణోదయంబున లేచి యె
వ్వరితోడం జెప్పక మరలత్తిన కైవడి పురంబు వెలువడి ॥ చ ॥ కరిచ
మరీతరక్షు వృక గండక భల్లుక పుండరీక కే। సరికిటిభూమమాయుశశ శల్య
వలీముఖ కృష్ణసారకా। సరశరభాఖుభుగ్గవయ శాక్వరరౌహిశ రామ
ఋశ్యకం। బరముఖసర్వదుష్టమృగ బంధురకాననభూమిఁ ధీరుఁడై ॥
క ॥ ఒక్కరుఁడదరక బెదరక। నెక్కుడుపైనములు జనుచు నెంతటిదవ్వా।
యిక్కడికి శ్రీనగంబని। యక్కడినక్కడి జనాళి నడుగుచుఁ జనియె ॥
మ ॥ చనికాంచెన్ ధరణీసురాత్మజుఁడు భాస్వద్భక్తశ్రీశైలమున్। ఘ
నపాపాటవికీలమున్ స్వరదివా కౌకామినీకేళము। న్మునిగేయాఖలతీర్థజాల
మున్ సదామోక్షోత్సుకావాలమున్। జనితాభీష్టదకల్పసాలము మనో
జారాతి సన్మాలమున్ ॥ గీ ॥ కాంచి సంతోషపులకిత గాత్రుఁడగు
చు। నమ్మహీధరశిఖరాగ్ర మధిగమించి। యచటనుండు నోమా శావ
యపుడ వెడలి। వెంటఁగొనిపోదుఁగాక మా యింటికనుచు ॥ సీ ॥ రాజ
తశిఖరేశ్వరం బందుపవీక్షించి హాటకేశ్వరుని గేహంబుగాంచి। గణపతి
స్థానంబుఁ గలయంగఁ దిలకించి పంచమఠంబుల పజ్జఁ వెదకి। కలితపాతాళ
గం గాపవిత్రముఁ జూచి కుండికానివహంబు దండనమకి। కోటిలింగా
కార కుంభినిఁ గనుగొని చంద్రగుప్తనగంబు చాయనరసి। రమ్యతరశం
ఖచక్రశివరాహబిందు। నారసింహసరస్వతీ నామతీర్థ। రాజిఁబరికించి
కాంచన రత్నసాల। గోపురంబులు గుర్తుమ్మరి పాపఁడంత ॥ వ ॥ మతి
యుఁ ద్రిపురాంతకాలంపురీ బాల బ్రహ్మేశ్వర సిద్ధయామేశ్వర వీరే

శ్వర స్కందసోమేశ్వర శ్రీసూనాచల సంగమేశ్వరాదులను చతుర్ద్వా
రోప ద్వారమధ్యంబులఁ గలతీర్థంబులఁ బరామర్శించి శ్రీకాంతంబుఁ
దరియంబొచ్చి యంతటం గలయందరికి మల్లికార్జును చెన్నబసవు న
వాఁడని తనుబుధజనంబుల నడిగి వారివలన నిక్కువంబుఁ దెలిసి తదీ
యాలయంబుఁ జేరంబోయి యచ్చట లింగాకారంబు గాంచి యనన్యగా భ
వుకాగారం బిదియని చెప్పిరచ్చట తేడిదమొదలు వింతించి దూర
పథశ్రమంబు నొందిన వాఁడు గావున నిక్క యొసఁగు నిచ్చుండి యద్దేవు
నుద్దేశించి ॥ ఉ ॥ నింపిన పేర్మి దివ్యాలకు నిర్గనిపోవఁగఁ బుద్ధి బుట్టనే ।
నిండకుఁ నకుఁ గొంక నచ్చటనిల్వక దొంగగూడఁగా । గొడ్డనసించుబా
లురకు దవ్వయితల్లినికి న్యాలుగియా । కొండకువచ్చినప్పుడులు చెన్న
రికేనినుగాంచ వాంఛ చేన్ । ఉ ॥ పొన్నిస్సుఁ జద్దిగొన్నదిని భుస్తు
ముల్ పడకింటఁ జాటుగా । మిద్దియువిరాడఁ డాచికన్ మిన్నికేగక నొక్క
రుండనే । నిన్నప కేసుదొంచితిఁ గేమియుఁ బల్కకయప్పడిప్పుడ । ముద్దొన
రించిరండిపుద్ది మోదము తోయుతేఁ మల్లికార్జునా ॥ ఉ ॥ మానసిరివా
రుదివ్వాలయ మా సకుసల్లుర నాడబిడ్డల । న్వాసిమె సంగిఁ దోకొను నుఁ
వచ్చుచునుండిరి గానీవును । ల్లాపములో పరమన్నది లఘువాసగుట
నీవు రాకన । న్గాసియెనర్పఁ బోకుకను గందనిచూడకు మల్లికార్జునా ॥
ఉ । తామువసించునట్టి పురిదండకుదూరవు చుట్టమైనరా । వారలఁ దోడి
తెచ్చి కుడువంగనొసఁగ్చి బహూకరింతురే । వ్వారలు నిట్లుగాద ప్రియ
బంధుఁడ నింటికివచ్చినాడనన్ । గూరిమిగాంచి మల్క పిలు గూడ నశ్రీగిరి
మల్లికార్జునా ॥ క ॥ ఇన్నాళ్లనుండిపిలువక । నన్నిప్పుడుపిలువఁ వచ్చినాఁ
డనినాపై । కన్నెఱ్ఱఁ జేసినాఁడవొ । కున్నలపైకి మకఁ గేయఁ గూడునె
బావా ॥ క ॥ మాతల్లికిమాతులునిని । యేతెఱఁగునఁ జూతునసును నె
వ్వాడఁ గడువాం । ఘాతప్పరమైయున్నది । ప్రీతియొలర్పంగఁ గుస్సు వేగ
ముబావా ॥ చ ॥ ప్రియమొగణింతు గానినిగు పేదలటంచుఁ దలంచెదో
కు । సీదమునసమున వస్తుపులు లెక్క వగావుమ దాలయంబునన్ ।
రయామునసరసన్ననవటకు గాక కిరదటంటవసినిసి । న్చయమునఁ నన్నుసేవ
డలె ఉ గంబకేన వి పెక్క గులు ॥ ఉ ॥ భూసురవర్గనంగసుకు

బుద్ధికిఁ దోఁపదయ్యె నిటు పల్కెడి । గ్వాసుఁడు గాన రామికిది గాల్పడి దిక్కు
లు చూచి శోవనా । వాసి యొరుంగఁడాయె తన వాసముఁ జేరినఁ జూడఁడా
యె నీ । జేసిన నేర మేమియగు చింతిలి యంబఁ దలంచి యిట్లనున్ ॥
ఉ ॥ తల్లిని నన్ను బంధులఁ దగం దలంచ జూడఁ గవచ్చు కోర్కె నీ । యుల్ల
ము గోలనింపదైపయు [illegible] జెల్లునె యత్తవారిగృ
హాసీమలను ఎద లెన్ని గణ్ణినా । ఘల్లు గోంచనలు పుట్టిన యిండ్ల
గానఁ జెంచరే ॥ క ॥ [illegible] పయిఁ । బాయక నాతోడ దివెల
సంమ్మతికి టులు । మన్నయ [illegible] బెక్క భంగుల । వారొద్దక పిలిచి పిలి
చి వారలుండఁ గన్ ॥ క ॥ పోషమాడక [illegible] । బుమతేఁదు నేనిం
టికెట్టులఁ బోఁదగునని । [illegible] యోగికేఁన [illegible] దుములు నను గేలిఁ జే
సి పకపక నగఁగా ॥ క ॥ [illegible] । పరిహాసముఁ జేఁ
యఁ వారి పలువుర [illegible] । [illegible] తికియున్ [illegible] । స్మరణంబే మేలటం
చు మది నిశ్చలుఁడై ॥ చ ॥ అలశ్రాంతమెక్కి తా యప్పను బావను నెమ్మ
నంబులో । నిలిపి [illegible] సిగ్గుపాటు [illegible] వాంఛ లేమియుం ।
దలఁపక నిల్చి యొక్కెడ [illegible] పుడమి బరికించి చూచిని । శ్చలమతిఁ దాని
లో నురుకఁ శంకరుఁడు బయలు [illegible] ॥ క ॥ ఇరుగెడల నిలిచి దండలు ।
కరములఁ బట్టుటయుఁ [illegible] ముఖ । పురుషుల నిరువురఁ గనుగొని ।
పరమాశ్చర్యంబు నొంది బాలకుఁడనియెన్ ॥ ఉ ॥ ఎక్కడ నుండి వచ్చితిరి
యెవ్వరు మీరలు నన్ను బట్టఁగా । యక్కట యుఁ బావయొకరుఁడ నాత్మ దఁ
లంచిన వారు గారు పెం । పెక్కి నకార్య్మమీకు జని యుంపఁగ నేమి విడుం
దు ప్రాణముల్ । దక్కఁగొనంగఁ జూచెదను తప్పక నేవడు వచ్చె వానితోన్ ॥
సీ ॥ పరమాదరంబునఁ గిరిజ యిట్లనిపల్కె మా ముద్దు తమ్ముఁడ మేము
నీకు । పరులము నీ యక్క భ్రమరాంబ నేను మీ బావ యీతండిదే
కావుమా కు । పృథివి సీవు జనించు పిదపఁ జిన్న నాఁడే [illegible] లేదటుగానఁ నే
డుగుటుతు । తెలియంగఁ జాలమై [illegible] త్రయంబక భీమావతి
నుండి వచ్చి । నాఁడు నేఁడు నవిని చిన్న వాఁడ భ్రమసి । యింటి నెక్కడ దిరుఁ
గుచు నున్న వాఁడ । [illegible] వచ్చినన్
గొంటి మిప్పటు [illegible] ॥ చ ॥ [illegible] బుధ

కేలికుయ్యాడుడంబప । ద్వనజయుగంబుమీఁదఁదఁ ఫాలము సోకఁ బ్రా
లనవ్వుచు । న్నసరువఁ గ్రుచ్చియెత్తిధర ణీవరుఁడనిసిగుబ్బావను । స్వ
నతిరియోనర్పుతంబియన నిలగళుంగఁ జ్యాక్రమొక్కె నర్ ॥ ఉ ॥ నవ్వుచుఁ
గాఁగలించికరు గారసముప్పతిలంగఁగూకటిం । దువ్వుచుఁ జెక్కు నొక్కుచుఁ
గు తూహాలమొప్పఁగఁ బల్కెఁ దన్నిమా । యవ్వడు దెల్పి వచ్చితివొ యా
పనెఱుంగఁగ నీకవచ్చితో । య్యెవ్వరుఁదోడులేకపరు గర్తి సెనొ పురా
గఁ జెల్లున ॥ ఉ ॥ వచ్చితిమేలు జేసితివి హారెకినుంగొనుచు మెల్లుగా ।
వచ్చుచునున్న వారుగణ పాలకముఖ్యులు వ రిదింపల । న్వచ్చి సమూళ
పారిమద వర్గము మత్రియకోటిపువుము । మ్మిచ్చదలిర్పఁ జూచితివి దేమది
లోనికొంతదీరఁగా ॥ క ॥ దుర్గముకింటకశర్కర । మార్గమదిగఁ వి
ల్వాపు మత్సుతపం । నర్గఁడవైయిచ్చుటఁ సుఖ । వగఁబుచ్చెంచికొన్ని
వాసరములన్ ॥ చ ॥ చిరుతెఁ మవల్ల నిచ్చటవ స వచ్చిన
య్యాదిమ్మునందఱమీఁదఁ వేసి బనవదిసంబుఁ కుంగొనిపోనఁ నచ్చితో
గుఱుచఁగనన్నుఁ గన్గొనక రాగ మునీవుఁ నూజులాపుల్ । త చెంత
సంబుగం ప్రేమదంబుసవూనకరాజధానికిఁ । క । మాఁదాయాదు
లు బంధువు । లాదివ్పొలకాన్నసుతుల నల్లు క్రను న । మీవాదముఁ దో
షితెత్తురు । కాదనకటుమీఁకురంబు గ్రక్కు ననసనఁ ॥ క ॥ ఎక్కలేకుతి
వెలనఁసుమని । గదుచున్నిపురముఁ జేరఁ గాలేమాయేఁ । బడుగుమువ
చ్చెదుఎందువ । కెకపకసలకేగుదెంతు మిందఱమనిరన్ ॥ చ ॥ వినిజె
గడాంది బాలకుఁడువీరలదోడ్డానివత్తునంచునేఁ । బనిగొనివచ్చిరామనిన
బంధువులెల్లను గేలిసేయఁగా । జనుటుచితంబెయంచు హరినాయకుపా
దపులందు వ్రాలిమి । మ్మనెటులనైనఁ దోడికొని పోవకమానసటన్న
నవ్వుచున్ ॥ ॥ ॥ అట్టులె సమమహా ద్వాంభయూరక । చెఱుపనేల
తమ్ము చిరునప్రమధ । సమితిమత్కుమార సముదయమేనును । వత్తు
మనియెఁగరుణ పరలనిచట ॥ చ ॥ తనసుతులొగిట స్వాదకి తల్లిదిగుల్కొ
నిపల్లెకూటమం । దుసఁదిలకిం వి బాలకుల తోఁ జనియాడుచు నుండెనే
మొరాఁ । దసిచని వాడవాడల భయాతులరై కనుగొన్న వారినా ।
తనయు నిగానరేయనుచుఁ దప్పక వేడుచు గానకాతరై ॥ చ ॥ తను

గవనసుప్రిబింపవుఃఖు గ్రిస్సఁగఁబావయుగంబుదాఁటెప్రిలం । దనుపుసఁజె
ప్పెటుశ్వాసముఁ బాలిమిదూలఁగవాప్రిలి లేచినా । ఘనధనరాశిపుత్రచనఁ
గారణమేమునిపిల్చిపిల్చినా । నినివనయింటికేగి మదినిండినదుఃఖముతో
డనెంతయున్ ॥ వ ॥ అన్నపానంబులు విసర్జించి దినదినం బొకయు
గంబుగాఁ గడుపుచుండి యొక్కనాఁడు తనమనంబున శ్రీగిరీశ్వరుం ద
లంచి ॥ ఉ ॥ పోనుసుపంగనేఁబలుకు బూటకమెల్లనిబద్ధిఁజేసి । యేదా
రినిభోయెనోసుతుఁడు శ్రాఁదగవాకటనెంతపోతెనో । ఘోరవనిన్మృగాళిఁ
గనిశర్త్రిఁడునెస్మృది నెంతజంకెనో । నేరకఁమోసపోతిఁ గరుణింపుము శ్రీ
గిరిమల్లికార్జునా ॥ చ ॥ నిమతనబావఁగాఁదలఁచి నేస్తులతోఁ గడుపం
తిగించినా । తనయుఁడమానసపంటువకు దంపతులన్నిమాఁదోడి తెత్తునం ।
చనుకొనివచ్చెనే మొ కరుణాకర శ్రీగిరినాథ నాఁడెనే । యనుగుమఱంది
వానికిఁదయామతితోఁ బోడఁజూపవే వెసన్ ॥ గీ ॥ ప్రియునిఁ బాసిచాలఁ జే
దరికంబునఁ । దగిలిపెఁడెప్పిన్ని ధ్యానమును మఁ । సంతసించియుంటి సకల
దుఃఖంబులు । మఱచినేఁడునెతల మఱుగఁవలసె ॥ ఉ ॥ దీనశరణ్యనా
రుకుల దీపకుఁగ్రిస్సగాచుపించినా । మానసశోకవేదనలు మానుప
వేయునికన్ను మోడ్చిలో । ధ్యానము జేయఁదప్పుదతి కత్తరిన్వప్న ముపో
లభార్యుకే । మానినితోడఁగూడి గిరిమందిరుఁడప్పుత జంగమాకృతిన్ ॥
క ॥ సామోత్తరించిసతిసివిషేపము మాన్పుకొరకు విచ్చేసితినే । దక్షమఖశి
క్షకుఁడనే । బుష్యేశ్వరవదన భార్యను రిరమణిసుమీ ॥ చ ॥ పొలతుకని
పుపుత్రునకు పూర్వముఁజెప్పిన రీతినప్పబా । వలమునియేముగన్పడిన
వారము వానికి నేతదాకృతి । న్వాలనుగవానితోనిటకు నత్తుము రేపటి
టించుఁబల్కఁగ । న్గలువలువిచ్చివారినట గానక విస్మయమందియాత్మ
లోన్ ॥ ఉ ॥ యెంతకృతార్థనైతిఁ బరమేశ్వరదర్శనమబ్బెనేఁడునా ।
చింతలుదీరెనింక శశిశేఖరుఁడెప్పుడు వచ్చునంచుఁద । ద్భ్రాంతినినుం
డెనచ్చటఁ ధరాధరచాపుఁడు బాలుఁగాంచియ । త్యంతకుతూహలంబున
దయామతిగుల్కఁగఁజూచిచెచ్చెరన్ ॥ క ॥ మీఁదగుపట్టణమునకేడె । పా
దమునుచుఁబలికెపిప్రియధ పుంగవసుతభా । ర్యాదులతోనప్పడుకా । గో
దరఖూషణుఁడు సత్వరముపోన్నతమతియై ॥ గీ ॥ మాయనియ్యకొలిపి మ

దిలోనసంశయం । బొదవసీకవాని యూన్కఁ జేరి । తన్ను దెలిపిపిరార
లున్న తావిదేశదా । యున్న సిదిమెనావ్పుఁ డభవ్పుడలరి ॥ క ॥ పదపద
ముందరసని చే । వదలినవేగమున నేగి బాలకుడంబా । పదయుగమున
కొరగినన । స్మదవతియాశ్చర్యమొంద మానసమునగుచున్ ॥ చ ॥ తను
గొనిగుర్రిచ్చి యెత్తి కనుంగందవు నాకుల దీపవచ్చితే । యనుచుచిలోనఁజూ
డుమని యప్పుడు బావయు వచ్చిరంచును బ । ల్కినసుతుమాటకెఁ గనను
ల గీల్కొనునంతెనమేను బొంగనే । గనుకలఁకల్కొనుచున్కఁ గరకంతుఁ
జూచెద నంచు జెచ్చెర ॥ వ ॥ ఎనుగుఁగ నేగిశంకర గికిందర్శిసుతానల
గాంచిభక్తి పెం । పొదవఁగ నాష్ట మొక్కి విన యోక్తులఁ దోడి
తెచ్చిత । త్పదములక్షమ్మిలబ్ధమున సంపదలచ్చెగుపంక్తఁ జేయున । స్మద
వతినైజభర్తృమణి నుందిరమందొక చక్కి నాక్కఁవన్ ॥ సీ ॥ అం ర
నుచితాప నాసీనులఁగ జేసి యర్ఘ్యపాద్యములిచ్చి యుంచి కేవ్వ । దానుల
కతిభక్తి నర్హ్యాంజన మొసర్చి నలుగులునలిపించి జలకమార్చి । ధౌతవ
స్త్రంబులొ దటఁగట్టఁగానిచ్చి రాజవదుపచార రాజఁబూర్చి । పంచభ
క్ష్యంబులఁ బాయసాన్నదికం బులుపదర్శిసోపేత మునిచుభర్త్య । పా
త్రములనించియారగింపఁగ నొసర్చి । గంధకర్పూరతాంబూల కనకర
త్న । భూషణాంబరముఖవస్తు పుంజమొసఁగి । సంతసంబందుచుండు
నా పనుయుమండు ॥ వ ॥ తొల్లి కాననంబున రాముని కోలఁజేసిన వి
ప్రబాలకుల వ్రేశయలెంతంటి కరుదెంచుటఁ గర్ణాకర్ణిగా విని నేడు సం
డువతు విూయక్కల బావలఁ దోడి తెచ్చితి వేయుసు మందలించినవని యుం
డటు గుమిఁగూడి వారియింటికరుదెంచి కమనీయ కనకరత్నమయ సౌ
ధతోరణ వితర్దికాదుల నవలోకించి లోపల ననేక జనకలకలం బాకర్ణిం
చి బహిర్ద్వారకవాటంబులు మూసియుంట నవ్వలికరుగ నుపాయంబు
లేక తిరుగఁబడఁ దెంచి తద్వృత్తాంతంబంతయు సింపిత్ర బంధుసఖాదు
ల కెరింగించిన వారచ్చటికివచ్చి నిజంబుగాఁగని యిటమేము కతంబో
కేవలదరిద్రులకిట్టి భాగ్యంబబ్బెనని సందేహంబునొందుచుండు సవస
రంబున త్రికాలవేది యగుసుక్కయోగిపుంగవుం డారామాంకమ్య బా
లురతో సంతసించి భూసురాంబా మల్లికార్జునులనప్ప బావలసితోడి

తెచ్చి విందుఁ బెట్టుటయు ప్రమథసుతాదులతో నప్పుడువారియింట నీ శ్వరుండుండుటయుం జెప్పిన నత్యాశ్చర్య పరిమోదమానసులై యయ్యో మాహేశ్వరులకు ధ్యానపూర్వకంబుగా నమస్కరించి నిజనివా సంబులకుం జనిరి తదనంతరంబ ॥ ఉ ॥ అత్తరలాక్షిగాఢపుల కాంకుర సమ్యదభాష్పపూరితయై । చిత్తజసారిపాదవర సీజములం బ్రణమిల్లియా త్మలోఁ । జొత్తిలుభక్తిఁ జేఁ గృపనవ చోగదిమంబమరంగఁ బల్కెలో । కోత్తర నామదేవశివ యోగిస్వరూపాలయ మల్లికార్జునా ॥ చ । పుర హరనొంత భక్తసులు భుజపుబాలుఁడు గోమనంతనా । కరయఁగ నేడు సీనను బల్లిపై వెలివిలోకమాతభ్రాంతి । మఱివరపుత్రియుమ్మోదర మా నుఁ గమాత్ముస్కృతంబు తెప్పఁగా । సురలకునైన నిల్లపొంద చూపులచో ద్యముగా దెనెందరా ॥ చ । ఆని నుతింపుమన్న కమలాంకశిఖామణి యానసేంపయా । వనసీషుఁ దేవభక్తగణ వస్యఁడు మైధునరామనాముఁడు । జననుతశీలస్ఫురిత జనించ నప్ప జనుండిచూఁడని । తనువులతోడరండు సుఖినాయక రాజతశైలధామకికి ॥ క ॥ జాగింక నేలపుప్పక । మాగ తమై యున్న దెవ్వఁడపినారిస్వ । తెగఁగొనిచని యొదనపురి । కాగమవే ద్యాంసాజనాగ లక్ష్మయంనక ॥ గీ ॥ ప్రకటితంబగు మైధున రాముచరి త । మెలమిఁ జదివినవినన వారలకుమల్లి । కార్జునస్వామికరుణాకటా క్షకలన । నైహికాముష్మికఫలంబు లందఁగలుగు ॥ గీ । అనుచుమై ధునరాముని యుదృతంపు । చరితఁ జెప్పఁగవిందుము సకలమనుజ । రాజతీలక్షేయసిద్ధ రామయుఁడుప్రభు । మల్లికార్జునుడేగంటి మల్లమల ర ॥ వ ॥ అని యతనిపరిభావంబుఁ గొనియాడి ముద్దయ్యచేత ననుజ్ఞా తులై భక్తపుంగవులు నిజనివాసంబుల కరిగిరి గావున సిద్ధరామయ్య మహాత్త్వంబిట్టిదని చెన్నబసవేశ్వరుండు జెప్పినఁ దత్సభాసదు లత్యంత సంతోషాబ్ధిఁ దేలుచుండి రయ్యవసరంబున రామయ్య నిజదేశిక పాదప ద్మంబులకు శిరస్సుఁ జాగి మ్రొక్కి దేవా యుష్టలింగ పరిభావం బానతీ వలయునని వేడిన యచ్చటి శరణులు యనుమతింగాంచి శిష్యునకు నా గమాంబానన్నజా ఇట్లని చెప్పందొడంగె ॥

—(*) మడివాలు మాచయ్యకథ (*)—

సీ॥ భూరమణీశ్వరో ద్భూపరంబన ఖ్యాతి బరఁగుచు నొప్పరిగెయు
స్సురవరంబు। తత్పురంబునఁగళ ధరజూటపదలగ్న మానసుండతుల
ప న్నాగవర్తి। యాంతూపసరథ దాశరథాంశయో నిజంబిందిరియు
వశిక నిగ్రహుండు। భవిజనదూరుండు పండితనుతభక్తి మహితుండువు
డివాలు మాచిదేవుఁ। డతులలింగధ్యాన గానాపిత్రైకకోరి। కల్లినాథుఁ
డనెడు ఘనునిఁజేరి। భక్తిలోనమొక్కి పదములొత్తినాడును। స్వామి
దీక్షనేయ వలయునాకు॥ గీ॥ అనినవినిభక్తి కలదదేశికవర్యుఁ। డ
ట్లునేతుఁగాక యనినమొక్కి। స్వామిస్థూలమైన శాంభవలింగంబు।
నిమ్మనావుడతఁడు సమ్మతించి॥ ఉ॥ ఒక్కొకలింగమూర్తినిదియో
గ్యమొకని చూపనాతఁడం। దొక్కటిద్రాక్షఁ బాలుచుట కొప్పఁగయుంచిన
వేసరిల్లిపెం। పెక్కుఘటిల్లమొక్కటి నుహోంత్రములక్కజ మందజూచి
యూ। యక్కజమైనలింగము ప్రియంబుగనెకొన సికునావుడున్॥ క॥
కర్ణిస్వర మొక్కుచుఁగురువర। యిన్నాహాసియుమగు లింగ మిష్టంబగు
మా। రిమ్మనిననన్న దేవో। త్తమ్మగదల్లింగముపుడు ధరియించుట
యున్॥ చ॥ ప్రకటితభక్తిఁగైకొని యుదమ్మునఁదాల్చినుస్తభక్త
రా। స్తోకరపదాంబుజాతములు నెమ్మనరంటఁగ మొక్కిలిల్పగా। య
శమొక చేనుగోరతి సుహాత్మ్యలసన్నిధి నెల్లనగనా। ధకులమాలినుపాం
బరత తిన్ బరిశుద్ధిఁజెందఁజేయుఁగాన్॥ క॥ అనిపల్కి భక్తసమ్మతిఁ।
దనగురుచేసపుడుభస్మ ధారణమైనం। చినపిరభక్తిఁదత్పుర। మునఁ
గొన్నిదినంబులుండి ముదమునవనంతరన్॥ మ॥ బసవాధీశ్వరుఁజూ
చువేడ్కమదిలోఁ బర్వంగనేతెంచిభ। క్తసమూహంబునకర్చలిచ్చుచున
మాత్యశ్రేష్ఠుఁడప్పించుచుని। త్యసమారాధనఁగాంచుచున్ శరణజాలంబెన్న
గళ్యాణమంబ్రదసమాస్రారితకసన్నిభుండతులచర్యాస్ఫూర్తివర్తింపుచున్
ఉ॥ సేవకముఖ్యమేలుకని సేరొకరేవునకేగిభక్తవ। స్రావలిగుంజు
చోనతని కానెదరాపిసియుంచుమొక్కడం। దేవునినుంచిసూత్రమొడ్రతే
వ్వకయుండధరించిపూర్ణన। ద్భావుఁడుతత్క్రియాంతమునఁదాలు
చుటొమ్మనసిశుక్రమ్మున్॥ చ॥ అటుధరియించియాలువసనావ
ళులన్నియునేర్చికూర్చెయొ। క్కటఁబలుమాటఁగట్టియుదిగైకొనిమూపు

సఁగాల్చివచ్చుచో । కటకప్రవిధులంబుభవి కాండముపుట్టినఁద్రుంతు
నంబును। త్కటముగఁ ఘంటనేయుచున కంపమున్ఁదైమర మేగియచ్చటన్
గీ ॥ శిలమడుగులుగట్టించువేళ్లజంగఁ । మాంబులడిగిసనిష్టాంబరంబులి
చ్చు। నెసపకావస్త్రములఁ వారిలమగువారి । బట్టలర్పించులింగసంపదద
లిర్ప ॥ సీ ॥ అటులుండియొకనాఁడు మారభక్తవస్త్రముల్ గొని తెచ్చు
చోభవి మనుజుఁడొక్కఁ । డంటినసురెగుమ్మ యాకసంబునకేగఁ
బన్నుగనవాన్యతేజ శ్శిలతలేశ్వ। సుఁమవినికోపంబు పైడమువానివధింపు ద
నిమావతులబంప నరిగిసుత్త । కరిఁడీకోలుపఁదాని ఖండించియాధార
ణుజింపఁభీతిచి జలుఁదుబసవ। సచివప్రేరేపణంబునశరణమొందఁ । గ
రినిభవిమావతుల బ్రతుకంగజేసి చాలదృష్టాంతములుదెల్పిసచివవర్య।
విమలమానసయుతునిగావించియుంత ॥ గీ ॥ అనఘుఁడొకనాఁడుతో
ల్లిటియుట్లునేగి । లింగమున్పటిపాదనుంచిలీలఁగాయ । కంబుసేయుచునుం
డంగఁగష్టన్న । చిత్తులొకకొండఅడిమావిచెలఁగినగుచు ॥ చ ॥ తిరు
గటిరాయిప్రాణహాగు జీవుఁడటం బుధరించిమోవఁగా। బరువనివేతెయుం
చిసరి బత్తులుగాంచిరియెగ్గుసే । తురనుచుఁ త్రాడుగట్టినిది దుస్సి
ననేమగునుక్కచాకియు । వ్వరుసనసంను హేళనప్పుఁ బల్కులువల్కుదు
రాత్ములత్తరిక ॥ చ ॥ పనుగుఁజపుంజముల మాటునదాగిస్వకా
ర్యవిరోఘునుం । పోలుగకనుండనూత్రమునుస్త్రియెతరలై తెగఁగోయనెత్తు
దు । ల్వరిదలువారెనాళిరిణ వల్లభుఁడప్పుడచాకిబండపై । నొరిగిగతా
సుఁడరయ్యెఁశివ యోజితిమానసుఁడాటలీలచేసన్ ॥ ఉ ॥ అట్లగుటం
దురాత్ములుభయాకులులై వెసఁబారనప్పుడా । చుట్టిననాలమేపువ
డు చల్లనియచ్చభితమందియిచ్చటం । బుట్టనివింతబుట్టెనని భోరుననేగి
వృషేశుసన్నిధిం । గట్టులుగాఁగనిల్చియను కంపజనింపఁవచించిరీగతిన్ ॥
గీ ॥ అయ్యమడివాలుమాచిదేవయ్యయిపుడు । బట్టలుతుచున్నచో
టానొగామొ । తెవులొయేమాయయోమదితెలియదహహ । యేమి
సోకెను జీవంబు నడలిపడియె ॥ చ ॥ అనివినుపింప బిట్టులికి మాముడి
వాలమహాప్రతాపస । జనసుతభక్తిసంసరణ సంగయదేవభవత్పదార్చ
కు । న్ననువిడనాడినీకుఁదగు నాకరకంతునిజెందనంములో । చనముల

శాప్పముల్ దొరుగఁ జాలవగన్విలపించుచున్వడిన్ ॥ ఉ ॥ అప్పుడు బా
సిభక్తనివహంబులు దుఃఖమునొందితోడరాఁ । జెచ్చెరనేగుదెంచిగత
జీవితుఁడౌమడివాలుఁగాంచియా । సచ్చరితాఢ్యుఁడిట్లుగత సంజ్ఞవహిం
పఁగనేమిహేతువో । యిచ్చదలంపరాదనుచు నీవలనావలఁజూచి నొక్క
చోఁ ॥ గీ ॥ తెగినసూత్రంబుఁబొడఁగలింగదేవువరద । వారురక్తప్రవా
హంబుఁదేరిచూచి । యద్భుతంబందియచటనున్నట్టిభక్త । వరులతోని
ట్టులనియె నబ్బసవవిభుఁడు ॥ ఉ ॥ జీవములింగమందుతను చేష్టలుభ
క్తసపర్యలందు సం । భావనఁజేసియంశుకస మాజముభావనమాచరింప ।
తద్భావనమందురోమ్ములకు దాకఁగనిచ్చునొయంచుభీతిచే । దేవుని
మంచిగుల్మవసతిన్ సవరించిదృఢాంతరంగుఁడై ॥ క ॥ గాత్రమునకు
లింగమునకు । సూత్రముదగిలించియున్న చోఖఁడెవ్వం । డో త్రెవ్వ
నడచెదచ్చివ । సూత్రంబటుగాననితఁడసువులకుఁబాసెన్ ॥ క ॥ దేహ
ములింగముసూత్రం । బూహింపఁగ నొంటియగుట యుత్రెవ్వుట
యున్ । దేహముబారక్తంబుప్ర । వాహంబుగ వెడలె ద్రాటివలన
భయదమై ॥ గీ ॥ ఇట్టులుండవలదె యిట్టి లింగానుసం । ధానమనుచు
మరలఁదద్గుణంబు । గలయఁబెనిచిమదనఘస్మరభక్తాంఘ్రి । జలము
భూతిపైనజల్లునంత ॥ క ॥ బిట్టులిక్కినిదురతెప్పిరి । సట్టులవడిలేచియె
దటిహారగణములలోఁ । దట్టినముదముఁగనుగొని । చట్టనమాచయ్య
నతులుసలుపుమదనలో ॥ క ॥ దివమునసన్నుఁడునిద్దురఁ । దవులుటనే
నెట్టుఁగనిట్టితరిస్మృతిచెడి । యిబ్బువిన్నారుఁగుటిమిహేతువో । శివశివ
యనితలఁచివారిఁజేరివదించెన్ ॥ క ॥ మీరందఱిచ్చటికిరాఁ । గార
ణమేమెచటికైసగమనోన్ముఖులై । కారుణ్యంబునఁననుఁగిన । నీరేవున
ఁపురుబూనిమేతెంచితిరో ॥ సీ ॥ అనవుఁడుబసవేశు డాదియౌ సద్భక్త
లేకవాక్యంబుగా నిట్టులనిరి । మాచయ్యఖిలులునీ మహిమఁగానకఁ
లింగసూత్రంబుగోసిన ధాత్రినీవు । ద్రెస్లుటఁవినివచ్చి ధీరభక్తులఁగృ
పఁ గ్రమ్మరబ్రతుకుని నంటిమఁఘు । సిరుపీవీనని గాకలోకంబున మా
బోటిభక్తుల మహిమయెంత । యనుచుఁబెక్కువిధులఁగొనియాడియు
వనత । వదనుఁడైనమాచవరుఁడు దారు । సకలనంద్రిభమునులఁ సదనంబుల

లకువచ్చి యుక్తభక్తిరక్తినుండిరెలమి ॥ క ॥ మడివాలుమాచిదేవుని। నడినన్న చరిత్రవినినఁ జదివిన వారల్ । జడజాలసంభవాదులు । బడయంగారాని ముక్తిఁ బడయుదు రెలమిన్ ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ మ ॥ అ

——(*) మోళిగ మా రన్న కథ (*)——

కలంకోజ్వలలింగమార్చి పరిశుండితపోవిదూరుండుశ | ర్వకథాసార నిమగ్నచిత్తుఁడు చ లేంద్రాతీతధైర్యుండు న | ర్వకళాపారగుఁడాత్మలింగ గురుచర్యాయుక్తుఁడార్యుండు మో । లిగమారన్న యనంగ భక్తహిత సల్లీలాఢ్యుఁ డొప్పారెఁ గరహిన్ ॥ శా ॥ ఆనిష్ఠానిధి భక్తిమార్గరతిఁ గళ్యాణంబునం దుండి లి। గానందంబుగఁ దండనాథ కృపికథ్యత్యద్భుతత్వముంబూనిన । స్వాసికంబుఫలింపఁ జేయు చొకనాఁడంభోజబంధూదయంబున న్వేళఁబోలంబుఁ జేరిచను రాజాస్వాపి యైయుత్తరీ ॥ గీ ॥ నడిమిమంచనక్కగొయి నిపల రాల్గొని। చుట్టి వాలుపట్టిపిట్టగముల। పసరి వేయఁబాహువిన్న స్తలింగంబు వస్త్రయుక్తముగాఁగ వదలిపడియె ॥ క ॥ శివలింగముక్కరఁదొరఁగిన। భవదూరుండంతఁదుము స్నప్రాణంబులుత। ద్భవునందు చేర్చెఁగాపున । పవిహతగిరివోలెమూర్ఛ పైఁబడెనంతన్ ॥ చ ॥ తనపతిరాజుగాగయుగఁ దత్ప్రమదామణిచింత చేశివా । ర్చనసమయుంబువచ్చెఁ బతిజాడకనంబడదయ్యెనంచు వే। చనిపాలి మేర చేసినదు చక్కఁవసించినమంచపైగతా । సునిపతిఁగాంచియుప్పడవ సుంధరఁ ద్రెళ్లెవిహీనజీవయై । వ ॥ అంత ॥ ఉ ॥ అచ్చట చేనికాపరుల యుందొకఁడంతయుగాంచిచచ్చెఁ । వచ్చివిలాసగోష్ఠిఁగణ పర్యులతోఁ గొలువిచ్చియున్న భా । స్వచ్చరితుంగృతజ్ఞుఁబస వప్రభుఁగాంచివనుస్కరించివా । క్రుచ్చఁగలేకఁగొంతవడిఁ గొంకుచుగొంకుచునట్లకేలకున్ ॥ ఉ ॥ ఇట్టులఁబల్కెదేవ బస వేశ్వరమారన నేఁటిప్రొద్దునన్ । బిట్టులఁదోలఁమంచపయి నిల్చిన నిల్వున ద్రెళ్లిచచ్చెన । ప్పట్టునఁవానియాలటకు వచ్చినుగానిధాత్రి గూలెనే । నిట్టిమహాద్భుతం బెచట నెన్నఁడుఁజూడఁగ లేదునావుడున్ ॥ చ ॥ వినిబసవేశ్వరుండుకడు విహ్వలతన్ సభనున్నభక్తులం । గనుఁగొని యెన్నఁడిట్టిగతిఁ గంటిమెవింటిమెయంచువారితోఁ । జనిపడియు[illegible] పతుల చందముఁగాంచిమదింగలంగిలో । చనములబాష్పపూర్ దొరుగ

సంగయదేవునిఁ సంస్మరింపుచుఁ ॥ క ॥ తనతోడం జనుదెంచిన । ఘన
భక్తులయాననములుఁ గని పేరలుతి । ట్టినబసుచాడ్పున మృతిఁజెం । దినక
తమే మొకొ యటన్న దెలియకవరల్ ॥ క ॥ గాముడుఁ చతేమి పాపవుఁ ।
బామంచెను కామకాదుపటుకోగగుణం । బీమాట్కిఁజం పెనని యెదు ।
సాములఁ గనియపుడు మిండ సంగయయనియెఁ ॥ క ॥ ఈమహితలింగదే
వాలుఁ । గాము బుకెదుష్టపన్నగము మారొ్క నునే । యామయముఁ
జెందనేర్చునె । యేమియుగాదింక నొక్క శేర్పడవినుఁడీ ॥ సీ ॥ అనఘుఁ
డీతండు ప్రాణావలిఁ లింగంబు నందుఁ గూర్చి శివానందలీల । గాయకం
బీరీతిఁ గల్పించుకొనినాఁడె నిష్పదంతనిలింగ మొక్కలబోలఁ । దానితోఁ
బ్రాణముల్ దలఁగౌతత్స్థితిన జీవంబుఁబ్రియునందెఁ శెర్చిపడియె ।
వింతయునిజమని యేర్పడ సంగయ్య పలికినచ్చటి భక్తులొక్కఁడు । గ
డియనే తెంచిమానకు కరముదు । లింగమూర్తి నిగాసకబ్బంగి భక్త ।
వరులతోఁ జెప్పితానును వారుమాచె । చుట్టఁ వెదకిననదొక్కచోటనం
త ॥ గీ ॥ మడివదలువస్త్రముల లింగమూర్తిఁ గాంచి । బసవదండేశము
ఖులు సమ్మదమున దొలుకఁ । దెచ్చిమారన్నగారి సందిటనిగట్ట । నంతలో
నిద్రతెప్పిరినట్లలేచె ॥ క ॥ తోనెత్తిలేచెలేచిగి । నానికముఁ గాంచియు
రుపురద్భుతమతులై । యీనెలవునకందఱునిట । రానేమని తలఁచిబస
వరాజు కంతేఁ ॥ ఉ ॥ మారనప్రొక్కుయిట్టులను మాయెడఁ గూర్
మిఁ జేను జూడఁగా । మీరిటవచ్చుటన్మదికి మిక్కిలి సంతసమయ్యెసామి
నా । కారిచినట్లుగాచితివ సిమ్మృగచోరపతంగబాధలం । జేరకనీకసన్నఁ
బ్రహాసించియమాత్యవరేణ్యుఁ డిట్లనున్ ॥ చ ॥ వరతరపుణ్యయిచ్చటి
కి వచ్చుట చేనరయంగఁ గాదని । తరుణియు నీవుఁ బిట్టరు విధంబిపుడేవిని
వచ్చిచూచియీ । శ్వరు రక్షీవుఁ పతికడని సంగయ చెల్పినఁ జాతిపద్ధశం ।
కరునిభవచ్ఛరీరమున కట్టనజీవుఁడవైతివంతటన్ ॥ గీ ॥ ఇన్నిదినము
లుచీసత్త్వమెఱుగనైతి । శరణసంతతిలోవన్నె బరఁగితౌర । యనుచు
వినుతించియఖిలభక్తాలిఁ గాంచి । బసవనామాత్యచంద్రుఁడు ప్రమదమొ
సఁగ ॥ మ ॥ పలికెఁ బాపురె మారయాఖ్యుని మహాభక్తత్వమీశుం
దర । దొలఁగంజీవము తోనెవీడ మరలన్మూఁల్కొల్పజీవించెభూ ।

తలమాడెఁ జెప్పఁగ నెల్లుగ నే యిట్టులఁ దత్త్వవ్రతంసంబుని । శ్చలభక్తానుగచ
ర్యలఁ తెఱఁగిడఁ గాఁ జెన్వం బెవాగ్జాలకిన్ ॥ సీ ॥ అనవుఁ డుమాదిరా జయ్య
ఇల్లి పఁ బస వాధపలింగంబు సంగాబ్రాణ । ములుఁ జేర్పుటఖిల భక్తుల
కున్నెన వెుప్పి దామినీదర్శనచే ప్పనగఁ గాక । విగతజీవుం డైన మగని
గాంచిన సంత్ర నిగ్రహమో రోగమో కాద్రవేయ । దంశమో యవిమదిఁ
దాని బకే యు సంశయింపక నసు సమితి విభుని ।
యంక సంగ చిక్కుచుఁ జెందె హాహా । యిట్టిపరమపవిత్రయింతెం
దఁ గలుగు । నన్నఁ బసవన్నయానమా రన్నయింతి । నెన్న నీకన్న మ
హామ హ్యలన్నవారె ॥ గీ ॥ అనిన నన్మాటవించి సంగయ్యగారు ।
వినిబసవరాజఁ గనియిట్టు లనియె మాది । రాజువల్కిన పల్కుల యోజ
ధరఁబ । తివ్రతాధర్మమిందు సందియము లేదు ॥ క ॥ ఇమ్మాగ౯ మిష్ట
లింగులు । కిమ్ముకు రేటులన్నమాంరి గణవర్యుండి । ష్టమ్మున కైప్రా
ణముని డె । నిమ్మానిని యేలఁ జచ్చె సిష్టముగలుగ౯ ॥ గీ ॥ అనినఁ బస
వయ్యవిస్మయం బంది ధర్మ । సూక్ష్మముఁ దెల్ప సంగనీ సామ్మయయ్యా ।
నాగురుస్వామి సంగయ్య వేగఁ జెంప । నిన్నుఁ గొనియాడ నేజాడ నేర్చువాఁ
డ ॥ క ॥ అనియాతని నినుతింపఁగ । వినిమాచయ భక్తవరుల వీక్షింపు
చుఁ నూ । తన మేయి యాతని చరితం । బసిశముఁ బసవేశు డెఱుఁగ డాయెను
మునుతా౯ ॥ గీ ॥ నా ప్రపంచ దోష శిరసుండు దేవసాంగ । మయ్య చరిత
మదెట్టిది యానతీయ । వలయునంచు వృషుతద్భక్త వరుని గాంచి । చిత్ర
ముగఁ మాచిదేవయ్య జెప్పఁ దొడఁగె ॥ ఉ ॥ శ్రీగిరిమహానాద్రిజారమణ సే
వకపాదసమర్చనారతుం । డింక వయాహ్వానంబున మహిష్ఠమహేశ్వర
భక్తిసల్పుచు౯ । భూతలమందుభక్తి వరి పోలఁగ మెప్పఁగఁ జేయఁ బుట్టి
వి । ఖ్యాతిని సంగు నట్టి బసవాఢ్య వృషుగ్నెను వాంఛఁ జెందిన౯ ॥ గీ ॥ అ
నఘకల్యాణపురిఁ జేర నరుగునంత । సంగమేశ్వరుండును నా సంగమేశు ।
రాఁ బసవేశ్వరుండు దర్శనము సల్పి । యెకారు గాఁ జనియ బుగుల కెరఁ
గి భక్తి ॥ ఉ ॥ ఇంతకుఁ దోఁచి తెల్పి సుశీ హేమమయాసన మందునుంచి
ము । కల్యాణంటిని బోలెఁ బూన్చి సుమ కామ్యసహాంతుల్యన్ । వం
టిమహాత్ముఁడి చ్చటికి వచ్చుట చే శుభము ల్గనిల్లనే । మంటిన టంచుఁ బ

ల్కవిని మానసమందు ముదంబెలర్పఁగా౯ ॥ గీ ॥ ఖ్యాతియోలేకభక్తి
సమేతుఁడోప । రీతిసేయఁగవలెనని వృషభమూర్తిఁ । గాంచిదరహాసి
తానన కమలుఁడగుచు । నందఱునువినుమిండ సంగయ్యయనియె ॥ చ ॥
బసవమహాప్రధానశివ భక్తినిధానకళావధానసం । తసముసవారకుం
దరద నాసురతానుభవాప్తిఁగోరెమా । నసమటనిష్టలింగభజ నంబొన
రింపుచునున్నఁబొద్దులే । దెసకమువీరఁగేళినటి యింపఁగఁజూకటు
గానఁజెచ్చెర౯ ॥ శా ॥ నాలింగంబిపుడీవు చేకొని మహానందంబుమీ
రంగవ । ట్కాలంబర్చవలిచ్చియేమరకఁ వెంటందత్ప్రసాదంబుతె ।
త్కాలాతీతముగాకనుండ్రసతి సౌఖ్యంబొప్పచూకిన్పవే । పౌలోమీవర
ముఖ్యదేవనుత చిద్వ్యాపారపారంగతా ॥ చ ॥ అనిశముఁలింగమూర్తి
తను వందుధరించుటగాకవీడఁగా । జనునెయటంచుసీమదిని సంశయ
ముంచకుమేశనున్నవా । మనసుమువీశునేమరకు మర్కటమెంమనటిం
పుచుండిన౯ । దనుగనువట్టివిడపివి ధంబునాశ్రిత లోకపాలకా ॥ గీ ॥
కనుఁగొనఁగనింద్రియములకు కారణంబు । మానసంబింద్రియములెటు
మలయనేమి । మనసులింగమునందుఁజెందినసపర్య । యొటభాండం
బులోవారి యోజఁగాదె ॥ చ ॥ అనబసవంనమ్రొక్కివిన యంబునఁ
ధీనిధిమీయభీష్టమే । యనువునమాడునట్లయగు నన్నగళస్థితలింగ
మూర్తినా । తనిగళమందునుంచి ప్రసాదంబునసంగయ యేగునంతదా ।
దినమతఁడాజ్ఞయిచ్చి నగరి౯ శివలింగముఁ బూజఁజేయుచు౯ ॥ గీ ॥ త
త్ప్రసాదంబువెలకొమ్మఁ దగిలియున్న । భక్తవర్యునకిత్తిభక్తిఁ బంపు
చుండె । నంతనొకనాఁడుశివరహస్యార్థగోష్ఠి । మహితగణవర్యులనుభ
వ మంటపమున ॥ క ॥ వసియించినవారలతో । బసవఁడుగూర్చుండివి
నెడు పట్టునమధ్యా । హ్నసమయమగుఁడాచరలిం । గసపర్యలొనర్పఁజే
చి గ్రక్కునఁజనియె౯ ॥ చ ॥ చనికడువేడ్కదత్క్రియము సర్వముదీరి
చివేగవచ్చినూ । ఘనులకుమ్రొక్కినిల్వఁగఁ గాండమగిన్గొనినెమ్మ
నంబునం । గినుకవహింపనిట్టెరి నీవెటుబోయితివన్నగొంకుచు । న్వీన
యమువీరనిట్లనియె వేదహయాపరమూర్తివరితో౯ ॥ ఉ ॥ సంగ
యదేవుఁడై పరఁగు సంగయదేవునిలింగమూర్తికి౯ । సంగతిఁబూజనా

విధు లోన సంగని బోయితి నన్ను నంబికా । సంగగణాళి హాసము లెసంగ
గ హాస విలయాలి గూడునా । సంగమనించువారికి పొసంగగ నేర్పునె లిం
గలీనతల్ ॥ సీ ॥ హరుని మూదవశంబున నైన నరుడు । వాసె నేనియు
బాణముల్ వదలవలయు । నను చుశ్రీ త్యాగమంబుల వినుచు బాణ।
లింగముల వేరు సేయుట లెస్సయగునె ॥ క ॥ అనియాతని నిరసించుట ।
వినిబసవా మాత్యవరుడు విహ్వాలభావం । బున నేమియునన నేరక । మ
నమున నొచ్చుకొని వారి మాటలకంతన్ । సీ ॥ ఖరకరుం డపరదిగ్గిరి జేరు
తరి భక్త కథితతత్త్వప్రసంగంబు వినుచు । నుడియ మాత్యుండు మిం
డ సంగయలింగ పూజావసరమయ్యె పోవలయు । మున్న గుటకు
కోప మునను మండు భక్తాజ్ఞ మీరుట భక్తికి మెచ్చుచొరద । దనుమగొంతవి
చారమొనరించి యీయయ్య దృఢభక్తి వీరికి తెలియగాక । యనితలంచి
యొక్క పరిచారునప్పుడు బిలిచి । పాసగ దిప్పుడ లింగంబు బూజ జేయ । పంచ
భక్ష్యాన్నములు వేగ కొంచుబోయి । యిట్లు దెల్పక సంగయ్య కిచ్చిరమ్ము ॥ క ॥
అనియు వటిభక్తవర్యులు । కనబట్టి నతెడునగుచు వేగ మెదార చెప్పినగతి
ననప్పితాన్నము । గొనిచని సంగయ్య యెదుట గొంకక నిలువన్ ॥ చ ॥ కనితల
యూచి కాలేడు మొగంబటు త్రిప్పి యనప్పితాన్నముం । దినుమని పం
చెనే బసవ ధీమణి యంచు వచించితో నెమే । దినిగతజీవుడై పడమ దిన్వార
గంమచు వేగ గ్రుమ్మరం । జనిబరిచారుడా క్రమము సర్వమమాత్యుని
తోడ దెల్పినన్ ॥ శా ॥ ఆమాటల్విని మున్నుతద్ఘనుని నిం దాలాపముల్
పలుకవా । రేమీయింత టిమాట బల్కిన చుచున్ హృద్వ్యధులన్విన్న
రో । ద్దామ విద్రలు గ్రిస్న శ్రీ బసవరా ద్దండాధిపుం గాంచి భ । క్తామ
ర్త్యాగమ సంగమేశ్వరుని మాహాత్మ్యంబు వింత య్యెడిన్ ॥ క ॥ కాలము
దప్పగ నియ్యక । నీలగళు ప్రసాదమూను నియమము గాన । న్పాలెద
నకరుడు నియమముం । బాలరియు కునోయటంచు నసువుల బాసెన్ ॥ చ ॥
ఇంత మహాత్ముడౌట మును పెన్న డెఱుంగము జేసి యుంటిమి । భ్రాంతు
డటంచు నింద్యముగ బల్కితిమీ కలుషంబు వాయు దా । వంతయునైన
నేమిగతి యూ నిక మాకని మొగ్గి కంగమా । కాంతుడు పల్కె దద్ద
ణని కాయముతో విన నుం బెలర్పగాన్ ॥ చ ॥ అలఘుక్షపాత్రులార

[illegible]డాతనిభావము లేటతెల్లగాఁ । దెలిసియునన్నువంచనకు దెచ్చుట
[illegible]యుటు లంటిరైనని । ప్పలుకులకేమియిప్పుడల భక్తునిలింగముఁ బూ
[illegible]కాలము । గ్గలమరుగంగనీకకర కఁడుప్రసాదముఁగొంచు భక్తిచేఁ ।
ఉ ॥ అందఱమూలఁదున్న వెలయాలిగృహంబునకేఁగివేడిసం । బొండిని
పాత్రములిల్చులుచు భోగ్యతరంబుగఁదత్ప్రసాదమిం । పందగ్రిహింమనం
చు శరణౌఘముఁసమ్మతినొందఁజేసియా । చందమునన్నభక్తుఁడయి సం
గయలింగముఁ బూన్చిచెచ్చెరన్ । గీ ॥ తత్ప్రసాదంబుఁ ధర్మపాత్రియున
గొంచు । భక్తసంఘంబు దానును బసవవర్యుఁ । డరిగిగతజీవుఁడైన సం
గయ్యఁగాంచి । విస్మయానందములుమది వెలయుచుండ ॥ శా । ఓ
రామెంతమహాత్ముఁడీతఁడని డాయంబోయి కేల్మోడ్చి దే । వారత్నింపు
ముసంగమేశ్వరకృపా వర్ధిష్ణుభావంబుచే । నేరంబుల్ సఖరింపుమంచు
జనుదా నిందించుకొంచున్నధో । దారంబైనమహాప్రసాదము గణా
ధ్యక్షాజ్ఞచేనత్తరిన్ ॥ ఉ । ఆతనియంకమందునుచు నంతనదెప్పరిలేచి
భక్తరాఁ । డ్డాతముఁగాంచియచ్చెరువు సంభ్రమమొప్పనమస్కరించి
తా । లాతిగమంబుగాకమును పంచుప్రసాదసుఖంబునొందివా । క్ప్రా
తుఁడఁబల్కెఁదత్కుసుమ సాయకసంహారభక్తరాజితోన్ । చ ॥ అన
ఘతరాత్ములార వెలయాలిగృహమ్మున కిట్లుమిమ్ముఁబో । లినఘనులేగు
దెంచుటిది తెన్నగునేమముబోటిదౌర్భ్యభా । జనులకుగాకయుంచునెక
సక్కెములాడినఁలజ్జనొందిభ । క్తినిచయమెల్లనుక్కణుడి గాబలికెన్ గు
రుభక్తియుక్తమై । ఉ ॥ సంగదయాంతరంగవిల సద్గురుపాదపయోజ
భృంగమా । తెంగసితాటసాహితము తక్రమువర్ణనచంగసత్ప్రసా । దాం
గసుఖానుషంగ సమదారివిభంగ సమస్తభక్తరా ।
[illegible]ంగయశోవినిర్జితవిధుశ్రీద శాగభుజంగపుంగవా ।
[illegible] త్రైకాలికవిజ్ఞప్తియు । ప్రాకటలింగానుయోగపద్ధతిగణని । ప్రాక
[illegible]యుంచిచూడఁగ । మీకేతగుమింక సంగమామగుణసంగా ॥ ఉ ॥ ని
[illegible]వళుల్ దలియ సేరకనోరుగొలందిఁబల్కుమా ॥ తామసవా
[illegible]మాల్ పయిధి దాపునఁజేర్చికృపాబ్ధిఁదెల్చవే । కామవికారమూరయిది
[illegible]సత్కరింపఁదగ్గ । స్తోత్రముఁగాంచిభక్తిమది [illegible]

సంగయవల్కె మెల్కవన్ ॥ ఉ ॥ పావనులార మీచరణభక్తుని నన్ను
కపెద్దఁ జేసి మీ । కీవిధిఁ బల్కఁగా దగునె యెందున భృత్యుల తప్పు దో
సంగం । గోవిదులైన వారలిది కూడ నన్ త్రోవ నిశితుఁ జేసిత । ద్యావమ్మ
భక్తికిఁ జొనిపి దాపుగ దీయుట ధర్మమేఁ గదా ॥ వ ॥ కావున భవదీయ
పాదసేవకుండనైన నన్ను కరుణాకటాక్ష వీక్షణంబులం గాంచి కృతా
ర్థుం జేయుండని నమస్కారపూర్వకంబుగా విభూతి తాంబూలంబులొ
సాగి బసవేశ్వరుని భక్తినిష్టలకలరి యతనిం బెక్కుభంగులం గొని
యాడి యందరఁ బీడ్కొల్పి తొల్లిటియట్ల ననుపమవిలాసంబున నుండెం
గావున మిండసంగయ్య మహిమం బిట్టిదని మాచిదేవుండు వినుపించు
టయు నప్పటనున్న శరణపుంగవు లత్యంత సంతోషిత స్వాంతులై య
తనిం బేర్కొని యగ్గింపుచు మారన్న చే ననుజ్ఞాతులై బసవేశ్వరసహితం
బుగా నిజనివాసంబులకరిగి యప్పటియట్ల సుఖంబుండిరి ॥ క ॥ హాలి
కమారనచరితత్రి । కాలము పఠియించు నట్టి ఘనుఁడు దహానద్య । గ్ఫాలు
నికృపఁగని కాలం । గాలునికూపమున బొమ్మగట్టు ధరిత్రిన్ ॥ వ ॥ అది

—(*) కమలవ్వకథ. (*)—

యునుంగాక ॥ సీ ॥ కడునొప్పెసీపుఁ గమలవ్వ యనలింగస న్నిహిత
ప్రాణ సదయహృదయ । భవిపరాఙ్ముఖభక్త పాదార్చనాసక్త సద
యనిర్మలశీల సరసవచన । వేశ్యాకులోద్భవ విజ్ఞాననిధిరూప లావణ్య
సీమయుం హాహావిరామ । యనుచు వన్నియకెక్కయ ననిశంబు బసవేశ్వ
రాదులతోఁ బ్రసాదామృతాబ్ధిఁ దేలుచు నుత త్వగోష్ఠిఁ బ్రార్థించి వినుచు
త్రివిధలింగార్చనాసక్తిఁ దేజరిలుచు । సతతమంగవికారదూరత వెల
యుచు । యుక్తవర్తనఁ జరియించుచుండె నంత ॥ గీ ॥ ఆర్యనుత కైన
యాయింతిచర్యలెల్ల । నరసి కొండెదమాచయ్య యవనినాథుఁ । జేరి బిజ్జ
లభూపాలచిత్తగింపు । మనుచు నేకాంతమునఁ దెలియంగఁ బలికె ॥ మ ॥
ఒకవేశ్యాంగన బత్తి నెత్తుగొని యీయూరందు లింగాంగియై । యీ
మీఁద ందన కవ్వరీడనుచు దండేశాదిభక్తాళితో । నొకటైయున్న ది
భక్తులు జాత్యూసంబు నా వంతయుం । చకయుబ్బాలికతోడఁ బం
[illegible] గికి కాలమున్ ॥ గీ ॥ జాతిసీతులెన్న కాలరించుక నట్టి

లైనలింగసహితులేని । కలయఁగోయరవనిఁగమునిందకోడరు । ఖామె
ఘనులమనుచుఁదలఁతురెవ్వరు । చ ॥ అని తెల్పఁబన్విభుఁడు కుపి తాత్మ
కుఁడైబసవేశుఁబిల్వనం । పినఁజనియాత్మయోగ్యమణి పీఠివసించినఁ
గాంచిబిజ్జలుం । డనఁగనులెఱ్ఱజేసిసది వాగ్రణి కావకభక్తిలోకముల్ ।
ఘనముగనిండెనిమ్మనఁగాఁబని లేదిఁకమాటిమాటికిన్ । చ । కులము
జలంబులంగలిపి కూడినసద్యశమెల్లదూరమై । తొలఁగఁగలజ్జఁగోవిడి
చి తోరవునిందలకాలయంబవై । నలుగురునవ్వనొక్కవెల నాఁతికి
లింగముఁగట్టిదానితోఁ । గలిసిభుజించిమీకుసరి గాఁబహుమానముసే
యఁబాడియే ॥ సీ । ఎడపకయావుపా లెంతఁబోసిననైన విడుచునే సర్పం
బు విసమొక్కింత । పుల్లతేలియమెంత వోసిమూరినవేప నారకుతియ్యద
నంబుగలదె । తేటనీరువనెన్ని తెఱఁగులనుదికిన నెఱుఁగుచర్మమునకు
దెలుపుగలఁదె । లోతుజలంబుల లోపలనానిన పలుగురాతికిమెత్త బ
డుటగలఁదె । యరయలింగదేహియైనంతవెలనతి । పూతభావమెల్ల
బొందనేర్చు । తెలసియుండియిట్లుద్రిమ్మరఁగూడునే । యనినబసఁవడా
గ్రహంబునొంది ॥ చ ॥ ధరణితలేంద్రయిట్టులన ధర్మమొ శైవసమాప్రవర్తన
నం । బరయకఁవార్ధిఁజొచ్చు నదులన్నియు నేరయియాంటగల్గునే ।
గురుకరజాతులౌనరుల గోత్రకులంబుల నెంచఁగూడునే । హరమతముత్త
మంబుసమయంబులకన్నిటికంచెఱుంగవే ॥ గీ ॥ శూలిభక్తిలేనిసోమ
యాజియుహీన । జనుఁడుగానిచూడఘనుఁడుగాడు । శూలిభక్తిగల్గు
మాలవాఁడైనను । శూలిసముఁడుగానిమాలగాఁడు ॥ చ ॥ హరపద
భక్తియుక్తకమలవ్వప్రభావమెఱుంగలేకయి । వ్వసునదూష్యభావ
మునఁబల్కఁగఁగూడునెతన్మహత్వమీ । వరయఁగఁగోరితేనివెస నా
రయుమెవ్విధినైననన్నయా । ధరణిపుఁడట్లకాకయని తామసమించుక
మానియత్తరిఁ ॥ చ ॥ బసవనిఁబోవఁగాఁబనిచి పార్థివవల్లభుఁడొక్క
యుక్తిమా । నసమున నెంచితన్కరిజ సంబులఁబిల్వఁగఁబంచిపల్కెను ।
ర్వ్యసనముమీరమీరుకమలవ్వగృహంబున కేగితచ్ఛివుర్ । వెసఁగొ
నితెంచుపొంకనుచు పీడియముల్ దయఁజేసిక్రమ్మఱన్ । గీ । ఎప్పగిది
నైనభ్రమయించిబుంతిలింగ । మూరిఁగొనితెందుమీకతిమద మున

ర్తు నవినఁజో వారలు లోనరించి యవ్వనిభర్తన్ । యాజ్ఞ గైకొని తస్కరులరిగి
రింతే । క ॥ హరభక్తులమాహాత్మ్యం । బరయఁ గను ప్రకృత మొనర్చె
నవనిపుఁ డికనీ । దురితాత్ముఁ డూడఁగాదని । యరిగెనఁ గతినిన్నుఁ డుపశ్చిమా
ద్రిని జేరెన్ । క ॥ శైవమతద్వేషుం డగు । భూవల్లభు ఘోరకలుషపుం
జము బ్రహ్మాం । డావళి నిండిన గతి ధ్వాం । తావృత మై తనరె దశదిశాంత
రములన్ ॥ వ ॥ ఆసమయంబున । ఉ ॥ కత్తియు సీలిచీరయును కం
కటి రజ్జువు నరసంబుముల్ । గుత్తియు వాటు రాలినును గొంకియు నక్షత
లొల్కఁ బూదియుఁ । గత్తెర కావికప్పడముఁ గాటుకయున్ వలగోలచీర
యుం । గుత్తపుటట్టనంబువులు కుక్కలకట్టిన పిండిబల్పముల్ ॥ క ॥
మొదలగుసాధనములుగొని । మదిఁ గొంకక గాఢతమంబున చోరుల్ ।
గుడిఁ గొని కమలవ్యమునన్ । పడనఁ జేరంగ నాగి సైగలవంతన్ ॥ ఉ ॥ క
న్నము ద్రవ్వి ద్రోవిని డి గైకొని వచ్చిన తొక్కుపుగ్గలన్ । మున్నుగ దీప
మార్చి యొక ద్రుమ్చ్చుంద బుజమును న్నాదియా । కన్నము జొచ్చి యొ
య్యఁదద గారవములో పలికేగ తెచ్చి నాగాఁ । గన్నుల సర్వవస్తువులు గన్న
దు రాటుఁ బూని యత్తున్ ॥ గీ ॥ నకమయుసూత్రపేటికా కలితలింగ ।
మూర్తిఁ బిద్రమున ఖట్వాంగమునఁ దగిల్చి । యోగనిద్రాసచు సక్తి నొడ
లునఱచి । పవ్వళించియాకనులవ్వఁగాంచి । సీ ॥ దరికేగి పిల్చియా
తౌరవలింగముఁ గొనఁ జేతులాడక కొంతసేపు నిలిచి । నరపతియాజ్ఞను
సర్వకకావని యప్పాడు జ్యోతి ర్మయంపు లింగ । మూర్తి యున్నట్టిత
ల్కుత్తి స్వర్ణపు పేటిఁ గొనితానుఁ జతురు గూడి పోయి । పృథివీశు
చేతిలో నిడి తారు దెచ్చిన గతియెల్లఁ దెలుప నద్భుతమునొంది । దొంగ
లను వీడుకొలిపి యాలింగమూర్తిఁ । జటినముగఁ డాచియంత బిజ్జలుఁడు దీ
న । సేమిబుట్టునో యని భీతహృదయుఁ డగుచుఁ । గడపె నారాత్రి నిద్దుర
గానలేక ॥ వ ॥ అంత । క ॥ వారపూజాకుసుమంబుల । కరిగె నుభ
క్తులకుఁ గాలమనుభృత్యుఁడు నాఁ । గరమున బట్టిన దీపిక । కరఁగిన పుడు
వేగుచుక్క గానఁ గనయ్యెన్ ॥ క ॥ కమలవ్యాభక్తిగతిలో । కములఁ ద్రబ
కాశంబునొందఁ క్రమమునఁ నాశా । సముదయమున నెల్లెడలన్ । గ్రమము
నఁ బ్రచ్ఛతవనర్చిరాజి విలిలెన్ గీ ॥ ఆత్మసఖ్యభిధానరాజకటమెంత । జే

సెననిఁకోపమున మోము కెంపురింప । వచ్చెనో యనఁగోపించవణఁ యుక్తుఁ
డగుచునుదయించెనిన్నఁ బూర్వాద్రియందు । ఉ ॥ అంతకమున్న బిజ్జ
లుఁడ హార్మ్యకృత్యము లెల్లదీర్చియు । భ్యంతరసీమ వెల్వడిని జాప్పుల
తో సభఁజేరఁబోవఁగా । నంతట లోనఁజాగఁడొకఁ డయ్యెడ కల్లన నేగు
దెంచి భూ । కాంతునిఁగాంచి పల్కెఁగల కంబున బుట్టిన వాతఁ డిమ్ముఁ డై।
చ॥ అవనిప యొక్క వేశ్యక మల వ్వయసం గలదిప్పు డింబునన్ । శివుఁదభక్తి
యుక్తయల చేఁడియ లింగముదాఁగ బంగ్లులె । ద్భవనము కన్న వేసి కురి
తంబున కోడక గొంచుఁబోవతో, నె వెస లె జీవముల్ సుదతిఁ సన్నటి రేయిను
హత్యమేర్పడన్ ॥ ఉ ॥ ఇంతమహత్మ్యరాలికిటు లెగ్గొనరించిన దుష్టుడె
వ్వఁడో । యంతకుఁ జూచువేగమని యంతట నంతటఁ బోలిలో జనం, బం
తయునాడుచుం బెనిది యుక్కృతకార్యమటంచు దెల్పినన్ । స్వాంతము చం
చలింపఁ జన వల్లభుఁ డెమియుఁ గోచకత్తెరిన్ ॥ చ ॥ ఘనుఁడగు మంత్రి
వర్యుఁ డొక కంచుకు చేఁబిలిపించి పల్కె నో । యనఁఘుము వాత్స్యమైన క
మ లవ్వదిటంబరయంగ గోరి నే । ననియతి చోరులం బనిచి యా సతి లింగము
దెమ్మటన్న వా । రనటులఁ జేయఁ బట్టువడెఁ గ్రుంకెల తాంగియుఁ కేమి సేయు
దున్ ॥ గీ ॥ కుడిచికూర్చుండి యుపుకట్టి బెడద దెచ్చు । కొంటి స్త్రీ హత్య
యును జనకోటి వలన । నిందయును రాజ్యదూరత
నొందవలసె । నింత వచ్చుట మున్ను నే నెఱుఁగనైతి ॥
గీ ॥ ఇంతకాలంబుఁ గాపాడి తిపుడు నన్ను పాపమొందకనుండ నప్ప
ద్మగంధిఁ । జీవసంగతఁ జేసి రక్షింపవయ్య । యనిన నృపుతోడ బసవేశుఁ
డనియె నిట్లు ॥ ఉ ॥ అక్కట యిట్లు సేయఁదగు నయ్యయనమాట తరపి
యో జనం । బక్కములవ్వ సర్మ్యలమ హాత్మ్యము మున్ను ఱుగంగఁ జెప్పినం।
దెక్కలిచాడి మాటలె మదింబదిలంబుగ నమ్మితిత్తి చేఁ । జిక్కితి వేమి సే
యుఁదగుఁ జెందిన దుర్దశ మాన్పవచ్చునే । గీ ॥ చోళరాయుండు వేగి
వసుంధరాధి । పుండు నుదయేశుఁడాదిగా భూమిపతులు । కొండఱీశ్వ
రభక్తులఁ గొదువ చేసి । తార చెడుటయెఱుఁగవే ధరణినాథ ॥ క ॥ నీ
వెఱుఁగఁగ మీ జైనులు । శైవులకపకారులగుచు సమసిరి కాదే । కావు
న నెంతదిగులొందఁగ నఁ । గాదలచిన కార్యమెల్లఁ గాకతొలఁగునే ॥ చ ॥

అనవుడుబిజ్జలుండు బసవాధిపనేనిను నమ్మియుంటపా । వనునిగఁజేసిక
ల్మషముఁ బాపియశంబొనఁగూర్చిసద్గతిం । గనుపడఁజేయువాఁడవని కా
దెదయానిధియట్లుగాననీ। యనువునమందబుద్ధినగునట్టినను న్బుధవూ
న్యుఁజేయవే సీ॥ అనుచుఁదీనతదోప నాడినబసవండు మోమునఁజిరున
వ్వు మొలకలెత్త । నాలింగమూర్తిఁదె మ్మనికేలనిడికొని భక్తులు
దానునుఁ బొర్థివుండు । కమలవ్వగారిగేహమునకుఁజనిగత జీవయైప
డియున్న చెలియఁగాంచి । యచ్చెరువందిపూ ర్వాచార్యుచేభక్త పుం
గవాజ్ఞఁదీయ లింగమూర్తి । నపుడుధరియింపగాఁజేయ నంతలోనఁ
నిదురతెప్పిరినటులేచి నిఖలభక్త । సమితిఁగనిమ్రొక్కినిలచిన సచివుఁడు
విద । పాదపద్మములకు మ్రొక్కి బ్రస్తుతించె ॥ క ॥ బిజ్జలుఁడంతటసా
ధ్వస । లజ్జాభయభక్తిమార్గ లంపటుఁడగుచున్ । దజ్జలదాలకవద
ముల । పజ్జంధరఁజాకిమ్రొక్కి బడివినుతించెన్ ॥ క ॥ శ్రీకమలవ్వనీదు
విలస । త్కమలాంకకలాపభక్తి గతియిజ్జగతిన్ । కమలాధవకమలో
ద్భవ । కమలాధిపముఖులకైనఁ గానఁగవశమే ॥ క ॥ నేనజ్ఞానమున
నుగ్రఁడ । నైనీకొగ్గించినాడ నటుగావుననా । హీనగుణంబులునీమది ।
నూనకుమనివేఁడుకొనె నృపోత్తముఁడంతన్ ॥ క ॥ హృత్కమలకర్ణి
కాస్థితి । సత్కాంతకళావతంస చరణాంబుజయా। తత్కాంతకరుణఁగని
సం । పత్కమనీయాత్మగృహముఁ బటుగతిఁజేరెన్ ॥ క ॥ తద్భక్తత
తియుబసవఁడు । హృద్భరితానందులగుచు నేగిరినిజభా । స్వద్భవనము
లకువేశ్యయు । నద్భుతసద్భక్తిఁదొంటి యట్లువసించెన్ ।

—(*) గుటూరి మాచయ్యగారి కథ (*)—

వ ॥ అదియుఁగాక । గీ । మరియుటంగుటూరి మాచయ్య
నానొక । భక్తపుంగవుండు పారదాహి । రాజరాజరాజ రాజేష్టస
త్సుధా । రాజదమలకీర్తి రాజితుండు ॥ శా ॥ అద్వంద్వాంబురుహద్వి
షచ్ఛకలభూషార్చాసమాసక్తుఁడు । ద్వద్వాణీపముఖాదితేయనికురం
బాలభ్యముక్త్యంగనా । హృద్వాంఛాపరిపూర్తికృద్గణకటాక్షేక్షావ్య
శాంగుండుకృ । ష్ణద్వైపాయనముఖ్యయోగినుత నిష్ఠాశాలియొప్పున్
భువిన్ ॥ క ॥ ఆలింగభక్తవర్యుం । డాలియుసుతయుగముఁదాను నగ

చాపగణా । ర్చాలిన్నిర్వంచకగతిఁ । జాలఁగనొనరింపుచునురస్థలి వె
లసెఁ ॥ వ ॥ అంత నుక్కనాదు ॥ చ ॥ చిరుతకుమారుఁడాటలతమిచేఁ
దనయీడగు వారిఁగూడి మే । నెఱుఁగక నాఁడుచుండఁగఁ మహీస్థలిలింగ
ముజారిపడ్డయు । త్తఱిఁగని బాలుఁడొక్కఁడది తాఁబడిలంబుగఁడాచివాని
ముం । దరకరుదెంచినీగళము నక్ శివుఁజేడియటంచుఁబల్కినన్ ॥ చ ॥
కరమునరొమ్ముఁబున్కి శివుఁ గానకతోనెగి తాసుఁడై ధరం । దొఱఁగిన
గాంచిభీతిలుచుఁ దోడికుమారకు లెల్లనొంపొరుల్ । పరులెవరైనమీఁ
దఁబడి పట్టుటకొట్టుటఁ గానమూరకే । మరణముఁజెందెనేలొకొ పరిమా
దముఁదెచ్చెను మూకకంతకున్ ॥ మ ॥ తలిదండ్రుల్విని యీడనున్న మ
నపైఁ దప్పించి భూమీశుతోఁ । దెలియంజెప్పక పోరుచెప్పినపుడే తెప్పిం
చిచూపంగఁగో । ఱ్ఱులవేయించక పోవఁడిందఱని కేతోఁ ప్రివంచునాళ్ఁగ
వా । రలతో లింగముఁడాచువాఁడు వెఱపూరన్ బల్కె నప్పట్టనన్ ॥
మ ॥ వినుఁడీ బాలకులార యాటతమిచే నీడుంచుచోలింగము । డిగనిజా
రంగని యేనుడాచితెలుప స్వాత్తాసుఁడై కూలెగా । వృసతల్లింగముఁగ్రిమ్మ
రందనువునం బొందింపఁబ్రాణంబువ । చ్చునొయంచు దరుచోద్యమంద
నపుఁడీశువ్యానిసంధించినన్ ॥ ఉ ॥ తోడనెమేనఁ బ్రాణములు దొల్లిటి
యట్లనచేరఁగాంచితోఁ । గూడివసించుబాలకులు కోయని యార్చుచునెం
తవింతరా । మూఁడుడటంచు నిందరిని జుట్టిసగండము దప్పెనంచుఁజె ।
ల్లాడుచునాతనింగదిసి యుక్కునఁజేర్చుచు నుండుసత్తరిన్ ॥ సీ ॥ అతని
యగ్రిజుడరుదెంచి యచటివారి । వలనఁదద్వృత్తమరసిశైవపవిత్ర ।
నంబెఱుంగునేవీఁడు లింగంబుజారు । నంతనే ప్రాణములువీడడాయెఁగాన ॥
చ ॥ శరణులు విన్నఁ నీగతికి సైతురెయంచుఁ గృధాత్ముఁడైనిజా । వరజు
నిచాలఁగాఁబదరి పాపదయంచుఁ జనంగఁబోవున । ప్పరుసునగాంచి బాలకు
లు బాపురెయాగతిఁ బల్కి పీసిపెం । పరయుదమాచునుక్కముగి నందరు
పైఁబడి వానిలింగమున్ ॥ క ॥ బలిమిన దెంచినఁ బ్రాణము । దలఁగు
డువెరగందిముగుడఁ దల్లింగముపై । నిలుపుబయ్యుఁదోనెబ్రిదికిన । జెల
కేగికుమారకులుగసు చేష్టితులగుచున్ ॥ గీ ॥ పెక్కువరుసల లింగంబు
బెరగఁదీయు । చురుఁరయంబున గ్రిమ్మఁ దనువునందు । నుంచజే

చుఁబాఱినవి యోగయోగ । కలనకద్భుతమందుముఁ గాంచియంత ॥ క ॥ చిఱుతలమునిమహాత్వం । బెఱుఁగక యిటుచేసినార మీపని దయచే । మఱువదగుసామియనుచు । త్తరిఁ దగ్గుదురై సమాచ ధన్యుఁడు వచ్చెన్ ॥ ఉ ॥ వచ్చినమా రులంగనిశి వాధవభక్తిపదంబెఱుంగఁగా । వచ్చితివుం సుదేహమొడ బాయఁ టగల్గునె భక్తకోటికిన్ । యిచ్చెను సల్పవచ్చునె యయోయని చింతనొందుచున్నభా । స్వచ్ఛచరిత్రాఢ్యుఁ గన్గొని హాసమ్ముఖులై గుమిఁగూడి బాలకుల్ ॥ గీ ॥ అంగకంబు బాయ దఁటవీ నిలింగంబు । చోద్యమిప్పుడిదియు చూతమనుచు । దొంటిపగిదిగదిసి దూసిఁదల్లిఁగ । మెడబెనగియుంటి వగలకున్న ॥ చ ॥ కనుఁగొని బాలుఁ డిట్టిగతిఁ గంటిమె వింటిమె యెందునైన నే । యనఘులు శంకరాంశజుల టంచు నుతించుచుఁ మ్రొక్కుచున్న నం । తవగరవానభక్తతతి తన్మహిమమ్ము విని వచ్చి గూడి మక్కే । డ్కనరుగఁ గాంచి యాత్మజ యుగంబును దాను నమస్కరింప్రమ ॥ క ॥ ఉన్నడపుఁ చందుఁగనుఁగొని । యన్నాగకలాపభక్తు లచ్చెరువందిరై । యెన్నగలవారిలో సడి । సన్నమహామహులువీరె జగతిన యిక ॥ గీ ॥ చెనిభక్తి మరక్తి గొడగూచితిరునాళ్లై । పోవయ యరుయును పావకాక్షు । గృహవాసులైరి గానియీగతిలింగ । మగమంక పెద్దని యవనిఁ గలదె ॥ క ॥ అనివినుతించినవందొక । యనఘుండిట్లని యెంద్రొల్లి యనిమిషుఁ డనఁగ । బ్గునతనిచరితము దెల్పెద । వినుమని తెలుపంగఁ దొడఁగె విస్పష్టముగాన్ ॥ సీ ॥ అతివేడ్కఁ జిన్న

—(*) అనిమిషునికథ (*)—

వ యసువాఁడ శ్రీగిరి కేఁగుచో నాఁతఁడొక్కెడ స్వలింగ । మవని వైఁబడితన కగపడకున్నంత నచ్చోటనిలిచి దేహంబు దొరఁగఁ । గమకించు నెడదయా కలితాత్ముఁడైనంది కేశ్వరుఁడే తెంచి యిటుల జీవ । మొససేయఁగారణం బేమననమ్ముడై యిట్లనునాలింగ మెచటగాన । రాకయుండెఁగాన ప్రాణంబువీడనే । ననను జేయవలసెననినవంది । నగవుతోడననియెదరువ చేసీగతి । దారువంబు సేఁత ధరణిఁగలదె ॥ ఉ ॥ ఊరకజీవములీయనువ నొప్పనె యెవ్వరిచేతఁజిక్కనో । యారయుమెచ్చటంబడెను యంతటనంతటఁ జూడుప్రాతరా । ర్యారమనార్చనం బిచట న

య్యేనో యిచ్చటఁ గాంచఁ బంపుమా। దారివిమర్శ సేయుటకు తప్పఁ లింగ
ముగా ననయ్యెడిన్ ॥ వ ॥ అనిన తద్భక్తవరుండిట్లను నయ్యా శేపకడ
నొక్క సరోవరతీరంబున ప్రాతఃకాల శివార్చనం బొనరించి పయనం
బుదరలి యొండుచోట నిలువక వచ్చివచ్చి యిచ్చట మదీయాంగంబు
న నీశ్వరుండు లేమిఁ గంటి గావున యిచ్చటమల్లింగంబు దొరకవలయుఁ గా
క యిచ్చోటువదలి వేఱొక్క చక్కి పొముకంబోవ నిది నా నియమంబు
నియమవర్తనులైన వారల నీశ్వరుండు కరుణించి కృతార్థులం గా
వించు నది యెట్లనిన వినుండు ॥ క ॥ అండజనాయకవాహన । కాండా

— (*) పగల్తాండారి కథ (*) —

లయితాత్మహృదయకమలజుఁడఘవే దండహరివసుమతిపగల। త్తాండా
రియనంగ నొక్కఁ ధన్యుఁడు వెలయున్ ॥ గీ ॥ విశ్వసన్నుతుఁడు తఁడగ స్త్యే
శ్వరునకు । ప్రతిదినంబును శతఘటంపరిమళోద । కంబులభిషేకమొన
రించి కాని కుడువ । ననుచు వ్రతమూని యట్లు సేయంగ నంత ॥ సీ ॥ విశ్వ
దిగంతరా వృతరజఃపటలంబు దవవహ్నితాశనదగ్ధ తరుచయంబు । ద్వా
దశాత్మకరాభితప్తావనితలంబు వారిసరోన్మోషి వనమృగంబు । ఛా
యాప్రదేశవాం ఛాసక్తపథికంబు పానీయవారికా బంధురంబు । శై
త్యగంధవహార్థ సంచరద్భుజగంబు సలిలస్మరీచికా సముదయంబు ।
నిర్జలతటాకవాపికానిర్ఝరంబు । జనభయంకరపశ్చిమస్పర్శనంబు ।
శాల్మలీతూలకీర్ణనిర్జరపథంబు । నగుచుఁ గనుఁగొనన య్యెగ్రీష్మాగమం
బు ॥ వ ॥ ఆసమయంబున ॥ చ ॥ తనపురి నీరు లేమివసు ధారధుమజ్జ
నమంతరించునో । యని పరిచారవర్గముల నన్యపురంబులకన్పి వారిదేఁ ।
బనిచి దినంబు చేమ మెడ బాయక సల్పుచునుండి నొక్కనాఁ । డనఘుఁడు
తొంటియట్ల గిరిజాధిపు మజ్జనమాచరింపగాన్ ॥ క ॥ చేదప్పినూతి వఘ
టము । మేదినిఁ బడి భిన్నమగుడు మృగధరభక్తుం డీదివసవ్రతసాంగము ।
గాదయ్యెనిఁ కేమి సేతు గారీరమణా ॥ క ॥ చేరువ నీరము పుట్టదు । దూ
రము పంపులకు నెడము దోపది పుడునే । నేరీతి వ్రతముఁ గడుపఁగ । నేరుతు
ననిమూర్ఛ చేమునింగిన యంతన్ ॥ చ ॥ సరసిజవైరి జూటుఁడొక జంగ
మరూపముఁ దాల్చి వచ్చియా । శరణవరేణ్యుకట్టెదుట స్వర్ణఘటంబు

జలాభియుక్తమౌం । దిరముగనిల్పినీపవిత్రముఁ దీర్పుముసాంగముగాఁగ
సంచుఁడౌ । స్థిరయమునిూరనేఁగుటయు లేచిదిశల్ బరికించియొచ్చటన్ ॥
చ ॥ ఘటమునుజంగమంబుఁబోఁడ గానకచింతిలియాత్మనక్కటా । యి
టుకలగంటిగాకనిజ మేనికనుంగవకబ్బకుండునే । యెటులధరింతునాని
యమ మేగతిసాంగముసేంసునంచును । త్కటపరితాపవేదనలు గ్రమ్మఁగ
గన్నులుమూసితావెసన్ ॥ ఉ ॥ తొల్లిటిపైఁడికుండనిజకుండమునందు
సంగాఁచిరూలినా । యుల్లమునఁజూడగోరిజల యుక్కలశంబుమదీయగ
ర్భమునం । దిల్లనసిల్పె మేలిరభ యొంపడ నేలకురారధారనే । నెల్లరుజూడ
గర్భగత హేమఘటంబుఁ బెకల్చువిత్తరిన్ ॥ క ॥ అనివాఁడిసురియఁజే
కొని । తనయుదరముఁజించఁదలఁపఁ దక్షణమునహా । ద్వనజమునవ
య దలిర్పఁగ । మనసిజహరుఁడిటులఁవలదు మానుమటంచున్ ॥ గీ ॥ క
త్తిమటసిల్చియాతని కరముపట్టి । మేలుగణవర్యనీచర్య మెచ్చువచ్చె ।
రమ్ముకైలాసమునకునీ ఘనిమ్మగాఁగ । ననినశివునకుమ్రొక్కియి ట్ల
వినుతించె । పంచచామరము ॥ అంబుజాక్షసాయకాయ జాండభాండనా
యకా । శంబరారిమారశాని పాదవేషధారకా । కంబువర్ణవిగ్రహా
వికారికాలనిగ్రహా । శంబరాంకభూషణాని శాచరాళిశోషణా ॥ గీ ॥
అనుచుసన్నుతించియార్యామనోనాథ । పూనుపవిత్రముసాంగ మైనపిద
ప । రాకయొప్పఁగాక లేకున్ననిచ్చటఁ । వదలివచ్చుటుచిత వర్తనం
బె ॥ వ ॥ అనిన శర్వుం డిట్లనియె ॥ గీ ॥ అంజనక్షిప్రధూపదీపాదికము
లు । ధరణిసేవధిదొరుకు నంతకును కాదె । తద్ధనంబబ్బుపిదపఁసాధ
నచయంబు । లెన్నియేనియుఁబనిగొను నేతలంప ॥ ఉ ॥ కానమదీయ
దర్శనము గల్గెమునంతకు గాదెసీవిటుల్ । పూనియొనర్చునట్టివ్రతపుం
జముభక్తగణంబులోనబెం । పూనితివింకసంశయము నొందకునీనియ
మంబునిండెనీ । నూనవిమానమెక్కుపద శోభనరాష్ట్ర ధరంబుఁ జేర
గాన్ ॥ సీ ॥ అనఁబగల్తాండారి యనియెఁగ్రమ్మఱఁమ్రొక్కి స్వామిమీా
రనుమాట యేమదిష్ట । మగుగానివ్రతలోప మగుటకుసమ్మతిం పదు
మదియావెల్తిఁ బాపఁవలయు । నావుడుకరుణించి యావారికుంభమూ
తనిచేతికొసఁగఁ మోదంబునొంది । హరమజ్జనమొనర్చి యయ్యాయీ

లింగాల యములతోఁ బనుపి పురమునుఁ జేర్చు । మనిన నాతఁడు గోరిన యు
టులనిజని । వాసముసఁ జేర్చెనపుడద్రి వాసుఁ డట్టు । లగుటఁ బట్టినని యు
మంబు దిగువ దగున । యని నుతి యొనర్చి బలనియె నయ్యనిమిషుండు ॥
మ ॥ అతిభక్తిం [illegible] నమెత్తు గుగ్గులము [illegible] । త్రిపురము
జేయఁగఁ గాళకూలది [illegible] । [illegible]
డాచఁ [illegible] దేహంబుగ్గుగ్గులు । [illegible]
దుం [illegible] ॥ చ ॥ [illegible]
యు దీపము [illegible] । [illegible]
దధీరుఁడై । [illegible] । [illegible]
ద మల [illegible] । గీ ॥ [illegible]
వెన్నెల [illegible] । [illegible]
త్మ । గాత్రి [illegible] । [illegible]
సుకేశను [illegible] ॥ గీ ॥ [illegible] । [illegible]
వతమూని నిజ [illegible] । [illegible]
వలనయ [illegible] ॥ గీ ॥ [illegible]
ల మూచి దేవుఁ । [illegible] । [illegible]
దేవకృప గాం [illegible] । [illegible] ॥
వ ॥ అనిన నంది కేశ్వరుం [illegible]
చుఁ [illegible] తల్లి [illegible]
లింగాంగైక్య [illegible]
వనంటు [illegible] అనుగ్రహించి [illegible]
తనిఁ హిత [illegible] । [illegible]
నాటంగోలె [illegible] లింగమైన [illegible]
బున [illegible] చిదానంద [illegible]
తొల్లిటిభక్త [illegible] గన్నులం గం
టిమని [illegible] యొద్ద
టిభక్తులకు [illegible] గూఢతర యగు మన
భక్తి [illegible] పోదమని కుమా

దులవిదువ్రరఁ బంకలనికొని ప్రాణేశ్వరుఁ మూర్తమై నెక్కొంచుకొని
సకలజనంబులు ఘోయుచుజయవెట్ట వైవాహిక సంపదంబునఁ గైలాస
కుధరంబునకరిగెనంత సప్తటిమ్మలు సత్యాశ్వర్యంబు నొందితమలోన॥
సీ॥ విలసితచతురంగ బలసమేతుండై యు చేరి మహానుభావుఁ జేరనరిగె।
సకలతంత్రిము దాను శమవాహిని సమేత కేశవసూర పాలకునా ర్జరుమజ
నియె । తొమ్మిదిపుత్రులు తొలిసూను నివపుఁ నాయంగ నేగెవా లా
యుధుండు । గుణనిధి నొనర్చి గణకెల్లగొనిదార పృథ్వీధరముజేర
బిల్లమాఘ్యఁ । [illegible] । కంటిమి
త్రికన్నుల కమువృత్తి । [illegible] జేనము సకు । ధా
రుణీజనులంచున వీనిసంగ ॥ గీ ॥ [illegible] వెరెకా । క
వనిలోననివ్వ రైనలరె । [illegible] ।
వినరితొంటిభక్త [illegible] ।

——(*) [illegible] (*)——

శా॥ [illegible] ।
స్తోమోద్దాము [illegible] । నామర్త్య
తృతి [illegible] । [illegible]
వ్యాసు [illegible] । ఉ॥ [illegible] విమ
లాంగియుసంగ [illegible] । [illegible]
లనేత్రిస్య । [illegible] ।
భాయాతిసత్యయోధం [illegible] । సీ॥ అ
యంతిపతిముద్యఁ [illegible] । నుచితో
పచారంబు లానరఁ [illegible] మైవిటాలి ।
గూడిచరింప [illegible] లీలఁధరణి । వి
దుగుమఁధిక్తము [illegible] । తె
చ్చిరయుకభాండమొనరించి [illegible] । [illegible] బహుళ
జంగ । [illegible] । [illegible]
గఁదై వాలుమండె ॥ వ ॥ అంత నుక్కనాఁడు ॥ వ ॥ శరణులు
గొందరాఘుమని [illegible] । [illegible] నాదిములు

శేకొనియున్న తదంగనాగణం । బసయాటచేస్వామానసము లంగునస
హ్యాత దొంకగిస్క్రసై । హరిగణులెల్లనిట్లనిరి యాతనితోదుర చేతవా
క్యలై ॥ గీ ॥ జ్ఞానవైరాగ్యనిష్ఠల త్రుమ్మరిలమున । వన్నెకెక్కినదో
భక్త వర్యనీదు । తమనకొరగానిదిగ్నిమ్ముట ద్రిగునిప్పాచ్చెం । జక్కగాడి
ర్ప్రుమనుటయును జాగిమొగ్గిక్కి ॥ క ॥ తనకొంతగొలదియాధ । క్రని
కాయముసేవచక్కగాదిరుగగతే । దనియొనరుగాసిల । కనగవ
కట్టుమటనుచ్చ గాదిగ్నిమ్మనిమా ॥ గీ ॥ లంగబతిమ టంకదాట కజ్జ
లాట । నాతిమద్దముల ఘనిమోపి యాప్పనుకుంభ । కాంచవోత్రిబుదిరి
గను తీరుదోప । తిరుగగనిదిభక్తులిటుల జక్కగాసిని ॥ గీ ॥ మే
లుమేల్మగ్గిచిచరిత్ర మెచ్చువచ్చె । దిరుగటలునాగగాగాని తెలియు
వినుము । కాంతిసక్షపడిచక్క గాదలన్న । పశివనైకొంగించి యిట్లు
నియోనతము ॥ క ॥ సిందక్కచక్కగాదట । యానాగలింభక్తు లెల్ల
నుమెచ్చగ । బూదనముచనిచయాగ్గజ । యానవిలంగాగంగా యు
టులవడిచిరగ ॥ క ॥ కన్నతద్భక్తని కాయము । వినుముఘటలయ్య
యొంత పెట్టిరిమేనూ । డినహాలంచెలిది నకేవు । ఘనకవనీతలపాస
గు గానివనుటయుగ । క ॥ కొలగానిసీతెలదియో । తెరవయనుచు
నాకునెపుడు తెలియదుకని । త్రొంగున చెప్పినపట్టుల । పరిసేయ
కరేయనిట్టు లాడందవనే । చ ॥ అనుడిగ్గెంతదెల్ప దెలియందని
యందాకభక్తపుంగవుం । డనియొనహస్యవృత్తి పదయు గ్మికసిప్రియు
కామచారియై । తింతలకలవరిలలు తప్పిచసంగమునింగడగిలతో । నెన
సిచరించుసీటుల నేటికియూరకచూడుదుంగగాక ॥ వ ॥ అనిన దర
హాసితాననుండై ఘటాలయ్య యిట్లనియె ॥ చ ॥ హరిగణవర్యమీరి
టులి నాకుటధర్మమియన్యనింద చే । దురితమువచ్చునంచుమది దోంచ
దెహామరవృత్తి చెందిసగ । గిరిశుడువారికేకొను నె కేవలభక్తిపదానువ
ర్తులా । శిరములు మొత్తుకొయొరుగ బాలకమూయలడిక్కవారలగ ॥
చ ॥ ధరణివరాత్మనాయకుల దజ్జనకుంజనకోటినిందకుగ । బసము
నంగాలు చేబడెను బాధలహగ భయమందికొందరా । స్మరజవికారవ
ర నలు మానిపసింతురు కొందరిచ్చమై । బసగుమరంగినామాణులు నా

రలఁ జేర్కొన నేలమాటికిఁ ॥ క ॥ ఒకయేటిపసువాడరె । సకలమ
హీజనములోఁ గ్క సరకిసపువారే । ప్రకటముగఁ జెక్కమానవు । లో
కర్క్కిసామ్యటంట యోగ్యంబగునే ॥ గీ ॥ సకలఫలములలోఁ బీద స
మితియుట్ల । మునిగియుండుపుసంసార మునకుగొండ । రాజవంజవము
నగొండ యంటినాంట । దరయఫల్లాతికిబీజ మట్లధరణి ॥ వ ॥ కావున
నెవ్వరెవ్వరి ప్రకృతి విశేషంబు లెట్లట్ల వారలు జరియింతురు తద్గు
ణంబులు లెక్కింపం బనియేమి సమస్తధర్మార్థజ్ఞుల రగు మిము బోటి
మహాత్ములన్యగుణదోష నిరూపణం బొనర్పుట కర్త్యాశ్చర్యం బయ్యె
నొకఁడు జన్మంబోవఁ జేసెదఁ దను సేవకుల జనంబులకు భక్తియు
క్తచిత్తులై యుండు తద్భక్తియుక్తులు గొందఱు స్వశరీరంబులతో కై
లాసంబుఁ గొంచెదరు మఱికొందరు దమస్కంధములై చనియెదరు కొంద
ఱాత్మలింగవిలీనంబులు నొందెద రవియెల్ల నాశ్వాసంబులైన మా
ర్గంబులే యనిన తద్భక్తవరు లొండొరుల యాననంబులాలోకింపు
చు నిది హాస్యప్రియోక్తులై మనల నుపహసించుట యిట్లాడుటయో
లేక యితని మార్గం బిట్టిదియో యదియునుంగాక యీశ్వరుఁగల
యు తెరంగులుగొన్ని యుగ్గడించి యివియెల్ల నాశ్వాసదంబు లనియె
నిమ్మార్గంబులు దప్ప నితం డెప్పుడిది సంపదాకాంక్షను గలయునో యెఱుఁగ
వలయునని మాటలయ్యనుద్దేశించి యందఱు నేకకంఠంబుగా నిట్లనిరి ॥
ఉ ॥ లోకములోనభక్తులు ద్రిలోచనుఁ గూడెడు నట్టిమార్గముల్ ।
శోకనకాడితెరులఁ జెందెదవో మఱి తెల్పుమా । మాకిపుడన్నిత
ద్గుణస మాజవదశ్వీవ గానుమీ మాకుఁ దై । యాకరుణాకరుం డవిన యం
బున నిల్లనివిక్కముఁ గ్రక్కదుర్ ॥ చ ॥ అనఘులరాత్ములార జగదంతర
వర్తన తెల్లనమ్మెదిం । నముగొనఁ జాలు జ్ఞానగుణ గమ్యులు నాపాలి దీ
రెదుఁగరే ; ఘనదయలోఁ గనమ్రతుని నాగనునశ్రమటగాక నావయున్ ।
గినియుటగాదయా రె ధరణి నన్నిరిట్లల నుంపఁ జెల్లదే ॥ వ ॥ అయిన మీ
రిట్లానతిచ్చినప్పుడే మారుతుండు ఇంట జన దస్యుద్వర్తనంబు దెల్పెదఁ వి
నుండని యిట్లనియె ॥ క ॥ కాయంబిదిదగ్ధసట । న్యాయంబుగఁ జెందిత్రి
రుని యందునగూతుఁ । న్యాయి నివల్కుటలెద్దగతిఁ । జేయుటయొక్క

కృతా నాఁడు చెల్లునే తలఁపఁ ॥ క ॥ అనియంతఁ బోక తద్వ । క్త్రనిశాయం
బునకు మొక్కి కడువడి పవ్వా । పనమునన సీతుండై । ధనదాప్తాగ
లయుదలఁచి తత్ఫణమాత్రే ॥ సీ ॥ తనగుణాధారపద్మము మెట్టెడిగ
వాడి కనుదృష్టి యిప్పట్టి గమనంబు మార్చి । తలవంపు తమ్ముల్బూ ధ్వముఖం
బులుగఁ జేసి వెసఁ జీవపట్టికి వేసి నెటికి । తాదకొనిలబ ధ గతులు వెగాద
న్ని తగుపాచభూతస ద్మములు మూసి । విలసితాగ్రజ్యోతి వెలిగించి
తనువెల్లఁ గలమంగళాగ్రాల్పవి తృళి వెలిగి । బ్రహ్మాంధ్రిబు నేదిపఁ
బ్రిణవనాద । మెల్లనిక్కలఁగమంబిక్కటిల్లపకల । ఒమునుమాసృలుమి
రుమిల్లు గొనఁగఁ జేసి తెల్ల సంగంబు నక్షిపించి ధాముఁగలయు ॥ఉ॥ ధా
రుణిదిద్దిరందిరిగ దారులు మల్లెన భరాబువారిలేఁడి । గ్రావముకుర్గిరిస
ప్తకుల పర్వతముల్ చలనంబు నొందెఁబ । దాగ్గిరి నాంతులింగపక
లాధిపవగ్ర మకోంకినాథ భూ । దామబొబ్బలు సిడింబగులెత్తి
ణ వారివంబునర్ ॥ వ ॥ అంగగెరంబు ॥ క ॥ కుసుమంబు పర్వలపోన
లు । మొసిగెసురవరపు మంతి ముదమునఁ గొంపా । దవపాణులాడిరి
చల్లని । మరుదంకుపంక్తి పచె మాంగళ్యముగ్గా ॥ ఉ ॥ అట్టిమహా
ద్భుతంబుఁగని యచ్చటివా భవులెల్ల లేదిమ । విశ్వవిగనిమెవ్వసుని ని
వ్వడు జాడఁగ లేదటంచుల్ । గొట్టినమోవిసపగ గుతుల్పచాదియు
తంమహాధిగా । గట్టలకేనియల్లుడటు గాసియొపైకు ? నిట్ల సేయునే ।
ఉ ॥ ఎంతమహాత్ముఁడె తనువు డాగతిపోగన చక్రవర్తి సిఁ । ఎంత
కృతార్థుఁడంగగుకి యొగసనప్ప సమానవర్తిను । ఎంతవిరక్తుఁడం
చు వచియించుచుఁ బ్రహ్మ లింగనా, భుల । ప్పాంగములగ బ్రిమోదము వెుద
వంగను మన్నతరింగిణంబునన్ ॥ ఉ ॥ అంద్రొకభక్తుఁడీతని క్రిమాపరి
పూర్తి మొనర్ప సంచుబా । తీరనికీటభావ్యనగయి హెచ్చినమాత
నిపాలపట్టిక । బాహగభూతిపుండ్రిమిడఁ బోవఁదదంగముఖ స్వమైన
యూ । చఁడిమువిశ్వకెప్పగిఁ పంతతిఁగన్గొని యగ్ర్యభక్తులై ॥ గీ ॥
ఒంకారుల విరాజియేమియు నుండనక । సర్వభూతినిజాంగము లనున
లఁది । కౌనిమహానుక్తి చేకొంటి మనుచుఁజనిరి । సంతసమునం ముచు
నఁగ నగసములకు ॥ క ॥ యాపఁ వలికిగనగినవ । చోపుఁ నుటాలయ్యు

గలసి కృతివిత్తరము । ర్యావళియు కృతమొందను । మావల్లభుటంగు
టూరి మాచయగలసె ॥ వ । అని తెల్పిన జంగమవర్యు వాక్యమ్ము
లకు పరిమోదమానసచేతస్కులై సమస్త భక్తజనులు యథేచ్ఛం జనిరి ॥
గీ । ధీరుడైన ప్రోలిటంగూటూరిరాచ । యాఖ్యచరితంబు జదివిననధిక
వినిన । నాయురారోగ్యపుత్రపౌత్రాభివృద్ధిఁ । జెందితుదమోక్షసా
మ్రాజ్యమొందనగుఁడు ॥ వ ॥ అని తెల్పి సిద్ధరామునితో చెన్నబస
వేశ్వరుండు మఱియు నిట్లని చెప్పదొడంగె । క । శంబరభవజాలశచీ ।
కంబుగ్రీవాధవాదిఖచరార్చితపా । దాంబుజ ధవకరాత్మ్యాం । డంబిక
చౌడయ్యయనమహామహుజయ్యావ్రాన్ ॥ సీ । అరుదుభక్తాళిక మానస

—(*) అంబికాచౌడయ్యకథ (*)—

భక్తిఁజూ యకమానసా యశముబూని । నగపుమదప్పిద్ధిఁ జంగ
మార్చనములా నప్పుమనసరుపమా నాదనీల । నిట్టలి గాంచిన నేర్పా
ద్దుఁ జేయుచు నిష్టలింగలమైత్రి యేదన్పుము । నిష్టలింగాధక్య మిలఁ
బ్రతిష్ఠింపుము నిష్టపూజానను తెంపు గనట్టి । నమలశమ్యదిఁ మెచ్చకతిరు
గుచుండు । నతరకనాదనచలనూక్రితొడవన । ధర్మాంగాకకొండజా
రమెడఁభాసురేష్ట । గోష్ఠిమన్నద్దాంబుదంగూడునుండి । చ । సువన
రవేదవేద్యత్రిజగద్దురువ్యనుస్తదేవరా । వినుతమహాత్వావాసపద వి
హారనాగ్యలకలమోదరు । జననప్రత్రిజ్ఞధవ సాగరలాంఛితయో
గవిద్యుఁడో । లనుకుఁమునల్లు రేయమ్మన లఘ్వని గణానును గ్రమేరిక ॥
గీ । హృద్గ నులకనేల నాంతెరిసుసని । మానసార్పనలావరించుమా
నవులకు । నతలామలకముమోక్ష సాధనమును రాంపాదుతోఁ
బ్రసంగించుచుండువేళ ॥ ఉ । అప్పుడుకేతనాయగ నావళిఁగన్గొని
మొక్కనిల్చియా । నప్పటలాలకించు నది మొక్కలనిష్టనమర్చనా
ర్థము । ల్లోప్పముఁజేసియోగపరి యొవ్యమునామునవిందుకయ్యా
యో । మెప్పునకాలకింగనదుఁను మేలోన బాముననొమ్మిదంబున ॥
క । ధారాధరంబులోపలి । నీరమునునిత్యమ్ముకుండనిర్వ్యాజలచే. వీరడిగ
తినవ్యపథము । గోరికగస్థలకివాఙ్ఛఁగూడనవిడువన్ । సీ । కరముస
జ్యోరా కారలింగముల గనుగొం త్రికరణిగ నాయదు కేల । భ్యాతిపురా

తనగీ తారవముగల్గ దశేరవస్రుతిచింతఁ దవులనేల । సకలయం త్రైనవం
చాతురియుంతంగ షట్చక్రచింతిన శ్రమమదేల । సారమాత్రివిధప్రసా
దామృతముగల్గ నమృతతుంధేతునా యాసమేల । కలిలిసద్భక్తియుని
తొమకన్యకలుగఁ । కాషకన్నియమేల్కొల్పుబాధయేల । సులభముగ
ముక్తిగాంచెడు చోద్యగలుగఁ । జాలవెలినుండసేటికిశరణులకి ॥ క ॥
అనియిటులనతనువల్కిన । వినియందొకకొందఱుదనియెవెలుపలిపూజల్ ।
తనువలయనెన్నితేసిన । ఘనమానసపూజఁబోలఁ గలవేయొందుర్ ।
గీ ॥ మహిలచిద్బ్రహ్మమానసవనవమానసంబు । లీనమగుదాఁకఁ జనువిష్ట
లింగపూజ । సలుపనారూఢుఁడైనచో సాధనముల । వలసఁబనియేమిగ
లుగుభూతలమునందు ॥ క ॥ వేదాంతవేద్యనాగిణము । గాదనఁగా
నీకుదగునె కలితాత్మజ్ఞా । నాదనులగుబుధవిద్యలు । మోదంబునఁదొల్లి
నిత్యముక్తింగనరే ॥ ఉ ॥ ధాన్యకినాన్యదేవ్యఁడన ధన్యుఁడకొంత్రి

—(*) అన్యదేవ్యకథ (*)—

కాలమంబికా । ధామనిమానసాబ్జల మునంబూనిం పుమఁగొంతగాల
మా । తిరుసంబుద్బినాథులును తీర్పంగఁదానుకినామనాలి తై । దూ
రముబ్రాయితోడిప్రజ తోవతిగోయుమనుండుసత్తిగ ॥ చ ॥ జలదన
ఘంయమింటిసము చక్కనిరాఁగనిభగ్గపూజనల్ । సలుపఁగవేళయయ్యె
నని సయ్యనసప్పటగూసుచుండెను । గెలుపలోకింతమూసి దెలి గన్గొ
నఁబోఁకలెదేకసష్టుఁడై । యుంటినతోడికవాలిజను లాలెనివందమాఁగాం
చినవ్వుచుర్ ॥ ఉ ॥ కూలికివచ్చియాషవనిఁ గోయుచుమాపుచుఁజెందవచ్చె
నే । మాలుగుబోఁతుపిసికను మానముచేసి చేసిపెట్టనే । తోలుడి
యాదినంబునన తోసతిగాఁడిమన్నుగొను కి । యేలపనుంచుమిసపని
కెవ్వఁడుఁబిల్వఁడునేఁడునఁడియున్ ॥ ఉ ॥ కూటికిలేకయుంటను కూలియొ
నర్చిగడింపుమానుతే । చానన్నైనపాఁడినిన జాలక యెవ్వరుమవంగఁగ
ట్టతే । కాటిడిపింపిసొడకం సాజరింజెనురాత్రిసిప్పడి । పాపటాన
రింపుచుంగుమకు పాలునవెదెనువ్విదజాలడు ॥ వ ॥ అని కేరుచు ॥
క ॥ కనుమూసిదేమితేరా । యనివారలతోఁ వనావెనవెస్సివక్కం । ద
వ్వవేఁబూనవబిట్టుగఁ । దనుపుల్కంగ లీధిపానఁదారొక్కనియులుకన్ ।

క ॥ శ్రీకమలాక్షునిభక్తుల । గారీశునకర్పితంబు గాఁ జేయుమనెడ౯ । డో
రంబగుహరిభక్తియం । బేరాపద్రోచితంచు హెచ్చినకినుక౯ ॥ క ॥ చే
తితొక్షవటగొంకక । భూతలమున వానిశిరముపుకనేయఁగనే । భీతిఁగొ
సినోడి నివాం । ద్రాతితిఁపుసెత్తిన్పృపునకంతయుఁదెలుపన్ ॥ మ ॥
పినిగొంటబున నమ్మహాత్ము నపుడేపిల్పించి యారామను । ష్యునిని
పాపగణమేలఁజూపి తివిరిచుగ్గైన కిరితిని । ప్పనిగావించునెనిన్నుగొల్చు
నబడా బాలకైంగి బ్రాం । వునియున్నట్లనిజాంబుఁ బల్కమనిన
న్నాభక్తిప్పొరెటలసుగ౯ ॥ క ॥ వుకడిదొరనిష్ఠమిత్తం । బమువఁగనే
వెట్టనయ్యాయాద్బ్యకరా । యొకఁడుకడిందువడియే । ర్పడదెర్పదవి
నుమటామఁబరికెనభయఁసై ॥ క ॥ జీవేశార్పితదక్షుట । మీవంచకుఁ
డారాఁగ్రోయనేఁజాపితిమీ । కివిధముఁదెలియదు౯ర । నావలసం
దిప్పతెన్నన్యామెయుప । వ । అనిన నమ్మహాత్ముని నేరంబు దల్పిన
వారలదిక్కుమొగంబై నృపవరుండు ॥ క ॥ ఊరకఁజంపెనితండని ।
మీరెంటికిఁ ద్రధరనమీరదక్షుటం । బారయుకఁదొలఁగఁద్రోయఁ
గఁ । గారణమేమనుచుఁ వారిగద్దించుటయు౯ ॥ సీ ॥ ఈతఁడనెనుమా
టలెల్లఁబూటకములు । కూలిసేయుచుండికున్నఁ జెందె । నింతకాని
పూజలేమియుమేనుట । గానలేమదైవమానయునిన ॥ చ ॥ వినిన్ప
పవర్యుఁడాగదును వేకరదాద్రిముద్రాల్చులింగమో । మునుమడిగోయు
నట్టివరి మోపులుపూజనునర్పఁగోరె తె । ద్భనకుసుమాదివస్త్రవులా
డాగటిదాహపునీలము ంతెక । మ్మనిదధిభాండమో తెలుపు మానినవేడు
కయెవ్వొనిన్నిట ॥ ఉ ॥ నా ప్రభు నమ్మహాత్ముఁడను నాహృదయాంత
రవాసియామహా । దేవునిమానసార్చనగతిం భజియించితిఁగానిబాహ్య
పూ । జావిధిఁగానిగుణనము నల్పఁగఁగూడదటన్ననవ్వుచు । న్నావ
రుఁడారఫాంకముగ బొంకితివిట్టులనేరరవ్వరున్ ॥ గీ ॥ కొలఁబాతిభూ
మిఁగొలిచికొండిరనదు । మనెనుమాటపోలెనహాహానీదు । వలుకుమా
గణమెంచఁబ్రాధుఁడవిమ్మాట । వలనసికునిందదొలఁగఁబోను ॥ వ ॥
అనిన౯ భూపతిదిక్కుగాంచి జనవర్యానీదుచిత్తంబులో । వనుమానంబు
లఁజాడు నాహృదయమధ్యస్థాద్రిజాశేశ్వరా । న్పనలంచుఁగొక్కనం

టివారని జవతుంబప్పుడే వీల్చిరయొ। యవ్వనహస్తంబులం(దొను) పాయ
లుగఁజేయుందోఁచెనాలోపలఁ ॥ శా ॥ శ్రీరమ్యంబగురత్నపీఠముపయిం
జెల్వొందుజ్యోతిర్మయా । కారంబౌశివలింగమూర్తిప్రసన్నాకై కావించు
పూజావళుల్ । భూరిశ్రీజలభాజనాంతరములం బొల్పారునైవేద్య
ముల్ । సారంబాదధిభాండమాపెరుగు పెల్బాంజందుతీరస్త్రీఁ ॥ మ॥
కనుపట్టన్ సభవారలున్నను మతిం[illegible]చిహ్న । ద్వనజాతం
బులభీతిసమ్మదము చిత్రింబుఁ [illegible] । వన[illegible]
పఁగే ల్గమిశిరోభాగంబులందాల్చిని । [illegible] యనుము
హాళిన్ [illegible] ॥ ఉ ॥ [illegible] వాద
ముజెంపితిని [illegible] । పెక్కనమ [illegible] కీంతిక్రబేలరి
మాటలాడితిం । [illegible] నా ।
[illegible] చెదో ।
గీ ॥ [illegible] । [illegible] వామదే
వు । [illegible] । [illegible] దేవ ॥
చ ॥ అని వినుతించుచున్నను [illegible] । ముని
పటికీతింవతనాటు [illegible] । [illegible] చేమృతుం
డయిన [illegible] । [illegible] ము
[illegible] ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ క ॥
తొలియట్టులఁ [illegible] । [illegible] మాంగఁ
ముంగనంబూ । [illegible] । [illegible] పూజనాటి మొది
యునగునే ॥ చ ॥ [illegible] మహాత్మ్య [illegible]
బల్మరుఁ । [illegible] లింగపూ । జన
లొనరించువారిఘన [illegible] । [illegible]
మ్మఖసు [illegible] ॥ ఉ ॥ [illegible]
గాసఁగఁజేసిగ [illegible] । [illegible] సంటాసించిం
చిబుధుల్మతింపగా । [illegible] సారయశోవిధవంబుని
ల్పెనా । [illegible] ॥ క ॥
నాపురవాదసయునవ్వము । [illegible] గోళముపలెగా । దీని

శ్యావృతఘనసమా । యావత్స్త్రముఁజెందిమింటఁ హరుఁజూపింతున్ ॥ గీ ॥
అనుచుఁ మొలనున్న దివ్యచేలాంబరంబుఁ । జిమ్మ నంత నెక్కోటి రాజీవమి
త్రి । తేజము లుదయించెదత్ప్రభా స్థితి సమస్త । జనులకన్నులు మిఱిమిట్లు గొ
నఁగ నపుడు ॥ శా ॥ కైలాసంబు ముదావిమీఁదఁ గనకాగారంబునందొ
ప్పారు । శ్యామాంగీస్తనతటీరమా [illegible] యుఁ సము ద్యజ్యోతిరాకారుఁడా । బా
లాబ్జాహితమౌళి [illegible] న్నాభిల్లుసీతాద్రిజా । ద్యుల్లారత్నముఁ ద
త్ప్రభాంబిమధ [illegible] గాఁద జేయావళుల్ ॥ వ ॥ మఱియును ॥ మ ॥
మానిస్తోత్రవచోవిలాసములు రంభానాట్యసంరంభముల్ । నానాగా
యకగానముల్ [illegible] కీముఖు । ధ్యానంబుల్ వరవందిమాగధు
లకై [illegible] బులున్ [illegible] । స్నానానార్భటులున్ సమస్తజన హృద్యా
భైదికల్యాణగానా ॥ శా ॥ [illegible] కోటిదివ్యత్ప్రభాజనులు పేర్మింగాం
చి వేలేదిక [illegible] వాలా జేవమాయామణి । కుం
టి [illegible] । వాటంగన్నతితి
వి [illegible] ॥ క ॥ అనినన్ను [illegible] నసముఁడుం
బు [illegible] పూ [illegible] । [illegible] మాచ్చా
దిం [illegible] ॥ వ ॥ అందన్న యశేషవిశే
షంబులు [illegible] ॥ చ ॥ [illegible] నున్న [illegible] లకిగోచరనైవనచొడ
రాయు । [illegible] జేరిమనఁ [illegible] వందన మాచరించిన । రలు
వినుతించి [illegible] । వలనమదాత్మసంజనిత
వా [illegible] చెయిమిగిన్ ॥ [illegible] ॥ [illegible] ములనుపావ నేష్ట
లిగా [illegible] । [illegible] । నైన ముమ్మోక్షపుని
యాశ్వతిఁజూపించి । మనిచితిపు [illegible] । వ ॥ అని యతని
గొ [illegible] తద్భక్తులుఁ [illegible] నిత [illegible] బులకించి రమ్మహాత్ముం
డు తొంటి [illegible] విహా [illegible] గావున నిష్టలింగధా
రుల మహోత్కృష్టి [illegible] యనఁగుల
[illegible] సిద్ధరామవర్యుండు దేవా [illegible] ఏకటమ్ము వ
లనఁ గృతాఘుఁడైతినని [illegible] గొనియాడ యుద్దేశికసా
ర్వభౌమానుజ్ఞాతుండై [illegible] నిండి [illegible] గావ్చనం

బొనరింపుచు నిర్వంచకంబుగా జంగమారాధనం బొనరింపుచు సుఖం బున విహరింపుచుండ ॥ క ॥ ఈసిద్ధరాముచరితముఁ । భాసురముగఁజ నులువినఁ బఠియించఁగుభ్య । ద్వ్యాసునికృపఘోరాఘని । రాసంబో నరించిముక్తి రమాగాంతురొగిన్ ॥ వ ॥ అని యిట్లానతిచ్చిన రేణుక నితో లోపాముద్రావరుండు తదనంతర వృత్తాంతం బెట్లయ్యె నని యు డిగిన ॥ మ ॥ ఘనకీర్తిద్యుతినిర్జితాహిపమరు త్కుండాంబుభూభూజ భూ । జననేత్రోత్పలరాజరాజవర పూజాయుక్పదాంభోజభో । జనరాధీ శసమానకావ్యరచనా సంతోషితార్యాంతిపా । వనశాస్త్రజ్ఞసమాజమా జనక భాస్వత్ప్రాణధ శ్రావనా ॥ క ॥ సత్యజితహరిశ్చంద్రా । సత్యాలల నేశసదృశ సాత్వికగుణనా । సత్యజయంతాకారా । సత్యాన్మశ్వరత పూజ సమాకార్యనిధీ ॥ ఉత్సాహ ॥ పుండరీకవైరిఖండ భూషభక్తపో షణా । కాండసంచయాత్రిపూరి కాచ్ఛకీర్తిభూషణా । మండలేశమం త్రివర్య మానితోరుభావణా । ఖండనస్థలాఖిలారి పంక్తిచిత్తభీషణా ।

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జన స్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
తృతీయాశ్వాసము - సంపూర్ణము.

శ్రీశుభమస్తు.

చెన్నబసవపురాణము.

చతుర్థాశ్వాసము.

—(*) కూకద మారయ్యకథ. (*)—

శ్రీలోలదృగ్వరాబ్జభ । శైలబిలసఖార్కచంద్రదహనవాయ
ముఖశి । క్ష్మాలకసమాఖ్యవాగ్మిత । లేలిహానమఖ్యయమృతలింగవ
మాఖ్యా ॥ వ ॥ అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండు తిరు
వాతి [illegible] యిట్లని చెప్పందొడంగె ॥ క ॥ ఒకనాఁడు చెన్నబసవం । డ
కలంకగ [illegible] స్థా యునను । సుకరేష్టగోష్ఠిసలుపుచు । ప్రకటి
తగతి [illegible] బున నెలమిన్ । మ । సుదతీరత్నముఁ దాను చెన్నబ
సవేశ [illegible] సూ । కదమారాఖ్యగణాధినాథుఁ దరుదేశాతుల
స్వక [illegible] క్రొమ్ముక్కుమందోడి తెచ్చి సభలో హేమాసనా
గ్ర్యస్థి [illegible] ర్చనకృత్యముల్ సలిపి నాగాంభోజాక్షుం దత్ర
కొ । శా । [illegible] మ్పటనుండి వచ్చితిరొ కో సంపత్ప్రభం జెందెమ ।
ద్ధామం [illegible] ఘ్రి జలజాతిద్వంద్వసంసర్గచే । నామోదంబు
వహించెనిఖల భక్తానీకచిత్తంబులా । హా మాభాగ్యవిశేషమింతయని
శక్యంబె నివారింపఁగన్ ॥ క ॥ అనిసన్నుతించు చెన్న । య్యనఘగ
ణ్యాగ్రణి మాదిరాజపాషాణమితోని । ట్లనియెవినుమీమహాత్మునియన
ఘచరిత్రంబు దెలుపుదంతియు వరుసన్ । గీ । ఆత్మశృంగారకలన చేనలక
నలకఁ । జేసి శ్రీనాగులూరు ప్రసిద్ధిగాంచె । నప్పురంబునకధిపతియై యితం
డు । పెంపు మీరఁగ భూమి పాలింపుచుండె ॥ క ॥ అష్టోత్తరశతభార్యా ।
హ్లాష్టం బైరత్నభక్తశేమడిగినసం । తుష్టిగనుసఁగదునియమము । క
ష్టతరంబనక నిరతమ్మగఁ గొనియుండెన్ । వ । ఇట్లుండి । చ । ఎదనెవ
డంగ మాళ్కారము లిమ్మని వేఁడిననూటయేన్వురం । బదములనిర్వ

నొకభామినిదానినిగూడనిచ్చునో। వుణ్యమిమ్మగండటంచుహిత వుంజము
రాజునెంబుంగనీక న। శైవధరఁభూమిభృత్తులకు యింతులు లేరనిపించిరంత
టన్.॥ క ॥ నారదుఁడుగానశాస్త్రవి। శారదుఁడుసమస్తభువనజాలవి
హార్యు। న్నారదుఁడుదేహరుచిజిత। హారకుఁడొకనాఁడుశర్వభజనోత్సుకుఁ
డై ॥ శా ॥ కైలాసంబునకేగి పారిషద వాక్యాంతామ్యతాదిత్యది।
క్పాలాంభోజహితామ్యతాంశ్రు ఖగరాడ్గంధర్వవిద్యాధర। వ్యాళాధీ
శ్వరసిద్ధసాధ్యవిగ మ్యవ్రాతంబుదన్గొల్వఁగా। ప్రాలేయాచలకన్యకాస
హితుఁడైభాసిల్లుసర్వేశ్వరున్ ॥ ఉ ॥ చూచినమస్కరించి శ్రుతి సూ
క్తులసన్నుతిఁజేయఁవానితో। బూచులకేఁడువత్కముని పుంగవలోక
ములోనివర్యలె। నైచనుచున్నవేభవన మూఁరసివచ్చితివిస్మయమ్ము నా।
మేచకకంధరయుక్కగతిఁ మేదినిఁగాంచితివిస్తరింపవే ॥ ఉ ॥ రాఁతినాగు
లారినగ రంబునకూకిదమూరయామ్యగో। ప్రాజలపాలుఁబెట్టి నవి
తాతిలకంబులనాటయెమ్మరన్। వ్యాజములేకభక్తశివ హాంబులకిచ్చి
నంజక్కనొక్కటఁ। భోజవరాక్షి వేఁడుగిరి వుడుము రానిమొజకూ
ర్మినో ॥ క ॥ అనియిట్లుదెలిపికలహ। శనమునియొక్కొంతివఁకిచి శ్రా
ద్ధకరీటునిపేరుగానిచెప్పి। జనియొందవసంతసముఁ సర్వసహపైన్ ॥
సీ ॥ కలకంఠములునోరు గాయకవట్టుఁయాఁ పద్మినులమీఁది తేన్మ్ల
దీయ। పరిమళసుమఫల భరముచేతఁబొల్పు దేటుపాటులు మ్రోత
జెసలఁగప్ప। కుసుమాయుధుఁడుపుష్ప కోదండము ఘటింప వలిగాడ్పు
పుష్పాఢ్యుఁ వసుధనింప। శారికాశుకహంస సరాబాలములుమీఁదఁ బూడే
నెసోనలు పొంగిబార। జాతిగడుగుండఁబాంథులుభీతినొందఁ। జంగమశ్రే
ణి రాలఁగేఁజాగురుగ్రాల నందమగెఁ వీక్షచేసె గానముహిమకోఁర। జగతి
దగఁగాంచె వాసంతసమయమంత ॥ వ ॥ అట్టి మధుమాస దివసంబుల
యందొక్క నాఁడు ॥ క ॥ ఆ రాజాధీశ్వరుండలఁగు। గౌరీవరపాదభ
క్తకుంజరతముఁడై। శ్రీరమ్యాంబగురుతఁనుఁ। తోఁగసఁతోఁదిరాజశేఖరుఁ
డంతన్ ॥ సీ ॥ చనియాప్పారికిచెప్పి తనముదిమేర్పకఁ గోలచేవికఁ
బాని తూలిగానుచు। గొడనీడఁజేరి కూర్చుండఁగోయుచు నకటయా
శేవ యునివాలుకొనఁ। బారికుపనిపాలు బక్కలిక చేవంగి మూఁకాళ్ళపైగ

లు మోఁపికొనుచు । పిరుదున నవ్వరైనఁ బిలిచికోయనినిల్చి బయలాలకిం
చివి భ్రాంతిఁ గొనుచుఁ । జుట్టుకొని నవ్వుచిఱుతలఁ దిట్టుకొనుచు । వెండక
ద్దగ్గఁగాఁ బాళవృంతమిడుచుఁ । బసవొలగు జీవితమునకువిసికొనుచుఁ ।
నృపులిసనఁ జేరఁదగిరితన్ని కటమునను । చ । దలముగఁ బేడియయ్యు
తెగఁ దట్టఁగఁ డెగ్గటలు భూమిపై । నలసతగూరుచున్నశర ణ్యాగ
ణిఁగన్గొని రాజమాళిబె । గ్గిలి భయమందిలేదిదని కేవలభక్తిసహాస్యసిం
ధియై । యలఘుఁడు చాలకస్సెఁగద హాయని నమ్మదివాలికానొందు
చుఁ ॥ సీ । అతఁ మహాకార్ధ మవ్వశప్పటువిశా సముశేయఁ బంచిపెం
టనిసురూపము । వృత్తిపైఁ జల్కి ప్పారమువీనులనూది మేలివందనము
ద మేళతాళ । వృత్తంబు చేబూని విసరిజాబీరవా గరమిశ్రతక్రంబుఁ
వారసపొప్ప । గముఁ జేసి యుంచింత నాలుక ద్రవమూరఁ బట్టిసకొంతక
పళికసీద । చేఁ చరమురాళిఁ కన్నులు దెఱచి ప్రియ । భక్తుఁడగు రాజు
గనుగొని భళిరి పాథిఁ । వేద్రసీభక్తి వన్నియ కెక్కమన్ము । బోలుబి
ముగుల బ్రోవంగ నుబ్బితౌరా ॥ గీ । బాపురేమారవిమలసద్భక్తిపూర!
నిన్నుఁ బోలంగఁ గలరె యేన్నృపతులైన । సకలజగములు నిండెదావకస
మాఖ్య । యనినఁ గ్రన్నలఁ బ్రమొక్కియయ్యనవిఘుఁడు ॥ చ ॥ చపలుఁ
డఁమిట్టవలఁ నుఁడఁ శౌర్యగితాత్ముఁడఁ ... మఁడఁ । కుపితుఁడఁ
లోభమాపితుఁడఁ గ్రూరుఁడఁ ... ఁడఁ భక్తిహీనుఁడన్ । వ్యాపగత
సర్వవాక్యుఁడఁ దయారహితాత్ముఁడ నైననన్నుని । వివుకిటు సన్నుతింప
నగు నేశోర్ద్రనియున్నదెవ్వరున్ ॥ ఉ । సాకపమాత్మనుతి
గూడమధుకులకప్పరితిచే । ... డింతిమెకాని భవత్స
మానుఁడే । లోకమున ... లుంగఁగ నేర్పు నెవ్వనలోకిర । హా
కరనిన్నుఁగా చిరివా ... ముసలసనుందె నంతయున్ ॥ ఉ । మార
విరోధిభక్తులు మాపఁడ ... నిప్సాక్షిగాఁ । గోరవరించు భామినుల
లఁ గొంకక కొమ్మనిమచ్చునారలీ । ధారుణి లేరని ప్రకమ దప్పవహాయి
టులుండఁ జెల్లదే । సారవివేకధైర్యగుణ సాహసముల్ శివభక్తకోటికిన్ ॥
ఉ । ఇంతులనిచ్చుమారఁ డని యొల్లరచేమును విన్నవాఁడనై । సంత
సమందివృద్ధదశ సంభవమైనదిగాననిట్టిచోఁ । జెంతలఁ నేవఁ జేయుటకు

చేడియరొక్కెతెయొప్పనంచునే । నెంతయుఁగోరివచ్చితిట యింతులు
లేరనిచింటిసిక్కెఁ ॥ క ॥ వినియాసుభక్తిగుణాఢ్యుఁడ । వనివిదుఁగను
వాంఛనివటికరుదెంచితినా । కనుదమ్ములలరనేనిఁకఁ । జనితొదననియ
వ్వఁజదొసిజనవిభుఁడనియెఁ ॥ గీ ॥ అనఘజంగమవర్యమదాలయమున ।
కరుగుదెంచితివార్పనమాచరింప । కెటులఁబోవచ్చునీవేళనిందునిలువుఁ
డన్నిపనులువిచారింతమవలననిన ॥ క ॥ భార్యారహితుఁడునేయుస ।
పర్యానివహంబుగొనఁగవలదనిధరలో । నార్యులుపలుకఁగవినియును ।
మర్యాదతొపూజఁగొనఁగమాకటనీచేఁ ॥ వ ॥ అనిన భూవరుం డిట్లని
యె ॥ క ॥ స్వామీయున్నదియింకొక । కామినిమీదాసికరుణఁగాంచి
సపర్యా । స్తోమము గైకొనిమాయిక । భామమఁబూరింబుసేయధన్యుఁ
డనగుదుఁ ॥ క ॥ నావుడుమునుభక్తాళికి । నీవెలఁదులనెల్లనిచ్చి వెలఁ
దుకగలదం । చీవనినన్లునమ్మమ । భూవరమిథ్యోక్తులాడఁబోసగునె
యనినఁ ॥ ఉ ॥ శరణవరేణ్యనాపలుక సత్యముగాదొకయింతమా
త్రమే । యొరులడుగంగరాకుసికి యున్నదికామినితేనియట్టియా । పు
రుషుడునేయునట్టిదర పూజయునగ్గమటంచుచిత్తమం । దరయకరమ్మ
మామకగృహాంతరసీమకువేగనాపురుఁ ॥ ఉ ॥ పక్కనవవ్వియాకపట
భక్తుఁ రుండదునీదుభక్తిపెం । పెక్కడఁగంబుమెచ్చెఁదరి యించితివింతి
యొకానిలోపలం జిక్కనయాసపెంపుదిదఁజేయఁగఁబాలవులోభవృత్తిని
క్కడసంభవించవర మెశ్వరుడీగతిశిక్షమెచ్చునే ॥ గీ ॥ అసియులోని
వాకటియున్నదిదొక్కటి । యనినచందమయ్యెనవనినాథ । భార్యఁదాచి
యుంకపదరులుతేరని । [illegible] దితొరిజగతియందు ॥ క ॥ గురియుతి
పదుగర్తుదువని । దరిశీరఁగ్రేవెలెఁడంతలిక్కవదైనం । గొఱఁతయొకా
దేయుంచుఁ । దరిగినవియశంబు మాతదంబగునృపా ॥
క ॥ భామినిమున్నాటరువది । నో[illegible] నొకరంకువలని మానంబగు
నా । సోమాన్వయదీపకసి । [illegible]దెలిసెవేయుఁ బలుకఁగనే
లా ॥ వ ॥ అనిన మానవేంద్రుం దయ్యాతొయ్యలిం దాచియుంచితిన
ని పెక్కుభంగులాడదిచ్చితిసి వాక్యంబుల స్వగృద్ధి సంపాదనహేతుకం
బులుగాని నన్ను నిరాకరించుటగాదు భక్తప్రసిద్ధానంబున నాగుణమ్

వంబు లున్నట్లు విన్నవించెదఁ మన్ననచే నవధరింపవలయు నాకు
గల లలనాజనంబు లందఱు మహేశ్వరాధీనులై [illegible] శతంబున నియ్యంతి
యుండు [illegible] లోకంబున జనంబులు రాజునకేఁ భార్యలు శేర
ను [illegible]ంచితిమె [illegible] లనుదెంచి చంచలాక్షి నర్థించుటయు
నేను నాయొక్క లేదని యునిచి పుట్టుటయుఁ లేదిప్పుడు మీరేగుదెంచి
[illegible] దిశ [illegible] నప్పించెదఁ దానిఁగైకొని నన్నుఁ గృతార్థ
సిం జేయ [illegible] [illegible]గముం డొల్లనియె । సీ । అనువైనవ
తు లెల్ల [illegible] పాలుగా [illegible] కుటిలకాంతియె । మాట
ను [illegible]గిదో [illegible] యాచాహీనయో యలసురా
లో । [illegible] బానిస [illegible] వైదికులదో దిట్టు
గొట్టా । [illegible] మీనిదో యోజనమాలి [illegible] తీజ
గొట్టా । యెవ్వరి[illegible] అనుగాని యుగసుఁబోఁడి । [illegible]మల్లన్న పా
లన్న పోలి[illegible] । [illegible]చిలివొచాలు చాల[illegible] । సంగమ
టులుండనిమ్ము [illegible] । నావృషనారాయణ గుణంబుల
లోన [illegible] । [illegible] అభిరామునీ ।
నావ [illegible] దా[illegible]లాగ్నదే । నావలికైనఁ దానిఁ
గొని యా[illegible] । వ ॥ అనవ్యను । క॥ జంగ
ముఁ [illegible] । [illegible] నవియుదియేపో । రంగై
నవస్తువన్న । [illegible] ॥ క ॥ నలతు
కయులఁగల [illegible] । [illegible] । పలు
కులువలవి[illegible] । కులమె[illegible] ॥ వ ॥
అనిన రాజిట్లనియె ॥ ఉ । వలని[illegible]ంచెద [illegible] యైనబా
లికా । [illegible] । వాలున
వల్చితిసి చెలువం[illegible]లు మెచ్చియిచ్చినో । కాలగళస్వరూపసము
ఖంబున నటికి రాయభారి ముల్ । ఉ । నేన[illegible]నేలయాసు[illegible] నిబ్బ[illegible]మా
ర్మఁగ్రహించి మీరెరస । [illegible] మెచ్చెదన మన్నన[illegible]నీమతే
రనా । లో[illegible]నుదొండటంచుఁగి [illegible]యజమాలెని [illegible]యిచ్చిరో ।
బూనినభక్తిఁ దోడ్కొని పొమ్మనరావరు [illegible] ॥ వ ॥ అటు

గొనిపోయిరొక్కమునిని హర్మ్యతలంబుపై హీరరత్నసం । ఘటితసువ
ర్ణపీఠమునఁ గాయజసంహరుమూర్తి నుంచి హ్రా । [illegible] సన్నుతం
బుచేసి బాంగెఁగ వాత్సనతిలలా [illegible] । [illegible] రానస్తో
క్కతెంబంపెబంపిరి ॥ క ॥ అదిగాయమునిమీరుజనీ । హృదయేసు [illegible]
ఉత్తమనిన సేవచ్చితిన । మ్మదను [illegible] పోవగఁ । మదవతిర
మ్మదినసంభ్రమంబిగురొత్తన్ ॥ ఉ ॥ [illegible] వ
చ్చపుచెక్కులగాయమోము వాల్ । [illegible] యు
మ్రిలలోడఁ జేయుమై । [illegible]
యయా । [illegible] ॥ క ॥
చనుదెంచివిభునిభావము । [illegible]
తములకువచ్చిన । [illegible] ॥ ఉ ॥
ఓమహితప్రభావ [illegible] యోగ [illegible] । [illegible]
దేవతలు సన్నుతి చేయఁగ [illegible] । [illegible]
తభక్తి [illegible] । [illegible]
క్రిమ్మరక ॥ గీ ॥ చీకువెలుగుబొక్కు [illegible] । [illegible]
పర ములుగ్రహింప । [illegible]
వాకు శక్తికలదె ॥ చ ॥ వినుబా [illegible]
[illegible] గ్రమ్మరఁ । [illegible]
పా । వనిత [illegible] మాలి [illegible] । [illegible]
తంబులీ [illegible] ॥ వ ॥ అని జంగమ
వర్యుం డిట్లనియె ॥ ఉ ॥ [illegible]
ఁడదా । [illegible] । గా
యజవైరిభక్తునకు [illegible] । చేయఁగ [illegible]
భక్తిరస చిత్తక [illegible] ॥ చ ॥ [illegible]
హానిప కర్తవ్యము [illegible] ముసుగం
టి [illegible] యుత్తరార్థ్యవ । [illegible] ముగాం
చదలించివచ్చితిరి । [illegible] నల్లగన్న
దొ ॥ వ ॥ అనిన నవ్వధూవరంసు బిట్లనియె ॥ సీ ॥ వాది దిగుచుచిం

ట నైచువానిదే కాక కలుగునే యమ్మ్రన కలఘుశక్తి । సూటిగా వాడిం
చు సూత్రివారిదే కాక జాత్రించుసకునాల్య శక్తిగలదె । త్రిప్పుకులాలు
ని దేకాకదాగుచ క్రియనకుఁగలుగునే భ్రమణశక్తి । గిరిదరిబల్కుప
ల్కించువారిదె కాక గుహలకుగల్గునే కూయఁశక్తి । యములఁదావకళ
రుణనా యందునిలచి । త్రిప్పినట్లవిధంబునఁ దిరుగుదానఁ । గానసద్భ
క్తినకుచుమా గణంబెరుంగ । పరమశరణాగతిగ్న్యాయొ గురువరేణ్య
వ । అని మఱియును ॥ చ । కటకటయిట్టి వేసవిని కాళ్లుడఁగంటకక
ర్కరావృతో । త్కటపథదూరభూమిఁదిరు గంబనియంతటి దేమివచ్చె
ను । కటమగఁగానుపించనర కాళ్లనుపొక్కులుపాదరక్షతే । మిటకి
దొడంగరై తిరిని మీనవిలోచనబల్కెఁబల్కెసర్ ॥ చ । అలికులనీలవే
ణిధవి నంటనివేమము మాతృభూమిలో । పలిపసుజాలమెల్లభవి వగఁ
ముగానఁబదీయకృత్తిచే । మెలిదినయట్టిసంబువులు మ్యొటమమేసరణిగ
త్రిమంబుమి । కలమగ నంతెదోచినను కాయసుఖంబునకంతెమున్న
దే । ఉ । చిక్కినవారికేవగలఁ జెందుమనింతియెకానిముచ్చ్రమా । కి
క్కడనవ్వారున్యగవ రెన్నదుఃఖపుజాతి నొందిమా । పొక్కులుగాంచి
పొక్కెదవు భూతదయారసమేమిచెప్పనో । చక్కగబొమ్మకీపలుకు చం
దముపొందముకుందమలాపెరుగ ॥ గీ ॥ పలికితివిచాలవల్లని భావనము
లు । వింటినిప్పుడు చెవులకు విందులయ్యె । పలికినట్లనయుందునో భా
వశుద్ధి । కలనపేరయియుందునో తెలియదయ్యె ॥ వ । అనిన నయ్యతి
వ యిట్లనియె । సీ । నిర్వించుస్థితి శర్వధక్షాళికి తెమమనోధనములు
దాచఁబోక । నొసఁగుమసద్భక్తి నుండెడువారికి క్రీలెలకుమాళి జిక్కు
గాఁక । టక్కులువిద్దెలు డంబంబుపామరి త్యాముకామకపలవ తగాన
ములొందవు । వారికిజిక్కడు వాఙ్మనఃకాయక ర్మములువేరుగఁజేసి
యమ్మరిపదముఁ బొయఁజాలుమనయ్యాయి ప్పట్టనందు । తెలిసియుం
డియునాశంగ వలసియిట్టు । లాడితిరినామదిఁబకీలఁ జొడవలయు । న
నితిలందినఁజూమఁడో యశలుపొగ్గ । చ । అనవృకతంమువల్కవని
తాఘునకూపముగాంచియొంతలో । తినఁదగుదానిలోనఁదిగి యాదలిమ
న్మకముద్ధైనదే । జనకనుమాషి భక్తికవ చన్నునుదాయమునఁజా

మవచ్చుఁగా । సినకుపళక్యమేయనిన నీరజలోచనధీరచిత్తయై । క ।
తనపతిఁగనియొగ్గుమనవ । ద్వనజాతములకుమదీయ తనుచర్మముగో ।
బ్బవనెల్చిమచ్చిపాటువు । లోనరిదియొమ్మనిన సమ్మదోన్నతమతియై ।
క । సాహసమునిలుగఁసతియై । మోహంబించుకయుఁలేక ముఖమునధై
ర్యో । త్సాహములదోపఖడ్గము । బాహువునసమ్పళరణ వల్లభున
నిర్మో । ఉ । మాకునకారుచెమ్మనిన మాన్పినిముకల్ దెగఁజూచిన
ట్లుగో । రాదగఁజేసిదాసికికరంబునగోళ్లలిగోర్చియుల్లసి । వాడతికత్తిఁ
కెప్పలకు నైసతిఁజూపదలంచివాఁడవో । యొకసది [illegible] ఘులుమ
హీపతులెన్న విఘ్నంబునిన్పర్దీ । గీ । ఇాతదోర్పివాలమైతిమే యింతిఁ
జంపఁ । [illegible] వరిఁబోవ । గారికత్నగణములుబా
దు కరణీయమ్యె । మముసుఖమొందవలచుట మేదినీశ ॥ చ । జనవ
రమూరు చెప్పలను [illegible] యేనియొగిటీ । ఘనముగవద్దిగాని
యుక్తఁ గామునిజాప [illegible] ముల్లలః । [illegible]
నిపోయితదాగిక్కృతి [illegible] । [illegible] తె
మ్మపూనదే । మ । అనినః ఘూంతి [illegible] యాక్షమెట్ల
ట్లనే । [illegible] ।
నదియట్లా [illegible] । యన్నఁ
తంజనిహాస [illegible] । క । అ [illegible] పుచ
ర్మము । [illegible] । [illegible]
వ్వల । [illegible] । క । జరిసముగ
మందిర [illegible] । [illegible] గురిల
పతివా [illegible] । [illegible] ।
ఉ । [illegible] । పని
జమ్మ [illegible] । [illegible] యున్న
వేమొన [illegible] । జనములు [illegible] చె
ప్పలు [illegible] । ఉ । [illegible] నాధుమవల్ల
మహాత్మనేడుసి । [illegible] నిమున్నమూ
తావు [illegible] సంగటము [illegible] । [illegible]

తీనమ్ము విధ నాథుఁడన్న నవాతఁడు గ్రుక్కె ॥ చ ॥ పుడమిమగండనీవుడువు
పొందయినన్ని జగాంలిచన్న మే । పుఁడెగఁగోసినాప్రియది గన్గొనదండ
రుణేలలాముయు । స్నదకేటురివ్వ్వపోడ్రముని యొంతయుసత్వరవృత్తిఁబ
ల్కినం । దడయక నయ్యఁదోషిణి తఁజోమూర్ఛముమునుంగుణామినీ ॥
సీ ॥ అగనికిఁజూపిరో యంగనదనమూర్తి యగుచెంచినాడుతె మ్మని
ననంత । కనువిచ్చి శెబ్బరి కగముఁగమోశాళ్ళ పైనూనితనుభర మూ
నివెన్న । వెనుకకుఁ బోవియూ ఘనుని గాతుపై ఱంగామావముసుపటి కర
గిచన్న । ములకిపాంపెక్కుడే కామముగన్గొలేదియూ తాన్నైఘుల కెఱఁగిన
యతివఁగాంచి । పాక్ష ప్ర కోడగామొకన్నిరంధ । మేమనోవిజాడయే
మియ్యుచుగాక । రాత్రి తన స్నదిపూట వూనిదెలిపె । శాస్త్రవిధములన్నైజ
మేలమూను ॥ క ॥ కోకిలతోఁ బోయుగునే । శాకమున జంబుపాటిగను
నేకాచం । బాకిం శిథకనన్నా । నకములకొక పృగోల చేతుల వెయుధి
పా ॥ చ ॥ పాలతులవిన్న నన్నగుణ పూన్కి యటంచను చిక్కెఁ జెందిపి । జల
జదళాక్షినయ్యెఁ గొ సంగతిఁదాచినవాఁడవిన్నపై । ట్టలఁదదమూనచన్న
ము కటుక్కునగోపనపిరితమాగము । కెగిచానినాని గాదలఁది తే
ననుచాలుమహీశ నాప్రసక్తి । తే ॥ నాతినిగాచినాఁడవా నాయొడఁ కేర
ముఁబూన్పవో కుమా । యీతిమీరాను జూచిచి యిం చెదఁజన్నములోని
చెప్పలేక । భూమిఁ తిస్సాదూ ముని బోటినిబ్బగౌకొన్న లేకయొల్లఁగాఁ ॥
జేతఁనిశాత హేతినతికిగ్రమునుగాఁ గోసెఁ చంతోషమునన్ ॥ వ ॥ అడగిమరూ
పంబు విడనాడి మునుదప్పును ॥ సీ ॥ ఒకకేలమొనవాలు పికలోనదిమి
మజాలు మొలనోలుదమ్మ తెలుపుశాలు । చేతికిశతుండు చెంప
జాబిలిచెండు చాటిఁబూమిలదాపు నీరుగండు । గుడిగొన్న వెడఁదకప్పు
నుదుటఁ వెగ్గెమునప్పు కసికరాబున నెప్పు కులదొప్పు । వలపువసామె
న వలరెముగినుచాన పలుకుతేనియసొంపు చెలువుసోన । చెంచికొంచెఁబోలు
వెలిగిత్తపైనెక్కి । బొనవాలుగనుముఁ గులుకపికోలువ । నాకసంబుపుడమి
నలమినవెలుఁగు చే । గానన య్యెలేపికంటివేల్పు ॥ గీ ॥ ఇట్లుప్రత్యక్షమై
నసర్వేశ్వరునకు । పుడమిసాష్టాంగ మొంగియూ భూమిధరుఁడు । ఫాలతల
మునఁగెంగేలుగీలుకొల్పి । యుద్ధిక సద్భక్తియుక్తిని ట్లనుతించె । ద్వాప

దగర్భనీనము ॥సీ॥ శ్రీపార్వతీలోల శ్రితజనపాలపా [illegible] తూలభ క్తా
నుకూల । పన్నగా[illegible]హార పంచముఖకరస న్నతసుజవారిజ ననవిదూర
నందీశకంఖాణ నాట్యఘో[illegible] [illegible] సనిధ[illegible] । భ
ర్మాద్రికోదండ [illegible] నిర్వాణకుంఠ । య
తినాయక [illegible] । [illegible] । మే
శసంభవ [illegible] । [illegible] ॥ వ॥
అని యిట్లు [illegible] దయా[illegible] తాం
త రంగుండై [illegible] పిల్లనియె ॥ఉ॥ రాజకులావ
తంసయప్ప [illegible] మెవ్వ
రునీరమణీ [illegible] । [illegible] నమసి [illegible] వమ్ము
హ్లాదం । [illegible] భక్తి [illegible] ॥ గీ॥
[illegible] । [illegible] భోగానుభవములఁగా త
నీవు । [illegible] । మూఁడి [illegible] తుఁజుండుమ[illegible]
[illegible]ణమునకు ॥ మ ॥ చనియా [illegible] లా[illegible]
యాతథ । శ్రనికాయాధిపతి [illegible] నుత్సాహంబుతో నెప్పుడు ।
[illegible] । గొను చుం
గొం[illegible] [illegible] ॥ గీ । [illegible]
తో [illegible] । [illegible] । [illegible]
తొం[illegible] ॥ ౬ ॥ [illegible]
మ[illegible] । [illegible] । [illegible] లంబును
[illegible] ॥ శా ॥ [illegible]
నాయకు[illegible] । [illegible] రత్నము [illegible] మ
నో[illegible] । [illegible] గాఁగంగొంత
కాలంబున । [illegible] ॥
ద ॥ [illegible] । [illegible] భవము
[illegible] । [illegible]
న భక్తి [illegible] । [illegible]
[illegible] విలాసము [illegible] ॥ మ ॥ [illegible] భక్తి [illegible] సర్వం

సహోనాథుఁడం । గన [illegible]యుండా నునమస్కరించి కమవేద్యుం ద్రేఁతుఁడో
త్తెచ్చెను । య్యసరతోఁ జన్నతపీఠిపైనునిచి యర్ఘ్యాది ప్రపూజావిధుల్ ।
దనరంజేయుచునున్న [illegible] తో [illegible] । ఉ । దే
వమహానుభావ [illegible] యావ [illegible] దెల్పితో । [illegible] వృద్ధతర
భక్తవరాకృతిం [illegible] । [illegible] వారములోఁ [illegible]
పుఁజూపిసా । [illegible] ఖడ్గమునిచ్చమెచ్చ
గా ॥ గీ ॥ ఇచ్చిని [illegible] । చనియెఁగురుసార్వభౌమ
యాచంద్ర [illegible] । [illegible] వలసి [illegible] చాప । దన్నంబయ్యె
[illegible] । [illegible] మొక । ఘనమూర్ధ
కుఁ [illegible] । [illegible] కయ్యెకు । తనరూ
పముఁజూపి [illegible] । క । మానినిధైర్యముఁ బెద్దగఁ ।
బూనివచించె [illegible] లోని । [illegible] యుగనభక్తిని । దా
నంబునకనినజ [illegible] । [illegible] యాడితి । తె
అవను నాతి [illegible] భక్తిం । జ
రిపినవిధమా [illegible] । [illegible] శ్రేష్ఠుండిట్ల
నియె । ఉ । [illegible] భక్తిగ [illegible] క్రమా । లంబ
నితాంతి [illegible] । [illegible] సమస్త
లోకనుత [illegible] । [illegible] నఖిల యం
చితవృత్తిఁ [illegible] । ఉ । [illegible] యంబరకేశునిఁ
జెందుపిమ్మట [illegible] । [illegible] భక్తిచిత్తమై ।
ఖ్యాతి [illegible] । శ్రీగిరిగనేపుర
య్యలకుఁ బెట్టినిర [illegible] । చ । ఇది వ్రతమూనిన

—(*) [illegible] (*)—

ల్పాఁగర [illegible] । [illegible] మందిరసీ
మకుఁ [illegible] । [illegible] బూజలొన
ర్చిన [illegible] । [illegible] చియుంతటన్ ।
చ । [illegible] భక్తులకిచ్చు [illegible] । [illegible] గృ
హంబునను గుమ్మలుగా [illegible] । గొడుకులు లేమి [illegible]

సూరిదొయినర్పినసీమపాట్టకే । గనుచుటదుర్లభంబుదిన కాయకమొట్టిదొ
యూకుదెల్పుమా । వ । అనిన యాసతి యిట్లనియె ॥ చ । కలియికా
రణంబుబలు గాడ్దెలగుమ్మలుగాపుసీమప జ్జ మహాభక్తిగానియది దా
లగఁగల్గినఁగల్మి కేనిచో । బలితపులేమి [illegible] గ భంగురమైనను మేటి
భాగ్యముం । [illegible] భక్తులు [illegible] ॥
వ । అనినతేయును । చ ॥ అనఘ [illegible] నిని యాసతిభక్తగ
ణార్చనార్థమై । ఘనతరభక్తి [illegible] కాయ [illegible] నిదానిచే
ననుదినమున్ [illegible] జేతునే । యనఘతరా
త్మయంచు [illegible] ॥ । కాయకముదలఁ
పగొంచెను । [illegible] భక్తులకా । దాయముచాల
మడిగతి । [illegible] ॥ చ । ఉరుతర
పుణ్యమీ [illegible] । స్మరణులకో
ద్దికాయకము [illegible] దప్ప
కఁజేసినవారలెవ్వరో । [illegible] గణికాపె

—(*) చక్కమాదయ్యకథ (*)—

యిట్లనగ ॥ శా । మున్ను [illegible] బలిమిన్నుల్యామరావ
కను । [illegible] ముని । చ
న్నాఘ [illegible] । చన్నల్యా
మగలందు [illegible] ॥ ఉ । [illegible]
మగ [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ క । గురు
కృప [illegible] । [illegible]
నన్న [illegible] । [illegible] । చ । బసవఁడుల
[illegible] । బసలకు [illegible]
శివ భక్తులు [illegible] । [illegible] మల్గొని
[illegible] । [illegible]
[illegible] । ఉ । [illegible] సందియునుంగలభంగినిగ

తిం । బ్రాపానరింపమేలనుచుఁ బల్కినవారలుసన్నుతించిరి । ద్రావి
తనుట్లసేయుభవ దూరుఁడుమాచయతొంటికేతినా । శేపకడంబికానఁజ
ని శ్రీదళుణ్ణాత్తగదంగణంబులో । క । మెండుగనుండినసన్నపు । తం
డులములుగాంచిబసవదండాధీశా । ఖండకృపామతినేఁడిటు । పండువు
గావొరికెసనుమ భావంబలరన్ । గీ ॥ అచటను పుఁజూచి యాతండు
లంబులు । మీయుకొలఁదిప్పెడ్డ మాటఁగట్టె । మోచితెచ్చియింటి
ముంగిటసిలచిని । జాంబుజాక్షిఁబిలువ నతిశయముగ । చ ॥ ఎదురుగ
వచ్చిబోటిపాృద యోస్వసుమాపుఁ మాటగాంచిరో । నాదవిసక్తితిమై
ననిమె రొమాంచితసూక్ష్మనిగ్నదప్పఁశే । వదలితివేలఁజూచిగ వగ
మునవ్వారెబియ్యఁ ల్లనే । పొంకగుగ స్పృ చఁగొను గొన్నసతప్పని
తోచదాయనే । క । జీవముగలనుకొండను । కావటిలోకుండలట్లు
గావునదర్పె । శీఘ్రముగిలుగ సీలము । బోవిడుతుకొయింతయాస
బొంకుటమేలే ॥ వ । అనిన సతీమతల్లియై ॥ ఉ । కామినినిత్యమైప
రగు కాయఁదల్ఫియెకాని వారికే । నేరియువేఁడితెచ్చుకొ యింతయు
శేమకిపూజలుగునా । నేనముగొల్లమెట్టెకడు నిండుగనుండగఁజాలితం
దుల । స్తోమముదంశనాథుకృప దొర్లుటగాయనిజంగమార్చకై ॥ క ॥
కొనితెచ్చివాదననవుడు । వనితామణివలికెవారి వసతులలోన । మ్మను
పెన్నడిట్లుచిలికెన । యునిశానఁగావలదెబియ్య మధికముగనిరా । చ ॥
చిటులెలుదంపఁగోల్లకదఁ జందెనచూడడిదేమివింతయు । తెంఁగుననె
ల్కఁబోసిగ దేయనితల్లులఁబిల్చివారితో । నెఱఁగఁగఁజెప్పఁగావలదె
యేటికిదెచ్చితివిట్టిసేరుల్ । గరిమెవేల్పుదాశరుణఁ గాంచుమకాంచ
నొసిదమొంచుమా । మ ॥ అనవుడునేమియుంబలుక కాలముక్రిమ్మరవే
గనేగితా । మునుగొనితెచ్చుచోటులఁ సమూలముగానవిజల్లితొంటి
లా । గునతనదారిడేకొని గొబ్బునదేనవిగాంచిమెచ్చిచే । కొనిసతి
వండిభక్తవర కోటికిఁజెట్టిమనోహరాన్నముల్ । వ । అంత । క ।
దారువివలదన్నాచయ । ధీరుఁడతిపల్కుబసవ ధీనిధివినికే । సంవిపని
జేసితిన । ఓకితిగవారిమహిమ మెఱుఁగకనకటా । చ । అనిమదిలోన
నెంచిరయ మారగణావళితోడనూచయా । ఖ్యానికృపానిధుకోగిలిదమా

న్న తిమాచయగాంచి మొక్కినం । తనతను భీతుడై సతియుఁ దానునజా
గిలి మొక్కివేనవే । ల్కెంగ్కులోనర్పఁ భక్తిసము పేతుఁ బసవేశుఁడి
ట్లనెన్ ॥ చ ॥ అనుపమసౌఖ్యమిహపారితమహత్త్వమెఱుంగక పేదలంచు జే।
సినయపరాధ మొక్కటివ చించెదభక్తుల యిండ్లరోళ్లనా । పునమును
పంటికంటఁబట్టి పూతిఁగ బియ్యము లబ్బునట్లుగా నొనరిచినాడమీకరు
ణ గొయ్యనఁబాతుఁ నిజేసి కావరే॥ చ ॥ అనియిటువంక ఖన్నబసవా
ధిపు వాక్యము గాలకించియా । చనిసతివిన్నవించెఁ బ్రభు నామదయామతి
మీరుసుమ్మనా । కనెనరుబుట్ట చేసితిరి గానితలంపఁగ నట్లుమే ఇజే ।
కొనుట కుజాలు వారిమె యకుంఠిత సన్నియమంబుదక్క గాక్ ॥ గీ ॥
సద్గతిప్రదాతనుద్గ్రచిప్పిన । నిజము నవ్వృత్తి గప్పెంగ చాల । దొరికె
నంచుఁ గొసినధూర్జటిమెచ్చు చే । పరగ కేగిరాశిఁ బట్టజనునె ॥ క ॥ మీ
రెఱుఁగని జేమున్నది । నారికళాహృదయ దేవసంగిన ఁసనే । శారా
ధ్యయుని ననతుడై । వాని సుఁగి బసవడాత్మ వాసము జేరెన్ ॥ క ॥ ఎ
ప్పటియట్టులమాచఁడు । గప్పురగంధియును దానుగాయక వృత్తిం । దప్ప
క జంగమ పూజన । లొప్పుగఁ గావించు చుండె నోడయలు మెచ్చన్ ॥వ॥ అ
దిగావునఁ గాయకంబు లధికంబులని స్వల్పంబని యెన్నంబనిలేదు స
ద్గురుకటాక్షంబునఁ గొంచెమైన నధికంబవునని నదాహరిత వదనుండై
యతండవ్వా నీవరుండిచ్చిన కదురు గనుంగొన వేఁకవెక్కసంది యె
ట్టిదియో మాత్రము తెమ్మనుటయు నట్లుగాకయని యామ సంగమాంబ
సత్వరంబునం జని రాట్నంబున దాంపు మాధారంబుగా నున్న కదురు ది
వియనంత నానె పెళక్కున సడీటుకి రెండు తునకలై యుండినం గని
గుండియ ఝల్లురన బెంబుపడి మూర్ఛమునింగి కొంత సేపటికి తెలిసి త
త్ఖండంబులు హస్తతలంబున నిడికొని శోకవ్యాకులిత చిత్తయై బాష్ప
జలంబు లురుల నిట్లని విలపించె ॥ గీ ॥ ఎదురులేనిభక్తిచిదుగులుగా
నీక । సదరు బెదరు మదినిగుదురనీకఁ । ముదురు కరుణనన్ను చగురుగాఁ
గొనిచెడు । గదురమాద్ర్వితంబుగా చుకుమరి ॥ ఉ ॥ హాసగుణాఢ్య దేశి
కవ రాంచితహస్తపయోజసత్తయా । హాసతతాంబికావరప దార్చ
కబృందసమర్చనాకరా । హాసుతమిత్రబాంధవధ రాధిపదాత్మజనోప

మేచకము । హాసురభూజకల్పవృథ ద్యైతివియేనికఁ నేమిసేయుదున్ ॥
క ॥ అనివగిలమిగులఁ బొగిలెదు । వనితామశిగాంచికపటభక్తుండను
నో । వినుతాద్భుతశీలానీ । ఘనమోహభ్రాంతినేలఁ గానగనయ్యెన్ ॥
చ ॥ మునుకొని పెక్కుగానినుప ముక్కుకు వెక్కుచు శేష్ప వారినెం ।
చునగననిట్టి భ్రామికము ద్రోవయె భక్తికిన ఎమాంలిచే । సిగణపూజఁ
బాలశశి శేఖరుఁ గెంతయు మెచ్చఁగాకయి । యనువునన జవంజవము
హోర్ణవమున్ దఁ జెందవచ్చునే ॥ గీ ॥ కపురుమీఁదని తకాంతునీకుండి
న । తెరవరెంబుమాఁకు దెచ్చియిత్తు । పగవకుంబమని నవనితయాత
నిఁ గాంచి । యెలుగుహాంకమొందనిట్టులనియె ॥ చ । శరణవరేణ్యనా
ప్రియముఁజు శర్వుఁడంబు జెంగుపిన్నటన్ । కరుణదలిర్ప గ్గురుఁడ ఖం
డతిపంగమవర్ణపూజనమా । త్కాంతములోనర్పుమీఁకదురు కాయకలబ్ధి
నటంచునిచ్చెనా । కగుగుఁ దీనిభక్తినది యాదిగ తత్కయమొప్పుజర్పి
తిన్ ॥ గీ ॥ ఇచ్చునానాజీవను ఎనదియిట్టులయ్యె । నయ్యనావ్రతమీఁడే
రనానతింపు । గురుపదంబునఁ జెందెదఁ గొమువపడక । ననినదరహాసవ
దనుఁడైయుతఁడు వలికె ॥ ఉ ॥ కాయమునీదు దేహదుదు కాంతకు గామదినా
సోషఁగాఁ । జేయవు బాపురే యినుప సీలకు సౌధముగాల్పఁగూడునే ।
మాయలఁ దెల్లియంత పెరు మక్కువగల్గిన వెండి పైఁడులం । జేయఁగ బం
చియిచ్చెదము జేకొనుమీకదుర్గుగానిచోన్ ॥ క ॥ యావజ్జీవోపాధి
కి । నేవెరవ్వనగింతుకొమ్మునెలతకవరుకై । చాపకుమనితనజోతం ।
జేవిఁ సిఁడిజాలియొకటిదగిచిరయామునన్ ॥ క ॥ ముందరవైచినసతియు
ది । యుండకనా మదిగ్రహింపదయ్యెయుపాయం । జెందం జేయఁగదగ
వే । కందర్పారాతిమూర్తికరుణింపుమికన్ ॥ గీ ॥ ఇంకనిమ్మాట్కి
బలికితివేపదేవ । నీకుసీమాన సెలవిమ్ము సీలగళుని । గూడననెగెదననిమ
దిగొంకులేక । లతశివార్చన వేదికాస్థలమునందు ॥ క ॥ భావంబలరఁగ
యొకగుహ । గావింపఁగఁ బంచికసుదుఖంసంబుగతో । నావిడరముఁ జో
రపోవగఁ । భావజహరుఁ డంత మెచ్చిప్రమధులతోడన్ ॥ క ॥ ప్రత్య
క్షుంబై నిలిచిన । సత్యంతకుతూహలమున నయ్యంగనన । న్నత్యభిన
లోనరించిన । కాత్యాయనివిభుఁడు కరుణగడలుకొనంగన్ ॥ గీ ॥

నీమణిఁ గైకొని కమలసంభ | వామరాధిపనుతిపాత్రమైన రౌప్య | ధారు
ణీధర రాజంబుఁ జేరి ప్రమథ | కాండలీలావినోదుఁడై యుండె నంత || వ ||
అదియునుంగాక || క || అజనరథనిబలశరద | వ్రజగిరిరురుసింహాసమధ
రాసురనరిపో | రుజశూద్రకరిరథాశ్వభ | టజన లయ మొప్పఁబురిపు
దమిజంబురనర్ || వ || అప్పురంబునందు | ఉ || చొక్కపుసూనృశో

—(*) రౌద్రసత్తక్కకథ (*)—

త్రిపుర సూదనపాదపయోజభక్తిపెం | పెక్కుగుణానుషక్తిగిరి శేత
రనామవిరక్తిసేవక | ప్రాక్కరినాఘుసంచయవి పాటనశక్తివహించిరౌ
ద్రస | త్రక్కధరాతలంబునమ హామహిమాయతినొప్పనంతయుఁ ||
ఉ || పంచశిలీముఖారిపద భక్తులకెప్పుడుసద్గుణాఢ్యని | ర్వంచకవృత్తి
పూజలను రాగముతోనొనరింపుచుంజగం | బెంచకనన్యదైవముల
నెప్పుడుబల్కక్రమోలనవ్వరం | కించిపచించినన్వినని కేవలనిష్ఠజరిం
చుచుండఁగన్ || క || తరుణిదృఢభక్తిధైర్యము | లరయఁగఁధరఁ గెల్లఁ
దెలుపఁహరుఁడొకచరుఁడై | యరుదెంచితద్గృహాంగణ | పరిసరమున
నిల్చిఘంటవాయించివెసన్ || క || భిక్షాందేహియనఁగవిని | యాతఁడు
మునఁదర్విఁ వేఁడియున్నముఁగొనియా | ప్రత్యాశితకల్మషచని | భిక్షకు
నకుబెట్టమనుచుబెట్టంబోవన్ || క || మెతుకొకటిక్రిందజారిన | యతఁ
డక్కటికంబునొందిహరిహరియనదా | నితఁడెటిజంగమనిసతి | యతిరు
షితమనస్కయగుచునడఁచెందర్విన్ || చ || అడచినభీతినొందియతఁ డ
త్తులనీరమునించితూలుచుం | బుడమినిద్రాలికోలఁబిగఁ బూనిహరీయ
నిలేవఁబోవనీ | నడిపిఁకమానుమంచుమది నూల్కొనునగ్రహావృత్తిఁ
గ్రమ్మరం | బెడతలవ్రేయఁసొమ్మసిలి పెక్కగదుఃఖముపిక్కటిల్లగన్
చ || తగిలినదిక్కుఁ జేనదిమి తామసిరక్కసిదోసకారిన | న్నగపడనీక
ద్రింగుతఁగా మైవనిలందగదీక్షనన్నుఁగా | వగనీకనెవ్వరోగరుడ వాహన
యంచుఁజనంగఁ వెంబడిఁ | దెగఁబరుగత్తి చేకొలఁదిదెద్దుచు వెన్కదరంటమో
వన్ | చ || వెరఁదెసఁజూడఁబోకతల వీడఁగటిచ్ఛగమూడఁగంటమే |
బడిప్రవయ్యమోముకళ దియ్యసిదూర్పులుమీరంబొంతజా | రనధర
శైట్టుగను రమ్మునజెమ్మటనిండనుక్కప | ర్వనఁజనెతత్పురీశరణ

పుంగవకోటి పంచు చక్కికిన్ ॥ చ ॥ చనిగణకోటిఁ గాంచి మదిఁ సాధ్వస
మొందఁగ నిల్చి వారితో । నని మహాత్ములార యొక యంగన యిప్పురి
దుర్మదాంధవ । తీనబాలు సత్తి రాగమని దారుణశీలయు బంచుమున్న నే
వినని కతంబు నన్నడివి వేకవిహీన భిక్షకేగిరిన్ ॥ గీ ॥ వగిదేహయున్న
నింతి దిట్టిఁ జూచి । తెడ్డుతోడ కూడు దెబ్బ పెట్టి । దానితోన విప్రుఁ దా
టలెత్తఁగ మోదె । నన్నలార మిన్న కనుమఁ జూపె ॥ గీ ॥ దిక్కులేనివా
డు తిరిపెమెత్తెకు వాఁడు । ఏఁక [illegible] విధుడనోక । పాడినెరపవ
లయు భక్తాభిమానులై । కావరయ్య నన్ను కరుణతోడ ॥ క ॥ పాడివి
చారించి యెము । నోప్పకథ రాజా [illegible] జూన సింగమున పురుల్ । దూషక
యుదోలఁగఁ జేయఁడే । వేషకను [illegible] కొనుఁ బంచుదగన్ ॥

—(*) చోడరాజకథ (*)—

చ ॥ వసుమతిఁ సింగరాజనగర వల్లభుఁడై చలుకోగ్ర [illegible] ప్రభూ । వసుమ
తి నెంచుచున్ హితుల పాలనసేయుచు వీరశైవ గో । ష్ఠి సంగ పుత్తుర్ శివాధ
వుని సేవ యొనర్చు నసత్యపక్షుఁడై । దెసల యశంబు [illegible] జగతీతలమేలు
చునుండ నంతటన్ ॥ ఉత్సాహము ॥ ఆ సాధి [illegible] యూనుఁ డంతనె
క్కనాడు । రత్నారమైతన [illegible] స్యందనాధిరాజమెక్కి సా । ద్వైరికాహ
ళారవాళి పెంపు సొంపు నింపద । త్పౌరవీథి వేగుచుండె దైవయోగవశ
మునన్ ॥ చ ॥ గురుగృహధేనువత్సకము గొబ్బునవచ్చి భీతిచేఁ
నరుగఁగలేక తద్రథసమాయుత చక్రవిఘట్టనంబున । స్మరణము నొందఁ
గాంచి నృపనందను [illegible] తయుజాతనొంది హా । హా [illegible] మనేగనగ
రాంతిక పుష్పవనీ ధరిత్రికిన్ ॥ సీ ॥ అంతట నాధేను వాయుస్థలంబున చెల
గి మేము చుంబోలు చేపువచ్చి । వత్సంబు వెలబిక్కు [illegible] రవంబులతోడ
రయమున నడచు దెంచి రథ్యఁజొచ్చి । పడియున్న వృషుకంబు బొడగాంచి
మోము మోము నాపు చనుచును మొనలుమూతి । పైనంట జేయుచు
మేనువాకు మఁజుట్టి దిరుగుచు కన్నీరుఁ దెచ్చుకొనుచుఁ । దోకనెగలువి
సరుచు దుమ్మునోరఁ । గరచి యెత్తుచు నిలచిన [illegible] లుచుఁ । బండి
కాళ్లు విదల్చుచు బాదితంబు । నెయ్యమెయ్యన వినుచును సుయ్యనును
చు ॥ ఉ ॥ పట్టగరాని దుఃఖమున [illegible] జనంబులు విస్మయాత్ములై । చు

ట్టును రాఁగ నేగి మఱి సుద్ది వినన్ నృపతోరణంబునం । గట్టిన గంటకో
మ్మునను ఖగనజమ్మిఁ [illegible] కెంచియు । బెట్టగు నాదమీయమును బృథ్వి
వరుండు రుదెంచియప్పుడున్ ॥ చ ॥ కన్నులనీరు జారఁ మును గ్రిమ్మనపోర
నుచొంగలూరగా । జన్నులఁ బాలుగారెయుగ నాలరవంబొనరించునై
చికి ; స్విన్నదంబుదోఁ పన్నుగ వీఁక నిగ్గరిచూచి సోటికో । సన్నమొన
ర్చికూనుఁగుట శంకరయూఁ మవిచారమున్నడై ॥ క ॥ ఉన్నమొఱ నాత్మ
తనయుఁడు । చెన్నగరి ధమ్మిక్కపుఁబడి శిఖనేగఁగనా । సన్నమయిగురు
నివత్సం । బున్నతఁ ద్రాటి నాగుటలతెనతోన్ ॥ చ ॥ పు జను
లెల్లఁ జెప్పవిని పుత్త్రకశత్రురీతిఁ జూచి । త్వరమునఁ జంపగావలయుఁ ద
గాఁకసూదనువంచుఁబొ పా । మంగడుబంధుమిత్త్రబుధమంత్త్రిసమా
జముగాంచి ధైర్యవి । స్ఫురదవలిప్పఁబల్కె నృపపుంగవుఁడుత్తరిబుధ్యవ
తీన్దై ॥ క ॥ తనయొలుభ మిగ పలి । జనములుగావించుపాప సంచ
యమెల్లం । దనుజెం [illegible] గనయుఁ । దానరించిన పాపఫలము లొం
దకచనునే ॥ క ॥ కొంచ [illegible] విదిమెంచఁగ । పంచమహాపాతకముల
పాటియఘమునే । వంచనచేసుత మోహం । బుంచిన నిందాఘఫలము
లొందకచనునే ॥ క ॥ నాకొఁడో విచ్చంచం । బీమె మిమిత్రులఁదో
చు నేర్పడ జెపుడి । యోమహికాలారయ పుం । డామాటలకేమిదోఁచ
కందరునొక్కై ॥ ఉ ॥ సన్నుతకీర్తి సంభరిత సర్వదిగంతర సత్యసంధ
లో । కోన్నతసర్వశాస్త్రగిధులొప్పఁగ మీరెవవింవినారుమే । మొన్న
డి దేమొయల్గిపర మేశ్వరుఁ గతిఁ దెచ్చివిం మీ, కన్నదిగానుపం మతము
గ్రిమ్మనదు ఖ [illegible] గపల్కనన్ ॥ క ॥ విని నృపుఁడుడి యువారల । యు
నుమతిగానిచ్చుఁ బుంచి [illegible] పె । తపతన మునిఁ బౌగవేత్రియుం । డ
నితలవరిజనులతోడ న జ్ఞాపించెన్ ॥ వ ॥ [illegible] ట్లాజ్ఞ యొసగిన ॥ ఉ ॥
అంతకమున్న వచ్చి భవ నాంత [illegible] సించి యయ్యయో । యెంత
టికర్మినై తిపర మేశ్వరద్రోహము సంభవించె యయ్యో । చింతదొలంగుమా
గమికఁ జెందదు వేఁడొక రీతినాన్నఁదే । హాంతము దప్పనం ముపివ శాకృతి
నున్న నృపాలనందనున్ ॥ చ ॥ కనితలవక్ష మొత్తుకొలిడి కన్నులనీరొలు
కంగ దేవమీ । జనకుఁడు నాహసించిననుఁ జంపుమటంచు ననుజ్ఞ యిచ్చెన ।

ప్పనిమోయివచ్చి వారమని పల్కినసంతసమందియారనా । తనుపుత్రతా
ధరాతండనరేఁ దప్పెమహోత్సవము శోకనిందయ్యెన్ ॥ చ ॥ జనకుననుజ్ఞ
యిచ్చుగతి సల్పుగమీఁగనిసత్కరించుటయా । ఘనుఁడు జలాభిషేచనము
గైకొనిచల్వలుగట్టిపచ్చగా, దనువునభూతిఁబూసియురు తనుత్రిమురాకస
రంబు లేసికొని । ద్విజగణ నందుఁడై కర పదంబులు నిల్పివిలాసధుర్యుఁడై ॥
క ॥ ఇలువేల్పుల్ ద్విజులకు । గలవరులును వాణనేగు తనుజన్మునిని ।
శ్చలధైర్యకలనవిసిభూ । తలనాథుఁడు మెచ్చిచూచు తలపుననంతన్ ॥
చ ॥ వరశివిబంధుమిత్త్రిప్రవరగణంబు మాన్యుఁగఁ దత్సభాగ్యహర్మ్యం । తర
జనులెల్లఁదోనమాఁగ్రక్కస్థిని పక్కికేగి । బ్బరముగ మున్నె వచ్చి
యట భాసిలుపుత్రుని తనుదంతిన । వ్యాకరణార్చలంకృత్రికని వారిత
భక్తిని మ్రొక్కినిల్చినన్ ॥ వ ॥ అయోధ్యాపుర నంబులత్తైరంగంత
యుం గనుంగొని యత్యంత దుఃఖాక్రాంతులై దొరలతో న
క్కటకటా యీభూపాలుని యనుపమాన శౌర్య ధైర్య గాంభీర్య చా
తుర్య సత్కీర్త్యౌదార్య సౌందర్య సౌకుమార్యాది విశేషంబులు గొ
నియాడఁ దగు నీపాపిష్టుఁ సుతుఁడు కృతఘ్నుఁడై తెగంజూడ దలంచెనే యను
వారును కట్టడితనంబున కోపక కడుపునఁ బుట్టినపట్టి నెట్లు చేసె నింక
నీపట్టణంబున నెవ్వరి నెట్లు సేయుఁడు వారును మోహంబులలో పుత్త్రి
మోహం బధికంబని యూహించక సాహసంబున సుతుఁ దు
నుమాంబంచె । నాహా యనువారును నొక్కండె సుతుండొక్క పెక్కు లేర
ను యత్యుత్కటికంబు లేక నిక్కమారుని దక్కించుకోలేక మీఁదట దుః
ఖంబునం బొక్కనను వారును యుగడివిధిఁ గురంగంబులు శతాంగంబు
నీడ్చికొనిపోవ బాలుని కిచ్చి సాగుచిపోవు గార్ల్గాఁగి యీవత్సం బ
డంగెంగాక యిక్కడర పుంగవుఁడు జేజేఘాతయొనర్చెనే యను
వారును నిత్యసత్యస్తుత్య సత్యసంధుఁడు గావున నీభూవరుండు నా
వారు లాతివారను యట దక్కయిల్లి గాపించి నిందాభాత్ర్య లెడబాపి
కొని కీర్తి వహింతుండయ్యె నింత వాఁడే లోకంబున నైనఁగలఁడే యనువా
రును ధర్మంబుఁ దప్పక నిర్మలాంతఃకరణుండై పుత్త్రుని శత్రునిగా వి
చారించినందైనం బాదుకొనవలదే యనువారును పాపంబుమీఁదికి వ

చ్చిన నాత్మ తాఁ గిణపరాయణుండై తొలంగిపోవక జనకాజ్ఞోల్లంఘనం బు సేయక నొప్పెయీతండట త సుపుత్రుఁ డనువారును మా కుఁ జూడ విట్టిసాహసుల కిత్తఱి నీశ్వరుండు పరీక్షకుండై జ్ఞానవైశ్వర్యంబు లొసంగి దయ జేయక పోఁడని తోఁచుచున్నదను వారును నై గుంపులుగూడి చూచుచున్న సమయంబున ॥ చ ॥ శిరము గొల్వమొక్కియతి సాహసమాత్మ నలంకరింపఁ భూ । వరతనయుండు మేదినిల వర్లమగన్గొని జాగుసేయ నిమ । గ్గురుఁ డెటులౌనతిక్రమణము గొంకనసేయుఁ డటన్న గురుభీ । కరగతినాతనిం దునుమఁ గత్తిఁ బరన్వెడలించి వేసియఁ గాన్ ॥ గీ ॥ పాలుపూమాలయై కెరా వగునిపట్టి । యరుతెరపినఁ గలవరు లధికనిష్ఠ । యాత్మలై యేమి దోఁచక యూరకుండ్రఁ । బోకవి మొగ మొక్క డీక్షింపు చున్నయంత ॥ చ ॥ నిరసమునై వగోపతిసు జిల్లని రావమొనర్పమేదిని । వరునకుఁ దత్కుమారు కు భక్తవరాళికిగాఢసమ్మదో । త్కరముదలిర్ప బారిపద తండవిలాసముబ్బి గూర్పస । త్వరగతివచ్చి నిల్చెవసు థాధరచాపుడుమ సమేతుఁ డై ॥ చ ॥ నిలిచినఁ గాంచి యూధరణి నేతవినూతనకౌతుకంబునన్ । జలమురెనినియుల్లుసకు జాగిలి వందనమాచరించి యి । శ్చల నిరపాయ నిగూఢ శశిరశేఖరులౌగరని । ర్దళితపటాశిసిత్యశుభదాయకనీరధితూణ నిర్మలా ॥ చ ॥ అనివినుతింపు రాజుఁగని యబ్జధరుండు మునీందుసాహసం । బునకు భవత్తనూజుని యపూర్వపుభక్తికి మెచ్చివచ్చినే । డనితరలభ్య మోక్షపద మందఁగ రండనివానిఁ దగ్గురుం । దనయుని ధేనువత్సములఁ దారసగోదరియుఁ జేర్చె గాఫున్ ॥ ఉ ॥ నా మొఱ యాలకించి కరుణామతి చౌళిన్స పాలుకీతిన । నోఁగుమతండ్రి లాఁగనినియారకనుండ కురయ్య యున్ననా । సామి బెస్సిరావెలది శాంతి దయాంర సభక్తులిట్టివం । చేముగణింపఁ జాలము కుహోక్తు గ్రైనళివుండు దక్కఁ గాన్ ॥ ఉ ॥ ఇత్తఱి నన్ను మోఁదెసని యింపువచింటిటిగాని సూపెను । శ్చిత్తయటంచు నెవ్వరును జెప్పగ మున్విన లేకగాదని । యుత్తలపాటు జూచినవ్రషోక్తులనంగనుగాగుగాసయు । యుత్తమకేరి బిల్వగల యున్నది గుచ్చటికెల్ల నారయన్ ॥ చ ॥ అనవిని భిక్షుకుండుచియె నర్కుల కేలఁ బల్వగా । బనిచెదరా పెపేగుదల పన్నది పల్లిడిలంగిఁ జొచ్చె మీ । మాన

మునునన్ను బట్టి తెగ మోదఁగఁ జూచుచు వేడ్కఁ బుట్టినం । దనువున కాసఁ
జెందవిహితంబని తోఁచినఁ బిల్వనంపరే ॥ క ॥ నావుసుభిక్షుకయూరక ।
నీ వేటికి బెదరెదిగ్గనిలుమిచ్చుటనిఁక । గావఁగ మాభారంబని । పావనుతో
చాలనమ్మఁ బలుకుచు వారల్ ॥ చ ॥ అనుపమభక్తిశీలయగు నంగననీ
డకుఁ బిల్వఁబంపఁగాఁ । జనదుత దాలయంబునకు జాగకనందఱు మేగియి
మ్మహా । త్ముని వచనంబు లెల్ల నిజ మోమృష యోపరికించి వత్తమం ।
చనఘుతెరాత్ము లేగిరపు డయ్యనుదోష్కనియాపెయింటికిఁ ॥ మ ॥
చనియమ్మానినిపూజలందియనిరో సాధ్వీవతంసంబనీ । ఘనసద్భక్తికినీ
యుదారతకునీ కారుణ్యసంశీలవ । తఁ నకుంబాడియె భిక్షకుండయిన
యేతద్భక్తునినోమ్మదనీ । వినయంబెల్లను గానుపించె శరణుల్వ్యాన్నఁ భళీ
యందురే ॥ వ ॥ అనినసయ్యంగన యిట్లనియె ॥ ఉ ॥ ఒప్పననన్ను
మీరెఱిఁగియుండియు నిట్లు వచింపనేల వా। తప్పులువల్క వారలకు దండన
దప్పనె నాదుమ్రోలనే । చొప్పనఁబల్కెనోయడిగి చూడుఁడు మున్నిట
నీతఁడన్న వా । రప్పుడు భిక్షుఁ గాంచియుని రందఱు మోములఁగిన్కఁ దోప
గాఁ ॥ గీ ॥ అడచె నిర్నిమిత్తముంగనయునిసభా । మధ్యమందుకల్లమా
టలాడఁ । దగునెమించనాడు తప్పునెయెడగల్గి । యెంతకైనఁదగుదు వెన్న
ననిన ॥ క ॥ నారాయణనారాయణ । నేరంబేమియును లేదు నెలఁతుక
నాపై । యూరకనాడెననంగా । నేరమణిమహాగ్రహంబునిగుడఁగనడ
చెఁ ॥ చ ॥ అడచిన శ్రీహరీయనుచు నయ్యెలదక్కఁగ సంగనంతలో ।
నడువకుమస్యశబ్దమని నూల్కని క్రమ్మఱ మొత్తినాతఁడ । ప్పడతుక
మ్రోలనిల్చెఁ జర భావము మానివృషేంద్రవాహుఁడై । సడలుకపాల
మాలికలు జంద్రకిరీటము శూలమొప్పగాఁ ॥ గీ ॥ ఇట్లు సన్నిధిఁ జేసిస
ర్వేశ్వరుండు । మెలఁతనీభక్తి కెంత యుమెచ్చువచ్చె । రమ్మనుచుఁ బు
ష్పమయవిమానమ్మునందు । నునిచికొనిపోయెఁ గైలాసమునకునంత ॥
ఉ ॥ అచ్చటనున్న భక్తవరులందఱు నెంతయు విస్మితాత్ములై । యెచ్చ
టనైనఁ జూచితిమె యిట్టిమహాత్వపుకాంతఁ దద్విచే । చిచ్చులకంటిదేవ
రను చేకొలదిం బ్రహరించి లోకముల్ । మెచ్చగఁ జెందెఁ దత్కృపను మే
శశుభాకరతారశైలముఁ ॥ క ॥ అనిపలుకుచున్న వారల । గనుగొని

యొకభక్తుఁడనియెఁ గనుగొంకధరం । దనుచలయమోదికనినోక ।
యనఘుఁడ తత్పదము దొల్లియాడిరా ట్టిదనక్ ॥ మ ॥ అనఘానోత్తరశై
వతత్త్వవిధి నిష్ఠాచారు డీశానభ । క్తిసమిత్సాహసని త్యభక్తగణతత్
తీర్థప్రసాదోపభో । గిసను స్తెంద్రియానిగ్రహాంబుపిల సత్కీర్తిఁ బ్రభా
వుండుర । కి బ్రహ్మయ్యయనంగభక్త వరుఁడొక్కండొప్పునిద్ధారు

—(*) రేకి బ్రహ్మయ్యకథ (*)—

ణిక్ । సీ ॥ అతనిమహాత్త్వము తెల్పఁ బెట్లన్న నింటికిపరమూలుఁ
లేగుదేర । నైద దినము లుంచి య ప్పువ రుండెడు మనిననెన్నండింటి
కటుగనీను । సమ్మతించితిగేని సగనాస్త్రపానము ల్ గొనుచునుండుని
యనుచుగొంతి । గాఁ బాచనాని జాల యుపేక్ష్యలై పోవంగఁదలఁచిన
బోవనీక । బలిమి చెరఁబట్టియప్పటిక గిదివారి । పూజనల్పుచునుండుము
పొప్పటలిట్టు । లతఁడు బ్రహ్మనిహరిగొంపనవనిజనను । లంతరావిధము
రసియుచటనచట ॥ గీ సంతతమువిరియుఁటికిఁ జనినయంబి । కామనోహ
రభక్తలోకంబులోన । నయ్యలాకకొందత్రెమొకోయాగృహంబు ।
వెడలిబ్రహ్మరిపోవర్విధముఁదలఁప ॥ గీ ॥ బొమ్మరక్కసియొక్కటిభూత
లమున । శరణతతిమింగ భక్తవేషమునఁ జేరు । ఈరుగగాపించుకొనివారిఁ
దినుచునుండ । బోలుగాకన్న నిట్టియద్భుతముగలదె । క ॥ అనిసంశ
యించుధరణి । జనములయనుమా నమెల్లసడలించుటకై । మనసిజసం
హరుఁడప్పుడ । త్యనపగసంతోషపూరితాత్ముండగుచున్ ॥ సీ ॥ జిలి
బిలిపోరుగ సికపైమెరయఁగట్టి భసితత్రిపుండ్రంబు నొసటదిద్ది । పృ
థుసూత్రగతరింగ పేరిఁ ప్రక్కకు ద్రిప్పి చెంగజారహారంగు చేలఁగప్పి ।
నీలిచల్లాడంబు మేలికాసెబిగించి వలుమువ్వానవాలు కేలనుంచి ।
సన్నపురుసురాక సరములు మెడఁబూని గండపెండెర మొక కాలనూని ।
వంకిమొలఁజెక్కిదంతపుపావలెక్కి । తమ్మలముపేసి మేనగందమ్ముఁబూ
సి । వితతయావనసౌందర్యవిభ్రమ బు । లలరనొకచరమూర్తి యైయ
ద్భుతముగ ॥ గీ । రక్కసిబ్రహ్మవ మందిరమునకప్పు । డరుగుదేఁగాం
చియతఁడు సాష్టాంగమెరఁగి । కలితరాజవద పచారకలనఁబూన్చి । వి
నయమునునున్న బ్రహ్మయ్యఁగనియతండు ॥ మ ॥ భళిరారక్కసిబ్రహ్మ

యివ్వసుమతీ భాగస్థభక్తావళిం । గలయఁజూచితిఁగాని నీదువిలసత్కా
రుణ్యగాంభీర్యని । శ్చలభక్తప్రపన్నశీల దానగుణముల్ చర్చింపలేదెందు
నే । దెలియింపంజెందె మదీయమానసము నిన్నీక్షింపఁ జైవోత్తమా ॥ ఉ॥
ఎప్పుడు నిన్ను గూడిచరియింపఁగ వేడుకబుట్టె మాకు నీ । విప్పనికియ్యకో
న్నానిన నెంతయు సంతసమందిదేవనే । నొప్పితి నన్నుమీరిచట నుండుఁడు
పల్కినమాట క్రమ్మరం । దప్పినఁబోవనీయననఁ దానికొడంబడి నిశ్చయా
ర్థమై ॥ గీ ॥ తనతండ్రి చ్యుతభూతిగ్రస్తముచఁబట్టి । యతని నుద్దుటధరిం
చినీవవినయట్లు । నిలుతుమని పల్కి మఱియొక్క నిమిషమునకు । మా
కుపనియున్నదిక పోదుమా యటన్న ॥ చ ॥ గడుసుతనంబు కోడిగము
కల్మియొ బల్మియొ నిస్స్వభావమో । గదగడికొల్పుటంబలు కందగవే
మనుమనీవు నీవయి । కొంటనసింపఁ భూతిగొని క్రమ్మరఁబోయెదనన్న ని
న్నునే । విడుతునె యేదిరఁ ఫలము విశ్వసమెచ్చనె గానదప్పిన ॥
గీ॥ ఇటకురానేదిపోనేదియిఁతవిత । గలుగునేలన్నమపుడె వాక బలియ
నెను । సామితనిబద్ధియువ్వేనివాడఁజూడ । ననినదరహాసవదనుఁడై యు
తనువల్కె ॥ ఉ ॥ మా గుణముల్ దలంపఁబహు మార్గములెన్నఁగనే
లనీకుస్వే । చ్ఛాగతినైనజాగమిఁడు స్థావరమైయొకచోటనిల్చునే । సా
గిచనంగనికిఁజెర సాలనుచన్నిడఁజూవినఁడవ్రా । నాగముబుట్టలోని
ముడు నాయిదెపోయెదఁడ్డగి పుమా ॥ చ ॥ అనవుడతండువల్కెశర
ణాగ్రణిమీరలెఱంగనట్టిశా । స్త్రవిగముచోదితంబులగు ధర్మములెం
దునవైనఁగల్గునే । ముముపొనరించునియమము మువ్విడియిచ్చటనుండి
నేఁడునా । తనువునఁబ్రాణముల్గలుగఁ దర్లనిత్తునెవిచ్చు నావుడున్ ।
ఉ॥ ధారుణివేదచోదితప థంబులభక్తసపర్యసల్పవా । రారయువారి
యిష్టమెటుల ట్టులొనర్చిరిగాని యూఱకియుం । గారిచొఁబెట్టిబూన్పుటలు
గానముచాలికసీసపర్యయే । తీఱునసీఁనుండుటకు తీరకుపోయెదనన్నను
గ్రుఁడై ॥ క ॥ వలఁజిక్కెచెక్కులార్చిన । పులుగగసిచనంగఁగలదెపా
మ్మెటుబోవం । గలవ్రాయుని బెట్టికసుగిఁ । బలికినచరమూర్తిఁదీవ్రభ
య దాకృతియై ॥ ఉ ॥ బెబ్బులినాఁగునేచెవుల పిల్లిఁబట్టిశక్రవాసిము
న్నునీ । యబ్బకునీకునేను మున నచ్చితిశచనని కపట్టసీ । బొబ్బలకేమిపేరు

సరి పోనటించితి కాక తొల్లి నీ । కబ్బినఁ జోలె జంగముల యందరితో
ననుసాటిఁ జేసితే । ఉ ॥ వచ్చిన భక్తకోటిఁ దల వాకిలి వెళ్ళఁగనీక పట్టి నీ ।
యిచ్చగఁ బండినంచు ఫల మొల్లఁగ నంబఁడు జేతు నన్ను నీ । విచ్చట నడ్డగిం
చక నీ నేటికి చూచెదురమ్ము ప్రపట్టు మం । చచ్చటఁ బాసి పోఁగ నతఁ డడ్డము రా
నదలించి చెచ్చెరన్ ॥ క ॥ మొలసుకియు దవియుఁ బోఁవఁగ । దొలఁగక బ్ర
హ్మయ్య యతని ద్రోచియటకు పో । గల వోపమ్మని దగ్గరి । కలయం బడిప
ట్టి మోదకలకలన గుచున్ ॥ ఉ ॥ పట్టిన పట్టు వీడి వన పౌరుషమానికి నె
ట్లు పట్టిదో । పట్టు మునీవ టంచతఁడు బైలగుచున్నది నేమిదో చర । పట్టు
నఁ జింతనొందె ద్రవిత పద్ధతి కూసత వచ్చునింకన । న్నట్టుల మెచ్చు శంకరుఁడు డి
హీయని భక్తులు నవ్వకుందురే ॥ క ॥ శీలము దొరగిన పిమ్మట । నేలా
కాయంబు దీని నెడ సేయుట యే । మేలసి హృదయాబ్జంబున । కాలాంత
కునిల్పి గండకత్తెఁ గొనఁగాన్ ॥ ఉ ॥ అంతట లోన నీశుఁడు దయామతి
సన్నిధిఁ జేసి బ్రహ్మనీ । యంతటి శీలవంతుఁ డిఁక నారయఁగల్గునె పల్లవించె
మ । త్యాంతము నేఁడు నీదయిన వాంఛిత మిచ్చెద నన్న నాతఁడ । త్యంత
కుతూహలంబునఁ దదంఘ్రులకున్ బ్రణమిల్లి వేఁడుకన్ ॥ చతుర్విధకం
దము ॥ గౌరీశ వరఘృణారస । పూరా కామారి శేష భూషణ సోమా । వా
రాశి తూణ సుజనా । ధారా హేమాద్రి చాప తారక నామా ॥ వ ॥ అని
యిట్లు సన్నుతించి దేవా భవదీయ దర్శనంబబ్బె ధన్యుండనైతి తమరిను
క్కటి వేఁడెద మదీయ నికేతనస్థానేక భక్తసహితంబుగా నన్ను భవత్స
దనంబుఁ జేర్ప వలయునని విన్నవించిన నట్ల కాక యని శంకరుం డఁడ
రఁ బుష్పకారూఢులం గావించి నిజధామంబునకుం గొంపోయె నట్లుగా
వున నిప్పడతియు నారక్కసి బ్రహ్మయ్య విధంబున నీశ్వరునకు దిరుగంబ
డి తత్పదంబు గాంచెనని చెప్పిన నచ్చటి భక్తవరులందఱు నత్యాశ్చ
ర్యంబు నొంది రౌద్రసత్తక్కం బెక్కు విధంబులం గొనియాడి నిజనివా
సంబులకుం జని రదియునుంగాక ॥ గీ ॥ సంతతాత్మేశ భక్తిని శాంతకుసు

—(*) శాంతసత్తక్క కథ (*)—

మ । కుంతమాయాపహారణవిక్రాంతశర్వ । చింతనామృతపూరితస్వాం
తయగుచు । శాంతసత్తక్క వెలయును సంతతంబు ॥ సీ ॥ ఆయుంతియు

క్కనాఁ డాత్మవల్లభునకుఁ దలయంటినలుగిడి జలకమార్చు । వేళదో
స్వేదనీరు వెలిఁజల్లనాతఁడు గనియిదియేమని ప్కారణంబ । నీరుఁజల్లి
తివనఁ నెలఁతుకవినియును విననట్లయుండిన విభుఁడుగినిసి । నామూ
టనీచెవి నాటదోగర్వమా యననెమ్మొగిమ్ముగ నల్లనల్ల । చిఱునగవు
తొంగలింపనో జీవితేశ । మీామదికిఁదోచియుండియు నాముఖమున । వి
నఁగ వేడుకమైనతద్విధము తాన । మాడ్పిమ్మటఁదెలిపెదననినతఁడు ॥
చ ॥ అటులగునంచు వేజలక మాడిమడుంగులుగట్టిభూతిపె । న్నిటల
ముఖాంగదేశముల నిల్పిశివాక్షమణుల్ ధరించిధూ । ర్జటిభజనాంత
మందునఁ బ్రసాదముభక్తులతోడఁగూడియా । దటభుజియించిలేచిప్ర
మదంబెసఁగంగసుఖోపవిష్టుఁడై ॥ మ ॥ తనభార్యామణిఁదగ్గరంబిలి
చి కాంతానింగి కైనీరువ । ల్లినవృత్తాంతముదెల్పుమా యనిన వల్లేయం
చుగేల్మోడ్చియి । ట్లనుమ స్నేహరిశర్వునాత్మవశుఁ జేయన్ యోగసత్త
క్కనా । వనితామాళిమహాటవిందపము దుర్వారంబుగాఁ జేయఁగాన్
గీ ॥ తత్తపోగ్ని వెడలిధరణిఁగ్రమ్ముచునిటు । రాఁగఁగాంచిడాసిరాకనుం
డ । జలముఁజల్లిదానిమలఁగఁజేసితినన । నింతితోడనాథుఁడిట్లులనియె ॥
ఉ ॥ ఎక్కడిచల్లెలేటితప మెక్కడికాననమేటిమంటలే । దిక్కనఁబుట్టి
నీవెటుల దెల్సితివేగతినార్చితింతయున్ । బుక్కిటఁబట్టినావ్రెనన బోఁ
డిరొ బొంకులుచాలనన్నఁబెం । పెక్కనభక్తితోననియె నింపునిభానన
తాల్మిమీారఁగన్ ॥ గీ ॥ ఎచటనోనున్నదానినివెటులఁగాంచి । తనఁగనేటి
కిభూతలమందునెంకు । దెలియదూరశ్రవణదూరదృష్టులీశ్వ । రార్చ
కులకబ్బుటరుదె యెట్లనినవినుము ॥ క ॥ శ్రీదసఖపాదభక్తుఁడు । వేదా
గమకథితనియమఃశ్రుతుఁడఘవి । చ్ఛేదుఁడుకళ్యాణమున । స్మేదరకే
తాఖ్యుఁడొక్కమేదరియొప్పున్ ॥ ఉ ॥ ఆతఁడుసంతతంబుగహ నాంత

—(*) కేతయ్యకథ (*)—

రసీమలకేగివేణుసం । పాతమొనర్చితెచ్చినిజ పత్నియుఁదానునుజీరివా
నిచేఁ । జేతికొలందిజల్లెడలు సిబ్బులుచేటలుచాచువారికిం । ప్రీతిజనిం
పనల్లిపుర వీధులనమ్మితదీయలబ్ధిచేన్ ॥ చ ॥ శరణవరేణ్యపూజనలు
సల్పుచుదానొకనాఁడు వేకువం । బురహరుబూన్చికత్తిఁగొని భూరికురం

టకకోవిదారకే । సరసిచుమందచూతఘన సారకపిత్థశిరీషశింశపా । క
రుముఖభూజరాజగల కాననసీమలకేఁగియచ్చటన్ ॥ చ ॥ అతిమురివం
శగుల్మముల నారసియాఁదొకగట్టిబొంగుతే । సటుసుమనుండఁగాఁబ్రమ
థ నాథుఁడుకేతనసన్నుగాఁబుచా । నెఱుఁగసువర్ణబీజతతి నేర్పడదాన
ఘటింపఁగాంచి గో । తెఱపినిపుష్పపుష్టొనిది తెంచినసేమవిరోసియవ్వ
లన్ ॥ క ॥ మఱియొక్కటిట్లబ్రమ్మర । నఱికిన రీతినేకసంబడఁగాసె ।
నెఱుఁగకవచ్చితినిటకని । పెఱచోటికిబోయి యొక్కపృథుగుల్మమునన్ ॥
చ ॥ చొరబడియొక్కగట్టిపెను పోగెఁగనుంగొనివాఁడికత్తిచే । ధరఁబ
డదానివేయనడి దంబుకిరంబునుజారియుగ్రచే । బంగినత్రంజమధ్యము
న భవ్యతపంబొనరించుతాపసిం । భరగుగదా కియొక్కబరి బ్రయ్యఁ
గఁజేసినసంతలోపలన్ ॥ గీ ॥ హానమశ్శివాయ యనుచువాలెఁడుగూ
ల । కేలెఁడదరియత్తనికేలఁజక్కి । తెచ్చిబెట్టనుంచి తెగనవాదముఁబక్కి ।
త్రించిశోకతపచిత్తుఁడగుచు ॥ ఉ ॥ అక్కటయోగిపాపముగ కాప్పద
మైతిబ్రభాతవేళనే । నిక్కడకేలవచ్చితిను నీస్వగుఁడీపాదనుంటగానకే
మొక్కలమైనకృత్యమున మోసముఁజెందితినొల్లబాయునీ । మిక్కటమై
నహత్యఘన మేచకకంధరయాచునుండఁగన్ । ఉ ॥ అచ్చటకేతనార్యు
సతి యత్తరిభక్తగణార్చనాయం । బిచ్చనఁగెరి పగినను నీశ్వరునా
తఁరపంబుపీనులం । జొచ్చెస్వదేశకప్రవర శుద్ధసయంబెనుపొందుజ్ఞప్తి
చే । నెచ్చటిపెక్కలెనదన నర్పడఁగల్లఁడియాచునుండఁబట్ ॥ చ ॥
అటువినిమానిజప్పుటయు నతనిక్రైపసదుఃఖమొంగెల్ । పటుచు
తిగాంచిముదిరక వాటుముత్రాళము వెదిచెచ్చెంగం । జటులభుజంగిపక్షి
మృగ శైలములన్నరిపి తలేకయు । దిక్కటింపినీలకుగొయు కుంతితధై
ర్యమువెంటదోడుగాన్ ॥ చ ॥ విపినముఁజొచ్చెయొక్కయెడ విచ్యుతజీ
వితుఁడైనమౌని కై । విపులవిషాదవేదనల వేగెసుతధునిగాంచిమొ
క్కినన్ । వ్యపగతదుఃఖుడైయుత డహోయిటకేగతివచ్చితొంటినీ । వి
పుశిటఁరాఁబసేమిమది కెంతయునప్పుగనుయ్యోమానినీ । ఉ ॥ గానుగ
చెట్లవంటిపలు గాకులునిన్నురుఁతెన్వఁనేనిచే । మైనసమించసాఁడిరోగ
గార్చనకాలము దప్పనంచునో । కానకసేయునాదయిన కర్మముదెల్పి

రోమెవ్వరైనదో । మానినినీగురాకకను మానముఁజెందెదుమాకు
దెల్పుమా ॥ చ ॥ అనవుడు కేలుమోడ్చి వినయంబుననిట్లనుమించువీర
లి । వ్రతతలచందుశోకమున వంకరుమంకఁగనిన్నుఁబాసినే । ననుచి
తమింటనుండిపటని యారకువచ్చితిఁగానినొందుతే । దనినలతాంగినా
దయిన యాపదనికెటుదో చెఁదెల్పగా ॥ ఉ ॥ నావునుమీయనుగ్ర
హముమాయెడగల్గుటఁబాయియుల్లువో । నావిధంబుకావలనుకావినవచ్చిన
నెమ్మదిగాంచి యుల్లసా । దైవముతప్పఁజూచెనని తాలిమివీడఁగ బుచ్చియే
మియు । న్భవము సంగు దోచకవి పన్నతవచ్చితి నిన్నుజూడగాన్ ॥
వ ॥ అనిపల్కిన నిజపేరిగసిదూరంకరివణ జ్ఞానంబుల కత్యాశ్చర్యం
బునొంది సద్గురు కటాక్ష పాత్రింబగు నిప్పయోజానన బుద్ధివలన మె
లంగుట యిహపర సాధనంబని తలంచి యాపెతో నిట్లనియె ॥ చ ॥
కమలదళాక్షియీయెడలఁ గానకనే నొనరించుహత్యయె । కరిముమున
బాయుఁదైవతధరాసురచాపునమొచ్చనెట్లు లో । కమునకుదీరునెప్పగిది
గరిశ్కనసొక్కయుపాయమోవిన । స్వామునిఁజేయుమీయనిన నీలప
యోధరవేణియిట్లనన్ । గీ ॥ ఇలబరిగాదవశంబున నెన యుహత్య ।
లరయదేహాంతముఖవిను లంచు బాయు । నచుచునర్మలచేఁవు విను
చునుండి । నన్నుఁదగినేయమిన శోకన్నయనియె ॥ మ ॥ మునిసంస్తుత్య
తపోధనుండగు మహాశ్చర్యజపివేరొక్కతీ । రునఁదత్పాపనివృత్తిఁజేసి
కొననారూఢంబుగాబుద్ధినా । లోకనగస్పెట్టునయ్యతిపరివరుతో గూ
డన్మదీయాసువుల్ చనఁగాఁజేసెదనింతగాలమున కుం జానుండజీవింతు
నే ॥ గీ ॥ అనినపతిద్రుఁనిశ్చయం బాస్మనెటి గి । పతియుతనిక్కన్నము
న్నుగా జనఁగవలయు । నయ్యముపిదుర్గమున్ త్రి నే గానిగళంబు ।
దునించికొనబోవసంతసంచిముగ ॥ సీ ॥ ఉంచి డేదేవుఁ దుర్వ్యధ
రాధీశ్వరాత్మజనధర్మ జేసాంబు సంధు పిబ వేల్పు పంచభూ
తదిత్యచంద్రాత్మమూర్తులై జగములు । ఒరిచి దేస్వామి
తోయజాసనవర ప్రబలదైతేయపురత్రయంబు । కాంచినాడే దైవ
మంచితిసాదరేక్షణమునన త్వభక్తవ్రజంబు । నించినాఁడే మహాత్ముం
డు కాంచనోద । రాండభాండంబులెల్ల గర్భాంతమునను నట్టిపరమేశ్వ

తుండుకల్యాణమూర్తిఁ । యమరమునిపంక్తి గొలువఁబ్రత్యక్షమయ్యె । క ॥ ఆకీర్తినెదుటనిలిచిన । గౌరీశ్వరుఁమోదమలర గన్గొనికేతం । డారూఢభక్తితత్పర । సారసములకెరఁగియిటుల సన్నుతిఁజేసెన్ ॥ సీ ॥ ప్రాలేయశైలేంద్రబాలికాధీశాయ మదనాంతకాయ నమశ్శివాయ । శారదనీరద చారుదేహాయశమనహరణాయ నమశ్శివాయ । ద్వాదశాశ్మాగ్నిసుధాధామనేత్రాయ మలవిదూరాయ నమశ్శివాయ । గంగాతరంగసంగతజటాభోగాయ తుహినశైలాంగాయ నమశ్శివాయ । యంబుజాతాసనత్రిదశాధినాథ । ముఖ్యదైతేయవిద్విట్సమూహ మకుట । ఘటితకాంచననవరత్న కాంతిపూర । మహితపాదాయతుభ్యం నమశ్శివాయ ॥ వ ॥ అని యిట్లు సన్నుతింపు కేతన ధ్యానగమనుంగొని మందస్మితాననుండగుచు సర్వేశ్వరుండు భక్తవర మీదృశభక్తిజ్ఞానంబులకు మెచ్చువచ్చెరండని వరనిరువుర పుష్పకారూఢులం గావించి తత్తపస్వింబున జీవితుఁగావించి యాతనితో వారల నిజధామంబునకు గొనిపోయెం గావున దూరశ్రవణంబు గలయంగనల మహిమం బిట్టిదింక దూరదృష్టి గలవారి దెప్పెదనని శాంతసత్తముఁడు నిజనాథునితో నిట్లనియె ॥ సీ ॥ కలఁడొక భక్తుండు కళ్యాణపురమున నాదరబ్రహ్మ

—(*) నాదరబ్రహ్మయ్య కథ (*)—

య్య నామకుండు । నలజయంతవసంత నలకూబరాకారు డతులితశైవరహస్యవేది । సంగీతసాహిత్య సరసకళాస్ఫూర్తి సత్కవిప్రియుఁడుగణార్చనవినోది । యొకనాడు కాయకం బద్భుతంబెట్లన్న తినసోయగంబుగ న్గైకొనజార । కామినీతిలకములురతి గలయగొండ । పిలిచినఁసువర్ణటంకమే నెలతయొసఁగు । దానితో గూడ యాస్థలితపరిభావ । మున నెవాంఛితమీడేర్చు మోదమంది ॥ క॥ ఈసరణిఁదెచ్చుద్రవ్యము । వాసుకియజ్ఞోపవీత భక్తార్చలకై । కాసైనసమరునాటికి మూసియిడకవ్యయ మొనర్చు మోదంబలరన్ ॥ వ ॥ అట్లుండి యొక్కనాడు ॥ సీ ॥ బొట్టకస్తూరినీటు పట్టుమేల్వారెవాటు మెట్టుగండపుగాటు మించివెలుఁగఁ । గొంమీసముత్తీరు నూరవీడెపుశారు నొరచూపులసారు నొరపుదనర । సికఁశాయతలకాంతి యొకకేఁబూబంతి నికటపాదశ్రాంతి నీటుమొరయ । నగవువెన్నె

లజాలు మొగరాలపిడివాలు సొగసుసొమ్ములడాలు సొలపువెలయ ।
నేలఁబాడుచునందంపు నీలలిడుచు । సంగమొగదిగఁజూచియు ప్పొంగిపో
నుచు । నిండుబింబాస్యలచ్చెరు వందికనగ । రాజవీధిననేగెనా రసికవ
రుఁడు ॥ ఉ ॥ అత్తఱినొక్కభర్మహాణి హర్మ్యతలంబునఁగ్రీడసల్పుచుం ।
చిత్తరిమోహుఁ బల్ధనిరు పేరియసిసారణగండ్లవెంటత । చ్చిత్తజసన్నిభుం
గనివి చేష్టితయైతమకంబుబర్వఁము । న్నత్తినరెప్పవాల్పకఁద దేకమతిం
దలపోసెనాత్మలోఁ ॥ ఉ ॥ ఈనవమోహనాంగుడిపు డిచ్చటికెచ్చట
నుండివచ్చెనో । సూనశరాసనాబ్జబల సూదనపుత్రవ సంతయుత్తరా ।
టూనులగేరువీఘునుని సోయగముంగనిదేవతాపురీ । మానినులైనచి
త్తముల మాటికినువ్విళులూరకేతగఁ ॥ సీ ॥ చికిలిపుల్దిండిరా లకుమె
ప్పొసికకప్పు తొఁగ కేనినగనొప్పు మొగముచొప్పు । తియ్యవిల్కానిగ
ద్దియనొంపుకెదపెంపు జడమొకంబదలింపు నడుముసొంపు । చిందమం
దముగేరు జీరకంఠముతీరు తొవలనుమీరుకం దోయిసొరు । యేను
గకేల్పస నెలయించుఁదొడసంచు తలిరుఁనొంచుపాదములమించు ।
నారయీమనోహరాకారరేఖయీ । కాయసొకుమార్య మీయొ
య్యార । మెందునైనగలదె యితనితోరతికేళి । నెనయుసుదతిభాగ్య
మెన్నదరమె ॥ చ ॥ ఎదుటగనుంగొనందడవ నీరసికాగ్రణియందుజిక్క
నా । మది యుఁకనెట్టులోతుఁ నను మన్ననవాతఁడుగాంచుటెట్టులోఁ ।
బొదలినమోహతాపశిఖ పొంగికనేగతినారునక్కటా । చెదరనిచిం
తలంజివుకఁ జేసెగదావిధియేమిసేయుదున్ ॥ ఉ ॥ గ్రక్కననేగియాసొ
గసు కానికినావెతలెల్లదెల్పియీ । చక్కికిదోడితెచ్చిమది సంతసముందఁ
గఁగూర్చువారునా । కిక్కడనెవ్వరిప్పగిది నిక్షుశరాసనసాయకవ్య
థం । జిక్కికయుండుదాననని చేడియచింతఁనునింగియుండఁగన్ ॥ ఉ ॥
ఆతరుణీలలామసఖి యత్తఱినచ్చటికేగుదెంచిమో । హాతికృశాంగియై
నజల జాననఁగన్గొనిడాయనేగియో । భీతకురంగనేత్రయిటు బెగ్గిలినెమ్మ
దిలోననింతయే। లాతపియింపనీదగుతలం పెరిగింపుముదాఁచకంతయున్
క ॥ చెప్పిననెప్పనియేనియు । నిప్పాడుసమకూర్తుఁ జెలిమికెయ్యెడలనునే ।
దప్పఁమరెవ్వరునమ్మిన । కప్పురగంధులిఁక నీకుకమలదళాక్షీ ॥ చ ॥ అ

నవ్వుమదత్సతీతిలక మూర్తిని ముదంబును జెందిసిగ్గు సొం । పునదన వాంఛితం
బు వెలిఁ బుచ్చఁగ లేక యొకింత సేపు ర । మ్మానిజముఖాబ్జమె యొయ్యుత్తర మాసినుల
చ్చట లేక యుండుటల్ । గనుఁగొని యెట్టకేలకు మొగంబొకయించుక యెత్తి
యుత్తరిన్ ॥ ఉ ॥ నెచ్చెలిఁ జూచి పల్కెఁ దరుణీ వినవమ్మ మనోహరాకృతిం ।
బచ్చని వింటిజోదు నగలు వంగలయొక్క వయోవిలాసుఁగ । న్నిచ్చఁగ రాజ
వీథిఁ జరి యింపఁగఁ గాంచితి నంతనుండి లో । గచ్చఁగ నంగజోచ్ఛేదమ
తంబికి నేగతిఁ దాళియుండుదున్ ॥ ఉ ॥ ఎక్కడఁ బోవ సైపకిఁక నేమి
యుఁదోఁచక మోహవార్థిలోఁ । జిక్కినదాని కెట్టితెరిఁ జేడియ నీవొకతె
ప్పకై వడిన్ । గ్రిక్కున నగానుపించితివి గావున నాతని నోడి తెచ్చినా ।
మక్కువఁ దీర్చుమంచుఁ బతి మాలిన యాసఖి నవ్వి యిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ ఈ
తరిని నీకు గాసి గుణ మొల్లది నెమ్మది సంభవించెఁ బ్రి । ఖ్యాతిగఁ బొట్టఁ గట్టు వి
భు కంటి పిటాకృతిఁ జూడఁగంటి కిఁక । బ్రీతి వహించె నే మనసు నిల్పఁగ లేక
పరానుకూలవై । పాతకమేల చేసెదవు బంధుజనంబులు విన్న మెత్తురే ॥
ఉ ॥ ఉత్తమమైన వంశమున నుద్భవమందితివింత దాఁకస । ద్వృత్తియ
నంగనొప్పితివి దేకత యుత్తరి నన్యపూరుషా । యుత్తమనోంబుజాతవగు
టహా మెనీసరి కామినీమణుల్ । బొత్తు వహింతు రేస్తుగతిఁ బొందఁగనే
తుల వెవారి జాననా ॥ ఉ ॥ అత్తగ యాళిమాటకు నటాత్మ్యుఁడు చెంతస
పత్ని నీపయిం । గుత్తుకబంటి బాహుప్రీతి కూడుఁడు నాథుఁడు కోపధారిని ।
న్నత్తినతోడి కోడలును హాశనియోపిట నెంచిచూచినం । కత్తులబోను కా
పురము కామినినీతఁ పొప్పడియొడక్ ॥ మ ॥ లలినంజత్తములో నభీతి
లి వయస్యా నీపు నాతోడఁ జె । ప్పిన సాంసారికధర్మమంతయు నిజంబే కాని
నాదేహమా । తనితోఁ గూడక నిల్వఁ దొట్ట లయినం బాటిల్లు భావంబునం
జనితోత్సాహమ్మిట్లు నాకు స్వర్గతిం జాతుర్య మేపారఁగన్ ॥ క ॥ వ్యామో
హము దొసఁగు నిది । నేమైన నుతెన్నయి కెమియు నకో । కామినిసను
ఖ్రిదికింపుము । కాముహుమునపెడట చురరులు మోప్పఁ ॥ చ ॥ చెలి
గనియింతయేవగిఁ బొందెను గోత్రము పాడియెంచి మే । చెలిపితిగాని నీకి
టులఁ దెప్పగ మాటలు నే సహింతు నే । వెలఁది నన్నుజ్ఞఁ యిమ్మచని వేగము
తోడ్కొని వానినిప్పుడు । నగలపెదవన్న మోహమునఁ గౌఁగిటఁ జేర్చెలతాం

గియుత్తరిన్ ॥ గీ ॥ వీధిమెలఁగుచున్న విటశిఖామణిఁ జెలి । సన్నజాలక
మునఁ సతికిఁ జూపి । వానిఁ దెచ్చినాఁడు వనట దీర్పుము వేగ । పడఁతియనుచు
బంపె బంపుటయును ॥ సీ ॥ ఆయళికచరత్న హారాన్వితైనయె యురు
వీధికేఁ గతిఁ బోదునసుచు । ద్వారబంధపు దిడ్డిఁ వాకిటనిల్చినఁ దైవయో
గంబున నావిలాసి । యచటికి రాఁగని యాహబోయునతీర్థ మెనుమైనఁ గతి
యుతఁ డేగుదెంచె । యిచ్చటికని చేరనే గిరహాస్యసంగతిఁ గదంభోజా
క్షి క్రమముఁ దెలుప । వినియుతండాదిఁ బూనిన తన వ్రతంబు । దెలిపిన సు
వర్ణటంకమే దెచ్చియిత్తు । సంశయింపకర మ్మని జనముఁ దెవ్వ । రెఱుఁగ
గా రానియొకదారి నేఁ మిమ్ముఁ ॥ చ ॥ కొని చని చంద్రకాంతమణి కుడ్య
సువర్ణకవాటమే సుహా । హాసమణిసౌష్టవప్రకటితాంబుజరాగనిబద్ధ
వేదికా । ఘనతరమౌక్తికస్తబక కాంతవితాననిలిం
పకామినీ । జనసముదాలభంజికల సంగతిమెచ్చు సుమేడ పల్కన్ ।
చ । శిల్పకళాభ్యనిర్మితపు చిత్రతరాస్తరణోపరి ప్రభా । నల్పసుగంధ
బంధురల తాంతమభాసుర రత్నకాంచనో । త్కల్పితకాయమానరుచి
కాంతమునైతగుహాంసతూలికా । తల్పము నందు నాతనిముదంబుననుం
చిలతాంగియంతటన్ ॥ ఉ ॥ నచ్చినకూర్మిఁ బెంపెసఁగ నాయిక యున్న
డకేగి లేమనే । దెచ్చితిఁ దద్ర్వతంబు పగిదింధన మొప్పవిలాసినా వృదుం ।
బొచ్చెము లేని కూర్మిఁ గల బోటి వినీవయటంచుఁ దత్సఖి । న్మెచ్చి సరోరుహా
ననయు మేయము వాక్తి నొసంగియుత్తరిన్ ॥ చ ॥ నమముచలింప వేణిబ
ఘనంబు వయిన్నటెయింపఁగా విపా । వడఁ ఘృతిజాఱు వాజలుగు వన్నియచీర
పయిం జనింపసాం । పడఁతిన రత్నహారనివహంబు గుచంబుల జౌకళింపన ।
ప్పడతుకవచ్చెఁ బ్రాణసఖ పంపున నాదరబ్రహ్మాస్త్రపాలికిన్ ॥ క ॥ చనుదెం
చి చెలియ జెప్పిన । యనువున బదియూను సూడలాంతని మొనుటం । గనకపు
పాత్రంబుననుం । చినఁగై కొనిహర్షభరితచిత్తుండగుచున్ ॥ చ ॥ తరుణి
కరంబు పట్టి సుమతల్పము మీఁదికిఁ జేరదీయుచున్ । సరసిజనేత్ర నాకిలి
దె సంగసుభావమెటిఁగి లేదిన । త్వరమున తన్మృణీగ్వక వాటము గో
ళ్లైము వెట్టి సుల్లినన్ । సురుచిరమందహాసమున సుందరి మోమురవాంచి
నిల్చినన్ ॥ ఉ ॥ కామినిఁ డాసి నిండుబిగి కౌఁగిటఁ బట్టె లతాంతశయ్యపై ।

ప్రేమదలిర్పఁజేర్చితమి పెంపునఁగామునిభంగిఁదద్విట । గ్రామణి కేళిజే
యునెడఁ గ్రక్కునదానిసపత్నియొక్కభా । మామణిదెల్పఁదత్క్రియ
ము మాటుగఁదావినిక్రోధచిత్తయై । చ । ప్రమదమెలర్పనిద్ద్వహాక వా
టముడగ్గరిచూచిబైటగొ । ల్లిముదవిలించియాత్మలవ లేశముఁగొంకక
ప్రాణభర్తకీ । క్రమమెఱిఁగించిచూపికుదుఁ గాకనితొల్లిటిక్రోధవృత్తిపెం
పమరగఁగాపువెట్టినట నాదరబ్రహ్మయదేవియుంటెటక్ । చ । తనపతి
రాకజాగయిన తత్క్రమమంతయుజ్ఞానదృష్టిచేఁ । గనుఁగొనిచింతలేక
మిహి కాకరమాళికృపాకటాక్షమిా । యమువుననుండెశాంభ వగణా
ర్చనమూనుటగూడదెట్టులా ఘనవ్రతమార్గమేనిపుడు గైకొని యాదినచ
ర్యదీర్చెదక్ । వ । అనివిచారించి । చ ॥ కులుకుమిటారిగబ్బిచను గు
బ్బలపైనరజారుపైఁటచె । న్నలరెముజారుకొప్పుతెల న కులుడాపలికేల
లీలగా । వలపలికేలమొల్లవిరి బంతిఃటాళివశీకరైఁదృ । గ్వలనముగ
ల్గనిల్చెఁదల వాఁకిలిచెంతవిటీవిధంబునక్ । ఉ । ఆగతినిల్చెనఁబురజ
నావళితత్సతిఁగాంచియిమ్మహా । భాగయిదేమొకోయితర పద్ధతి చేఁడు
వహించియుండెఁదా । నేగతినుండఁగాకమన కేమిటికీమెగుణంబులెంచ
రా । వ్యాగనివాసుడేయెఱుఁగు నంచుఁబదానతులొచు నేగఁగాన్ ॥ మ ॥
జలజాతాయతనేత్రభావమరయం జంద్రార్థకోటీకుఁడ । మ్యోడభాస్వద్వి
లవేషియైమెరపుగా నేతెంచియొయ్యారమ । ర్పడఁగానిచ్చినదానిగాం
చిదరిఁ జేరంబోయియోకాంతయె । క్కడనేగన్గొనలేమనీవిలసదా కా
రాభిలీలాగతుల్ ॥ చ । అలికులవేణినిన్గనిన యప్పటినుండిమదీయచి
త్తము । గ్గలముగనిన్నుఁజెందదనది గావుననిత్తరినీకుతగ్గనో । వెలయిఁడలే
మగానికల విత్తముదాచకయిత్తుగొమ్మమా । డలుపది మాటలన్నమ
గు డంబలికె సతిసమ్మతాత్మయై । చ ॥ అనఘతరాత్మనేఁగొనుప దార్థ
మదంతియుకానియెక్కుడా । ధనమునకాసఁజేయఁబ్రమ దంబునలోపలి
కేగుదెంచిచెం । దినభవదీయవాంఛితము దీర్చికొనంబగుసత్వరంబుగా
ననినఁదరస్మితాంచితము ఖాంబురుహాంబునవాఁతడిట్లనుక్ ॥ ఉ ॥ ఒ
క్కెడమూకుచాలపని యున్నదిమేమటపోయి క్రమ్మరం । గ్రక్కునఁవ
త్తుమిామువుపుఁగైకొనుమంచునెసంగఁబోవఁమిా । యక్కఱదీర్పుమిమ్మ

టప దార్థముఁ జేకొనఁ జెల్లుఁగాకముర్ । దక్కసటంచుఁ బుచ్చికొన ధర్మ
మెయుంచుల తాంగివల్కినన్ ॥ ఉ ॥ ఇచ్చినముల్లె గైకొనుట కేటికి గొంక
దవిప్పుఁ డైనన । స్వచ్ఛగనేలు నట్టితుద నైననెనెంగెడు వాఁడనైనయే ।
వెచ్చము కిందనైననివి వీడు నుపిమ్మటఁ దెమ్మటన్న నే । నిచ్చిన దేమి గాన
కొను మిందుమని భానన యన్న నిట్లనుర్ ॥ ఉ ॥ మాయల మాటలేమిటికి
మన్నియమంబు వినుండు దెల్పెదర్ । బాయక యింగతిందివస నాథుఁడు
గ్రుంకినదాక యుండితి । తాఁకయు కలఁబ్ధిఁ రాత్రిగణ కాండ సమర్చలోన
ర్చువారము । తాక యతనిమ్న భానుడప రాంబుధిఁ జేరుచునుండె గావునర్ ॥
గీ ॥ సమ్మతించి తేని యిప్పు లైయెసఁగినీ । కోర్కెయిపుడెతీర్చి కొనఁ
గవలయు । కాసి యెడలధనము గైకొనఁ మాటల । ప్రొద్దుగడువఁ వ్రిత
ము బోవుననిన ॥ ఉ ॥ కామిని యిట్టిపోయితిరు గంజను దెంతునటన్న
మాత్రిని । నేము ముబోవునే తెలియ నేరనిదానవు గానవింతికిం । గాము
కుడధర్ మిచ్చితిన కార్యముఁ దీరిచి కొకపోవడిం । కేమిటికింత జేర్చుకొ
ను మిచ్చెదఁ ద్రివ్యము వేగవచ్చెదర్ । చ ॥ అనిబహుభంగులన్జలరు
హాక్షికినమ్మిక బుట్ట బల్కియె । య్యానమెడబాటొనర్చి పది యాఱువ
రాల్ సతి చేతికిచ్చియా । ఘనుడటఁ బాసిపోయెఁగల కం రియొకించుక సేపు
చూచియా । తనివున రాగమకత్రియము దప్పిననంతవిచారచిత్తయై ॥ చ ॥
కటకట మోసపోతిఁదిన కాయక మేగతిఁ దీతుర బద్మినీ । విటుడపరాద్రి జే
రె యలవేదుక కాడిట రాకయుండెన । కుక్కటెలు నిమాటదబ్బరను కొక
ధనంబపుడేఁ గొంటినే । డెటువలెదొంటికై వడి గణేశ్వరపూజలు జెల్లు
దైవమా ॥ ఉ ॥ కాయకలబ్ధికై యరిగి కాంతుఁడు బందిని జిక్కెదత్క్రి
మం । బీయెడ నేవహించిదిన కృత్యము దీర్తునటంచుఁ బూనినర్ । మా
యవిటుండు వచ్చినను మాటల నేభ్రమయించిపోయి రా । డాయెధనవ్య
యంబు కొరయానెత్తదిప్పిత సిద్ధిగకముర్ । ఉ ॥ ఇంతటికేమిమన్నియ
మ మిద్దివసంబున గానియట్లుగా । స్వాంతమునందు దోఁచెనిక వంచనయే
టికి చింతదక్కెదే । హాంత మొనర్తునంచు నిశి తాసి యురంబునఁ బూనసం
తలో । గంతువిరోధి మోళ్ళిలబాడ కట్టెన హాహావలదంచుఁ జెచ్చెరర్ ॥
గీ ॥ అటులఁ సన్నిధి జేయ నాయంబుజాక్షి । విస్మయానందములు మది

వెల్లిగొనఁగ । మ్రొక్కినిల్చినశర్వుఁడో ముదితయుఁడగు । మిత్తువరము నిపల్కినవాలమిమీఱి ॥ క ॥ గిరిజేశమీఱరొసంగిన । వరముగొనన్నాతఁడగున వల్లభుఁడొకచో । వెరవరియుంపఁగనాతని । కరుణంబిలిపించి యింపు కామితఫలముల్ ॥ గీ ॥ అనినదరహాసవదనుఁడై యరిసంభవాధినాయకుఁడట్లయగా ననుచునసఘు । భావుఁడై నట్టిసాదర బ్రహ్మగాత్మ । ముదము నదలంచెనంతక మున్న యచట ॥ సీ ॥ అలధనికునిపిన్నయాలు సపత్నికా పరిభవవీక్షణవాంఛదవిలి । రమణుండు రాజకార్యపుతమి నంతఃపురమునకు సరగునరాకయున్న । నెప్పుడువచ్చుఁదల్పెప్పుడుతీసిచూపుమనంచుకోరిక నెదురుచూచు । చుండెనాలో బ్రహ్మదొక్కంతసేపుండి మగుడరానేరక మానసమున ॥ గీ ॥ వ్రతము జరుపుటకై వచ్చి బందిఁబడితి । పొద్దుగుంకుచునున్నది పోవరాదు । నేడుగణపూజసాగదెన్నిటగణిప । తనుపరిత్యాగమగ్గాచూ ననుచునుండి ॥ క ॥ తనువించుకపరవశమై । కనుదెరచినయంతలోన కలకంఠుకృపం । దన మందిరమున నిల్చిన । గనితత్కముదాత్తిమోద కమలధిఁదేలెన్ ॥ ఉ ॥ అత్తఱినాథునుండుహృదయంబునవిస్మయమావహిల్లయు । త్రైత్రిగణేశసర్వదిగధీశవృషేశమునీశయుక్తుఁడా । చిత్తజవైరిఁగాంచికల జెందితినోయదిగాకనిక్కమో । యిత్తెరగాటకేమికత మియ్యెడనంచు దలంచుచుండఁగన్ ॥ ఉ ॥ బాలశశాంకశేఖరుడు భక్తవరాయిటురమ్మనీదుజంబాలరుహాక్షి నీవచటఁ బందినిజిక్కెఁ ధవద్వ్రితంబుఁదా । నాలరిగాగనీకవెల యాలివిధంబువహించెసోయగం । బాలలితామరాంగనల హాయని మానస మంబడు మెచ్చఁగన్ ॥ చ ॥ అటులవహించిద్వారముల కంతట నింతిలు సంచరించని । కటకజనంబులెల్ల నెడ గాజననేనుకపల్లవుండనై యిటకరుదెంచిబల్మిముడు పిచ్చిదెవచ్చెదనంచునేగినం । తటమఱికొంత సేపుగని తన్విశరీరమువీడజూడఁగాన్ ॥ గీ ॥ అంతలోనేనుపరిత్యక్తమై వరంబు । వేడుమనవుడునిన్ను రప్పించియొసఁగు । మనియెగావుననిటకు రా బనిచినాఁడ । నడుగువాంఛితమనిన బ్రహ్మయ్యదలసి ॥ క ॥ పరిమదమదనాపహాకుశగు । పరిమధేశ్వరుదివ్యపాద పద్మంబులకుం । పరిమదాంత్నముతానును । పరిమశంబున మ్రొక్కియిట్టులఁ బ్రస్తుతిజేసెన్ ॥

సీ॥ దరసమదేహామం దరధరాధరగేహా పన్నగభూషయా పన్నపో
ష । కాంతధిరూణపరి శాంతకేశవబాణ రాజకిరీట గో రాజఘోట ।
సురమునిపాత్రిభా సురతమోహార నేత్ర నతమునిజాలదీ నతతిపాల । క
రధృతశూల శ్రీకరపార్వతీలోల నవకృతి వాసదా నవనిరాస । వనజ
మృదుపాదసేవకా వనవినోద । కల్పవిధిరక్షయాశ్రిత కల్పవృక్ష । ప
రభయదవేదఘనదయా పరమపుప । కాలముఖశాస్త్ర కాలకంఠ కాళహా
స్తి॥ చ॥ అనియిటుసన్నుతించిప్రమథాధిపతావకమూర్తిదర్శనం ।
బొనగుటకుంబొ వేరెమటి యున్నదె వాంఛితమైనవేడెద । న్ననురతిగూడి
నట్టిలల నావళిలోడుతనన్ను నీపదం । బున దయజేర్పవేయనిన భోగివి
భూషణుడాదరంబునన్ ॥ గీ॥ అట్లయాగాకయనుచు బ్రహ్మయ్యనత
ని । కామినీమణివాతని గలసినట్టి । మందయానలబుప్పవి మానపంక్తి ।
గూర్చికొనిపోయె గైలాస కుధరమునకు ॥ వ॥ అంత గద్దనికాంగన
యు బ్రహ్మయ్య సాంగత్య విశేషంబున తేజోమయ స్వరూపయై కై
లాసంబున కేగుచు నా స్థానంబున నున్న నిజనాథునకు తనమోక్ష పద
ప్రాప్తి వికం దౌరి చి యుతంచు జూడ నంతర్ధానంబు నొందిన నచ్చె
రువంది వేగంబ గృహాభ్యంతర మందిరంబునకుం జనిన యాతని పిన్నయా
లెదురువచ్చి సవతి నేరంబెంచుచు నతనిం గొనిచని యదె చూడుమని
తలుపు గొళ్లెంబుదీయ తద్గృహంబు శూన్యంబై యున్న యాసుదతి లజ్జ
నొందియుండె నతం డొక్కింతసేపు చింతాక్రాంతుడై నిజసతీలలామ
భాగ్యంబగ్గించుచు దనవారికత్తెఱంగు నెఱింగింపుచు నంజలినూనియె
ప్పటియట్ల వర్తిలె గావున దూరదృష్టికల సతీవతంసంబుల మాహా
త్మ్యం బిట్టిదని నిజనాథునితో గ్రిమ్మర దద్వృత్తాంతంబు సత్వరంబుగా
జెప్పందలంచి శాంతసత్త్వక యిట్లనియె ॥ ఉ॥ అత్తరినప్పురంగలగ
ణాధిపులెల్లను విస్మయాత్ములై । యిత్తెరగెఱుంగలదె యింతియుభ
క్తియు నేకచిత్తులై । బత్తియొనర్చిరంచుబహు భంగులసన్నుతి సేయ
వంకులో । నుత్తముడొక్కడుండనియె నుక్తిసుధారసముప్పతిల్లగన్ ॥
సీ॥ శ్రీకాళహస్తిపురీస్థలినైనకుం డనమొక్క భక్తుడంగనయుదాను ।
నయ్యలేమడిగిన నడుగిడకిమ్ముచు నుండంగవారల యుల్లమలర । కట్టు

బట్టియతప్ప గడులేమిబుట్టించి శర్వుడు భక్తుడై చలినివచ్చి । బట్టవేడిన
వాని పడతికట్టినదియ్య కొనక నేగిననొంటి కోకతనకు । చాలదంచేగనో
యుని నైనరాఖ్యుఁ । డాత్మవస్త్రము సంగబోనంతలోన । నచటఁబ్రి
త్యక్షమైతన్మహాత్మ్యగౌలమి । వాఁగొనిపోయెనాత్మని వాసమునకు ॥

—(*) ఘ్రాణద బ్రహ్మయ్యకథ (*)—

వ ॥ మఱియును । గీ । ఘ్రాణదబ్రహ్మయాఖ్యుఁడు గలఁడొకం
డు । జంగమారాధనవినోది సత్యవాది । యఖిలవేదాంతవేదిని త్యా
నుమోది । యమృతసంపాదిపరివిజితాన్యవాది ॥ ఉ । బాణవిరోధిబా
ణపద భక్తుఁడతండుమహిష్ఠభక్తిఁగ । శ్శ్యాణము నన్వసించియన యం
బునుగాలము గోలజాలెయుం । శ్శాణితలంబునందిడి ప్రభాతము నందుగభీ
రవాహినీ । వేణులకేగియందుమాది వేడుకమీనులఁబట్టివానిలోఁ ॥ గీ ॥
తొలుతదగులుచేప తుహినాంశుధరునకు నవలదగులుమీన మద్రిసుత
కు । మఱియుదగులునట్టి మత్స్యంబుగురునికై । తొలగవిడచిపిదపదొ
రుకువాని ॥ ఉ । బుంగనమ్మ తెచ్చిమది బొంగగవేగము తత్క్రియాశ్ల
మా । నంగడివీధిలోనవి యన్నియునమ్మితదీయులబ్ధిచే । జంగమకోటి
కర్చనలు సల్పుచునుండగ నొక్కనాడు మహా । త్సంగతహర్షుఁడైయుత
ని తామరసాయతనేత్రినమ్రితఁ ॥ చ ॥ వరునకుమ్రొక్కియిట్లనియె
వల్లభ శ్రీబసవప్రధానుమం । దిరమున నేడునాడనకఁ దృప్తిగఁ లక్షయు
దొంబదారువే । ల్శరణలుపడ్రిసాన్నము మెసంగుదురాగణ కోటిమొ
క్కనా । డరయఁగమద్గృహంబున సమర్చన జేయఁ దేమిదెల్పుమా ॥ ఉ॥
పొందుగవారిబిల్చుటకు బుద్ధిజనింపవొ శక్తిచాలదో । యెందులకేగకుం
డఁబస వేశ్వరుడందఱనడ్డగించెనో । యిందులకేలరారుమది కొంతయు
గోరికపుట్టెనిప్పుడా । నందముగాఁదదీయభజనంబొనరింపఁగనన్నుఁబ్రీతు
డై ॥ మ ॥ బాలాక్షీకింబువంటివాంఛితములో బాటిల్లెమేలయ్యెనే । నేలీ
లంజనిమ్రొక్కి వేడికొనిని యిష్టంబుఁ జేకూరత । త్ఫాలాక్షాంఘ్రిసరోజ
భక్తతిలక వ్రాతంబు దోడ్తెచ్చినే । జేలింగార్చన సల్పఁజేయుదుఁ జూమీ
డెందంబునందింపగ ॥ క ॥ అనిపలికి యుత్తరయమ్మ్నన । బనివినియాశ
రణవరుఁడు బసవేశనికే । తనమునకొయ్యనఁజనియట । ననుభవమంట

పమునందునద్భుతలీలన్ ॥ సీ॥ ఘనపురాతనభక్తగణనాథులగువారు
శీలమార్గవిమర్శఁ జేయువారు। కర్మఫలత్యాగధర్మమెన్నెడువారు నపవర్గ
మిట్టిది యనెడువారు । శైవాగమగ్రంథ సంధానులగువారు వేదాంత
సూక్తులఁ దెలయువారు । మంత్రమంత్రార్థము లెఱుగఁజెప్పెడువారు
త్రివిధార్చనోన్నతిఁ దెలుపువారు । నగుచుయొడ్డోలగంబున్న యబ్జ
మాళి । భక్తతతిఁజేరిసాష్టాంగ వందనంబు । సలిపిపిమ్మటం బుభూతిఁదత్స
న్నిధాన । మందునిడిభక్తిదోలుకఁబ్రహ్మయ్యయనియె ॥ చ । సదమల
చిత్తులారతమ సన్నిధినేనొకవిన్నపంబుఁ జే । సెదఁదయచిత్తమామనిచి
సేవకునింటశివార్చనంబుఁమే। లగుదురనోనరప్పఁగావలయుఁ గన్నడనేయక
మీరలన్నన । మ్మదివెఱగందివారనిరి మందదరస్మితవక్త్రపద్ములై ॥
ఉ ॥ ఎన్నకునిన్నెఱుంగమునిఁ కెక్కడనెయ్యదిపేరులింగసం । పన్నుఁ
డనంబ్రసిద్ధిగను బండరికేదగుగాకభూమిపై । నెన్నఁగవేఱొకంతుగల దే
మమునందఱఁబిల్చిపెట్టనీ । వన్నసనుక్తికట్టులన నాయితుగాదననాతఁ
డిట్లనున్ ॥ గీ ॥ ఘనగుణాఢ్యులార ఘ్రాణదబ్రహ్మయ్య । నామమిప్ప
రంబుననవసింతు । మీకృపాసమృద్ధినేకొఱఁతయుగల్గ । దరుగుదెంచు
సంశయంబుమాని ॥ చ ॥ అనవినిసమ్మతించిశరణావళిభూతిఁగ్రహింపఁ
బూంగియు । య్యనఘుఁడువేగనేగిప్రియ కంతయుఁదప్పకఁజెప్పితొంటి
లా । గునఁదనకాయకంబుకొఱకుంజనిచాలగలుంగుమీరల్ఁగై । కొ
నిచనియొక్కవీధివెల కుందగనమ్ముచునున్నయత్తరిన్ । క ॥ ఒకభక్తుఁ
డుగనిచనిగణ । నికరమునకుఁదద్విధంబునిజముగఁదెలుపన్ । నికమో
మృషకాయనివే । అొకసిననుపనేగియాతఁడుల్లముజెదరన్ ॥ చ ॥
కనుగొనివేగవచ్చిగణ కాండముగన్గొనిస్వాములారనే । బనివినిగాంచి
వచ్చితల వాఁడొకయంగడిహేయమెంచక । మ్మునుముననొక్కమీనమి
డి మూగినయీగలఁజేతిరెమ్మబోఁ । జూనువుచుదీనిగొందువెల సొమ్మ
నియమ్ముచునున్నవాఁడనన్ ॥ మ ॥ వినివాఁడందఱుఁమోసపుచ్చెనిఁకనే
వెంటంజనన్వచ్చునే। మనివైసారిణవాసవాన్వితకుటీ రాభ్యంతరాన్నం
బుగై । కొనవచ్చెన్సిసిదప్పెనీదినము క[illegible]త్తీఱంబక్షంజెల్లది । ప్ప
నికైమూతఁదురావెసంగదిమి పంపంజెల్లునంచాఘనుల్ ॥ క ॥ ఒక్కమ

తినుచున్న బ్రహ్మం । డక్కడమీరాలమ్మి తెచ్చునర్థము చేఁబెం । పెక్కువు తిపాకయత్నం । బక్కజముగఁ జేయఁబని చెనతు యలీలన్ ॥ వ ॥ తద నంతరంబ యతఁడు ॥ చ ॥ అరిగిగణాళిఁగాంచిశర ణార్థిశివార్చనవే ళయమ్యైస త్వరముగరందువిూరలనఁ దద్గణపుంజముతోనభూ ర్తులా। శరణులుకొండరొరమెళ సక్కముఁలాడఁగవచ్చిన ఁడవ్వొ । విరసులగాఁ గనెంచితివె వీరలనందఱనీమనంబునన్ ॥ చ ॥ అసమసుగంధబంధుర ము లై చెలువ్రొందెడుపద్రసాన్నముల్ । బసవనియింటనిత్యము నవార ముగా భుజియింపుచుండుసీ । కుసుమశరారిభక్తులను గూరిచిపెట్టఁద లంచినాఁడవ్వొ । మసలెడిమత్స్యమాంసమును మానము లేక భవద్గృహం బునన్ ॥ ఉ ॥ ఇచ్చటనుండఁగూడదిఁక నేగుఁడునీవనసాములారమీ । యిచ్చకొలంది చేకురెడు హీనపువస్తులనేలనెన్నన । న్మచ్చికగాంచిర మ్మనెడు మాత్రనె పైఁబడిమొత్తితోఁచిన । న్మచ్చమునింగివచ్చితన ముద్దియకంతయుఁజెప్పఁజెప్పినన్ ॥ చ ॥ తనమదిలోనకొంతవడి తామ రసేక్షణచింతనొందియే । జనివినయంబునన్ శరణ సంతతికింబ్రణమిల్లి వేగదో । డ్కొనియిటువత్తునంచుగణ కూటముఁజేరఁగ నేఁగిమ్రొక్కి రో । యనఘులరాత్మలారపద రయ్యశివార్చనవేళమించెడిన్ ॥ మ॥ అనిన న్మిూగృహసీమభోజనముసేయన్ సమ్మతింజెందరీ । యనఘా త్మల్ చనుమింకనిప్పలుకు మారాడంగనూహించితే । వినిజాధీశునకా పరాభవముతన్వీ విన్నఁజెందుంజుమీ । యనఖిన్నాననయైవెనుఁజనియె నాత్మావాసముం జేరఁగన్ ॥ మ ॥ చనిప్రాణేశ్వరుతోడఁతద్గతిసవిస్తారం బుగాఁదెల్పి యో । యనఘాత్మాశరణాళికైనసముపుసీయత్నంబరోవ్య ర్థమై । చనునట్లుంజెనిఁ కేమియీశ్వర కటాక్షంబెట్లుగానున్నదో । య నియాతండునుదానువెంతయును చింతాక్రాంతులై రచ్చటన్ ॥ గీ ॥ అంతవృత్తాంతమునఫణిహారివలన । వినియమాత్యగ్రగణ్యుండు విస్మి తాంత । రంగుఁడై వేగగణనికరంబుఁదరియ । నరిగిసాష్టాంగమెరగియిట్ల నియెనిపుడు ॥ సీ ॥ ఘనులారయూరకే భ్రూణదబ్రహ్మయ్య గారిగా రియఁబెట్టఁ గార్యమేమి । పాంసాపరుండని యెంచితిరేనిజా మ్మయ్యాది భక్తుల ఖ్యాతిసరె । యతిసీచకాయకం బనిగణించితిరేని యుడిభక్త

కాయకం బడియెకాదె । కులమెముఖ్యంబని తలఁచితిరేనిక కృష్ణ
మా న్నగుణర గాళిగవరె । కర్దమునుతమ్మికాష్టంబులోనగ్ని । పలల
మంనుపాలుశిలలపసిడి । గలిగి వెలుగునట్లఘనుల్లెట్లులుండిన । కొఱఁత
గనమిమీర లెఱుఁగరయ్య ॥ మ ॥ జలధి వ్రాతపరీతభూతలమునన్ సా
తొన్నృగవ్యాధరు । ద్రుఁడు గాఁడే ఘనుఁడామహాత్ముఁడ తనిందూషిం
పఁగాఁబాడియే । మ్మౌభక్తావళిభూతినందిపిమట ల్మేలందు రేకావునన్
గడ వేడ్కఁజనియారగింపవలయుం గాకన్న వారందఱున్ ॥ ఉ ॥ దిగ్గు
న లేచియోబసవ ధీమణినీమదిఁదోచుమార్గమే । మొగ్గగుగానపోదమని
ముందఱవారునిఁబఁపవారలం । డగ్గరఁజేరిమూతఁజెగుటన్ ధరజాగిలి
మ్రొక్కఁగాంచివే । యగ్గలమైనప్రేమవాలు కాఁడఁగ లేవఁగనెత్తియిద్ద
ఱున్ ॥ క ॥ ఓయయ్య యేమువచ్చితి । వీయొప్పకనియెబగనాతఁడిదెబ
సవనితో । మీయాలయమునమాధవ । సాయకభక్తాళిగుడువ జనుదెం
చెనన్ ॥ చ ॥ అమృతమువీనులంజిలుకు నట్లుగఁదద్వచనానుభూతిఁ
మో । దముమదిఁబొంగిపర్వవిని తంద్రడిదయాకరమూర్తిఁ శోకవా । గ్రీఁ
మునిఁగియున్నమాకడకు తెప్పవిధంబునవచ్చినాఁడవిం । కమరుతమ
య్యయుష్మగుప కారమటంచునుతించుచుండఁగాన్ ॥ చ ॥ గొడుగులు
నాలవట్టములు గుంచెలుఁజామరతాళవృంతముల్ । పడగలుశోభిలంగ
పద పాయుఁడహాయనికంచుకప్రజం । బెడనెడనెచ్చరింపబస వేశపు
రస్సరులై ముదంబునం । బుడమిచెలింపవచ్చిగణ పుజముతద్గృహసీమ
కత్తఱిన్ । సీ ॥ ఎదురేగిముదమున ముదితయుదానుసా ష్టాంగంబు
మ్రొక్కిపా ద్యాదులిచ్చి । తోడ్తెచ్చినిర్మల తోయములజ్జనములు గా
వించిమడుగులు గట్టనిచ్చి । వరుసఁదీర్చినరంగ వల్లులవెంబడి బంతు
లుసాగించి పత్రపుష్ప । గంధాక్షతాదిలిం గసమర్చనద్రవ్య ములుగూ
ర్చితర్కల్ జరుపునంత । భాసురాచ్ఛిద్రకదళికాపత్రభోజ । నములు
మెల్లనప్రక్షాళనంబొనర్చి । తానెకొనివచ్చివరికందఱికివైచి । స్వర్ణ
రజతపుభసకము ల్సరసనునిచె ॥ క ॥ అంతటఁగద్దడగామిని । సంతో
షమెలర్పభక్తసంఘుంబునకుం । స్వాంతములుపల్లవింపఁగ । వింతగవ
డ్డింపఁదొడగెఁ భునాఙ్ఞమెయిన్ ॥ చ ॥ కలమపువంటకంబిగురు గాయలుఁ

గూరలుఁగందిపప్పుద । ప్పళిములుచారులావయిడు పచ్చడుల్భ్రామరసం బుడేనెయ । ప్పళములుబొబ్బిమూలములుఁ బాయసముల్పులఖండ మూరగా । యులువరుగుల్ఫలంబులొడి యంబులుగమ్మనినెయ్యివెన్న యుఁ ॥ గీ ॥ గారెలరిసెలుబొబ్బట్లుగరిజెకాయ । లట్లుబూరెలాజంది కెచుట్లమణుగు । బూలువెన్నప్పములుజిబిబూరెలిడ్డె । నలుమనోహర ములువంటచలిమిడియును ॥ గీ ॥ పరఁగనమృతంబుతోసరిపాలుపాలు । కరడుమంచునునిరసించి పెరుఁగుపెరుఁగు । చాలవెన్నెలరుచివెదజల్లు చల్ల । మేటిరుచిజాలమునబలుతేటతేట ॥ క ॥ ఎవ్వరికెవ్విధియిష్టం । బవ్విధివడ్డింపశివునికర్పించిరుచుల్ । నివ్వటిలభక్తులందఱు । నవ్వుచు నారోగణంబొనర్చిరితమిచేఁ ॥ గీ ॥ అంతఁగర్పూరతాంబూలమర్పణం బు । జేసిరొయొకయెడనందఱాసీనులైన । యవసరంబుననెనుటబ్రహ్మ య్యకేలు । మొగిచినిలిచినబసవండుముదమెలర్ప ॥ చ ॥ అతనిప్రభావ మెల్లశర ణావళికింగనుపింపఁబూనియో । యతులగుణాఢ్యనీవహరహం బొనరించెదువేఁటయెట్టిదో । కుతుకముతోఁగనుంగొనగ గోరిభక్త గానవిరియో । స్మితమొనఁగూర్పుమా యనిన వేగమబ్రహ్మయసంత బునఁ ॥ మ ॥ సకలారాధ్యవరభక్తకోటికడు మెచ్చంజెంతతన్మజ్జనో । దకకుండాంతికమందునిల్చికరయుగ్దండంబునంజుట్టుజా । లెకబంధాంత రమందువైచితివియఁ లేఖాళిబ్రహ్మచ్యుతేం । ద్రకకుప్పాలకరుద్ర గోపగిరిజా తాశర్వమూర్తుల్వడిఁ ॥ క ॥ అమ్మొననొక్కొకపరిగా । ల మ్మొనరాశరణులదిచెలంగుచుఁగనిచి । త్తమ్ములగడువిస్మయమో । ద మ్మలుబెనఁగొనఁగ లేచిధరణిరధునకున్ ॥ క ॥ సాష్టాంగమెరగిశంకర । దుష్టగజాసురవిదూరతోయోద్భవనే । శ్రేష్ఠఫణినాయకాంగద । య ష్టాపదశైలచాపహరత్రిపురారీ ॥ చ ॥ అనివినుతించుచున్నసను యం బునధూర్జటిబ్రహ్మవర్యుఁద । ద్వనరుహనేత్రగాంచిచెలు వంబగుతావ కభక్తికాత్మమె । చ్చొనరెపదందుపోదమని యుజ్జ్వలపుష్పవిమానమె క్కఁగా । బనిచినిజాలయంబునకు వారలఁదోడ్కొనిపోయెనత్తరిన్ ॥ చ ॥ బసవఁడుమున్నుగాఁగలుగు భక్తులహాహాయిటులెన్నఁడెవ్వరి । వ్వసుమతిగానరారితఁడు వట్టినకాయకమెంతయిప్పుడీ । యసదృశజంగ

మార్చనమహా మహిమంబదియంత బాపురే । ప్రసవశరారిమెచ్చఁగను
భక్తుఁడితండెయుదిందలంచఁగాన్ ॥ క ॥ అనియిటుతద్దంపతులను । గో
నియాడుచుభోజనమునకున్నవ్వచుభ । క్తనికాయమునైజనికే । తన
ములకుంజనియెమంత్రితనయులు జేరెన్ ॥ వ ॥ అనిచెప్పి యాజంగమ
వర్యుండింతి యెదుటనున్న వారలెల్లనేక మనస్కులై యాపత్సమయం
బున నైనను భక్తి విడలక నీశ్వరు కరుణవడసిన శరణులు గలరు త
త్క్రమం బెట్టిదనిన వినుండని యిట్లనియె ॥ ఉ ॥ శంకరపాదభక్తుఁడను
శాసనుఁడాంతర వైరివర్గనా । శంకరుఁడార్యసన్నుతుఁడు శాశ్వతకీర్తి
యుతుండుఖండితా । హంకరణుండుపావనగు ణాఢ్యుఁడుమారటశంభు
మూర్తియని । శ్శంకసమ హ్వయుండుగణ సత్తముఁడొప్పుధరాతలంబు
నన్ ॥ ——(*) మారటశంభుమూర్తియను సిశ్శంకునికథ (*) ..

ఉ ॥ అతఁడుగురూపదేశమున హాలికుఁడౌచుఁదదీయులబ్ధిచే । సతతము
జంగమార్చనము సల్పుచునుండఁగనొక్కనాఁడుఁ తత్ । స్మతిఁబోకింపశర్వఁ
మో కుమారుఁడునాతఁడుచేనుదున్నఁగా । ధృతిగతినొక్కఘోరవిష కృ
ము భుజంగముఁబంపెఁబంపినన్ ॥ శా ॥ తత్కంఠాసనసమాత్మదంతగర
ళోద్యత్పావకజ్వాలికా । ఘోరాకారంబులుబర్వనాతని నుతుల్బోల్పా
రమూర్ఛాన్నచో । హృత్కంపంబునుబొందఁదత్కులజలంబేతేరనీడిప్పుఁ
డా । పశ్చాలంబరుదెంచెనంచువడిఁ జెప్పండేకిరందద్వ్యథన్ ॥ క ॥
జననీజనకులఁదలఁపఁడు । వనితామణినుదువడాప్తవగణముఁబిలువం । డ
నుమానపడఁడుమాంత్రిక । జనముంబేర్కొనఁడుకాలు జాడింపఁడో
గీన్ ॥ క ॥ చెనుపురువసినెమ్మదిలో । దదువఁడునిజకాయకంబుదప్పం
డుపెదవుల్ । దడపఁడుదైవము దూరఁడు । బుడుతనిధైర్యముగణింపఁ
బోలునెజగతిన్ ॥ క ॥ అటులుండకొంతవడికి । కుటిలోరగవిషము
రోమకూపంబులమి । క్కుటమైపర్వఁచుఁదలకె । కుటయుంగతజీవుఁ
డగుచుఁగూలెన్నేలన్ ॥ క ॥ అక్కరణిఁబడినసుతుఁగని । యొక్కింత
యువగవశాతఁడూరకవానిం । గ్రక్కునసీడిచితనదగు । దుక్కిపనుల్
సేయుచున్నధూర్జటియంతన్ ॥ గీ ॥ అప్పటప్పటికప్పురికరిగిభిక్షు ।
గోనుచుఁదనుసందరినిమున్నుగురుతెఱుంగు । శరణుఁడైవడినొక్కవే

వంబు దాల్చి । యలసితనచేని చెంగటనిలచియున్న ॥ గీ ॥ జంగమా
కృతిగాంచి నిశ్శంకుఁడేరు । నిలిపి వందన మొనరింపనిట్లలమందు । భూతి
ధరియించి యోపుణ్యపురుషయింత । వంటకముఁ బెట్టుమా కొన్నవా
రమనిన ॥ చ ॥ గగళగళాభయొక్కఘుటి కాద్వయమీాఁడనిలుంచుతె
త్తురో । గిరములు మీాకు యోగ్యముగఁ గీల్కొనువాఁకటనంత దాఁకనో
ర్వరయితిరేని మాకని వాసముఁ జేసి భుజింపుఁడేనుస । త్వరమునవ
త్తుఁగానియట వచ్చిననిచ్చటఁగాయకంబరా ॥ చ ॥ ఇదియునుమీావి
ధించుపని యేతటుగాపునపొందు వేగమ । ల్లదె తెరువన్న మల్లిశర ణా
గ్రణిబోవఁగ చెంతఁగాలఁబెట్ట । గుడిగొనుకాలసర్పముస గూలినయ
ర్భకుఁగాంచిబిట్టుగా । నదరిపడంకు నుఁదిరిగి యక్కుఁటుమాయుచ భీతుఁడై
వడిన్ ॥ క ॥ తనపైఁబడనిశ్శంకుఁడు । వెరుచేతులఁ జఱచియింతివెరు
వఁగనేలా । యునవాత్డిట్టులనుమీా । తనయుంజట్లనికిఁగని యుదలకపుగుది
లోన్ ॥ సీ ॥ పాపనివధియించెఁ బాఁపప్రపుగవని దానిఁజంపవదేమి
దలఁచినావు । పరులయాపదకైన బరితపింతురుబుధు లొండుకునకడ
లమి పుకమిఁగలదె । యింతనిర్మోహిని యెందుఁజూడగలేదు నీయంతకరి
నుని నిన్నెకాని । పుత్రలాభంబెంతి పుణ్యవంతులకబ్బు గతిఁ జేర్ప నేరి
కిఁ సుతుఁడుగాఁడె । యనిననిశ్శంకుఁడనియెఁబు ణానుబాధ । మనను
సముకూడుగురుసతీ తనయముఖ్యు । లవనినడిదీరఁబోవుదురంతమాత్ర
మునకువగఁజెందనేటికో యనఘమూర్తి ॥ గీ ॥ పాండుసుతుఁడగ్గునుం
డంతపరితపించి । మరల దేనూపె నేయభిమన్యుఁదొల్లి । యొచటితలి
దండ్రులెవ్వరో యొచటిసుతులు । చిక్కనేమాయఁనీపదసీనకుంకు ॥
సీ ॥ అనినంగ్రాజంగ మార్యుంకుగినిసినీ విపరీతవైరాగ్య మిపుడు
మాని । [illegible] కొటిగింపు బ్రతికింతురితని నెట్లన్న నొక్కమ హీంతలేశు ।
బెలిదేవివేమయ్య ప్రీతిచే బ్రదికించె ముచుపిల్లనైనారు మనిచె వెలమ ।
నటుగానవేఁధ క్తాళికిఁగతిఁదెల్పఁ బగసీరు రేజత పడుచునిప్పు । డనినని
శ్శంకుఁడనియె నోయయ్యసకల । మెఱిఁగియుండియుమీారిటులేలఁబ
ల్కఁ । ఒక్కమాదన్నయాజ్ఞ కుఁజెందు విధము । దెలిపెనాభక్తులకు వా
నిసీగెఁబోణి ॥ క ॥ ాపుననిత్యతనువుల । కైవగఁజెందంగఁజెల్లునాయ

నముదిత । ద్దేవుండ చ్చెరువందును । నావలిశరుగంగవానియన్నము
నుమునక్ ॥ క ॥ కనపించిన నాసికత । మ్ములిగతివినుపింపనప్పుమో
మానన నెవో । యనఘూస్మిమీర లెఱుంగివి । ఘనతరసద్భక్తి పథముగల
దేజగతిన్ ॥ శా ॥ సాముంకాలు సనాతుపక్షులు ధరాజాతంబునందన్ని
యుం । దో యుంబై వసియించి వేగపడి రెమ్మంబోవఁగాం డొంటితో ।
బాయంజాలక గిన్నచేయుటలు వో భవ్యాత్ము సోదర । న్యాయంబట్టి
దెవ్వానికైనఁగావఁ గానమాకింబె కీర్తిరిన్ ॥ చ ॥ అనవృషునీవపోజగతి
నంచితశ్రుంచెవి రాగి విన్నను । న్నిరకులుఁడైనరామ సుర శేసుఁడు తమ్ము
నిపాటుఁగాంచితో । గనిపి నా భావములఁ గ్రమ్మ బర్జీవముని ల్పకొంటి
గా । చనిపని చేసెరో నెుజుక చాలప్రో యూతసికి స్వార్థఁబుఁడన్ ॥ గీ ॥ భ
క్తివిజ్ఞానములుగల్గుఫలము భ్రాన్తి । మోహమెుక్క బాయుట యెచాలుఁగూ
హాకఁబు । లెన్నజన్మములకుఁగల్గుపుట్టిముఖ్య । దక్కటాయెుంతకఠినుఁ
డనయ్యానీవు ॥ వ ॥ అనిన నత్యంతీశ్లాఘయై ॥ గీ ॥ జననిదేశికవరకరస్థ
లీ జనకుఁడు । జగముడు సాదిసద్భక్తిలింగమూర్తి । సోదరుడపత్య
మునోకుయు రయుక్తి । కొడిమిటుగాక వేఱబాంధవులుగలరె ॥ క ॥
అనపుతునానిని । త్రినగానకయువఁజనుచుఁదర్శికరద । ష్టునివ
దినేఁగాంచితద్గతి । పనుపించినవిటులఁబల్కే వెలఁదియతనితోన్ ॥ గీ ॥
సంతకోకచోటఁగూడనజనుఁ వచ్చు । పనులుదీరినతుదివిడివనరెమగుడ ।
ఎగదిరేయెుకరోక్కరుఙ రట్లు । కాదెయూబధకఁబనిగడచివచ్చఁగ ॥
ఉ ॥ అచ్చెరువందిచూచిచను చన్నలనాతిరిభార్యఁగాంచియూ । ముచ్చట
లెల్లదెప్పవిసి మోముసఁడీనతకేఁబల్కెనో । సప్పరితాగ్రగణ్యజన సం
తతిధారుశికుంపుఁబుట్టటల్ । ముచ్చట బ్బురఁబెసువి చారులుమెచ్చ
నిమాటలేటికిన్ ॥ చ ॥ అతుఁ సగిప్రవాహమున నాడదియాడదిరెఁడు
కాష్టముల్ । జతపడికొంతదవ్వరిగి లంకతటాలున దగ్గెన యూ । జత
విడియెుక్క టేపనలు సాగకయెుక్కటినిల్చి గాపున । న్నాతఁగుడువగ
నేలనను వీడెవతండని నెమ్మనంబునన్ ॥ క ॥ నావ్రుడు గుహానాశగుణం ।
డా వెఁకకతోడనసనియెునబలాడఁరఁ । భావంబువంటికరినవు । భావంబె
య్యెడఁగానఁబఁడదెటులన్నన్ ॥ క ॥ పెనిమిటికర్థాంగబగు । వన జేతు

ణయు నెడునుడిలవంబునునీయం । దునఁగానమర్ధ దేహాం । గనునింజెం
దంగనెట్లుగాంచంగిలవో ॥ మ ॥ పతిదైవంబుగుగుఁడుప్రాణమునుచుం
భావంబుఁలోనిల్పియుం । చితభక్తిం జరియించియాతఁడు మృతిఁ జెందంగఁ
గేహార్థమా । తృతనూజన్మపిత్రుప్రియాప్రముఖు లందే భ్రాంతియుఁ లేక
యూ । జితబుద్ధిఁ సహాయానలోసతులు జన్పింపంగనజ్ఞానులే ॥ చ ॥
అనవినియాలకాంగివిన యంబునిట్లనుదేవన ఘుతో । ననుగిమనంబు
చేడియల కహాణమెకానితలంపఁపీర శై । వనికగమాగణ మందదిద్రధు
వంబుగఁజెల్లదమీరెలుఁగ రే । యనుపమ వేదశాస్త్రనివ హంబులఁదె
ల్పెదు.రీతులన్నియుఁ ॥ క ॥ కావునతనలింగంబే । దైవంబుగుకుండు
తల్లిదండ్రియుఁబతియుం । జీవంబుగతియుమతియును । భావింపఁగవేఱె
కలదెభక్తాఢినా ॥ చ ॥ అనవ్రుడు నేమియుఁబలుక కవ్వలనేగితదీయమూ
తతో । తనయునివార్తఁదెల్పఁవని ణ మణినెన్ముదిఁగొంకులేకయి ॥ ట్ల
నెనుసమస్తయోనివివ రాగతపీచఘటాలి భిన్నమై । చనుటయెకాకనిల్చి
నెర స్థలినోబుధవర్య తెల్పుమా ॥ క ॥ తనయుండనతల్లియనఁ । ఘ
ననాట్యపుఁబొమ్మలింతేకాకసతమలా । ధనదాప్తనూయజివురం ।
టినఁబడుదరుజనులుకడువడినిపక్షిగతిఁ ॥ క ॥ అనినమృపాశరణుఁడ
హా । వనితాతిలకంబసర్వవసుధాస్థలినే । గనుగొంటిగాసినీతో । నెస
యగుకథినాత్మఁజూడనెచ్చటనైనఁ ॥ గీ ॥ తల్లిఁబోలినదైవంబుదయితఁ
సాటిఁ । బంధువాత్మజమోహంబువంటిమోహా । మవనిలేదనియనఁగనీ
విట్టితనయుఁ । దట్టులైయున్నకన్నులనైనఁగనవు ॥ ఉ ॥ ఆమయదేహివె
ట్టివిక లాంగమఁడైననుతల్లిసూనుపై । ప్రేమవిడంగఁజాలదుధరిత్రిప
యింగణియింపఁబోగిగాఁ । డేమిటవెట్టిగాఁడురుచి రేతరగాత్రుఁడుగాఁడు
నీసుత । గ్రామణియిట్టివాఁడదటు గాఁబడఁజాలెటులేదునీమదిఁ ॥ ఉ ॥
ఇంతటకేమినీతనయు నిట్టిపదంబునుజెందఁజేసెనా । కంతుమదాపహారి
కల కాలమునేమరఁబోకనెమ్మదిం । భ్రాంతివహించియాత్మపద పద్మ
మునమ్మినఁజువ్వేయింతెపె । న్వాంతఘటించెమే త్రైలిపె న సతియాశివు
గొల్చుభాగ్యముల్ ॥ చ ॥ అనవినియాలతాంగిశర ణాగ్రణినన్నిటులే
నిభ్రాంతిజా । న్నినఫలమేమియీశ్వరుని నిందయొనర్పఁగనేల జేహాముల్

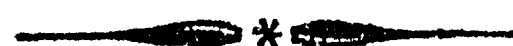
వనరుహబుద్బుదంబులటు వంటివినిత్యములంచువెఱ్ఱులై । చనుదురెవ్వా వకీనపద సారసభక్తులుధారుణీస్థలిఁ ॥ క ॥ చల్లనిగంధవహాశన । మొల్లకఫణిమున్న దినఁగనో పునెమీాప । త్పల్లవదాస్యంబేవతి ॥ యెల్లెడభక్తుండుమోహమెదలోనిడునే ॥ చ ॥ అనఁవినిచెచ్చెరన్మరలి యచ్చట శూలధరుండువారిదా । సినిగనితక్కమంబెఱుఁగఁ జేసినవిట్లనుఁదంఁడ్రి యమ్మఁజూ । పినజనయిత్రి పెన్విసముఁ బెట్టినసీశుఁడుజంపజూచినం । జనదనిమాన్పనెవ్వరికి శక్యముదుర్భ్రమలేలనావుడుఁ ॥ సీ ॥ అటుబాసిపడియున్న యక్కుమారునిదెస కేతెంచిసర్పంబు నెడవిడిచి । చవిదండమంత్రించి చేసెయునిమిరిభ స్మముఁజల్లిలెమ్మను మాత్రనతఁడు కనుఱెప్పలెత్తిని ట్టనసీల్గియూరుపు లావిర్భవింపఁగా నావులించి । పరమేశ్వరాయని పల్కుచులేచిచెం గటనిల్చియున్నత న్గాంచిమ్రొక్క । నాఁతడోరికుమారనిన్నహిఏధింప । నించుకేనియుగనికరముంచబోక । నూరకున్నారుమీావారలారయంత । కరినులోయిట్టిజనులనుగానమెచట ॥ క ॥ మందనరుమంత్రమనరీ । చందముగలజనకమాతృలుఁజూయాగ్రజులం । డెందమునవిశ్వసించుట । యుందంబనిమాకుదోఁచదదియెట్లన్నఁ ॥ గీ ॥ ఛీమసైతముతన్నంటచిట్టవ్రేడమి । దంశమొనరించుని ప్పుడు దాని పాటి । కినుకయును లేదు నీ యెడఁ గనికరంబు । లేక చరియించు వారి పై లేశమైన ॥ సీ ॥ స్వామినాపైవారు జాలినొందరటంచు వచియింపమీావంటి వారికగునె । యుర్విపైబొరలుట లుత్తమాంగోదర తాడనములుబొబ్బలేడుపులును । మేనెఱుంగకయున్కి కానిసాపెనలుడు గనితలపోఁతలు తనువిరక్తి । యివిమొదలగుచేష్ట లవనిసాంసారిక భ్రాంతులేయాగాక భవదుదార । పత్పయోరుహచింతనా పరులకెందు । గలుగనేర్చునె యాప్తవర్గంబులెల్ల । సర్వసాధనములుగల్గిసర్పనిహతి । కాపరిక్షిన్మహారాజునాగికొనిరె ॥ క ॥ అనవినినివారలయందటి । ఘననిశ్చలశీలభక్తికలనకుమదినె । క్కొనుసమ్మదమునమునిగణ । వనజోదరశక్రముఖసుపర్వులుగొలువఁ ॥ ఉ ॥ శంకరుఁడత్తుయుండవుడు సన్నిధిజేసినగాంచియంతని । శ్శంకుఁడుదుక్కినిల్పియతి సత్వరుఁడైచనుదెంచి

యీశప । త్వంకరుణాద్వయాంబుతన ఫాలముసోకనమస్కరించిన । ర్వంకవగాంగిభంగరవ వైఖరిసన్నుతిఁజేసెనీగతిన్ ॥ సీ ॥ శ్రీవికచోత్పలా క్షీమనోహరబాణ బాణవందితపాద పంకజాత । జాతరూపధరాధరాతతకోదండ దండధరోన్మద దళనదక్ష । దక్షకృతోరువితానవాశన కర కరతలన్యస్తభాసురకురంగ । రంగదుత్తుంగతరంగగంగాధర ధరజామనస్సర స్థాయిహంస । హంసకైరవమిత్రగహవ్యాశనాక్ష । యక్షజిన్మునివినుతమహాప్రభావ । భావసంభవదర్పదభాషహరణ । రణనిహతసింధురాసురప్రముఖదైత్య ॥ వ ॥ అని సన్నుతించుచున్న నిశ్శంకుని శంకరుండు నిజకరుణాకటాక్ష వీక్షణామృతధారా పరిషిక్తాంగుంజేసి భక్తపరాత్పరకీన చర్యావిశేషంబులకు మెచ్చువచ్చె భవదీప్సితం బొసంగెద వేడుమనిన నతండుపున పునః ప్రణామంబు లొనరించి దేవా భవద్దర్శనంబుకంటె వాంఛితం బొండెద్దియుని నిరుపమానందంబు ననున్న నతనితత్పుత్రసన్నిహా పరిచారికాసమేతునింగా కైలాసంబునకుం గొనిపోయె నని చెప్పిన తత్సభాసమునైన భక్తులాశరణపుంగవుం గాంచి మీరానతిచ్చిన మహాత్ముల చరితంబులు వినుటం జేసి కృతార్థులమైతిమని యతనింగొనియాడి యందఱు నిజనివాసంబుల కరిగిరట్లు గావునఁ బ్రాణేశ్వరా భక్తప్రభావం బిట్టిదని వర్ణనసేయ బ్రహ్మాదులకశక్యంబే నెంతదాననని శాంతసత్తక్క పలికిన తన్మనోహరుం డాశ్చర్యంబునొంది యిట్లనియె భవత్సన్నిధి తపోనివాసం బెచ్చట నమ్మహాభాగం గనుంగొన వేడుకబుట్టెనన దత్సతీమతంసంబు భవదభిప్రాయంబెట్టట్లరమ్మని యతనిం దోడ్కొని ॥ ఉ ॥ శైలములుత్తరించిఘన సాలవనంబులుఖుంచివాహినీ । జాలములెల్లదాటిమ్రుగ సర్వవిహాయసయామినీచరా । భీలవిహారదేశమయి పెంపఖశైలదరింగజాసుహృ । న్మాలిపదావలగ్నసిజ మానసయైవసియించుసోదరిన్ ॥ గీ ॥ పతికిఁజూపినన తఁడుపిప్ర ంటుఁడగుచు । సంతతం మొనరించెమునిఁ తి కేల । హరుఁడుప్రబత్యక్షమైపంప్రేష్ఠపలతునినిన । వినయమునశాంతసత్తక్కయనియెనిటుల ॥ మ ॥ ఇరువతన్రడాకలింగమిచ్చి యిదిపీకు న్వేల్పుటతప్పాజనా । చరణం బంటంబు సున్నిని నాచార్యుల పింవినుం । దరియోగంబెఘనంబ

టించు నెప్పుడుందన్నిష్ఠచేనుండెగా । నరసాస్యందను డావరంబున బ్రస
న్నుండౌటలేదీ పెరుక్ ॥ వ ॥ అనిన నతండాచార్యాజ్ఞ మీఱినకతం
బునఁగాదె యెంతయోగంబైనను వనిగొనదయ్యెనీక దీనిం గృతార్థం జే
యవలయునని తలంచి నిజపత్నిం గనుంగొని యిట్లనియె ॥ ఉ ॥ సజ్జను
లెంతయుం బొరివి పాదములు గాంచి నమ్రాంచరన్న చో । నిజ్జలజాక్షినీకుగణి
యింపఁగ సోదరి యోగతిన్మహా । సజ్జలరాసి మున్నతగ వారనియుందరిఁ జేర్ప
కుంటయో । పిజ్జన తావత సదయుఁ జేకొసదీనిఁ గృతార్థఁ జేయవే ॥ గీ ॥
అనినముం దమందిపతికిజోహారుసల్పి । కలితపద్మాసనస్థయై కరతలమున ।
లింగమూర్తినినిల్పి సల్లీలదృష్టి । నొందు భావమొటు గకయుందునంత ॥
గీ ॥ హస్తమునజ్యోతిరాకారుఁడైనలింగ । మూర్తియువయువసహితుఁ
డై ముదితయొదుట । సన్నిధియొనర్పఁ గాంచి తాన్నద్ధ్వివినయ । భరితయై
ప్రమొక్కి యిట్టులఁ బస్తుతించె ॥ ఉత్సాహము ॥ తారహారహీరతుల్య
ధాళధళ్యవిగ్రహా । శూరిమారమారణారిసూదనావిషాదనా । సార
ధీరవారవంద్యసర్వమంగళాధిపా । పారభూరధారమేశబాణబాణపోష
ణా ॥ చ ॥ అనివినుతింపశంభుఁడుద యామతిఁ నేఁడుము వాంఛితంబనక
ఘనకచమాకుముప్వరకుఁ గల్గఁగఁ జేయుముదేవనీపదం । బనవుదునట్లు
గాకయుం యుప్పుడుదివ్యవిమానపంక్తిచే । గొనిచనెరౌప్యశైలమున
కుక్ సురలద్భుతముందిచూడఁగాక్ ॥ వ ॥ కావున పావనసతీవతంస
మాహాత్మ్యంబిట్టిదని నిజచ్ఛాత్రుండైన యీ కూకదమారనితోఁ దెల్ప
నితండు విస్మయాలజ్ఞాన్వితుండై పున పునః ప్రణామంబు లొనరించి
వధూసహితంబుగా కిరకమంబులు ముగిచి నిలిచినఁ గరుణార్ద్రదృ
ష్టిం గనుంగొని చెన్నబసవేశ్వరుసన్నిధికిఁ బొమ్మని యనుజ్ఞ యిచ్చి ని
జేచ్ఛం జనిగొం గావున విరలమాహాత్మ్యం బిట్టిదని మాదిరాజయ్యదె
ల్పిన సభాసదులలో చెన్నబసవేశ్వరుండత్యంత ప్రమోదంబునొంది య
తని నిరంతర రాజపదుపచారంబులఁ బూజపుచుండె ॥ క ॥ కూ
కదమారనిచరితము । ప్రాకటసద్భక్తిఁ వినిన బరియించినద । శ్రీకరభూష
ణుకృపవ । స్తోకశుభావళులబరఁ బదురునరులెపుడుక్ ॥ వ ॥ అనిచెప్పి
న నగస్త్యుండు తెయవత వృత్తాంతంబేమని యడిగిన ॥ శా ॥ పటా

లాబ్జధరార్చనానియమ భాస్వచ్చిత్తకంజాతిగో । రాట్కాంసారికుబే
రపుత్ర సుకుమారశ్రీసదోపేతిగో । రాట్కాంరిరవశారదాబ్జ శశభృ
ద్రాజద్యశఃఖ్యాతవి । ద్విట్కాండాద్భుతబాహుశౌర్య జితకుంతీపుత్ర్యా
మగంగాసుతా ॥ క ॥ శరజాతజనకమృదుపద । శరజాతవిలగ్నహృద
యషట్పదకవితా । శరణసమాగతదేశిక । శరణసపర్యావిధానసంతుష్ట
మతీ ॥ మాలిని ॥ సరసగుణనివాసా శంభుపూజావిలాసా । నిరుపమ
శుభమూర్తీ నిర్మలాచారవర్తీ । దురితతిమిరసూరా తోషితాప్తార్య
వారా । పరహృదయవిభేదీ బంధులోకప్రమోదీ.

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జనస్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
చతుర్థాశ్వాసము – సంపూర్ణము.

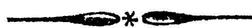

శ్రీశుభమస్తు

చెన్నబసవ పురాణము.

పంచమాశ్వాసము

—(*) మల్లబ్రహ్మయ్యకథ. (*)—

శ్రీవిబుధావనకృత్యా। కేవలతరనియమముదిత గిరివరభృత్యా। పావనజనసంస్తుత్యా। జ్ఞానధికృతనిత్యసత్య యమృతామాత్యా॥ వ॥ అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుం డవ్వలికథ యిట్లని చెప్పందొడంగె॥ గీ॥ అంతనొకనాఁడు మల్లబ్రహ్మయ్యనాఁగ। భక్తులిరువురు శ్రీచెన్నబసవమంత్రి। పజ్జవింతగ దివిటీలు బట్టువిధము। దెలిసి కర్మంత్రియొకఁడు బిజ్జలుని జేరి॥ చ॥ నరవరవింటవే బసవనాథునియల్లునిసన్నిధానమం। దిరువురుపూరుషోత్తముల హీనబలాఢ్యులు దివ్వటీలవా। రరుసుగనున్నవారలు మహాద్భుతమయ్యెడు వారిచర్యగో। చరమొనరింప నెట్లనిన సర్వము దెల్పెద చిత్తగింపుమా॥ గీ॥ వారు చేబట్టు దివిటీలు వహ్నిఁగూర్ప। కయారవుల్గానుతైలసంగతముగాక। యేవెలుఁగు తేజమెడలక నెపుడుతిరుగా। గానఁబడునంతదివ్యసౌగంధ్య మొసఁగు॥ చ॥ అనవిని రాజు చెన్నబసవాధిపునప్డు దెపిల్వఁబంచి యో। యనఘ భవత్సమీపగతులైతగు దివ్వెలవారినిద్దఱిం। ననుగొలువంగఁ బంపుమని నంబరమేశ్వరుఁ డెంత దెచ్చెనా। ఘనులదురాగతుంగొలువగా నెటు బంపుదు నేసుసేయుగుఁ॥ ఉ॥ పంపఁగరాదు ప్రార్థించినట పంపకయుండిన మామమీఁద నే। తెంపువహించునో యితఁడు దెప్పరమయ్యెనటంచుచింతద। న్నింపనొకింతసేపుతన మోమరవాలిచియుండి యెట్టులక్। బంపకదీరదవ్వలఁగ నంబనుపినికితన్మహత్త్వముల్॥ చ॥ అని మదినిశ్చయించిఫణి హారిముఖంబున వారిఁబిల్వఁగాఁ। బనిచి మహీంతలేశ్వరుని భావము దెల్పఁగఁబూనిజంకన। క్రమనిజముఖాంబుజాతుఁడయి మానము దాల్చినఁదన్మనోగతం। బనఘులు గాంచి మమ్మతని కప్పన జే

యుముగొంకనేటికిన్ ॥ క ॥ నావుడువారలయనుమతి । భూవరునకుఁ
గానుపించిపోయెదననిన్నీ । యావాసముచింతాకులుఁ । భావమునం జెం
దెచెన్నబసవండంతన్ ॥ క ॥ బండారుబసవధీమణి । మండలపతినడచిన
ట్టిమార్గమువినియా । తండంతకెత్తుకొనెనిఁక । నెండేగతిసంభవించునో
యనియుండెన్ ॥ చ ॥ మనుజవరుండుదుర్మతిని మల్లయబ్రహ్మయగా
రినిద్దఱిన్ । దనయొక్కదివ్వెటీలిడఁగఁ దత్క్షణమ సమయంబునం గురాఁ ।
బనిచినతేటగాఁ దమప్రభావముఁ జూపుగుమించు నేగఁగు । యుర్విధపుంగ
వానికట్టెదుట నందఱుఁ జూడఁగ నిల్పి చెచ్చెరన్ ॥ గీ ॥ పయిడిపెడిదివ్వెటీ
లు చేఁబట్టిరవుఁడు । కొలువునఁ దటలోనన కోటిదివ్వె । టీలు గూడిన మా
డ్కి కడిఁదిమంట । లాత్మఁ దనుతాప మొనరింపనవనిపుఁడు ॥ ఉ ॥ తా
ళఁగలేక తాల్మి చెడి తల్లడమందుచు లేచి నేలపై । వ్రాలుచఁ బొలుపఁ జుక్
విహీతవర్గముఁ జేరుముఁ బెద్దదిండుపై । సోలుచు నగ్గలిక్ బొగడి మూచు
చుఁ గ్రమ్మఱఁ గన్నుమూయుచున్ । కేలెదఁ జేర్చుచుక్ జలుపఁ గ్రేవలకేఁగుచు
నీరు ద్రావుచున్ ॥ క ॥ వాయెత్తియరచుచుండఁగఁ । నాయెడసకేశుఁడ
నియెనవనీశ్వరునీ । కాయపరితాపనేదన । పాయుపిడంబొక్కటిదోఁ చెప
రికింపంగన్ ॥ చ ॥ అదిమొగులన్ను ఘనశరామరమునాతురాల శాంభ
వేతరాం । బుధపవసుల్ మహాత్ములని బుద్ధిఁ దలంపక హస్తిబోఁకనీ । మ
దిఁనిడిదివ్వెటీలిడఁగ మల్లయబ్రహ్మయగారినిత్తరి । న్నదమునఁ బాచు
హేతువున మంటలు నిద్దయించుచుంటిగన్ ॥ క ॥ కావునసప్పనియొక్క
నిపు । డావిరులమా న్ననికు నారోగ్యముగన్ । నావుడుపతితోఁ జనిమతి ।
చేవిసరెన్ పొమ్మటంచుఁ జెప్పినమాడ్కిన్ ॥ సీ ॥ ఆసైగగని తెలియక
భూవరునకుఁ గో పము వచ్చె నుచితమెవ్వ రు । వారలఁ గదసియ
వ్వాల కేఁగుమని బెట్టు గదిమిన బిరుసవ్వ గదురనిండ్లు । దరికేఁగరిచ్చుట ధర
ణీశు తాపము మ త్రించినట్టుల మానుటయును । బసవనిగనియుత్తం డ
సమాతకుతుల్యని కతెన చేటికిఁ బతి కిటినటంచు । వేయువిధములఁ గొని
యాడెవీరుకొల్చి । చచ్చిపుట్టినయట్టులసంతసిలును । కొలువుచాలించి
నగరిలోపలికిఁ జనె । రాజమంత్రియునిజమందిరమునకరిగె ॥ సీ ॥ ఆ
మనునాఁడురసా ఘపచ్యుండు నేరము లేక మె స్సిరపరాధు । లైనమల్ల

యనాథు పయ్యలభక్తులఁ బిలిపించికన్నుల బెఱుకఁ జేయు । వినిబస
వఁడునోప వివశుఁడై బిజ్జలుం డక్కటా చెడఁజూచె నను మువారి । నచటి
కిరప్పించి యత్తులెప్పటియట్ల బసవభక్తాళి కప్పట్టనమున । నింకనుం
డుటతప్పనేఁడిట్టులయ్య । నిన్ననంబులయ్యానవితనయుబన్నకడకు । వేగజగ
దేకమంత్రిదాఁ బంచియతని । కెల్ల భక్తులనిచ్చుమంత్రపట్టులనియె॥సీ॥ జగదీ

—(*) మల్లయ్యమధుపయ్యలకథ (*)—

శనీవుముగ్ జంగమేతరకృత్యమొనరించివారల కీనుక గోర్వఁ । జాలక వేగ
త చ్చరణంబునొందిన నిచటశివద్రోహ మింక గొంత । కాలంబునకుఁబు
ట్టగలదాతద్ద్రోహి గాగి టణమునప్పనదీని కదియొతగిన । యట్టిప్రాయ
శ్చిత్తమనిరిగావునిపుఁ డవనీసుఁడట్టిద్రోహంబొనర్చె । అట్టులగుట
జంగమాజ్ఞదప్పక నేఁడె । ఖండనివానిఁబట్టిబిలుచుతూఁగి । సకలభక్తావి
తతిసన్నుతింపఁగనును । కార్యమొపహారికరుణగనుము ॥ క ॥ అనితె
లిపియుతనిఁ జోపం । బనిచియుమాహేశ్వరగణంబుభగిక్షితనుజ । న్మనికెలు
గ జేసిమాతని । యుసునతిపురివెడలఁదలచియామతురనాస్త్రతఁ ॥ సీ ॥
మడివాలుమాచయ్య మాసణయ్యమాదిరా జయ్యయేకాంతరా మయ్య
మిండ । సంగయ్యవసివ్యరి శంకరదేవయ్య యుల్లయ్యమధుపయ్య యనిమి
షయ్య । కలికేత బ్రహ్మయ్య కక్కయ్య తెలుగుజొమ్మయ్యబల్లేశుమల్ల
య్యవీర । బ్రహ్మయ్యకన్నడ । బ్రహ్మయ్యకిన్నర బ్రహ్మయ్య। పేవుల
బ్బిబ్బతయ్య । యమాత్రదేవయ్యసురియచౌడయ్యభాస్క । రయ్యకోట్టను
బాచిదేవయ్యహిల్ల । హాళిబ్రహ్మయ్యమసిడిచౌడయ్యనాగ । మయ్య
పదునురుసయ్యశూలాంయుధయ్య ॥ చ ॥ మొదలగుభక్తరాజకోను మా
దముతోఁజనుదేరయచ్చటన్ । గదిసిసమస్తశైవశుభ కారణకృతిసం
గమేశ్వరం । బదెయుదయంబునేగిబస వాధిపుఁడచ్చటదేశికాగ్రభ ।
త్పదనముఁజెందియాతనిప్ర సన్నునిఁజేయుగవాలిజూడఁగన్ ॥ చ ॥ గు
రుఁడుదరంబువిచ్చికను గ్రుచ్చియుకౌఁగిటచేర్చిచాట్పున । న్వరగుణాఢ
ర్యుఁడైనబస వప్రభుఁగోపలఁజేసుకొంచువే । నరిగెగృహాంబుగోపలికి
యంతటమాసెసుపర్వమందుభుల్ । గురిసెలతాంతవృష్టిసుర కోమ
లులాడిరిమింటజంటలై ॥ గీ ॥ అంతయునుగాంచియుచటిభక్తాళియాత్మ।

భరితచింతల శ్రీచెన్నబసవవిభుని । గాంచి మీమామ యిట్టుల య్యెఁగాన
నింక । భారకుండవు నీవె మాపాలికనిన ॥ క ॥ నేనెంత వాఁడ మీరలు ।
పూనినదుపుమ నినయట్లు బోయెదన నిన్నో । నూనిన భక్తిం దచ్చర । ణాన
తుఁడై యపుడె వారియందఱితోడన్ ॥ గీ ॥ అచటఁ బాసి వచ్చి యతిరమ్య
మగు నొక్క । వనముఁ జేరి బసవవర్యుచర్య । లుగ్గడించుకొనుచు నుండిరచ్చ
టబస । వంకవెక్కలదడపపట్టామున ॥ సీ ॥ ధరణివణఁకె మా తారగమద
ములింకె తారలు రాలె నా ధములు గూలె । వనతతులెండె నర్పముల
తోఁకలుమండె వరదులుగూసెది క్పాలిమాసె । రవియుగ్మముదయిం
చె రాజంతకునిఁ గాంచెపిడుగులు వడియె రా గులుబడియె । సస్యముల్
మాడె శీర్షములకాకములాడె ఖండలు గురిసె చీఁకటులు బెరసె । కవణ
ముల్ పుచ్చెమ్మృత్యువుగానవచ్చె । యగ్గిచల్లారెయిండ్లదయ్యములు జే
రె । ధూళిమిన్ముగప్పె వడిసుడిగాలిరోప్పె । ప్రజలకళలెల్లదప్పె నప్పట్టు
నంద ॥ వ ॥ మఱియు నీదృశంబులగు ననేక దుర్నిమిత్తంబులు పుట్టి
న ॥ చ ॥ అటుజనియుంచు కీడుగని యందఱు భీతిలి చింతనొందిరం । త
టజగదీశమాత్రికుణ దాశివపూజనొనర్చి వేగని । క్కటశపతింవధిపఁజ
న గావలెనంచు నిజాంగో ంబుఁజే । రుటగ నితల్లితత్క్షణము రూఢిగ
మున్వనియుండుటన్ గృపన్ ॥ మ ॥ శరణుద్రోహము చిన్నయంతట నె
యూచండాలుమదిఁ యెంచి కీ । వరుజేరంజనునేగణాజ్ఞగొని నీవాలస్యముం
జేతువే । హరుఁడిబ్బంగిని మెచ్చునే పిరికిపందా చెందెబల్కింపదయే । కర
ణింబాయునటంచుఁ బెన్కగితులం గర్జించి తర్జించినన్ ॥ చ ॥ శి
రమరవంచి తప్పిలవు జెంచె దాయని లజ్జనొందిన । త్వరమునసీశుఁ
బూన్చితన తల్లి యొసంగినభంగి సేగమో । గిరముభుజించుచుండఁ గనకి
ల్బిషచిత్తులు మల్లబ్రహ్మగా । రిరువురువచ్చి కూడిభుజి యించిరియాత
నితోడవేడ్కన్ ॥ ఉ ॥ ఆగతినారగించి పరమాద్భుత వీరరసాతిరేకసం ।
యోగమనస్కులైమువ్వురునుప్పొంగనిశ్చయించిర । క్వాగరు
చందనాంబరసుమాదులు దాల్చి యమాత్యమాతయుం । జాగిలియాపెదీ
వన లోసంగినఁ గైకొని లేచి చెచ్చెరన్ ॥ చ ॥ కరములమండలాగ్రము
లుగ్రాలఁగ గేహమునిర్గమించి భూ । వరుసభఁజేరఁగానరిగి వాంశిక

వైణికనర్తకాదిబం । ధురతరలీలలెంచుచుకుతూహలిమైకరదీపికాస ము । త్కరరుచిబర్వమానికపు గద్దియపైఁగొలువున్నబిజ్జలుఁ ॥ చ ॥ తటుకునఁగాంచికగ్గనల దారుణవహ్నికణంబులొల్కను । ద్భటతరసిం హనాదముల తారలుమేరలుమీరిధారుణిం । తొటతొటరాలపర్వడు లుఁ ద్రొక్కఁగనందఱిమీరియుక్కటఁ । బటపటపండ్లుగీటుచుస భా జనముల్ వెఱఁగందిచూడఁగాన్ ॥ మ ॥ ప్రళయాభీలకపాలిపోలికల త ద్రాజాధముఁ జేరి వి । శ్చలులై రేసిరిమువ్వురొక్క మొగిచంచచ్ఛాత ఖడ్గంబులం । బలవత్సింహకిశోరమర్దిత మహానాగంబుచందంబుగా । నిలపైగూలెనతండుబెగ్గిలి జనంబెల్లన్వడింబారఁగఁ ॥ వ ॥ ఇట్లు బిజ్జ లుంబరిమార్చి మువ్వురు రాజమందిరంబు వెడలిరప్పుడు జగదీశుండు మల్లయ్య బ్రహ్మయ్యగారల తత్సమయ సముచితాలాపంబుల వీడ్కొ లిపి నిజసదనంబునకుం జని నమస్కారపూర్వకంబుగా నంత వృత్తాం తంబు తల్లి కెఱింగించి తదనుగ్రహంబు వడసి రాజు శివాపరాధం బొన రించుటఁ విన్న యంతనె వానింజంపక జాగుఁజేసిన తప్పున కాత్మతను త్యాగంబే ప్రాయశ్చిత్తంబని గండకత్తెఱ గళంబున దవిలించుకొను నంతలోన సర్వేశ్వరుం డగుపార్వతీశ్వరుండు ప్రత్యక్షుండై యతని తన్మాతృపుత్రమిత్రకళత్రాదులను స్వశరీరంబుతో కైలాసంబునకుఁ గొనిపోయె మల్లయ్యబ్రహ్మయ్య లపుడే కళ్యాణపురంబు వెడలి చెన్నబ సవేశ్వరనివాసంబరయుచుంజని యతనింగాంచి గతప్రకారం బంతయుం దెల్పి వారు నచ్చటనేయుండిరంత నిచ్చట సూర్యోదయం బగుటయు స ట్టణంబున ॥ చ ॥ ధరణిపుచావుతెల్లముగఁ దత్ప్రియబాంధవులెల్లగాం చిహ్ర । ద్భరితవిషాదవేదనల తల్లడమందుచువానికగ్నిసం । స్కరణ మొనర్చియింతబలు గాతపనుల్ బసవండొనర్చెగా । కొరులకుశక్యమే మనల కొప్పదువీనిమపేక్షఁ జేయఁగఁ ॥ గీ ॥ ఇంతపనికొవ్వకొనుబస వేశ్వరుసిత । దాప్తులనువానియుల్లునినవనివిభుని । తోటివారిగఁ జేయు టేసూటియనుచు । నందఱాలోచనలొనర్చిరంతమీఁద ॥ వ ॥ కొన్ని దినంబులు చన్నపిదప ॥ చ ॥ అరిబలభంగచంగచతు రంగబలంబులతో డనాచమూ । వరులనుబంచితన్నృపతి బంధువులాప్తులుభేరికాహళా ।

దిరవములొక్క పెట్టిదిది దీటుకొనఁ సమరానుకూలభూ । స్ఫారతరవేషులై పురము వార్యబలోద్ధతి నిర్గమింపఁగ ॥ సీ ॥ స్యందనధ్వజపటాంచలజాతవాతముల్ తోయదపంక్తుల దూలఁజేయ । పటుతరసింధురపదఘట్టనంబుల ధరమోయు శేషాహి శిరమువంచ । తురగరింఖోద్ధూత ధరణీపరాగంబు సారసబాంధవ సరణిఁగప్ప । భటసింహనిస్వనార్భటులు మదావహ దిగ్గజంబులనిల మొగ్గఁజేయ । నడచెనత్తరిబలవితానంబు బాణ । మంజులాగ్రపరశ్వధభిండివాల । పట్టసకురాగముద్గరప్రాసముఖ్య । సాధనప్రభలఖిలదిక్సమితివెలుఁగ ॥ వ ॥ మఱియు నవ్వాహినివాహినియుంబోలె బహుళలహరీవిరాజమానంబై పుష్పితోద్యానంబునుంబోలె మదభ్రమత్సారంగ విలసితంబై ధరాధర గహ్వరంబునుంబోలె నుద్భటసింహనాదంబై వైకుంఠంబునుంబోలె చక్రిసంచారస్థానంబై సత్యలోకంబునుంబోలె లోకేశ్వర భాషావిశేషోత్సాహసహితంబై కైలాసంబునుంబోలె నభంగధర్మవాహంబై భారతంబునుంబోలె సింహబలారికర్ణ శల్యాట్టహాసంబై భాగవతంబునుంబోలె ససమాస్త్రనిరుద్ధంబై రామాయణంబునుంబోలె విశ్వామిత్ర వితానశాసనంబై యామశాలంబునుంబోలె రాజహంస విలాస భాసురంబై ప్రావృట్కాలంబునుంబోలె శరధారాప్రకృష్టంబై ఘోరకాంతారంబునుంబోలె ఖడ్గాచ్ఛభల్ల పుండరీకాధిష్ఠితంబై పెంపుమిగిలి నడతెంచు సమయంబున నవ్వంబున నున్న శరణపుంగవుల కోలాహలంబు శాలించి సమున్నత వృషభోహులై తమమీఁద దాడిఁబెట్టవచ్చిరని సముద్దీపిత కోపాటోపంబున ॥ సీ ॥ గట్టుతున్కలు సేయఁ బెట్టిదదేవయ్య మదకరి విదళించు మాచవిభుఁడు । గిరిజేశు బల్కించు కిన్నరబ్రహ్మయ్య భవుని ప్రేవులఁ బూన్చు ప్రభ్బతయ్య । విశ్వబౌద్ధులనొంచు వేమనారాధ్యుండు నాల్క లీశునకిచ్చు నాగవరుఁడు । గిలకపుత్తడిరాల్చు కలకేతబ్రహ్మయ్య మహి చిరంజీవియౌ మాదిరాజు । వీరు మొదలైన వేలమొన్నూరువీరు । లవల ప్రబల వ్రతస్థులునవసహస్ర । మఱియు నేకలతతోంబదియాఱువేల । చరులు పంద్రెండువేల్మిండజంగమములు ॥ క ॥ మఱియు సంఖ్యాతములగు । కలకంఠపదాబ్జభక్తగణసింహంబుల్ । దరిలే

నిశౌర్యకలనం । బిరుతివియక్కశ్ర్తుసైన్యభీకరతనులై । చ ॥ నడుము
లుగట్టుచుంబెలుచఁ నవ్వుచుఁబంతులుగీటుచుంబొమల్ । ముడుచుచుఁ
మండలాగ్రచయముల్ జళిపించుచుఁగూఢవర్మముల్ । దొడుగుచుఁగో
రమీరముల కుప్పుచుబాహువులప్పళింపుచున్ । గడువడిమిన్నుదాఁ
కుచున కంపితనృత్తిఁజెలంగియార్వఁగన్ ॥ గీ ॥ అట్టికోలాహలంబప్పుడ
రిసినన్న । బసవఁడు దెంచితద్భక్తతత్ప యోజ । ములకు సాష్టాంగమె
అఁగికేల్మోడ్చి నిలచి । వినతిపూర్వకముగ నిట్లువిన్నవించె । మ । తగు
నేమీరలు కోపగించఁదగున శాంతంబారడించుబుద్ధియా । పగిది శైవము
హాత్మ్యముల్ దిఁ దలంపంబోకవతిణించును । ప్రగుణుల్ మానకింతు రెట్లు
నినఁ భక్తస్వర్గగేహారిప । న్నగహారున్మడియింపఁబొల్పడిత నంతం దా
నకీడొందఁడే ॥ గీ ॥ అరిమదేభమ్ములకుసింహమహితకాన । నమునక
గ్నియమిత్రమేఘమునులకవల । నఖమురిపుశైలములకువజ్రంబుమీఁదు
జ్ఞానభక్తివైరాగ్యనిష్ఠులుదలంప క ॥ అటుగాన మీరలిత్తరి । కుటి
లాత్ములమీఁదజవఁగఁబోవుట నిలువుం । డెటులొ నువారికిఁక మీ । ద
టనగుఫలమనిన సమ్మదంబున శరణుల్ ॥ ఉ ॥ వైరులమీఁదఁబోకనిలు
వంబనినట్టి ట్టినసుప్తచే । ష్టారిబలంబుగోనిచి డాంగతసుంబు విధి
ప్రయుక్తమై । ధారుణిమిన్నుమోసిబెడిదంబుగబుట్టిన వానతచ్చమూ
వారము నిస్స్వనంబు నువివ వర్ణితయొక్కెడ దోఁపనత్తరిన్ ॥ మ ॥ ప్ర
ళయాంభోధర నిస్వనంబు పగిదిం బ్రహ్మాండభాండంబు భీ । తిలమూర్ఛమ్మ
డిగాత్తమ్మొరలు మడీణంపంగనేతెంచున । ట్టులదోపంనము దామ
యొంధారులఁ బట్టుఁజేయుకంచున్ భయాల్ కులుత్తైబద్రుగ్ర ఖడ్గశర
శక్తుల్ బూనిభీమాకృతిన్ ॥ ఇట్లు ॥ చ । భటనికరంబు డెంచుచుఁద్వి
షద్వికరంబుఁగూల్చుచున్ హాయ । చ్ఛంలనడంచుచున్మొరయు స్యంద
నవగణముదున్మసేయుచున్ । జటులధనుఃప్రకాండహతిఁ సల్పుచుమ
ర్మచయంబుఁజించుచుం । బటుధవళాతపత్రములు పంక్తులు భూమిఁదొరం
గ జేయుచున్ । హటియును ॥ సీ ॥ మణికేతనోద్దండ ఘృణిఁగొంతద
వ్వేగి యనిబకచన లేక నడలుగడులు । ప్రమదముక్తాచ్ఛాత రుచిగొంత
వడిచేగి యనిగూడఁదనంబసి నొవ్వులుకరులు । వజ్రఖచిత ప్రభలఁగొంత

మొక్కనేగి యదిజారనిలఁబడు నిట్టిహారులు । జళిపించుఖడ్గప్రభలకొం
కఁదడవేగి యువిబోవనలుదిక్కు లరయుభటులు । నగుచుఁసగ్గాఢతమ
మునసంతకంత । కగ్గలంబైనవీరరసాతిరేక । కలననందఱుయదుపులక
రణిపోరుఁ । సలిపిసమసిరినిర్విశేషంబుగాఁగ ॥ క ॥ అంతటసగ్గాఢత
మం । బంతయువిరియంగజైనులంపఱుహాతులై । రంతటవేడుకఁగను
గొని । యంతకహరుభక్తవితతియార్చిరిపెలుచన్ ॥ ఉ ॥ అత్తరిప్రమొ
క్కచెన్నబస వార్యుఁడువారలతోడనోశర । ణ్యోత్తములారమీఁదుమ
హి మోన్నతులేమునిచెప్పవచ్చునె । మత్తిలిమిమ్ములంగకస మస్తరి
పుప్రకరంబువచ్చెను । వ్వేత్తుగఁగూలెపాపమతు లెయ్యెడలంజయమంద
నేతురె ॥ గీ ॥ శరధిఁజేయీతసేదుటజ్వాలదరణ్యా + పావకజ్వాలఁగరము
నఁబట్టుకొనుట । తూగిపారెడునదికేలనాఁగికొనుట । గాదెమిమ్ముజైను
లణఁపఁగఁగడఁగుటెల్ల ॥ చ ॥ అనిఇటుసన్నుతించికడు హాసముతోడను
తవారుదానునా । దినమటుపుచ్చిరేపకడ తేజమెలర్పఁగనందువాసికాం
చసనవరత్నసంఘటిత సౌధవిరాజితమైతసర్చిపే । ర్చినవాలిశాఖ్యపట్ట
ణము జేరఁగదద్ధరణీపుఁడత్తరిన్ ॥ క ॥ చారులముఖమునవినిఘన । భే
రీముఖరవములలరప్రియబంధుచమూ । వారముతో నెదురుగఁజని ।
దూరంబునభక్తసంతతులగాంచివెసన్ ॥ చ ॥ కరిదిగిపాదచారియయి
గ్రక్కునఁజేరఁగనేగినెమ్మెసల్ । ధరపయిఁసోకఁజాగఁబడి తద్గణకోటికి
మ్రొక్కనంతలో । వరగుణుఁడైనచెన్నబస వప్రభువర్యుఁడువచ్చియా
తనిం । గరములఁగ్రుచ్చివేగఁ బిగికౌగిటఁజేరిచిసమ్మదంబునన్ ॥ ఉ ॥
చెప్పఁగవిందునిన్నునృప శేఖరభక్తవరేణ్యుఁడంచునే । నిప్పుడుగంటిమో
దమువ హించెమదీయహృదంబుజంబునన్ । ముప్పిరిగొన్నభక్తికర
ముల్మొకులించియతండువల్కెని । ట్లొప్పనెనన్నుమీరొకగణోన్నతుఁడం
చుగణింపధీమణీ ॥ చ ॥ అనివచియించిక్రమ్మఱ మహావినయంబునఁబ
ల్కెవీరభ । ద్రనృపతియోమహాత్మశర దంబునకుంభుజగాశిశంబరాం ।
కునకుచకోరమర్త్యమున కున్వలిజక్కవగాచియుందులా । గనభవదం
ఘ్రిదర్శనముఁ గోరివసించితినింతగాలమున్ ॥ క ॥ దీనుఁడుపెన్నిధిగను
గతి । నేనినుఁజూడంగగంటినేటికినాదా । నేనఃపటలమువిరిసెను । భానూ

ర్చఁ జెందితిం గృతార్థుఁడ నైతిన్ ॥ చ ॥ శ్రితజనపోషమవ్యభవన సీమకు
మీఱరు దేమదీయవాం । ఛిత మొనగూడునట్లు దయఁ జేయుఁడటంచరి
వింగణేశసం । తతినొడఁబాటొనర్చి ప్రమదంబున నాత్మపురాధివాసుల ।
ద్భుతమతులైకనుంగొనఁగఁ దోడ్కొనిపోయి మణీగృహంబునన్ ॥ గీ ॥
వారినందఱినునిచి యపారభక్తి । సేవలొనరించి వేడ్కభుజింపఁజేసి । పి
దపనొక్కమనోహరసదనమందు । శివకథాగోష్ఠినున్నట్టి యవసరము
న ॥ క ॥ చెన్నబసవేశుఁగనుఁగొని । సన్నుతగుణధుర్యుఁడగు రసాతల
పతికే । లున్నదురుగదియుఁజేరిచి । విన్నపమొనరించెనిట్లు వినయము మె
లర్పన్ ॥ చ ॥ ధరణిపుపీతిఁ జేయుగిరి ధన్విసుతాంశము దాల్చినాగమో
దరమున ద్వాదశాబ్దములు తావ్వనరించిరసాతలేశకుం । జరుసభమాత్ర
కణమున సంభవమ్మెఖిలజైనబౌద్ధసం । హరణమొనర్చి శైవసమ
యంబపటంబ్రబలంగఁజేయవే ॥ చ ॥ నిన్నుఁగొనియాడవాగ్భవ ఫణిప్ర
వరాదులకైనశక్తితే । దనముమ్ముఁగోటికోట్లగు నాశ్రమజంగమకల్ప
వృతుసం । జఃతదయాకటాక్షహతశైవవిపక్షవిశుద్ధభావస । జ్జనపరి
రక్షయంచుఁదను సన్నుతిసేయుచునున్న భూవిభున్ ॥ గీ ॥ ఎలమిఁగని
చెన్నబసవేశుఁడిట్టులనియె । నధికముగస్తోత్రమునకపాత్రులయి నయి
మ్మ । హాత్మ్యలనుతిఁపఁదగుఁగాకనగునెవ్వరి । దాసుఁడగునన్నుఁగొని
యాడధరణినాథ ॥ సీ ॥ కమలబాంధవునితో కదలుమెర్వుఁడుపుర్వు
దేవతాకుజముతో తెల్లతుమ్మ । చామీకరాద్రితో చాటఁబేరినదిబ్బ
సింహడింభకముతో చెవులపిల్లి । వాహినీనాధుతో వరిమళ్లకాలువ
వ్యాళనాయకునితో వానకట్టె । వైనతేయఖగంబుతో నూరబిచ్చుక
రాజరత్నంబుతో గాజుపూస । సాటిరానట్టిపగిదినీశరణకోటి । తోటి
సరిరానినన్ను సంస్తుతులు జేయ । నగునెపేరిమహాత్మ్యమెట్లనినవినుము ।
పాధివేశ్వరయనుమఁజెప్పంగఁదొడఁగె ॥ క ॥ భావప్రోద్భవసంహా
ర । పావనతరపాదపద్మభజనామోద । ప్రావృతమతియీబెట్టిద । దేవ
రుసయమహిమమొదలఁదెల్పెదవినుమా । సీ ॥ ఒకనాఁడుబిజ్జలుం డొ
డ్డోలగంబుండి బసవయ్యఁగనుఁగొని పలికెనిటుల । మాభక్తులనుపమ
మహిమాఢ్యులనిమెప్పఁ డెప్పుడుబల్కుదు వీవునట్టి । బూటకంబులువి

నఁ బోలదునీమాట లంకటికంటెవా రధికులెట్టు । లెక్కడెక్కడవార లేమేమి జేసిరి ఖ్యాతిఁబొందిరి త్రిజగంబు మెచ్చ । నరయనాల్గుయుగంబులబరఁగుమాన । రాధిపులనడువడులువిన్నట్టులయిన । నిట్టుబల్కు వుతద్విధమెట్టిదనిన । సావధానతవినుమమాత్యాగ్రగణ్య ॥ సీ ॥ మహిపులముయ్యేడు మాఱులువధియించి ధరఁగశ్యపునికిచ్చెఁ బరశురాముఁ। డబ్ధిబంధించిద శాస్యునిఖండించి ప్రబలెశ్రీదశరథ రామవిభుఁడు ॥ కటికంరుమెప్పించి కాలకేయాదుల నొక్కడుబరిమార్చె నింద్రతనయుఁ । డరులజెండాడిటే హంబుకహరిగద్దె నుండఁడేవిక్రమా ర్కుండుమొన్న। నరయవీరలుగాకమహా ప్రతాప । గరిమఁదగురాజులిప్పుడుగలరుధరణి । నిట్లుమీవారునడచిరేయెన్నఁడైన । ననియుపాలంభనముదోఁపనాడుటయును ॥ చ ॥ వినిబసవేశ్వరుండుపృథి వీవరయెన్నటనుండిసీమదిం । జననమునొందెనింతటివి చారనుమా త్రవిదారుసత్క్రియా । ఘనతరదుఃఖమన్నవకుల ఘన్మరుచస్థిరభోగభాగ్యనిర్ । వినుతిరయొనర్చితీవ్రగణవీరమహాత్త్వమెఱుంగకిట్టులన్ ॥ వ ॥ అనిపల్కి జంగమప్రభావం బొక్కటిదెల్పెద వినుమని దండనాయకుండు ॥ సీ ॥ మోదకాకాంత నాదరబ్రహ్మయ్య ప్రథితకళాస్ఫూర్తి పండితయ్య । గురుభక్తిబిల్లమధరణీతలేశ్వరుం డురుగానవిద్యచే నొడయనంబి । భూరిశౌర్యంబుచె చేరమభూభర్త యంగలింగజ్ఞత ననిమిషుండు । పటుతరసత్త్వసంపద్దయి ర్వదాండారి కలిమికిబల్లాణ గహ్వరీశుఁ । డిమ్మహాభక్తుఁడనిజనులెల్లఁ దన్ను । బ్రస్తుతింపంగనెగడెధరాతలమున । భవ్యజంగమసందోహపాదపద్మ । చంచరీకుండుశ్రీవీరసంగమయ్య ॥ చ ॥ అతనిఘదోవిలాసము

—(*) వీరసంగమయ్యకథ (*)—

వ మాకృతులంగనిపెద్దతండ్రియా । సుతునకుబెండ్లిజేయఁదగు చోటరయఁ బవలెనంచుతత్పుగో । హితగురుయుక్తుఁడైవెకలి హేమమణీమయగోపురాంతరం । జితపటచిత్రితప్రకట సింహభయాకులవాసవేథమై ॥ క ॥ తనరినదోంకారపురం । బునకేగితదిందిరావిభూషణమైయొ । ప్పినతనమేనమఱఁదిగ్మహ । మునకరిగినవాఁడుగడ ప్రమోదముతోడన్ ॥ చ॥ కనుగొనికౌఁగిలించుకొని గద్దియలందగువారితోడనా

తనివసియింపఁ జేసియుచితంబగుపూజలొనర్చి నేమముల్ । వినికుడువం
గఁ బెట్టియటు పిమ్మటనిష్టవినోదలీలలన్ । దనియుచుమీదురాక శుభ
దంబగుమాకనిపల్కెఁబల్కినన్ ॥ వ ॥ తద్గుశుభక్త్రాఖ్యాండు ॥ క ॥ నీ
పల్కినపల్కెనిజ । మాపగిదినిశుభము జెందుననపవ్వాలయున్ । దాపగ
నేటికివచ్చిన । మీపనియెఱిఁగింపుబావ మేలమచాలున్ ॥ గీ ॥ అనిన
మాపీరసంగయ్యకనఘునీడు । పట్టియగుచంద్రిణీదేవిపరిణయంబు । సలు
పనూహించిమీలోడఁ దెలుపవచ్చి । నారమనవృషునాతఁడానంద మొందె ॥
క ॥ మీరుస్వతంత్రులుమీమది । గోరినపనియుద్ధగించుకొనువారిటనె ।
వ్వారచ్చటికిచ్చటికిం । భారకులై మమ్మునసుగఁబని యేమిటికిన్ ॥ చ ॥
అనివచియింపఁదత్సభికు లందఱుసంతసమందిబాపురే । వననిధిమేఖలా
వలయ వాసిజనంబులయందుబంధుభా । వనదిలకింపవీరిసరి వారల
గాంచితిమేయటంచు పె । క్కునుతులొనర్చిరత్తఱిన కుంఠితకౌతుక
మావహిల్లఁగన్ । క ॥ మున్నె గనేసియుంచిన । కన్నియరప్పించితం
ద్రికాంచనమణిపీ । ఠిన్నిలిపినదీవెనలిడి । యెన్నికలగ్నంబునిశ్చయించి
రవిప్రుల్ ॥ క ॥ అంతటతత్కన్యామణి । సంతిపురంబునకుఁబనిచియా
గృహపతిదా । సంతోషంబుననంబరి । సంతతిగట్టంగనిచ్చిసమ్మతిన
నుపన్ ॥ ఉ ॥ వారుముదంబునందిరిగి వచ్చిసుహృజ్జనకోటితోసవి ।
స్తారముగాఁగతత్క్రమము సర్వముదెల్పివివాహసౌఖ్యసం । భారము
లెల్లగూర్చుచును బంధులకుంశుభలేఖలంపుచున్ । దోరపువేడ్కనుజ్జ
డిరిఘ నుండగుసంగయకుత్సవంబునన్ ॥ వ ॥ అంతనచ్చట నోంకార
పురాధి నాథుండగు భాస్కరావనీపాలుం డొక్కనాఁడు వాహ్యాళివె
డలు సమయంబున నత్యంత రూప విలాస భాసురయగు చంద్రిణీదే
విం గనుంగొని తత్సౌందర్యంబున కచ్చెరువంది మారవికార పూరిత
మానసుండై తనలోన ॥ చ ॥ సురగరుడోరగప్రముఖ సుందరులంబ
కటింపవింటిని । ధ్ధరణినసేకకోమలల తానిధగాత్రులఁగంటిఁగానియీ ।
సరసిజనేత్రివంటినెర జవ్వనిఁజూచియెఱుంగఁదీనినే । పరిణయమైనగాక
సుమ బాణునిబారికినోర్వశక్యమే ॥ గీ ॥ శైవలాంకజసింద్రామశంఖగిరి
త । రంగకుండలిపులినకార్త్స్న్యకచకోవ । సాధరగళస్తనవళిరోమాళిజ

ఘున । చరణయుగాయింతిసౌందర్యజలధిగాదె ॥ సీ ॥ యువిభలమిన్న భ్రూయుగ్మంబుగానడా పోడియుగుచెరుకువి ల్బూనసేల । పక్షతుకసరి శేణి పరికింపడావిడి పోవుతుమ్మెదనారిఁ బూనసేల । నలనాగవాల్గా పు లెఱుగడాధరగూలు పుష్పబాణంబులు బూనసేల । కలకంఠిజంఘల జెలియఁడాయడుగంటి నానునక్రాంకంబు బూనసేల । తలపనఖిలజగద్వస్తుతారతమ్య । వేదియగుమాధవునకుద్భవించిరొంత । తప్పపనియైన రింఁచకందర్పుఁడిట్టి । చేలగాకున్నశివునిచేనేలమడియు ॥ సీ ॥ కనకాంగినెరివేణిఁ గనుగొన్నయంతనే విరివైననాలజ్జ విరియఁజొచ్చె । విద్రుమాధరిమోము వీక్షించునంతనే తలపనాధైర్యంబు దరుగఁజొచ్చె । కామినినేత్రముల్ గాంచినయంతనే యెంచనామదిచంచ లించఁజొచ్చె । సుందరిజఘనంబుఁ జూచినయంతనె యొప్పైననబుద్ధి యురుఁలఁజొచ్చె । నీవిచిత్రాంగములపాటినెనయువచ్చి । పోలఁజాలనివామాక్షికనీలమేఘ । శర్వరీనాథచంచలాసైకతముల । సరణినేనింకనేజాడసైచువాఁడ ॥ గీ ॥ వీకసన్నిభఫాలద్విపేంద్రయాన । త్రివళిచతురాస్యపంచమశ్రీనినాద । షట్పదాలకయగుదీనిసప్తపదము । తేనుద్రొక్కింపఁగలుగుటయెన్నఁజొక్కు ॥ సీ ॥ శరదిందుముఖయాన గరిమమత్తేభంబు పీనపయోధరపిఱుఁదుపృథ్వి । రంభోరువీక్షణ రాజియుత్పలమాల శాతోదరీనాస చంపకంబు । శష్కులికాందిత శ్రవణమేనుసుగంధి తరుణిపాదయుగంబు సరసిజంబు । రమణిమాధుర్యస్వ రముమత్తకోకిల కార్ముకభ్రువునీల కచముకంద । మబ్జకాంతివిద్యున్మాలయబ్జసదృశ । కంఠిరోమాళివర భుజంగప్రయాత । మారయామ్యింతిశుభలక్షణాంగియాట । నిఖలపద్యవివరవణశనీయగాదె ॥ చ ॥ అనిమదిలోనఁదన్నుఁగొని యాడుచుఁ జోవకనిల్చుభూపతిం । గనియిదియేమొకోయనుచుఁ గన్నియతత్తరమందిలోనికిం । జనధరణీశ్వరుండవల సాగిచనన్వలెనన్నయిప్పలే । కనిజగృహంబుఁజేరియొక గానియకేబిలిపించిమంత్రులన్ ॥ చ ॥ తనతెఱఁగెల్లఁజెప్పివని తామఁశినాకొనగూనఁనట్లత । జనకునిమందలించియటఁ జాగొనరింపకరందుపొడనం । బనివినివారలాతనికి పాణిఁపువాంఛనెఱుంగఁజెప్పిన । న్వినిమదిలోగలంగిగృహ నేతయుమాత్యులతోడనిట్ల

నున్ ॥ గీ ॥ అంతభూభర్త జామాత యగుటకంటె । మాకు వేఱొకసంతోషమరయఁగలదె । యైననాదొకవిన్నపంబవధరింపుఁ । డట్టులన మాటమించినఁజేమిసేతు ॥ గీ ॥ ఎన్నదగువీరసంగయ్యకీలశాంగి । నిత్తుమనిము న్నవిబుధులయెదుటనిశ్చ । యించినారము వలువదికేమిపలుక । ననినఁజనివారునృపునితోనట్లఁదెలుప ॥ చ ॥ కువలయభర్త వారిపలుకుల్ వినినంత నెకిన్క నెమ్మదిం । దవిలిననాఁగియాత్తవిబు ధ్వజముందనుఁజేరఁబిల్చియా । ప్రవిమలగాత్రితండ్రినెడ బాటొనరించిమదీయభావసం । భవపరితాపవేదనలు బాపుకుపొండనినన్ రయంబునన్ ॥ ఉ ॥ వారరుదెంచితచ్చరణ వల్లభుఁగన్గొనియోమహాత్మనీ । సారవివేకదానగుణ సాహసకీర్తికళాప్రపూర్ణతల్ । వారిధిమేఖలావలయవాసజనప్రచయంబునందున । వ్వారికిలేవునీమహిమ వర్ణనసేయఁగమాకుశక్యమే ॥ మ ॥ అనిశానియాడిరాజహృదయ స్పృహాముఖ సచివాననంబులన్ । వినిపరదేశవాసివలెవేఱొక భంగిగనాడవచ్చునే । జనపతిపేదమానవులసాటిగ నెంచకుతత్కృపారసం । బెనసినమేరువౌ తృణమహీన బలుండతఁగొన్నిభంగులన్ ॥ ఉ ॥ ఆడినమాటఁదప్పనను నాగ్రహముంచకుకన్నెయున్నచో । జూడరెవేఁడరేయెవరు శోభనవేళలతగ్గమొగ్గుగా । జాడలెఱుంగఁగావలదె సారసనేత్రమణీమయంబులౌ । మేడలసంచరించుటకు మీమదికిన్ బ్రియమూనదయ్యెనే ॥ క ॥ కావున మామాటలునీ । భావంబునఁబాదుకొల్పి పార్థివునకుసా । ధ్యావహముగనీకన్నియ । నీవలయునటన్ననాతఁడిట్లనిపలికెన్ ॥ ఉ ॥ పావనులారమీరనెడు పల్కులెసత్యముగానియింకనా । భావము వేఱెయొక్కలఘుపద్ధతికింజొరదట్టులౌటధా । త్రీవరుతోడనేపగిదిఁ దెల్పఁగవచ్చును తెల్పితిన్మనో । వ్యావృతవాంఛబుచ్చిశమి తాగ్రహుఁజేయుఁడువేయునేటికిన్ ॥ క ॥ తొల్లిహరిశ్చంద్రమహీ । వల్లభతల్లజుఁడుసత్యవాక్యధురన్పై । జెల్లింపఁబడినభాషలు । తెల్లమిగావినమెయెపుడుధీయుతులారా ॥ క ॥ అట్లగుటదోనగుఫల । మెట్లైననుతెస్సమీరలెఱుఁగనిపవమే । నిన్ను దెల్పఁగలనే । ఘటనాఘటనాధుర్యులార్యగణనుతచరితుల ॥ చ ॥ అనపినివారలందఱుఁద దానతిఁగైకొనిస

త్యనిష్ఠయీ । యనువునసుండఁగావలదె యంచు మహాద్భుతమందిర
మ్మఱిం । జనితగుణేశ్వఁభాస్కర రసాతలనాథునిగాంచి తా మును । ప్ప
నివినివారితోననిన పల్కులుసర్వముఁ దెల్పె క్రమ్మఱన్ ॥ ఉ ॥ రాజకు
లావతంసరిపు రాజవితానతపఃప్రసహాసమీ । రోజనతాతఁడాత్మను
ద మొందుచు మున్నుగమాటమించుటన్ । భాజనమయ్యె చింతలకు
ప్రాజ్ఞులపద్ధతులిట్టివేకదా । యీజగమందె మీరలు గ్రహింపనిధర్మము
లెందుగల్గెడిన్ ॥ క ॥ మీరేలెదురాజ్యంబున । నారయ ధీర సత్యనిష్ఠ స
లుపుచునుండే । వారలుగలుగుటమీకే । తోరపుసత్కీర్తిగాదె దుష్ట
విదూరా ॥ ఉ ॥ కావలెనన్న నీవెలఁది కంబుమనోజ్ఞవిలాసరూపరే ।
ఖావిమలాంగుఁడైతెనరు కన్నియలెందఱు తేరునిశ్చిత । త్పావనశీలమా
టయె ఘనంబుగఁజేయననుగ్రహింపుమ । ధీవర నే ననూమనవిఁ
డిప్పకనన్నదరస్మితాస్యుఁడై ॥ క ॥ మంచిదిపొండని వారలఁ । బంచి ధ
రావరుఁడు పంచబాణవశుండై । యించుకనిలువఁగఁజాలక । పంచాన
నమధ్యయున్నభవనంబునకున్ ॥ క ॥ ఏకాంతతరానాతని । రాకనుత
లిదండ్రులరసి ప్రచలితతనుఁడై । వ్యాకులముమొందఁగనుగొని । యాక
న్నియధైర్యమూదియపుడిట్లనియెన్ ॥ ఉ ॥ ఏమిటికింత భీతిధరణీశ్వ
రు చేసగునట్టిదేమియా । స్వామియనుగ్రహంబునవె సంజనివాసికి గోరు
వీకమ । ధీమహితోక్తులన్ననసు ద్రిప్పిబిరాలనసాగఁబంపిమీ । కోమ
లపాదపద్మములకున్ బ్రణమిల్లఁగ నేగుదెంచెదన్ ॥ చ ॥ అనియిటులూర
డంబలికి యప్పగుచంద్రిశే దేవి భూపతిన్ । గనుగొని చెల్లెలింగ నెను
కాంతమెయిన్ జనుదెంచి నారొర । మ్మనిమణిపీఠమిచ్చినని జాస్యమున
న్కళదప్పనాతఁడా । య్యనవసియించియున్నకము లాయుతలోచనబ
ల్కెక్రమ్మరన్ ॥ గీ ॥ అన్ననాప్పై ప్రమ చేసరుగుదెంచి । నారామేల
య్యె మీయంతవ మతోడ । బుట్టెలొటమదీయమహా పుణ్యమహిమ ।
గాదె యేభాగ్యమునకైన నకడమగలదె ॥ చ ॥ అనవిని యాతడిట్లనియె నం
బురుహాయత నేత్రనీవయిన్ । ఘనతరవాంఛనే నిపుడు గన్గొనవచ్చినని
ట్టులాడఁగా । జనునెకిరోరవాక్యములు సర్వము మున్నె యెఱింగినన్ను
వం । చననొనరింపఁజూచుటకు చాలఁగనద్భుతమయ్యె నెమ్మదిన్ ॥ చ ॥

వనధరవేణీనాదయిన వైభవరూపవిలాసవైఖరు। ల్గనితముదారవారి గుహాగంధులుకొందఱునన్వరించిరా। యనుపునఁగాదునేనెభవదా కృతికిఁ బ్రభమఁజెందివేడ్కగ। నైనసరుజేరవామునను నెవ్వఁగనాడఁగనీ కన్యాయమే॥ చ॥ అలయికలేకనెంతపని యైనతలంచినమాత్రఁగా ర్చుకో। గలుగుబలంబువాయెడల గల్గియునీమదినెచ్చనంచుని। ట్టులనెకరుండవచ్చితిక డుంబ్రియమొందఁగగారవించినా। పలుకుగ్రహించినన్నుమరు బారినిద్రోయకనేలుకొమల్రీ॥ చ॥ నిరుపమభోగభాగ్యములు నీవశమౌనటుసేయువాఁడనా। తిరుణులనీవుఁబంచునటు తప్పకజేయనొనర్చువాఁడభా। సురతరతావకీనకృపఁ జొప్పడురీతిమెలంగువాఁడన। న్వగిణయమైసుఖంపుమని సంజలజాసవానికిట్లనుఁ॥ క॥ పరిణయమొందినసతులం। గరిమంబెండ్లాడువారుగలరేధరమ। ద్గురులుననుమున్నెయొసఁగిరి। సరసాగ్రశ్రీయైనవీరిసంగయకలమిఁ॥ ఉ॥ రాజపుసర్వధర్మపరి రక్షుణదక్షుఁడనిట్టులన్నసి। రేజదళేక్షణాతతివరింపగనెమ్మదివాంఛఁజేయుటు। యోజదశాస్యకీచకముఖ్యాగ్రబలాధికులిట్టికోరిక। నైజముగ్రుంగికిటఁజెకి నీఱయిపోవుటనీవెఱుంగవే॥ గీ॥ పరసతీసంగమంబునఁబరిఢవిల్లు। సౌఖ్యమిలననుమాత్రమైజరుగుచాన। నుదవుపాపంబుభూమిధరోపమాన। మైనిలచునేటికిట్లైతుచ్ఛానుభవము॥ క॥ సరసాన్నపానములుమం। దిరమునగలిగియునుతిరియదివిరెడుగతిభా। సురకులకామినులుండగ। ధరణీశ్వరయన్యవాంఛదవులంజను నే॥ వ॥ అనిన నతండుబోటిమాటలు గీటునం బుచ్చుచుఁ గ్రమ్మర నిట్లనియె॥ సీ॥ బాలకీయింటనా బ్రాణములొనామీఁద బ్రాలిదేహంబుదూరకయున్న। తకుఁశీనీసుద్యాకే పరిపాపకొగహా నెనసి ప్రాణంబులు గొనకయున్న। తరళాక్షినీయాన దంతిప్రమోలమట్టాడిదాకాలరా యకయుమున్న। పఞతిపెనూంగాదు పాముపాయెదుటగ స్వట్టిప్రాణము గ్రసింప కయుమున్న। ధరనహింసకుమక్కిలిధర్మపథము। లేదనెడుమాటనీమదిబాదుకొల్పి। ప్రేమదోలుకాడమ్మరతాపవీడవీడ। నన్నుదయనేలుకొగదేసన్నుతాంగి॥ వ॥ అనిన తద్వ్యధూవతింసంబిట్లనియె॥ ఉ॥ న [illegible] కసంటి [illegible] నెము నంబుగచెదపువేయామీఁదనో।

గాలినడంచి దేహమున కంచిత సౌఖ్యము సంగు మెక్కుచో । మేలగు మూ
ర్ధురింబరఁగు మీఁదట బ్రాణ మెడల్చు నాభియా । పోలిక తెల్లమౌ పిదప
పుణ్యము పాపము సేయువారికిన్ ॥ వ ॥ కావునఁ బ్రస్తుత సుఖంబు నభి
లషించి ఘోరదుఃఖంబు నొందకుమనిన తద్ధారుణీవల్లభుం డిట్లనియె ॥
సీ ॥ సుదతి నీ జంకెన చూపున బెదరించు సతిగంధపొడిబూది జల్లు మేన ।
తెరవ నీకొనగోళ్ల చురుకులంటగజేయు తరళాక్షి నెరివేణి త్రాటమోదు ।
చతురాస్య నీబాహు లతికల బంధించు సకిగళరవమంత్ర సరణి నెరపు ।
కోమలి వరకుచ కుంభముల్గాన్పించు చెలియధరామృత సిద్ధి నొసగు ।
నాతి నీదేహవిద్యుల్లతిజ్యోతి నిలుపు । పడతి నీ వెనగాలి చేఁ బారఁజిమ్ము । పంక
జానన నను బట్టి బాధఁబెట్టు । గడుసువల రాచభూతంబు విడుచుగాని ॥ క ॥
వేత్రయొక సరణిన మది । మీఁటిన శాపంబు చెడదు మీ నేత్రణనం । దేటి
కృపం గనుఁగొనుమిక । మా తాడకుమనిన కుపితమానసయగుచున్ ॥ క ॥
నోటికి వచ్చినగతి యిట్టు । మాటికి దుర్భాషలాడమను జేశ్వర నీ । కేటికి ధ
ర్మము చెడిమమ్ముఁ । బోటుల కాసింపనీదుఁ బోడిమి చెడదే ॥ చ ॥ అసవు
డు తోకద్రొక్కిన మహాహివిధంబున కోలఁబెట్టుదా । కిన పులిరీతి బిట్టదరి
కిన్కమనంబున నుప్పతిల్లలో । చనముల నెట్టదోఁప పెలు చందను గన్గొను
రాజుగాంచి బ । ల్మిని తను బట్టునోయనుచు మీనవిలోచన జాఁకెనెమ్మ
దిన్ ॥ క ॥ దుర్మార్గుఁడు కామాంధుఁడు । ధర్మవిహీనుండు వీడు తలఁ
చిన తలఁపుల్ । నిర్మూలము చేసి కృపన్ । ధర్మాచలధన్వ నన్ను బాలిం
పవే ॥ క ॥ పులిబారిఁజిక్కు ధేనువు । మెలగంగా లేని కరణి మీఁదె
ఱుఁగనియీ । పలుగాకి బారిఁజిక్కితి । తొలఁగిచనంజాల నింక త్రోవె
య్యదియో ॥ సీ ॥ వీని నెట్టులయిన విడజిమ్మిపోయెద సంటినా యబల
ను న్యాయసహిత । ధర్మమార్గములఁ బోధయొనర్చి తొలఁగెద నంటి
నాయున్న నేనాడినట్టి । పలుకులన్నియు నునిష్ఫలములై చన రద్దిఁ జే
సియెవ్వరికైనఁ జెప్పికొందు । నంటినా మతి పేని కంటు నిక్కడ నెక్కుఁ డ
గువాఁడు లేఁడు కోపాగ్నిశిఖల । మడియఁ జేయుదునంటినా పుడమిరేని ।
గూల్చుట మహేశు పర్వని గూల్చుటంట । నెక్కుడగు పాపమనియందు రె
ల్లబుధులు । గాన యొద్దియుపాయంబు గానబడదు ॥ క ॥ అనిచింతనొం

దూసమయం । బున నొక్కయుపాయమారగ భూపణాకృపఁదోఁ । చినన
ట్బాలారత్నము । జనపతికనుకూలయైన చందముదోఁపఁగ ॥ గీ ॥ కాల
యాపనంబుగావించి భూపతి । సాగనంపి తండ్రిసంధ వప్ప । నీకనిలుపుదా
ననేనంచు మదినిశ్చ । యించియత్తఁ గోడసిట్టులనియె । ఉ । ఎన్నివి
ధంబులఁ బలవ శేషు లీకీర్తిగుకంబు వ్వనా । విన్నప మొక్కటైననృప
వీనులఁ జొన్పపుసీకుఁ గట్టిగా । నన్నుఁ గ్రహించి హింసించెడిను నంబు నుసీకెడబా
పు వారలీ। యున్న జనంబులోఁ గలరె యుక్తమయుక్తము చెన్న నేటికిన్ ॥
మ ॥ నను సంతోషము నొందఁ జేయుటయె న్యాయంబనూహించితే।
విన రాధీశ్వరయేడునాఁడు లెక్క మీయంగావ లెన్ నేటికిన్ । జనఁగా భూ
ధరజాతపూజన సేవపన్ న్యాయంబుమావంగిడం । బున నేనట్లయొనర్పఁగా
వలయు మీ పున్నాటల్ వివాహార్థమై ॥ ఉ ॥ నావుడు నమ్మతించి జన నా
యకుఁడింటికిఁ బోయెఁ బోవత । త్పావనశీలయంతతలి దండ్రులకాగతిఁ
దెల్పఁ వారుధా । త్రీవరుకుండగంబుఁనుద తీమణిపూనికనంత్రవాసిస ।
ద్భావుఁడు వీరసంగయకుఁ బంపినగాంచి యతండునెమ్మదిన్ ॥ చ ॥ హర
హర యెంత పాపమున శాస్త్రదవృత్తి వహించెనేఁడు భా । స్కరధరణీతలే
శ్వరుఁడు చంద్రిణినేక్రియ వాంఛ వీరనే । పరిణయమాడు నాకుటిల భావు
నినేక్రియ దెప్పరింతునే । సరణిఘటించునో శరభ సాళువమూతిఁ దయ
టంచునత్తరిన్ ॥ వ ॥ చింతాక్రాంతుండై యున్నతరి తజ్జనకాదు ల
తనియొద్ది కరుదెంచి తన్ముఖంబున నావృత్తాంతంబు విని బలవద్విరోధం
బు జెంగుట భావ్యంబుగాదు కళ్యాణోత్సవంబు సమకూడదు రహ
స్యంబుగాఁజని వివాహం బొనర్చుకొని వచ్చుటమేలని నిశ్చయించి
యాస్థితి సంగయ్యతోఁ దెలిపి యతనినొడంబఱచి పెండ్లికొడుకుం గా
వించి యొక్కయుత్తమాశ్వంబుపై నెక్కంబనిచి యుచితపరి వారంబు
తో నేగి ॥ గీ ॥ తారు వేమఁకఁ వెడలి యోంకారపురముఁ । జేరఁబోవుచుఁ
దమవార్తఁ వారికెఱుక । పఱుపఁడగువారి ముందటఁ బంపితోన । నాఁటి
రాత్రియె యేగిరన్నగరమునకు ॥ చ ॥ సిరిదళుకొత్తనివ్వగిదిఁ జేరినిగూ
ఢతఁ వియ్యపిల్లుస । త్వరమునఁ బొచ్చియప్పుడె వివాహమొనర్పగఁ జే
సితద్వధూ । వరులహాయంబుపైనునిచి బంధులుతోఁ సరుదేరనప్పురం ।

బురువడినిర్గమించిరీమహాహాత్ముకతంవిభవంబుమీఱఁగన్ । ఉ ॥ భూ
రిగుణాఢ్యులిప్పగిదిఁ బోవుచునుండఁగనంతలోపలన్ । చాఁకఁడొకండువ
చ్చిధరఁ జాగిలిమ్రొక్కిమహాశనిమదిన్ । గోరినచంద్రిణీమణిని గొంక
క నొక్కఁడు బెండ్లియాడిపెం । పౌరహినేగెఁదానసర సాధిపవర్యుఁడుద
గ్రకోపుఁడై ॥ మ ॥ అవురా యెంతకువచ్చెనాసుదతి యార్యస్థిల్చినిగ్గాంతు
నే । డవనాఁడంచొకమాయబన్నినను పేశం జేసిలోలోపలన్ । ధవునిం
బిల్వఁగబంచితోనఁ జనియోనమ్మంగరాదెయ్యెశం । జివురుంబోడులఁ
బేలనై విడిచితిన్ జేజిక్కకాంతామణిన్ ॥ మ ॥ భువిపులినోటికండ
గొను పోలికఁ వేడుకఁసేవరింపఁగో । రువనజనేత్రిణీనిశిమురుల్ గనకుం
డవివాహమైసభాం । ధవుఁడయియేగెవానిపటుదర్పముఁ గీలణగించియి
ప్పుడా । యువిదమరల్చితెత్తునియుగ్రిద వానలరీతిమండుచున్ ॥ శా ॥
సేనానాథులఁబిల్వఁగాఁబనిచి యక్షీణోద్ధతిస్ఫూర్తిలా । హీనత్స్యేన్నడి
యించిదత్సుదతిఁ దొడ్డేగుండుమీవెంటనే । సేనువ్వెచ్చదనంచుఁ బంపఁ
భటుదంతిస్యందనాశ్వాదిసే । నానికాభియుతంబుగా కదలిరుద్యద్బాహు
దర్పంబులన్ ॥ శా ॥ ఆరీతిన్ జనివారలండఱు వివాహోత్సాహమూర్త్యావ
ళిం । దూరంబేగఁగనీకఁజుట్టుకొన నిక్కోపాత్ముఁడావిరసం । గారా
ధ్యుండు హయంబునిల్పి రిపుసేనాళిన్విలోకించియుం । కేర్రితిన్ జనవ
చ్చుఁశత్రువులనే నెబ్బంగినిర్జించెదన్ ॥ చ । పటుతరదర్పమొప్పఁబరి
పంథులఁగూల్పఁగఁశక్తిచాలదే । నటయిటతప్పరించిచన నాయితుగాదు
లతాంగిజేకొనం । గుటిలమహీంధవుండిటుల గొంకకనాపయిఁదాడివెట్టె
హా । కటకటకాంతనిచ్చెదను కంటెశరీరముపేక్షఁ మేలగున్ ॥ ఉ ॥ కాం
తనెపంబువెట్టినను కత్తులపాలుగఁ జేయఁబూనినేఁ । డింతకుదెచ్చివాఁడు
హృద యేశ్వరుఁడాశిరభావతారుఁడా । వంతయునైనప్రాణమున కా
సయొనర్పఁసతీలలామకై । చింతయొనర్తుసేనగవిసెక్ వెరవద్దియొకో
తలంపఁగన్ ॥ వ ॥ అని యొక్కింతసేపు విచారించి యంతలోననే తె
లివొంది యారా పాంచభౌతిక వికారంబున కెంతతలంపుబుట్టె సకల
జగత్సంహారకారిణుండైన త్రిపురారింగొలుచువారల కసాధ్యంబులుం
గలవే యని నిశ్చలచిత్తంబున నిమీలితనేత్రుండై యీశ్వరపద ధ్యా

నంబుసేయు నంతలోన ॥ శా ॥ కాళీదుర్గలు పక్షముల్ రవిశిఖి గ్లౌనేత్ర
ముల్ తీవ్రదం । ష్ట్రాళిప్రాయనఖంబులష్ట చరణంబుల్ వ్యాధిమృత్యూర్వరు
లు । తాలజ్యోతిశిరోద్వయంబు తటిదుద్యజ్జిహ్వ లౌర్వానల । జ్వాలా
భైరవకుక్షిపక్షములు దీవ్యద్బాహుసాహస్రముల్ ॥ చ ॥ తనరఁగగా
నుపించి మది తెల్లడమందకు వత్సశారభం । బనఁదగు మూర్తి నేనిటుద
యామతిఁదాపక వాంఛ దీర్పఁగా । ఒనిగొని వచ్చినాఁడ నవ పద్మదళా
యతనేత్ర వేగఁజే । కొనిపరిపంథిసంతతులఁ గూల్పఁగ జాలుదువంచుఁబ
ల్కుచున్ । గీ ॥ పావకాస్త్రస్వరూపమై పరఁగుచుండు । లాగ్ర మొకటి
చ్చియీయాయుధంబు । శత్రువులమీదఁజళిపింపఁజ్వలనశిఖలు ।
దీనఁజనిముంచి తచ్చమూహానిఁజేయు ॥ చ ॥ అనుచుఁ దిరోహితుండయి
న యంతటఁ దెప్పిరియద్భుతంబుగా । తనకరమందు వాడియుడిదంబుగ
నుంగొని మోదమందిసం । గనతనతల్లి తండ్రులకు ఖడ్గముఁజూపి ప్రస
న్నుఁడై వచిం । చిన శరభేశ భాషితవిశేషము సర్వముఁ దెల్పి యంతటన్ ॥
గీ ॥ సంతసంబెసంగ సకలబంధువులకు । జనుపు వాపియపుడు పుడమిప
డకఁ । గడలు వ్రేలపిలయగ ఘోరరూపమాగ్రహా । సింహనాదమెలమిఁజే
యుటయును ॥ వ ॥ అమ్మహాధ్వని వినునంతనే పరిపంథివరూథి నీస
ముచ్చయంబెల్ల జెదరు గిదురడిల్లపడి చూచుచున్న సమయంబున వా
రిపిఱుందనరుగుదెంచు మానవపతిదానును భయకంపితతనుండై డా
యనోడి తత్ప్రాంతోన్నతశైలారోహణం బొనరించి కనుంగొనుచుండె
నంతనబ్బలంబులు నిజసేనానాయకప్రేరితంబులై ధైర్యంబు నవలం
బించి యసిముసలముద్గర ప్రాసాది సాధనంబులతో సమరాభిముఖులై
యొక్కుమ్మడిగవిసిన నవ్వీరసంగమేశ్వరుం డత్యంతభక్తితాత్పర్యంబు
న శరభసాళువమూర్తిం దలంచి పావకాస్త్రస్వరూపంబైన నిస్త్రిం
శంబొక్కవెటికి ప్రావృట్కాల చంచలోపమానంబుగా జళిపించిన తత్ఖ
డ్గంబువలన సంవర్తసమయ తాండవఘూర్ణ త్రిపురహర ఫాలాంబకో
ద్భూతతేజోమాలికాభీలంబై యొక్కయనలం బావిర్భవించి తద్వైరు
లం జుట్టుముట్టి దహించి పంచత్వంబు నొందించిన నందొక్క శరణపుంగవు
ప్రాణంబులు బ్రహ్మరంధ్రంబు వ్రచ్చుకొని తేజోరూపంబున దివంబున

కేగునవసరంబున తత్కళేబరంబాయోధన బహిఃప్రదేశంబునఁ బడిన వీరసంగయ గనుంగొని । ఉ ॥ అక్కటమోసమయ్యె శరణాగ్రణిజీవ ముగ్రొంటినింక నా । కెక్కడిమోక్షమేడ యశ మేడిదిభక్తిమదిష్టమూర్తి నేఁ । డిక్కడభక్తిహింసఘటి యింపఁ నోసంగఁగఁబోలుఖడ్గమే । నెక్క రణీసహింతు తన కీపగ యెన్నటనుండియుండెనో ॥ చ ॥ అనుచువిషా దమగ్నహృదయాంబుజుఁడై గణవర్యుతోడఁ దా । నునుమృతిఁ జెందఁగాఁ దలఁచి నూల్కొను ధైర్యమునన్ గటారిచే । కొనియెసనూనునంతటనొ కోయనితచ్ఛరణుండు లేచి యో । యనఘుయిటేల చేసెదని హస్తముఁబట్టి మరల్చెనంతటన్ ॥ శా ॥ శైలాగ్రంబుననున్న రాజవరుఁ డాచందంబు వీక్షించిస । చ్ఛీలుండౌశరీభక్తితతి వంచింపందునేఁగిప్పుడా । లీలం బోయిమదీయ పద్మినత్తుండై తేపాఁగఁబోవంతలో । గూలం జేయుదుమ త్రిప్పారమున సంకోచింపఁ కాసంగయున్ । వ ॥ అ నితలంచి ॥ చ ॥ గళహృదయాననీపద తలకాయములన్ శశిహార నాయకో । జ్వాలహారశశాటకాకాకట చండసచర్మ తెలల్పి గొప్పలై । వె లయఁశివాకొమ్ముల్ గిరిశ పేటగకాంపిపటంబులున్ జటా । వళిభసితంబుఁ దాల్చిగణవర్యుఁడిచ దమఁదోఁప నత్తఱిన్ । క ॥ చన దొంచి యెదుటని ల్చినజననాయకుఁగాంచి వీరసంగయ్యముదంబున కేవలశరణాగ్రణి । య నియెదురుగనేగి మ్రొక్కెనంత్రఁ బలోకన్ ॥ క ॥ కేంసన్నట్టిశితకర । వాలంబుననతనిశిరము వైవఁగనదిపూ । మాలికయైకంఠంబునఁ । బ్రవేలఁధ రావల్లభుండు ప్రీడంజెందెన్ ॥ క ॥ అప్పుణమునగిరిశేశ్వరు । డుక్షేంద్ర మునెక్కిని జగద్రోత్కరయుతుఁడై । సాక్షాత్కరింపసంగయ । యక్షీ ణముదంబుతోడ నతని కినతుండై । మాలిని ॥ శమనమదవిభంగా చం ద్రఖండోత్తమాంగా । కమలనిధినిషంగా కాళికాత్మాబ్జభృంగా । యమృతనిభనిజాంగా హస్తరంగత్కురంగా । దమినుతగుణసంగా దై వవేశ్యాభుజంగా ॥ గీ ॥ అనుచువినుతించునాతనిఁ గనిశివుండు । వాం ఛితంబెద్ది వేడుమో వత్సయనిన । పెండ్లివారికి మాకునీప్పృథివిపతికి । తా వకీసపదంబిమ్ముధర్మనాహ ॥ వ ॥ అనిన శర్వుండిట్లనియె ॥ క ॥ శ్రీ వీరసంగసంతత । కోవిదనుతసుగుణసంగకువలయంఘ్రితిదు । ర్భావుమవీ

నికిమోక్షం ॥ బేవిధినివ్వంగవచ్చునెఱుఁగవియనినఁ ॥ శా ॥ స్వామీ
యిట్టులనానతీయఁదగదీ సర్వంసహాభర్తఁ చే । నేమీపాదముఁజూడఁగం
టిఁగడు వర్ణింపంగనీచిహ్నముల్ । దామైదాలిచిమిమ్ముఁగన్గొనియె
నీతం డెన్ని చందంబులన్ । సాహాస్యుండనిరొంచఁబోకఁ దయఁ మోక్షం
బిచ్చిరక్షింపవే ॥ చ ॥ అనినఁదరస్మితాంచితము ఖాంబుజుఁడైపరమేశ్వ
రుండుత । జ్జనవరుఁ బెండ్లివారలను సంగయనాతనియంగనామణిం ।గొ
నిచనెరాప్యశైలమున కుఁ సురలచ్చెరువందనట్లుగా । వునశరణప్రభా
వముల పూర్వములాత్మగణింపఁభూవరా ॥ వ ॥ అనినఁబసవేశ్వరునితో

—(*) బెట్టిదదేవరసుకథ (*)—

బిజ్జలుం డిట్లనియె ॥ ఉ ॥ తొల్లిటినట్టిముచ్చటలు దొడ్డుగఁజెప్పిననట్లు
నమ్మినఁ । కల్లయొనిక్కమోయిపుడు గన్గొనువారలలోన నేరికిం ।
జెల్లవుతత్ప్రభావములు జెప్పినయట్టులనీగణాలిలో । దెల్లముఁ జేయుమా
యొకని దివ్యమహత్త్వముఁజూడనిత్తరిఁ ॥ క ॥ అనఁబసవేశ్వరుఁడిట్ల
ను । జనవ యకయొవ్వరైనశరణావళి చే । కొనఁ ద్రవేలిగోరుబోలరు ।
మునుపేమిపుడేమితథ్యముగఁగనుమనుచుఁ ॥ క ॥ కట్టెదుటఁనిల్వఁబడు
నీ । బెట్టిదదేవరసుగారిపృథువిక్రమమా । పట్టణభర్తఁకుఁజూపఁగ ।
దొట్టినసంతోషమాత్మఁదొలుకఁగఁబలికెఁ ॥ క ॥ నృపుఁడన్నమాట
వింటివె । యపరిమితమహాప్రభావయనసంతనెతా । కుపితాంతరంగుఁ
డై కా । శ్యపిగగనంబంటఁబెరిగెఁసభతల్లడిలన్ ॥ వ ॥ ఇట్లు పెరిగి బస
వేశ్వరు నుద్దేసించి ॥ సీ ॥ సరసిజాప్తాబ్జన క్షత్రగ్రహంబులు బారనూ
దుదునప్ర పన్నపోష । నలజాదిసురలఁబొ మ్మలరీతికరములఁ బట్టియా
డింతునో భానుతేజ । యేడుసముద్రంబులి లవసంతంబుగా చల్లనాడు
దునో ప్రపన్నహృదయ । యుర్వీధరంబులొం డొంటితోఁదాకించి ను
రుముసేతునొసుమ నోవతంస । యేమియానతియనిబసవేశ్వరాక్షి । సంజ్ఞ
నొకగట్టఁబెకలించిశయకనిష్ఠి । … వంబు చేనాకసమున ।
కొగరజిమ్మిననదిబంతిపగిదినెగ … యుఁగిరిఁగని । యేరి
పయింబడునోయనుచునెంతయు … బెదరికనుఁగొన ॥ భో
రుననదిపుడమిదొరిగిపొడిపొడియయ్యెఁ ॥ ఉ ॥ అత్తరిఁ లేచిబిజ్జలధరా

ధిపుఁ డంగముకంపమొందన । త్యుత్తముఁడైనదేవర నొయ్యనఁ జే
రి నమస్కరింపుచు । న్మత్తుఁడ క్రోధచిత్తుఁడఁ జూ గుణహీనుఁడనైన
నాకునీ । విత్తరికూర్మిచేసభయ మీయఁగ దేశరణాగతావనా ॥ సీ ॥ భీ
రహితపురామరారివిరాజిత మారకుండగు నాగహారురూపు । ఘో
రపరాక్రమ తారకదైత్యసంహారుఁడైనట్టి కుమారురూపు । పార
మేశ్వరభక్తి దూరదక్షవినాశకారుఁడౌ వీరావతారురూపు । నీరేజభ
వశిరో దారణుండగు కాలభైరవమూర్త్యాఖ్య శూరురూపుఁ । బోలునీ
రూపుశమియించిపూర్వసరణిఁ । దనరిజనంబుచ నానందమొనరఁజేయు ।
మనినుతించిన నెప్పటితనువుఁ దాల్చెఁ । బసవముఖభక్తతతికి సంతసమొల
ర్ప ॥ క ॥ వరగుణుఁ డగుబ్బొబ్బిదజే । వరుసుచరిత్రంబు వినినఁ బరియించిన
దయా । నరుఁడరితతిబారిఁ గొనిసు । స్థిరతరశుభసంతతులను జేకొనుధర
ణిన్ ॥ క ॥ కావునమనమీ బెట్టిద । దేవరుసన్మహిమయుక్తి తెఱఁగగు
మఱియున్ । భూవిదితంబొక విచిత్రము । పావనగుణవీరభద్రపాధిపవిను
మా ॥ క ॥ కలిదర్మాయారహితుఁడు । సలలితజంగమపదాంబుజాత
మిళిందుం । డలఘుతరకీర్తియుతుఁడీ । గిలకదమారయ్య యతనికృత

—(*) గిలకదమారయ్యకథ (*)—

మెఱిగింతున్ ॥ సీ ॥ తనువునభస్మలేపనమొప్పనొనరించి గండపెండె
రమొక్క కాలఁ దాల్చి । కరకచల్లాడంబు కాసెతో బిగియించి పటికం
పుపోగులే ర్పడధరించి । గళమునపాలకాయలసంకుసరులేసి ఘనమై
నయోగవేగములుదొడిగి । ఫాలభాగమునందు బ్రాణలింగమునిల్పి
పసిమిమీరెడుశాల్వపైనఁగప్పి । కన్నులనలకజ్జలముఁదిద్ది కావిబొట్టుఁ । లప
నమునఁ బెట్టి నాభితలమునఁ ఘంట । యునిచియొక కేలఁ గిలకయు నొక్క కేలఁ ।
బొమ్మయును బట్టి కళ్యాణపురమునందు ॥ ఉ ॥ వంచనమింతలేకగణ వ
ర్యగృహంబులకేగి గిల్కవా । యించుచుఁ గేలిబొమ్మనటి యింపఁగఁ జే
యఁగఁ జూచివారుమ । న్నించియొసంగు కాంచన మణిప్రచయాంబరవ
స్తుజాలము । ల్గొంచరుదెంచి భక్తవర కోటిసమర్చలొనర్చుచున్నడన్ ॥
గీ ॥ ఆవిధముఁ జనులంతటనాడుకొనఁగ । వినిగణాచారిసంగయ్యయును
దుభక్త । పుంగవుఁ డతీవ్రవకోపవిస్ఫారితోడఁ । మారయాఖ్యునిబిలి

పించి తూలిపలికె ॥ ఉ ॥ మాయఁ బొమ్మఁ బట్టి పలు మారు నటింపఁగఁ జేసి దానినా । దాయముఁ గూర్చి శైవగణ తండసమూర్చలొనర్పుచున్నఁ లే । దాయ నివేశ మొక్కసన యంబుగ కాయుక మిల్లు స్వేత మే । న్యాయము మాయ నమానదగు నాథ సోఽస్థలి భక్తకోటికిన్ ॥ క ॥ మేదిని శరణులు లింగవి । నోదంబరి యుత రసపుఁ గవినోదానుభవం । బేదివ్యాన మొనరించిరి । నీదగు చరితంబుఁ దలఁప నిందన్నంబయ్యెన్ ॥ గీ ॥ గుండచరపుల కుమ్మరగుండవిభుఁడు । చప్పటుం జేసి చెంచి మట్రాకలిన్ । హరు వినోదించి రాగతిన వలఁ బుచ్చి । మాయ చేఁ బట్టి యాడింపనాయె నగుచు నే ॥ చ ॥ అనవుడు తండ్రు మొక్కి విన యంబున నిట్లను సంగమేశ్వరా । యనుమతి మొట్టులట్లునన యంబుఁ జరించెదఁ బొమ్మనింకఁ జే । కొనసని పల్కి గేహమున కుంజని యెప్పటి రీతి కాయకం । బునకయి యొక్క మేటిగఁ బుంగవుఁ డింటికిఁ బోయి యచ్చటన్ ॥ చ ॥ అలరకరస్థలింగము పురాత్మకరంబున నిల్పి వింతగా । గిలగిలనాగ గిల్కు యొక కేలఁ గదల్పఁగ హస్తపద్మ సం । కలిత భవుండు మట్పదము కై వడి గంతులు వేయఁ జొచ్చె ని । చ్చలవిడి చూచువారు మది సంతసమందఁగనంత లోపలన్ ॥ ఉ ॥ శైవగళోత్తమాంగ కర సారస కక్షముఖాంగ దేశయు । క్పావనలింగముల్ ప్రధిత కాంచన పీఠనియుక్త లింగముల్ । స్థావరలింగముల్ గదలి తాండవమాగతి నాడఁ జొచ్చినం । భావములం దనద్భుతము బర్వఁగ భక్తవరేణ్యులొందొరుల్ ॥ గీ ॥ పేటికలలోన వస్త్రంపు మూటలందు । కరతలంబున నున్న లింగములు గంతులేయఁగాఁ జొచ్చె నిది యేమి మాయ యొక్కొ । యనుచు మనందలు బసవాలయమునకరిగి ॥ ఉ ॥ ఆతని గాంచి తెన్నటన మంతయుఁ దెల్పస్వాలింగమూర్తియము । న్నా తెఱఁగొట్టఁ జిత్తమున నద్భుతమందఁగ శంకర ద్విజవ్రాత ముపూర్వ శైవనికరంబు నుస్థావర పీఠలింగ సం । ఘాతము నాట్యమట్లనెఘ యంబెదనొందఁగ వచ్చి చెప్పినన్ ॥ మ ॥ పరిశీలించినుటంచు నున్న యెడ నొప్పంబట్టి నోదంతముల్ । నిరతంబున్ స్వనుపించు చారు డోకడోలిన్ వచ్చి సేవించి దో । వరమంత్రీశ్వర యుష్పరాంతరమున న్వాక్రుపొవ్వఁగా రాసిచి । త్రరసంబొక్కటి గాంచి వచ్చితిని తథ్యం బెట్లనన్ దెల్పెదన్ ॥ వ ॥ గిల్కు దమారాఖ్యుం డొక్క భక్తసత్తముండు ॥ గీ ॥

బొమ్మనాడించితల్లష్టిపూటపూట । నయ్యలనుబొమ్మసంగయ్యయనెడి భక్తు । డీసరణిగూడదనబొమ్మనెఱమకేల । లింగమూర్తిఁ నాడించెభ క్తాంగణములు॥ గీ ॥ మూఁడె తట్టిభక్తుఁడో మదనవైరి । తనకుదానాట్య మాడెనాతండుజెప్పి । నటులయీచిత్రిమెచ్చుట నైనఁగంటె । మేయునివఁ దండనాథుండుమెచ్చియపుడు ॥ క ॥ వారండతితో సంగయ । గౌరిశు భాగారమునకుఁగ్రక్కునఁజనిజో । హారులిడలింగనతఁ న । కారణమునఁ జోద్యమందుగణపదములకున్ ॥ క ॥ జోహారు సేయనాతం । డాహా యిదియేమివింతయధికులుమీరి । ట్లాహింతు రెయునిక్కమ్మర । నాహా రభక్తార్యవితతియడుగులకెరగెన్ ॥ వ ॥ తదనంతరంబ ॥ చ ॥ బసవఁ డుసంగమేశుఁగని పల్కెనుగిల్కెదమారసూరికీ । వసదృశబోధఁసల్పిమ ము నందరిని త్తఱిలింగమూర్తిఁ చే । పస చెడిమోఁద జేసితివి బా పురెయా తనిచర్యలెన్నఁగా । బిసరుహగర్భ శేషగిరి భిద్గురుముఖ్యులకైనశక్యమే॥ ఉ ॥ మాయనుబొమ్మఁజేసిగణ మండలియుండ్లకుకోఁతి కైవశీ । బా యకత్రిప్పివారిపద పంకజముల్గొలువంగఁ జేసెన । య్యాయతశౌర్యుఁడి ట్టిగతి యహఁమగాదనిమాన్పఁజెల్లునే । ధీయుతయింక నైనతొలి తీరు నవానిఁజరింపఁజేయవే ॥ చ ॥ అనవుడులజ్జనొందిడసవాధిపసేరముఁజే సినాఁడనీ । యనుపమమర్మమేనెఱుగ నైతినటంచువచించివేగమా । రనిబిలువంగఁబంచిగణ రత్నమతావఁ దివ్యలింగమూ । తిఁనినటియిం పఁజేయకుము దేశికవర్యులయాజ్ఞనీవనన్ ॥ ఉ ॥ ఓగురులారతొంటిగ తి యోగ్యముగాదనియంటిరిప్పుడి । లాగునఁగూడదంటిరిక శాధరభా వణభక్తిపూజలే । లాగుననింకఁజేయుదుత లంపఁగకాలముమించఁజొ చ్చెనా । కేగతియానతిచ్చెదరొ యిండనమారనిగాంచినప్పుడున్ ॥క॥ సంగయతోబసవసచివ । పుంగవుడనితనికొక్కబుద్ధి దెలుపుఁడీ । జంగ మగురులింగార్చన । భంగముగాకుండననినభయకంపితుఁడై ॥ శా ॥ గి లకదమారతొంటిదగుకృత్యముఁ జేకొనిపొమ్మటన్నన । ప్పలుకుకుతలంధ రించియట వారలకుంబ్రణమిల్లియప్పట । [illegible] గడు న్మోదమందుచుఁనైజప్రవృత్తికీ యం[illegible] దరం బెయ్యాతనిన్ ॥వ॥ తదనంతరంబ సకల శివలింగంబు లానతఁ నంబులు

మానుటయు బసవేశ్వరాద్యఖిల భక్తపుంగవు లీతని మాహాత్మ్యంబు
గొనియాడుచు నిజనివాసంబుల కరిగి రట్లుగావున ॥ క॥ అలఘుతరభక్తి
యుతుఁడగు । గిలకదవారన్న మహిమకీర్తించినని । శ్చలమతివినిన

—(*) ఉరులింగ పెద్దయ్య కథ (*)—

న్నాయం । దొలఁగుఁ సద్గురుకృపాయుతుఁడగునరుఁడిల ॥ వ ॥ అదియు
నుంగాక । ఉ॥ ఈయురులింగపెద్దిపథ మేమనిచెప్పఁగవచ్చు దేశికేంద్రా
యతసత్కృపాగతశి వాధిపమంత్రకళారహస్యబో । ధాయుతుఁడాశ్రి
తావనవిధానవిచక్షణుఁడిష్టలింగపూ । జాయుతసంప్రవర్తిసుకృతా
త్ముఁడుసూనృతవాక్యుఁడిమ్మహిన్ ॥ ఉ ॥ ఈతఁడుమోగులూరఁజరి
యింపుచుఁదానొకనాఁడుపుష్కరో । ద్భూతమరందపానపటుతుందిల
షట్పదమేచకప్రభా । కైతవకందదర్పనవికస్వరహృచ్ఛిఖిభాసితీరభూ
జాతకుడుంగమౌసరసి సైకతదేశమునందునొక్కచోన్ ॥ గీ॥ కలితపద్మా
సనస్థుఁడై కనులుమూసి । జపమొనర్చెడిజంగమసార్వభౌముఁ । ధీరును
రులింగమనియెడుదివ్యపురుషుఁ । గాంచియుల్లంతనుండిజాఁగఁబడిమ్రొ
క్కి ॥ చ ॥ నిలచినకొంతసేపటికి నీలగళాపరమూర్తియైనయ । య్యా
నఘుఁడుమానవృత్తివిడి యక్షులువిప్పికసంగనంతలో । పలఁదిరుగంగ
మ్రొక్కి వెలి వాఁడమనుష్యుఁడపెద్దయాఖ్యుఁడన్ । ఖలుఁడనునన్నుశిష్యు
నిగఁ గైకొనివేగఁగృతార్థుఁజేయవే ॥ క॥ జననియుఁజనకుఁడుదాతయుఁ
ఘనదైవముగురుఁడునీవగతియునునీవే । యనినన్నునిన్నుఁజేరితి । నను
కరుణాదృష్టిఁగనుమునతజనపాలా ॥ చ ॥ అనవుడతండొనర్చువిన 'యం
బునకొంతయుబ్రీతిఁబూనిహీ । నునకిటులిట్లుగాఁదగుమ నుప్రభులింగ
మునన్నగొంకులోఁ । బెంగొనకొంతసేపతనిఁ జేర్కొనకూరకయుండి
వానితో । నినుమును పెన్నడేనెఱుఁగ నీగుణమెట్టిదొ యెడనుందువో ॥
వ ॥ అనిన నతండిట్లనియె ॥ క ॥ ఇప్పురినెప్పుడునుందుదు । చెప్పంబని
యేమికరుణఁజేపట్టినమీ । కప్పుడె గుణమగుపదు । నప్పాయనిజాగి
మ్రొక్కనతఁడిట్లనియెన్ ॥ క ॥ గురుశుశ్రూషయొనర్పఁగ । చిరకా
లంబునకుఁగాకఁజేకూ ... ంఛయనినఁమిలిసే । ర్పఁజచిన
నటనేయువాఁడపావనచరితా । గీ ॥ అన్నద్వాదశవర్షంబులధిక

భక్తిఁ । భూతిరుద్రాక్షధారివై భూతనాథ । భక్తులెవ్వరైన మ్రొక్కుచు
హరిహరింపు । మహిననవృగాకయనిపోయియనుదినంబు ॥ క ॥ గురులింగ
ము బోధించిన । కరణిఁ గ్రమ్మరు మువ్వాటకట్టియులోకమో । పసుదన
వారలగేహా । వరణములోఁ బయలనుండి వైచుచునుండెన్ ॥ ఉ ॥ ఈగతి
మ్మాడునాలుగుల యోములు బుచ్చియుతండు వేడ్కచే । నాగరువర్యాధ
వ్యకరు నాగతి నేఁసఫలించునంచు నౌ । వేగ ప్రభాత వేళనిలు వెల్వడి సా
టిదినంబునంగఁ స । ర్వాగమవేదియాగురుని యంగణమందుచరించు
చుండఁగన్ । ఉ ॥ నిద్దుర లేచి యాఘనుఁడు నీలగళున్ స్మరియించు వేళ
నా । పెద్దయసంచరించు నసకి పీనులసోకిన నావుదూడ యో । యెద్దో యు
టంచు వానిఁయని యే గ్రొమ్ము స్మరుబాల్కన తేఁడి । ప్రొద్దటికి జ్బనాకుఁ
గురు బోధితమంత్రము టాము నాత్మంగన్ ॥ గీ ॥ కంటి భాగ్యంబుఁ భక్తినిఁ
గంటికీర్తిఁ । గంటిఁ పెన్నిధిఁ గంటిఁ మోక్షంబు గంటి । కంటిజ్ఞానంబు నింక
నేకడమ లేక । నుంటివిత్తఁసి గురుమహిమవలన ॥ చ ॥ అనియిటులన్ను
తించు సము యంబున తన్గుఁ జేగుదేరనా । తనికతి భక్తిఁ మ్రొక్కియమ్మ
త ప్రదమంత్రరహస్యమబ్బెమీ । ఘనకృపనంచు బల్కినఁ మొగంబున
నివ్వెఱ దోఁపవాశియుం । చనిమును సేవదల్చు మహా శాస్త్రమ్ములన్నుచ
వ్వెవిసికిన్ ॥ చ ॥ పలుమరుఁ బల్కు మంత్రమయి పాటిలె సారత సంతుర
ద్వయుం । బిలసితశబ్దజౌకతన సేశ్వరుఁడై గతిసంఘటించెనం । చలమి
న ప్రేమఁ పెద్దయుక్క తార్థుఁడ వైతివి పొమ్మటన్న జా । గిలఁ బడి మ్రొక్కి
యేగెఁగడు గేరుచుఁ బొంగుచుఁ గంతులేయుచున్ ॥ క ॥ ఆకీతి నగ్గిసద్గు
రు । భూరికృపన్మంత్రసిద్ధిఁ బొందినవాఁడై । ధారుణిఁ జూసంగెత్తున । ధీ
రుఁడు పెద్దయ్య మెఱసి తిరుగుచునుండెన్ ॥ ఉ ॥ అంత నటతత్పురాధిపతి యూ
ర్జితుఁ డంబున నొక్క భావిద్ర । వ్వింతమటంచు మున్పరుల బిల్వఁగ బంచి
యనుజ్ఞయివ్వవా । రెంతయు ద్రవ్యనంజలము లేమియు నూరకచట్టుమ
డ్డఁదాఁ । జంతిలి రాయిఁదొల్చుఘన శిల్పికులం నియమింపఁ వారలున్ ॥ గీ ॥
చేతనయినంత కాచట్టుఁ జెండి చెండి । యెంత్రకైనను దానిఁ భేదించలేక ।
విసికి భూపతికాగతిఁ విన్నవింపఁ । మదిని వేఁజూంచుదోఁచకమంత్రిఁ జూచి ॥
క । నీకేమిఁ దోఁచు నాశిల । యేకైవడిఁ దెగుజలంబు లేగతి ఘూరున్ । మా

కేమి తెలియకున్నది । యీకూపము పనికివచ్చునను పుడె మొపుమా ॥ ఉ ॥ నావుడ తండ్రమ్రొక్కి నరనాయకముఖ్యుడు దోఁచె నామునిం । దావకపట్టణాంతరము సన్యసి యింత మనుమహాజనంబులో । భావిజనింపఁ బట్టపయి పాదములుంచిరయేని దీనిలో । పావననీరమౌను నిది భావ్యము యే సరియౌ నన్నుమీఁదనన్ ॥ ఉ ॥ శ్రద్ధలవారిఁ గన్గొనిపు రంబున వారసి సుప్రసిద్ధులౌ । పెద్దలనెల్ల నిప్పటికిఁ బిల్వుఁడు పొందగ నన్వారగ లేగియా। సుద్దియొకింతగఁ జెప్పఁ విను చోటుల నుండియె వారు వచ్చినన్ । గద్దియడిగ్గి మ్రొక్కె నరనాథుఁడు తద్బుధవారయుక్తుఁడై ॥ ఉ ॥ తప్పినభావిదగ్గరిబు ధప్రకరంబు నకధిః మ్రొక్కి మీ । రిప్పరకూపమున్ దిగి యీశిలయందున పాదపాంసువుల్ । నిప్పటిలంగఁ ద్రొక్కుడప లీలఁ గపీగముంచున్నవా । రప్పుధిసల్పి వన్నలి హనూజపాపమురాజుఖిన్నుఁడై ॥ క ॥ ఉన్న యొకచారుఁడొక్కరుఁ । డున్నారిపతిగాంచి దేవయుత్యజుఁడొకరుం । డున్నాడుదరకుజానెడు । మిన్నునఁ జెఁయుంచుఁబనము మెట్టుఁ భూపా ॥ గీ ॥ తన్మహాత్వ మెన్నఁదగము గాపేక్ష । గానవానిచేతనౌను రేము । వారిఁ దీనిలోన నూరజేయఁగ వన్న । బిలువఁ బంచి నృపతి పెద్ద నూళ్ళు ॥ చ ॥ పిలిచిన వేగఁ వచ్చితన పెంపుగనంటఁ భూమికెత్తుఁగా । పిలిచిన వానిగాంచి ధర జేపతి యద్భుతమందివీని చే । సలిలములూరుఁ జట్టగున సంశయముంచుఁదలంవి నూతిలో । పవిత్రశిల పెడఁ జేసి తియు పాయదునుఁ ద్రొఁ వినఁ జేయు మీవనిన్ ॥ గీ ॥ అతఁడట్లు నేతునది యుంత పనియని । గుఱు పదములాత్మఁ గుదురు కొల్పి । వాశియవినపట్టువదలి యాఁ పట్టుబి । ట్టిగసిబయులఁ బడియెఁ జగతివణఁకె ॥ ఉ ॥ వెంటనె నిత్యమీనికృజఫ వించిఁ గన్గొని భూమిభర్తామి । న్నంటగఁ బొంగి సంతసము నద్భుతమది యుతిం బజూక్షము। క్కంటి యెగాకయున్ను చనఁ గాఁజనదిప్పుడ నాయభిష్టమున్ పంటఫఁణింపఁ జేసినన పాయము గాననియొంచి వానితో ॥ క ॥ అద్భుదకూకపహసన । శుద్ధియునన్వచ్చు నిన్న హో ఘుణఘుచులీ । పెద్దలకుఁ బెద్దవై తివి । పెద్దయ్యాసికుసాటిపృథివింగలరె ॥ వ ॥ అని సన్నుతించు సమయంబున ॥ సీ ॥ యిదియద్భుతంబని మదిఁ గణించెడు వారు పోషించుచెడిఁ గొల్ల పోవు వారు । నెవ్వరితోఁ జెప్ప కిం గ్లకెగసి వారు నొకరిచాటున నుక రుంచు

వారు । తలవంచియేమియు బలుకకుండెడివారు ముక్కుపైఁ దర్జనిఁ మోపువారు । నమ్మక్కయనికేల రొమ్ము నూనువారు వెచ్చనినిట్టూర్పు లిచ్చువారు । నగుచునందలిపెద్దలు వగచుచుండు । సమయమున వచ్చియురులింగసద్గురుండు । తనకు మ్రొక్కినశిష్యుని నెనరుదొలుక । గ్రుచ్చికౌఁగిట జేర్చిమెచ్చుదనర ॥ క ॥ శైవాగమోక్తసరణి । న్పావనతరలింగమునఁగి భక్తవరేణ్యా । నీవేనేనే నసే । నీవేయిద్దఱికిభేదమించుకగలదే ॥ క ॥ జాతిశునకంబిల్లిముచే । ఖ్యాతిఁగనినపగిదిభక్తగణములలోనీ । చేతఁగడుఁవన్నె కెక్కితి। మాతండ్రీనీవుశిష్యమాత్రుఁడవగుదే। గీ ॥ అనఘనీనామపూర్వమైయస్మదీయ । నామధేయంబుగలుఁగంగనాకుగోర్కి । బెట్టిగనటుగానేనురులింగపెద్దయాఖ్యఁ । దాల్చునివపల్కనీతఁడుదాల్చివెలసె ॥ క ॥ ఉరులింగపెద్దినిర్మల । చరితయుసద్భక్తిసఫలఁబదివినవినినర్ । గురుకారుణ్యంబునను । స్థిరవాంఛాఫలసమ్మ

—(*) ఈంద్రఁ మారయ్యకథ. (*)—

ద్ధిఁజెందునరుఁడిలన్ ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ క ॥ వేంద్రంపుకినుకనారదు । తంద్రిపయింబొడమివానితలయిలగూలం । గంద్రించువేల్పుబగుతుం । డింద్రఁగమారయ్యయితని నెన్నఁగఁదరమే ॥ వ ॥ ఇతండుకల్యాణపురంబున నుండుచు ననుదినంబును ॥ చ ॥ మొలచుట్టునొడదోలుదాన నగుబలోన్మకాపయింగితక । త్తులునూరక మునలంబువామ భుజమందున్ దానికిర్వంకలన్ । గలులొట్టొండెఁకట్లనిచ్చిన పిరుందంగొమ్ములాల్బందముల్ । తలకోరాముడిగుడ్డయుక్ దనర ప్రాతఃకాలమందెవ్వాడున్ ॥క॥నిజకాయకమున్నకియుం । గజరిపుపూజనము మున్నె గావించిమనోం । బుజములరకేగినురదె । ద్విజములకదియుమ్మిధనముఁ జేకొనిమొలమిన్ । చ ॥ తనయిలుఁ జేరివాడియుడి దఁబున నాత్మకరద్వయంబుఖుం । దనమొనరించిశర్వనికి టంబున మ్రొక్కఁగతారికాద్రకి। బరచిభజించి వచ్చిమును పంటివిధంబునసంటికొన్న పా । వనశౌయవాగిజాతముతఁ భవ్యగణార్చలొనర్చునిత్యమున్ ॥ క ॥ ఈరీతి వర్తమున పుగుఁ । మారయరొయొకనాఁడునగిగి[illegible]బునరాఁ ధారు [illegible] సభ [illegible] । దారినిబసవందుగాంచి దండము ల్సైక్ ॥ గీ ॥ [illegible] చియుమ్మ

హితుఁడేఁగు । పిదపఁ బసవండు సభ కేఁగి వేగ మఱలి । తత్ప్రసాదేచ్ఛ మా
రనిధానమునకు । జనియెఁ బుదమున మూఁపువజాములెరిని ॥ క ॥ చని
యాదంపతులకు వం । దనమొనరుపఁ నుల్కి వారు దండ్డేశుని గ । న్గొని
యట్లు గోల్లినటువుచుఁ । వినయంబున నిట్టు లనిరి వికసితముఖులై ॥ ఉ ॥
పావనమయ్యె మా గృహము పాపము లెల్లనణంగెఁ బుణ్యముల్ । ప్రోవు
గఁ జేరె ముక్తి సతిఁ బొందుట గూడెఁ ఫలించెఁ గోరికల్ । దేవర వారలిందు
నరుదేరఁ జాగొనరింప కీశ్వరా । ర్చనవిధిఁ సల్పఁ గావలయుఁ జంగమవ
ర్యులతోడఁ మీరనన్ ॥ గీ ॥ అట్లుగాక యనుచు నమ్మంత్రిశేఖరుం । డపు
డవారలిడిన యమృతము యమ । హాప్రసాదత్రి ప్తుఁడైత్రదనుజ్ఞచే । నల
మినిజగృహమున కేగెనంత ॥ క ॥ కొండెదమాచయ ధరణీ । మండల
పతిఁ జేరి యాంధ్రదమారనియింటం । బండారిగుడిచెనని బలు । కొండెము
గాఁ దెలుపఁనతఁడు కోపోద్ధతుఁడై ॥ క ॥ అప్పుడె బసవామాత్యుని । ర
ప్పించి వచించె మొగము రాజఁగ మీ కే । తప్పులు లేవని తలఁచితో । చె
ప్పఁగ వినరాని పనులు సేయందగునే ॥ మ ॥ కులశీలంబుల నేటఁ బుచ్చివి
బుధోక్తుల్ గాలిఁ బోఁ జేసి పూ । ర్వులచర్యల్ వడనాడి శాస్త్రనివహం
బుల్ రోసి కల్లమ్మునా । రలయిండ్లన్ భుజియించుటే తగవు సర్వజ్ఞుండు
వాఁడైనఁ దాఁ తుక్కలమందె గెడిసీవు మిన్నకయె కక్కుఁర్తిన్ బడంజెల్లునే ॥
ఉ ॥ చేతులుఁగోసి యూశ్వరుని చెంతకు నిత్యము పంచు నన్న వి । ఖ్యాతిఁ గణిం
చి తే మొయుది గారుణమార బెలుగంగఁ లేకనీ । వాతని పెంపు మాకు ఘన
మైకను పట్టదటన్న నవ్విరో । భూతలనాధ తన్మహిమఁ బొల్లుగ నాడుటనీ
కుబాడియే ॥ క ॥ మాగియమమగవిదళనుడు । మారయ యని వినుతికెక్క
మహి నెల్లెడ నా । మ [illegible] మున । మారయఁ గాఁగల మెభూ
వరాధిపయనినన్ ॥ [illegible] రస మానుఁడు వాఁడను
నంతనమ్ము లేఁ । [illegible] జూపఁగనోపిన వాఁడయే
నియ । ప్పాటున [illegible] నా బసవేశ్వరుండు మో ।
మోటమి లేక వానిఁ [illegible] పెగరమ్ము భూవరా ॥ క ॥ అనిస
పరివారముగనా । జ [illegible] సినసదనంబునకుం । జనఁగ నియా
తడెదురొక్కని । వినయంబునఁ మ్రొక్కఁ బసవవిభుఁడిట్లనియెన్ ॥ చ ॥ అ

కుటిలతావకవ్రతము హాస్యము జూచుటకిన్నరాధిపా । యకుకరుదెం
చెంగావునఁ రయంబుననీతనికోర్కెఁదీర్పవే । సకలజనాక్షిపర్వముగఁ
శంకరతుల్యయటన్న నాతనిం । చుకమని గొంకులేకఁదన సుందరిఁ దాను
నుభక్తినమ్రులై ॥ క ॥ చెరకులునరికినచాప్పునఁ । గరుకుకకుక్కున
గనాత్మకరములునాల్గుం । దరిగికొనునంతలోనవి । కరికంరునిపురికిఁజని
యెఁగగనతలమునన్ ॥ చ ॥ అటుజనిపార్వతీశులప దాంతికమందున
వ్రాలెనయ్యెడం। బటుమతిసిద్ధరాముఁడను భక్తవరేణ్యుఁడు గాంచివచ్చి
మూ ।కిటనట్లైనభూధరసు తేశవివాహముఁగాంచినాకని। న్నటులనువీ
రభద్రవసు ధాధిపనీకెఱుఁగింతునంతయుఁ ॥ క ॥ అకీతితనదుపదము
ల । మారాంతకచరణములగ్రమంబున బడుసి । కేరుహావదనాపూరుషు
చారుకరాబ్జములుగాంచి శైలజనుదిగోఁ ॥ గీ ॥అద్భుతంబందివిభుగాంచి
యనియెనీశ । సంతతము రెండుపురుషహస్తములువచ్చు । చుండునేడిది
యేమొకోయువిదకరయు । గంబునరుదెంచి తెలుపుడిజంబుగాగ ॥ చ ॥
అనవినిశంకరుండుగిరి జాత్మజకిట్లనునో కృపామూరడా । త్మనిరుపమప్రభావ
ముతో మఱి బసవానుమతింధరాధినా । ధునకెఱుఁగింపఁబూనితన యో
యురుహాననహస్తపద్మముల్ । వినుఁగొలువంగఁబంచెనన నెమ్మదిఁ బా
ర్వతిసంతసింపుచుఁ ॥ఉ॥ దీనజనానురాగభవ దీయపదార్చకసన్మహోత్స
ముల్ । బూనినుతింపధాత్రిఫణి పుంగవజీవులకైనశక్యమే । మానితస
త్యసంధులస మానతరవ్రతులద్రిధైర్యులం । గానిచయాపహారు
లుసమున్నతతేజులునీతికోవిదుల్ ॥ చ ॥ అనికొనియాడుచుఁ గిరిజ
యాత్మవినీలకచావృతంబులో । కనికరసన్నుతాద్భుతసు గంధముబం
ధురపాండురప్రభా । వినికృతిహంసమైనసుర వృక్షసుమాంచితదామ
మొప్పడా ।ఘనకరయుగ్మయుగ్మమునఁ గట్టిగఁజుట్టిఁబ్రియుండునవ్వేగ
ఉ ॥ అంతటఁదత్కరంబులుశి వాంఘ్రులసన్నిధినుండి ధాత్రికిఁ । వెం
తెగఁవచ్చెనభ్రపథ వింబరివేష్టితపారిజాతపు। ష్పాంతరసారపారణస మా
గతషట్పదబృందఝంకృతియా । క్రాంతదిగంతరంబులయి రాజముఖు
ల్వెఱగంది చూడఁగ ॥ క ॥ అతివచ్చితత్కర । వారిజయుగయుగ
ముపూర్వ శేఖరియపుడా । మరసికినతనిసాధ్వికి । ధారుణిజను లెల్లఁ

జూక్షఁదవిలి వెలింగెన్ ॥ చ ॥ అదిగని బిజ్జలావనితలాధిపుఁడగ్ర్యతపోధ్వ
సత్రపల్ । హృదయములోన నుప్పిరి వహింపఁగ శ్రీబసవేశుఁగాంచి
యూ । సదమలచిత్తు సన్మహిమ స్వాంతమునన్ దెలియంగ లేకనే । బ
దరితిఁ గొన్ని మాటలవి పాటిరయొనర్పక నన్ను బ్రోవవే ॥ చ ॥ అనివిను
తించి మొక్కె మంత్రి ధరాధిపుఁడాత్మగృహంబుఁ జేరునం । తనచటిభక్త
వర్యులు ముదంబున మారవిగాంచి బాపురే । ఘనతరభక్తి నిష్ఠలకు
గాయజసంహారసత్కృపారతిం । గనుఁగొనిని నెమ్మేటి వీఁ గల్గునె కేనినుఁ బోలు
వారిలన్ ॥ చ ॥ బసవనిదూరవాఁడు జనవర్యుఁడు లజ్జవహింపఁ గోకము । లి
సువకఁ సమ్మతింపఁ విజవిశ్రుతకీర్తుల తావి తానము । లైసలనలంకరింపఁగణ
ధీరుల కెల్లను సంతసంబు మా । వసములలింపఁ చిత్తగ నంబరఁ జేసితి నీమ
హాత్వముల్ ॥ వ ॥ అని పెక్కువిధంబులఁ బ్రస్తుతింపుచు బసవేశ్వర
ప్రముఖ భక్తులాత్మ నివాసంబులం జేరి రట్లుగావున వీరభద్రావని పా
లా యితని మాహిమం బిత్తెఱంగు ॥ క ॥ ఈయాంధ్రవారనిచరిత । పా
యక సద్భక్తిఁ విని బఠియించినఁ దీ । ర్ఘాయువు నారోగ్యశ్రీ । శ్రేయస్సం
తానవృద్ధిఁ జెందెడి నరుఁ డిలన్ ॥ వ ॥ అదియునుంగాక ॥ చ ॥ సుజనహితం
బు సద్వ్రతము సూనృతవాక్యము శాంతవృత్తి భా । వజరిపుపాదభక్తిగణ
వల్లభదాస్యము దివ్యబోధస । ర్వజనవశీకరంబుగత రాగత నైజగుణంబు
లౌటచే । నిజగుణిశాముఁడయ్యె ధరణీస్థలి నీతఁడు మ నవేశ్వరా ॥ వ ॥

—(*) గుణేంద్రునికథ (*)—

ఇమ్మహోత్సవందు కల్యాణంబునందను దినంబు ॥ క ॥ రేవణకప్పొరకర
రా । జీవంబునఁ దాల్చి భక్తసింహులయిండ్లం । బావనభిక్షలుఁగొని నై
జావాసము జెందిదాననతుయలీలన్ ॥ ఉ ॥ వచ్చిన జంగమావళికి వారి
తభక్తి భుజింపఁ బెట్టుచున్ । సచ్చరితుండితండను మసద్విజంబులు సన్ను
తింపఁగా । హెచ్చినఖ్యాతివతిలఁగ జేతరు లెవ్వాగు వేలసంఖ్యలై । వ
చ్చిననిష్టభోజ్యముల వారలదన్పుచునుండు నంతటన్ ॥ చ ॥ జనపతిత
త్క్రమంబు విని సైపఁక మర్త్యతినాగుణాధ్యుపం । చన మొనరింపఁ బూని
యొక సక్కెముగా బసవేశు తోడని । ట్లనిరెమెమహాత్మయుప్పరము నం
దొకభక్తుఁడు వేలసంఖ్యవ । చ్చినను భుజాకిక్సిని ము జేకుఁ బెట్టునా

హారాన్నముల్ ॥ క ॥ అనివింటెనియదియునిక్కమొ । యన్నృతమొయు నఁబసవఁడనియెనవనీశ్వరనీ । వినినంతమట్టుసత్యం । బనఘాత్మ్యండత నిమహిమయలవియెతెలఁపఁగ ॥ చ ॥ కరమునఁబట్టిభిక్షఁ గొనుకప్పర గొప్పదిగాగుమానెడా । టరుదదినిండఁదండులము లవ్వాలనెవ్వరివేడ కింటికిం । బరువునవచ్చిసద్గురుకృపాగతినక్షయమైనవానిచే । గురు తుగఁగోటిసంఖ్యజన కోటులకాఁతఁడుబెట్టునన్నముల్ ॥ వ ॥ అనిన న మ్మహీశ్వరుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ అట్టులయినసంతతాన్నదానవ్రతి । నిష్ఠుఁడై చరించునిజగణేంద్రుఁడు । మందిరమునగుడుపమాకిష్టమైనది । నే డుపోదమనినన్నృపతిఁగాంచి । చ ॥ బండరిబల్కె నో మనుజవల్లభ నీకిటు దోఁచినట్లపో । దండరుదెండనాగముడిఁ దార్కొనుకూహకవృత్తిమీర వే । దండరథాశ్వవీరభట దాసుహృజ్జనబంధుయుక్తుఁడై । దండిగ నేగుదెంచెవసు ధావరుఁడాబసవండుతోడరాఁ ॥ గీ ॥ అటులలేనయిం టికేతెంచునవనిజాని । బసవనామాత్యుఁగనుఁగొనిప్రమదమాత్మ । న లరనెదురేగినిజగుణియచటభక్త । నికరములకెల్లఁ కేల్మోడ్చినిలుచునంత ॥ ఉ ॥ ఆతనిగాంచిపల్కెబసవన్నమహాత్మధరావరుండునీ । ఖ్యాతికిఁబ్రీ తిఁజెందిభవదాలయమందభుజించువేడ్కచే । సీతరివచ్చినాఁడనని యీ ప్సితముల్ఫలియింపఁజేయవే । పాతకజాలదర్పిపిన పావకతావకభావ మేర్పడఁగ ॥ చ ॥ అనినమహాప్రసాదమని యుందరిఁదోడ్కొనిపోయిము న్నుగా । ఘనతరభక్తిచేశరణకాండసమర్చలొనర్చిపిమ్మటన్ । వ ననిధికాంచిభక్తిఁబరివారముతోడసుఖాసనంబులం । దొనరఁగఁజేసి దివ్యమహోన్నతిసద్గురుసంస్మరింపుచున్ ॥ మ ॥ కదళీభాజనరా జిపంక్తులమరంగావైచియుందద్భుతం । బాదవంశాకశలాటుసూపరసభ క్ష్యాపూపహయ్యంగవీ । నదధిక్షీరసమేతపాండుకలమాన్నంబుప్పవ డ్డింపనై । మ్మొదలిర్పన్భుజియింపమున్గొనిరిభూమీపాలకుండాదిగన్ ॥ దండకము ॥ యీరీతినాజైనులాలోగణంబొప్పగాఁజేయుచుందారు శమ్యోక్తులింపొందగాఁ నొండొరుల్సారెనీ భక్తవర్యప్రభావంబులె క్కింప వాక్కామినీనాద ముఖ్యామరుల్ శక్తితేపూని [illegible] జేయఁగు న్నట్టి యీశాయకంబెంత యీవచ్చికూర్చున్న సఘంబు సంఖ్యనివ్వ

చారింపంగా నెంత యెవ్వారి కెవ్వారి నేతీరుగా నిష్టమానట్టి చందంబు
నం దృప్తిఁగా వేడి వడ్డించెనా రాభక్తి బాగుమేలం బెనిట్లుండఁగ వద్దాని
శాంతాన్న దాన క్రమంబంచు నీరీతిగా భోజనంబబ్బ నంచించుకంపైన
ముందోఁచఁడా యెంగ దాయింట నేవంటకంబుల్ విసర్జించి దియ్యే తెంతు
నంచుల్ మహిన్ దోసమయ్యె వేయువమానంబు లున్నంతకంటెన్ గజంపై
ముహూర్తం బవతీర్ణ పమేలన్న చందంబునన్ హీనమై జైన వంశం
బునం బుట్టి యేభోగముల్లేక చింతింపుచున్ పెక్కుగాలంబు జీవించు
కంటెన్ క్షణంబైన భక్తాధ్యులై యుండుట ల్మేలటంచున్। మరింగు
త్తుఁకంటంగ భక్త్యావళుల్త్రిక్క సంతృప్తి లేకయ్యయోనాతి పై నోరుగ
ల్పించితే యింకనుం గొన్ని బట్టింపవచ్చున్ గదా యట్లుగా నేటికిన్ జే
యఁడా బ్రహ్మ పాపాత్ముఁడంచా తనిందూరుచుం గూనిపాండ్యుండు
నాసాంఖ్యతోండాహ్వయుండా దిమారాదరిల్లైన వంశోద్భవుల్గారె
మురారి భక్తాధ్యులై యెంతవారైరె యారీతి సిద్ధంబ వంశాభిమానంబు
పెన్నిటిలో ముంచి నేడాదిగా వీరశైవంబు చేకొందమంచున్ వివాహం
బులన్ పండుగల్ పబ్బముల్ మాన్నమా యిందులన్ జేయుటల్లేదొ
యీవస్తుజాలంబులన్ దండిగా వండలేదో భుజింపంగ లేదో యవేయిట్టి
సౌకర్యమే మన్నమంగంటి మే ప్పిరిచేనైన వాకంబు తీరిట్టిదో లేక శ్రీకం
ఠభక్తాళి గేహంబు లందంతటన్ సాష్టవంబిట్లుగా నుండు నోయంచు నా
వట్టి సౌఖ్యంబు నందానసగేల్కొంటచేసేకదా సర్వదేశాగతానేక భక్తా
వళుల్ లక్షయుం దొంబదా ర్వేలు బండారియిల్వెల్లగాలేక యేచోటి
కిం బోకతారుండిరంచుం మరింగేరుకొంచున్ త్వరం దెమ్మటంచున్ నురం
బెత్తికొంచున్ భగంబయ్యెనంచున్ శిరంబుం టకొంచున్ గడుందియ్యనం
చున్ వడిన్ బావురంచున్ పిడల్ జూచుకొంచున్ స్నడల్ ద్రిప్పుకొం
చున్ గడుంజట్టునం బట్టుచున్ గట్టునం దెచ్చుచున్ నిట్టునం నీల్గుచుం వే
డ్కతో బిజ్జలాధీశపుర్వంబు [illegible] భోజనం బొప్పుగా జేసి
యుప్పిమ్మటన్ ॥ క ॥ నిజగణసన్నుతిసేయుచు । నిజగేహంబునకుఁ జ
నియెన్నృపతిలకుఁడు వా । నిజనమతో నే నిష్ఠానిధగంబులు మెచ్చనిత
డునెగడెన్ భక్తిన్ ॥ ౯ ॥ అనిమరి పిరభద్రవసు ధాధిపుతో ననునా

—(*) మీమాంసుని కథ (*)—

గమాంబికా । తనుభవుఁడీమహాత్మునికతంబు ననన్యోమదీయ మాతు
లా । వనివరదేశికేంద్రులకు వాదమదెట్లనబిజ్జలుండు ప్రో । యునిజగు
ణేంద్రనింటభుజియించుటఁదావినికోపచిత్తుఁడై ॥ శా ॥ మీమాంసుఁడిది
యేమకోతలఁ బ్రభూమీధర్తయాత్మీయవం। శ్యామందక్రమమెల్లమిన్నక
యొమాయంజేసిదుశ్చేష్టుఁడై । కామించెన్ శివభక్తులిండ్ల గుడువంగానిట్టి
దుర్వర్తనం । బేమాన్పింపకనున్న పాపమగు నాకిప్పట్టునంచెంతయున్ ॥
చ ॥ సరగుననైనమైబలిసి ఛాత్రసహస్రముగొల్వపుస్తకో ।త్కరభరభృ
త్కరుల్ నడువ తమ్మటకాహళశంఖభేరికా । దిరవములుల్లసిల్లపర ధీరభ
యంకరమైతనర్చు మే । ల్చిరుకవితానముప్పవెస లెంగరుషండ్లలమె
క్కియుక్కునన్ ॥ శా ॥ ఆరీతిన్ జనుదెంచిభవ్యతర కల్యాణాంతికోద్యా
నవి । స్ఫారక్షోణితలంబునన్విడియ నవ్వార్తల్ ధరానాథుతో । చా
రుల్ చెప్పినలేచియప్పుడుసుహృత్సంఘంబుతో వేగప । చ్చారుండైచనిచూ
చ్చె సూర్యకిరణాసాధ్యోపవన్యంతమున్ ॥ వ ॥ చొచ్చిచనిచని ముం
పట ॥ చ ॥ కనుఁగొనెనేలకేడుమశి కాంచనభూషణభూషితుల్ మృగా
జినయుతుగోపిచందనవి శిష్టసమంచితఫాలుకతుదే । శ నిరుపమేంద్రజా
లమను సంచయసంపుటుసంగలిప్తిచం । దనస్ఫటికాక్షమాలిఁజనతండస
మావృతుఁనైజదేశికున్ ॥ ఉ ॥ కాంచినమస్కరించిమణి కాంచనము
ఖ్యములైనవస్తువుల్ । సంచితభక్తిమై మ్రోలనిడ సర్వముఁజూచియితం
డుచిత్తమం । దెంచఁమదీయ భక్తియెడ నేమరడంచుముదంబునొందిము
క్తాంచితహారమొక్కటిప్రియంబుగఁదీవెనతోడనిచ్చినన్ ॥ చ ॥ అది
యరుతంధరించుకొని యాగురువశ్యానిభద్రదంతిపై। ముదముననెక్కఁ
గాబనిచి ముంగలఁగాంచనవేత్రహస్తుఁడై । పదతొలగుండటంచునెడ
వాయఁజనంబులఁదానదల్చుచున్ ।సదనముఁజేరదెచ్చిమణి సౌధమునన్వి
డియించిభక్తితోన్ ॥ గీ ॥ సింహపీఠంబునందుంచిచెంతనహిన్ । మైన
గద్దియఁదానున్నయవసరమున । బసవఁడేతెంచినిజపీఠిపైవసింప । గాం
చిమీమాంసుఁడాత్మలోఁగనలుగదుర ॥ చ ॥ నరవరుతోడనిట్లనియె న
న్ననిమ్రొక్కక్రమ్మరఁగద్దెపై । సరగునఁగూరుచుండెమది యింకొకయుం

చుక్కలేక యోగిరో । గురువరుఁడో యితండు ప్రతి మూలునిర జనభ్రాంత
రంబులన్ । దిరుగుచుచుండ నీవగున తెల్పుము వీఁడెవఁడన్న నప్పుడై ॥
వ ॥ బిజ్జలుం డిట్లనియె ॥ ఉ ॥ దేశిక సర్వభౌమగణు తింపఁగనీతఁడుమ
త్యమాత్యుఁడే । పాశుపతాస్త్రగర్వ్యుఁదరి భంజనుఁడాశ్రితపోషణుండు
యో । షాశరదిందుతుల్యుఁడుయశః ప్రపూరితదిక్తటుండుపం । చాశు
గగుర్వికారహాసుఁ డుచితసూనృతవాక్యుఁడిమ్మహిన్ ॥ సీ ॥ తనయిల్లుఁ
జేరవచ్చినతస్కరులుదాల్చు వంగకాయలఁ జేసె లింగములుగ । జంగ
ముంబడిగిన ముంగలిజొన్నల రాశిముత్తెములగాఁ జేసియొసఁగె । బం
డారమొకమింత ఒత్తునకిచ్చియె స్ఫటిగతినాఁకుగ న్పడఁగఁజేసె । వాదిం
చిసభవెలి వాఁడభక్తునికేలి ప్రేలఁజాలైపాఱఁ జాలుబితికె । చల్లనమ్ము
చుపురవీధిఁగొల్లపడతి । పంకమునఁజారిపొలుఁగుచో బసవయనుచుఁ । బ
ల్కనిటనుండి పడకుండఁబట్టెవాని । యితనిమహిమపథంబిట్టిదిది యోఁగాక ॥
చ ॥ శాస్త్రవశోకసంతుయుముఁ సల్పిచతుస్సరిదీశమధ్యయా । ధాత్రికి
వేశ్యమీరననుఁ దక్షునిఁగానొనరించిమ రభి । ద్గోత్రశశాంకహీరశర
కుండలినాథసదృక్షకీర్తికిం । బాత్రుని జేసిమన్నెఁ బసవండితఁడెన్నఁగఁ
మాత్రిమాత్రుఁడే । క ॥ ప్రతివాదిభయంకరుఁడు । జితశాంభవ
భక్తిధనుఁడుజితషడ్వర్గుం । డితనిని సామాన్యజనుని । గతిఁజుల్కఁగఁమీ
రుజూడఁగావలదనినన్ ॥ ఉ ॥ వాలముఁదోక్కఁబడ్డఫణి వైఖరినాజ్య
ముఁబోయఁభగ్గునన్ । జ్వాలలుగ్రక్కుతీవ్ర శిఖిచందమునన్ గనలొంది
యోగిభూ । పాలకమంటిపివ్వరవాదిభయంకరుఁడా యితండుచాల్ ।
జాలుమదీయసన్నిధిఁ శంబుననేనుమువెత్తవినిక్కిన్ ॥ గీ ॥ వేదవేదాంత
శాస్త్రాగమాదులందు । మంత్రతంత్రౌషధక్రియామహిమలందు । చోద
మానింద్రజాలాదివిద్యలందు । నాకుసరిపోల్పఁగలరె భూలోకమునను ॥
క ॥ ఏవిద్యలందు నాతోఁ । దావాదించఁగలఁడనుచుఁదం జేసునిది । క్రై
వెసదిరిగిమహాగ్రహ । భావంబేర్పడఁగ వైచెవాకట్టులిపిన్ ॥ వ ॥ ఇట్లువై
చిన ॥ క ॥ మనమునవినిమరఁగోఁకకఁ । గనుఁగొనలన్ నవ్వితనదుకట్టెదు
టవసిం । చినసందికోలశాంత । య్యనఁగని బనవయ్యసైఁగనటుజూపు
టయున్ ॥ సీ ॥ అలిపిపత్రిక యాతఁడు గైకొని కొంకొకింతయు లేకఁ గో

బజేరె । మీమాంసుఁడది వ్రావ తామసంబున చెసిక ట్టువైచినఁ దాని గా లజముఁ రేఁ । గడువడిఁ గ్రమ్మరి కనుకట్టుఁ వైచినఁ బుస్సున నెగి నూఁదిపోవఁజే సి । సత్త్రితో ల్కట్టఁ దం జేసుని మదిఁ గాంచఁ వైచిన శాంతయ్య చూచి తన దు । పాదరక్షలు వదిలిన మీఁది కెగసి । రొకటియూఁ కట్టఁ వారి యింట చెనో కటివాని । మోము పైఁ బడిపండ్లూడ మోఁదె నసభికు । లెల్ల విస్మయచిత్తు లై తల్లడింప ॥ క ॥ ఆదెబ్బకు మీమాంసుఁడు । మేదినిఁ బడి మూర్ఛఁ జెం ది మెల్లనఁ దనకే । లూఁమికొని లేచి బసవని । పాదంబుల మీఁదఁ వ్రాలి ప్రణు తించె నిటుల్ ॥ ఉ ॥ మూఁరటరుద్రమూర్తి యన మానజగర్భరి తొచ్ఛ కీర్తి యఁడు । ర్వారక శ్రాప్రపూర్తి నినుఁ వర్ణనఁ జేయఁగ నెవ్వఁడోపుఁ బీ చా రు మహత్త్వముల్ దెలియఁ జాలక నగ్గొనరించితిఁ ద్రునా । సరము లెల్ల సై చి కరుణింపఁగ జేశరిణాగ తావనా ॥ క ॥ దోషాచరమదసంహార । శే షుని మహిమంబు నేమి దెలియఁగ నఖిలుఁడై దూషించి భ్రమ చేగను । పూ షుని గతినన్ను జెందె భూమితస్సి చేఁ ॥ చ ॥ అని వినుతించు నాతని దయం గని శ్రీబసవండు బిజ్జలేం । ద్రుని దెమౌడ వీడుకొల్పి వసి తోషము మీరఁగ నందికోలశాం । తుని సది మొచ్చుచుం గృహాగ తుండు గుప్పిమ్మలఁ రాజ దేశి కుం । డునసట లేదివేఁకఁగ డిన్మడిఁ బర్గఁగనేగిన త్తిరిక ॥ వ ॥ మిత శిష్యయుతుండై యమితశుభాకరంబైన బసవేశ్వర మందిరంబునకేగిన నతని రాక యంతర్గేహంబున నున్న తనతోఁడి చారుడు డౌక్కయండు ప్రమొక్కుచు సవినయంబున ॥ గీ ॥ తెలుపఁ వచ్చి మంత్రికోలు వుకూటంబు న । నతఁడుఁ దానును నునయుఁ సల్లాప ముల వసించు మనంతనలు దెసఁ గోడల। ప్రాసిసట్టిభక్తవరుఁ జూచి ॥ క ॥ మీమాంసుండ చ్చెరువడి । స్వామీ బసవేశ యిట్టి సలలితభక్తో । ద్దామాకృతిగను ప్రతిమల । కీ మహి జీవము లుగలుగ నెటులుండు నొకో ॥ క ॥ అనవుడు పరిహాసితానన । మొనరఁగ నీకోర్కె యెటుల నుండునటుల నే । గనుపి చెడకిటు గను మీ । యనిశర ణొనరించి పిలువ నతఁడు గామాప్రతెక ॥ క ॥ కీలూఁడు పడక వై కెవడి । నేలకు దిగను రికితోడ నేజీవములుం । గీలు కొని సందడింపుము కాలాంతకభక్త వరని కాయములఁ తర ॥ సీ ॥ జెవషుఁ డుల్వ్రిడిన ముదు చుచు సవరగా జిలుగు వన్నియ లబొం తలుదలుపుచు । తళుకుమ నెడుకూల ను లులీల

ద్రిపష్టైముఁ బీననను మేను విసరికొనుచుఁ । వా
లు గడ్డంబులు శేలఁ జాడింపుచుఁ మొలకట్లకచ్చడంబులుజె
ఱుపుచుఁ । జటిలమార్గ్రాతు సరములువిప్పుచుఁ గతిపాలలుభుజాగ్ర
ములఁ ద్రిప్పుచుఁ । నిలచినతదీయపదములకు నెఱఁగి మ్రొక్కి । మంత్రివర్యుం
డునగుచుఁ బ్రాణమొంపఁజూచి । తేఁకుసినసంభ్రమంబందియాయమాత్యు
నభినుతిపూర్వకమగుచుఁ డిగ్గనంత ॥ క॥ బసవేశ్వరుఁ జొప్పటిగతిఁ । వసుధే
శ్వరరాజ్యభారమంతాఁ డిగనాడ । ద్బసరుపాపూజలోనర్చుచు । నసు
మానమహాత్వముతోఁ జెలఁగిల్లెన్ ॥ వ ॥ అనియిట్లు చెప్పి చెన్నబసవే
శ్వరుండు వీరభద్రాంశసంభవునితో మఱియునిట్లనియె ॥ మ ॥ గణవ

—(*) కూలి చామయ్య కథ (*)—

ర్యుండగుసన్మార్గకక్షుం డనఘుండగుకూలిచామయ్యన । ద్గణవర్యవ్రతసత్య
వాక్యవిల సద్గాంభీర్యశేషాహిభూ । పణపాదాంబుజభక్తికామముఖ
హృత్పద్మస్థితకర్పూరితో । ల్బణకీర్త్యాద్యమహాదీనరక్షణకళా ప్రావీణ్య
సంపత్తిచేన్ ॥ గీ ॥ అతఁడు ప్రఖ్యాతిగాంచి కళ్యాణమునను । నిత్యమీ
తండుభక్తులకెల్లను నెలను । చెతనగుకూలిపనిఁ జేసి చేరుధనము । వల
నఁజంగమప్రాణులుసంతుపుచుండి ॥ క ॥ ఒకనాఁడు రేపకడను । తన్నుకలీ
లంబసవమంత్రిఁజూడఁబడకైత । త్రొక్కటాయడుబాల్యదాస్య । ఒకవాఁడు
సమీపద్వారంబున నొకచోట ॥ సీ ॥ అధిపసింహాసనమ్ము తాయాతజన
ముఁ సఁడఁడనపలికిఁజెఱుగ నేర । కొక్కింతనిలచియె యెయ్యన నాస్థాన
సదనముఁ జేరఁగ జనియుగ్రాన్య । భక్తసముచ్చయ పరివేష్టితుండగు బ
సవనిఁగనుటను బడయు లేక । యెడగలిగిలవిడు యెయ్యకనున్నవారలఁ
గనిదండన ధుమఁ గనఁగనీరు । పూర్ణాకామధుకోశమాతటఁబొదివికొనిన ।
మక్షికంబులకైవడిఁ జూదృశులను । మిగులనన్యమునుమిదియిట్లుదగునె
యనుచు । నఁదరుఁబనఁగనాఁడనయ్యావసరమున ॥ సీ ॥ వినికొందరయ్య
లు గనలుచుఁజూచిపి డొక్కడసాండిటు కేగుడెంచె । నెవ్వరురానిచ్చి
రీమాహాత్ములనెల్ల మలకఁగాఁగఁదొబుంచి పలుకఁజొచ్చె । కైకూలి
మాటలే గాదనకున్నవి డీగతిఁబల్కునిం కెన్నియేని । గానవిచ్చటనుం
డఁ గానీక వెడలింపు డనిమొత్తబ్బోక యుఁగ వెడలి। దన్నుగవనీరుజారఁగ

గ్గదికమీఱఁ । కలకమది సేరఁ మోము వెల్వెలఁగఁ బాఱఁ । జేరి వంచకతతి శే
రఁజెసుటలూఱఁ । జనియెఁ వగ కూరఁ నిజనివాసంబుఁ జేర॥ వ ॥ ఇట్లు చని ప
రిభవచింతా డోలాయమాన మానసుండై యేమియుం దోఁచక నిజభ
వనాంగణ ప్రాంతస్థిత శాండిల్యమహీరుహ మూలవితర్దిక నాసీనుం
డై యాత్మగతంబున ॥ చ ॥ బసవనిఁ జూచు వేడ్క మదిఁ బర్వఁగ నేనట
కేలపోతిఁ ద । ద్వసతి వసించునట్టి గణవర్గము నేటికిఁ దూలనాడితిం । గస
రున వారు నన్ను దువఁ గాబడియుండఁగఁ జేసె నేఁడ యో । కసు[illegible] దారిసత్య
మగు కూలికిఁ బాసితి మోసపోయితిన్ ॥ ఉ ॥ పాపము లేవ్రి నన్బ్రదువఁ బ
ట్టెఁగఁ దా గణవర్గ మెల్లరు । ద్రాపరిమూర్తులైన బసవాధిపుఁ జూడఁగ
నీకకొల్పలో । జూపరనవ్వఁ నా తనువు ప్రక్కగఁ జేయుటకల్లిగల్గువా ।
రీపగిదిం దిరస్కృతిఁ సహింతు రెధాసుణిఁ ధారుణీరథా ॥ ఉ ॥ ఏమిటఁ
బూజఁ జేసె బరమేశ్వర యీ బసవన్న తొల్లి నే । నేమి నోఁచితఁ జేసితిన భీ
ష్టనిరంతర భాగ్యయుక్తుఁ గా । నాముకోలత్రాత్మునుంచి ఘు వైనవరిద్ర
తఁ సంఘటించి బ । ల్బాములనొందఁ జేసితివి భావ్యమెనన్ను గణాలిలోప
లన్ । క ॥ కూరిమి నెవ్వరు సిరిగల । వారిలకే జూతు రెవ్వరు వ తెఁ యె
ధరపై । నారూఢమయ్యె నీవిటు । గారీధవనాకుమగులఁ సినిడుటచే ॥
వ ॥ అని యిట్లు పరమేశ్వరుఁ దూరనాడుచుఁ గాయకంబున కలుగక
జంగమార్చనవిధిఁ దలంపక యుండె నక్కడ ॥ శా ॥ దండేశాలయ
మందు నెప్పటి గతిం దత్పూపశాకావళుల్ । వండంగ బూనినతండులప్ర
ముఖవస్తువ్రజంబంతయున్ । భాండౌఘంబులవిం చుకంత నవిగా
నం రామివిభ్రాంతిలో । నిండన్ వేజనిత్రిక్కుమంబు దెలుపన్ వేత్రాఢ్యుఁడై
యత్తరిన్ ॥ ఉ ॥ ఎన్నఁడు లేనివింత యిది యేమకొ నేఁడు ఘటించె లింగ
సం । పన్న గణేశ్వర ప్రకర భవ్యకృపారతి నొంచుదక్కవో । నన్నదితే
దుతొల్లి యిది యద్భుతమైక నుపట్టె నేమిగా । యున్నదొ యింతమీఁద శర
ణోచితకృత్యము లేమి దప్పెనో ॥ సీ ॥ అయ్యలఁ బొడగను నంతనె యెదు
రేగి యడుగులకెరుగనో యర్ఘ్యపాద్య । ములొసంగనో పీఠ ములనిల్ప
నో సేమ మడిగియనో వారి యెదగలుగుత । లంపులీడేర్పనో పంపిన
పనిసేయ నోరుచికరముగా సారభోజ । నములొసర్పఁ జేయనో సుసుదా

ము చందన తాంబూలములు సమ్మదంబు నొంద । సంభావనోపాంసతూలి
కాశయ్యలశయ । నింపమంచనెత్త్వెగసీరజంబు । లోత్తనో యోమికత
మొగ్రవోత్కలిక్క రంబు । మూయునమ్మెగి గర్భశాపాయమొదవ ॥ చ ॥
అనియిటుచింతనొందుసమయంబునచారుడొకింగవచ్చివం । దనము
నరించి యాబసవ తావ సేవ సిద్ధయాయ వాగ్మ । గగంజ యవంబరాశిక్షక
తాలిమిగోవిసువిన్నవింపసి । దివ్యాకస్పురంబులను ధీవరుడొక్క
రుడొక్క గోటుసన ॥ క ॥ మాకోసిని శివుగిర । నిరేరుహ మూదుని
ల్పనిగళద్వ్యప్వా పూర్తమయిళ్ళు దైవూఘని । బోయనిమూ పమువసించె
నదియొట్లన్నన్ ॥ చ ॥ గురుతరస్త్రీ శోభిసమ కూర్చియవ్వారికందరాని
రా । సిరిగలదండనాథుగృహ సీమకు బోవగబందియచ్చురన్ । శర
ణుల చేతి తాళ్లము నర్వేకేసిలెంటింబాపియి । ధరసనుజుల్కగా
గనుట ధర్మమెట్కిడిక గ్లవహాగ ॥ చ ॥ అనుటయు వదింవన బసవ డద్భు
తమందుచు లింగదర్శనం బగ్గణ కూరిచాము మాక భుక్తమమాంత యుం
గాంచిచెప్పవ । చెప్పలత నిలకాకపన సీమకుసత్వరవృత్తి సరతం ।
బునజనితప్పదాబ్జము వెంగ్ధరామలిజాగ్రమయినన్ ॥ ఉ ॥ దీన
తదోపసిల్లుమె జీవకృపరసద్వశ్చిమారున్ । గానగిన మృగేంద్రు
డు గానకి మానసముజెందినవైనె । చొచ్చినబోలుమన్మవ శుంమధ
రాస్థలిలోనగల్లుచే । జ్ఞా మా కి ధ త్యమును పూజయొబ్బగనినేకరా
నుడన్ । ఉ ॥ కావు గురప్తైనడయం గర్గ మెజ్జతప్పలెల్లవే ।
యోగవలద్రోచి మేలుమెఝ ద్యెనగనార్పనవేళదివ్యాశ । ప్రసనజంగమా
వళిత్తు ధావృథపర్కుదదీయసీవనా । శివసమా యయూనును చిత్త
మునం దెటిగన్న దేవిజా ॥ వ ॥ అని యిట్లు త్మనిందయు భక్త్యోత్కర్షం
బుదోప నాడుచున్న బసవేశునింగని చామయ్య భయభక్తియుక్తుం
గ్రమ్మఱ నమస్కరింపుమనిట్లనియె ॥ శా ॥ దేవానన్నిటు పెద్దసేయుదగునా
దీనుండమీపాదస । త్సేవాసకుడమీను వాత్స్య ఱు న చేజె నరస్యం
బెయీ । జీవన్ముక్తులమైనమా దృశుల రక్షింపంగనిద్ధాత్రిపై । భావ
ప్రోద్భవసంహారాంశ ముచనత్పచ్చుంజ వైభక్తిచేన్ ॥ క ॥ సురమ
ణికన్నులగోయం । బగుప గఫ ధిగయింగిస భక్తాఢ్యసమ । క్కాపముల

కప్పాల మొసఁగుచు । ధర వెలసితివిట్టు లారులతరమె యొసర్పన్ ॥ క ॥ శర
నిధులు మేరదప్పిన । గిరులుచరించిన నన్నింగి గ్రిందికొఱఁగినన్ । స్థిరధై
ర్యకొఱఁతయగునే । యురుతర భక్తదీయ మహిమ మొకచో నైనన్ ॥ వ ॥
అనిన విని వినయ సల్లాపంబుల ననుసరించి బసవేశ్వరుఁ నిజమందిరం
బునకుఁ బోవంబనిచిన నతండు సంతోషిత స్వాంతుండై యఱిగి యాం
తకమున్న నెప్పటి యట్ల యక్షయంబైన పదార్థంబులుగాంచి యు
చ్చరువందుచు నత్క్రమంబు నరంతో నుగ్గడింపుచునుండె నిటచా
మయ్యాయు తనసద్భక్తిం దనవృత్తాంతం బెఱింగించి విల్వకృత్యంబునకే
మిగతి బ్రొద్దుజరిగెనని విచారింపుచుఁ వీధికేగునప్పుడు దైవయోగంబు
న నొకభక్తుండు తినవుంటకి కూలికిం గొనిపోవు యెప్పటి యాతని
పడి యొసంగినఁ గొని తెచ్చి జంగమార్చన పద్మసలిపెఁ గావున నితని
హత్యంబట్టదని తెల్పి విరభద్రదన్పణిం గాంచి చెన్నబసవేశ్వరుం డిట్టి
మహిమాస్పద వతుఁడైన జంగమూర్తులలో నేనెంతవాఁడ నన్ను
మీరిన్నిభంగులం గొనియాడం దగునేయనిన శ్రమ్మరసతం డిట్లనియె
మహాత్మా యిమ్మహాత్ముల చర్యలు విని కృతార్థుండనైతి కట్యాణంబు
న భక్తతృప్తి వలన నాత్మతృప్తివహింపు శరణుండు గలఁడని వెండు న
తండెవ్వారనిన చెన్నయ్యమన్నించి యిట్లనియె ॥ సీ ॥ ప్రకటకాలభార్య
యా కతనవింటగఁ జార్పపొసఁగక చేగ్గావ బోవునప్పు । డుప్పరినెచ్చురె
నయ యన్న నొక్కసిగసి చంముమ నారదెచ్చి పద్రనాన్న । యులతద్ఘను
నితృప్తిఁ బొందించియాతని తృప్తియేనిలలింగ తృప్తిగాఁగ । వరలుకొ
న్నాళ్ళిటు జరుగఁగ నొకనాడు చెంటగొనిపోవు శైవవరుఁడు । కనుల
నొప్పిజనించినతనువునిడు । నంతశ్రమునొందికనఁజాల కాత్మదేహ । మొక
లదలఁచి ప్రత్యక్షమహాకృషుఁదదీశ । భక్తుఁగూడఁగ శిబసవవిభుడు ॥
చ ॥ అనియిటు శాంభవోత్తము మహత్త్వముఁ జెప్పఁ బెదక్క మీరనా ।
దినమటుబుద్ధియుక్తిపగి దిన్నతరంబు కుభక్తవర్యగో । ష్ఠినెర పుచుం శి
వార్చనముఁ జేయుచునప్పుడుఁ గొన్ని నాళ్ళు శ్రీ । చెనబసవేశ్వరుండు నిల
చెన్వసుధేశుఁడు సంతసింపగన్ ॥ గీ ॥ అటులనుండి శోడియ మ్యాలుపిర
భ । ద్రోద్వపతి యుఁ జాను నెక్కనాఁడు । సముచితేష్టగోష్ఠిసలుపుచు

దద్ధరా । వరుసఁ జూచి చెన్నబసవఁడనియె ॥ ఉ ॥ ఈశ్వరమూర్తియైన
బసవేశుదయస్మిమముబోఁటివీరమా । హేశ్వరపాదసేవనల భీష్టముదీరఁ
గఁ జేయఁగంటిని । విశ్వములోనజన్మములు వీఁక్కృతాథుఁడ నైతినింక
నే । శాశ్వతమైనమోక్షపద సౌఖ్యము జెందఁగనూహఁ జేసితిన్ ॥ చ ॥
అనవుడు కేలుమోడ్చి వసు ధాధిపుఁ డిట్లను దేవ మిమ్ముఁగ । న్గొనినదిగోచర
స్యమగు ప్రోరిక లెల్లత్మణేకరించిపా । వనశివదండ్రియుగ్మమొసఁ బా
యకనుండుఁ దలంచినాఁడఁ గా । వున సహచారిఁ జేసికొని పుణ్యునిగా నను
గావవేదయున్ ॥ క ॥ శరణాగతజనవాంఛా । పరిపూర్తి యొనర్చుటు
చితపద్ధతిగాదె । వరగణుల కెందు నేమిగా । వరవృషనాకోర్కెఁ దీర్చవలదే
యనినన్ ॥ చ ॥ చిరునగవాననాబ్జమునఁ జెన్నువహింపఁగ నాగమాత్మ
జం॥ దరిమురిపెల్కెసీతలఁచి నట్టులయానిక నేడు వేఁడిన । స్మరిముదిచీక
టింగణన మూహముతో నెటువెట్టి లేనం । దరహారుగన్వలె సురవి
భానను లామృతపెన్నఁ జేరఁగన్ ॥ క ॥ అప్పెన్నదీతటమున । పిప్ప
లభూజద్వయంబుఁ బేర్కొనఁదగఁ వె । ల్తిప్పకరుగఁ సాధనమై । యొప్పన
నుచుఁ దెల్పఁ నృపతియుత్సుకుఁడయ్యెన్ ॥ అంత ॥ క ॥ వేపనపిప్పట నా

—(*) రజతశైలంబున కరుగుట (*)—

గాం॥ బావరతనయుండు కాల్యవతిన సల్లన్ । వేవేగఁ దీర్చి సహచరు లా
వీరగణాళితోడనతఁ డిట్లనియెన్ ॥ గీ ॥ సత్యతంబుగఁ వసుధలో నున్న న
దుల । కన్నిటికి మిన్న యనఁదగియున్న యెట్టి । పెన్న యున్నది దలఁచిన
యన్నరాళి । కన్నఁగాఁ మోక్షమరఫలి వెన్న గాదె ॥ ఉ ॥ కావున నన్న
దీవరము గన్గొనఁ వేడుకయయ్యెఁ బోదమే । పావనులారయంచు నెడ
బాటొనరించి సమస్తభక్తులున్ । గోవిదుఁడైన వీరనృప కుంజరుఁ డుందన
తోడఁ గూడిరాఁ । బావకసంభవాంశజుఁడు ప్రాభవమొప్పఁగ నేగెనత్తె
రిన్ ॥ వ ॥ ఇట్లు చని చని । సీ ॥ ఆత్మాంబుసంస్మర ణానంగమానా
వ సంఘుడు రంహరాభు జంగనకులి । స్వావనసందర్శనా సకలజనస్తోమ
పాతకాంధధ్వాంత భానుదీప్తి । నైజజలస్నాన నగలోకసత్తజ న్మా
ర్జితవృజినఖే కానిలాళి । నిజతోయపాయిమనుజసముదయకృతి పా
పభూమిజాత పరశుధార । పూర్వసుకృతవశోద్భూతభోగిమీన । క

మకరనక్రజలూకకర్కటకముఖ్య । జంతుసముదాయవిహరణస్థానమగు
చుఁ । గన్నులకువన్నెఁ జెన్నొందు పెన్నఁగసిరి ॥ మ ॥ కనిడాయంజను
నంతవీచిఁ బయిత్రుత్కల్లోలనీతుంగభం । గనితాంతోజ్ఝితశీకరప్రబల
రంగత్కూలభూమాలతీ । కనకామ్రాదివసుంధరారుహ సమాక్రాంత
ప్రసూనప్రభూ । తనిరాఘాటసుగంధబంధుర జగత్ప్రాణాంకురవ్రాత
ముల్ । గీ ॥ అమ్మరుద్వ్రాతము లఁపథాయాసమపన । యించియెకర
మ్మతలమున నెల్లభక్త । వరులుఁ దానును శ్రీచెన్నబసవవర్యుఁ । డెలమి
తోఁ డుతఁ గూర్చుండియిట్టులనియె ॥ ఉ ॥ భక్తవరేణ్యులారనను భవ్య
కృపారతి మీ ప్రసాదనం । యుక్తునిఁ జేసియేకొఱత యుఁ ఘటియింపఁగ
నీకయేలుటల్ । వ్యక్తిగ సర్వవాంఛితసుఖానుభవంబులఁ జెందితింక నే ।
ముక్తిపదంబుఁ జెందెదన మోఘముగా సెలవిచ్చి పంపరే ॥ చ ॥ అన
వుడు తద్గణాధిపులు హాయిటులాడఁగఁ గూడునయ్య సం । గనబసవేశ్వ
రుండు కడ గాంచిన పిమ్మట నీవె మాకు ది । క్కని యెవనమ్మి మోదమొల
యఁగ నినుఁ జుట్టుక యుంటి మిట్లుగా । వునమమ్ముఁ వీడి నీవు కడ వుంజనుటొ
ప్పునె వెండికొండకున్ ॥ క ॥ నినుఁ బాసియొక్కనిమిషం । బును భూ
మి జరింపఁ బుద్ధి పుట్టదు మాకో । యనఘాత్మ మమ్ముఁ దోడ్కొని । చనునీ
తోఁ గూడ ననినసమ్మతమతియై ॥ గీ ॥ చెన్నబసవని పలుకు మీ చిత్తమె
ట్టు లటులయానింకఁ జాగుఁ జేయుంగవలవ । దయుగవలెఁ రంముశివపురికతి
రయమున । ననినసద్భక్తపుంగవులతనితోడ ॥ ఉ ॥ కోవిదవర్యయిందు
లము కుండలికుండలుఁ రాజధానికిం । బోవఁగ మాగఁ మెప్పగిది బొందు
లతోడనో లేక కాయముల్ । బోవఁగఁ ద్రోచి యోకరుణఁ బూనివచింపు
మనన్ మహాత్ములా । రావినుఁడిందు జొక్కమొగి రాజపురుంగ సురీతిఁ దె
ల్పెదన్ ॥ ఉ ॥ శారభమూర్తినై హరుఁడు చండరయంబున నేగుదిన్న
దీ । తీరజపిప్పలాఖ్యజగ తీరుహయుగ్మము మీదఁ నిల్చినా । భారము పై
చెనీతరులు బాపురెయంచు గణించి కామసం । చారముని త్యజీవితము
సంగెఁ దయామతితోడ వానికిన్ ॥ సీ ॥ అవ్వృతుముల నున్న యాకులఁ దుం
డముల్ సాచి మేయుఁ దిగంత సామజములు । వేడ్క నాకుజముల వేరు
లు వట్టియు మ్మెలలూగు దురుపాప తలిరుబోండ్లు । స్వర్బాలలా చెట్ల శా

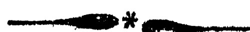
ఖలచాటున సంతరింతురుగికు రింతలాట । లాగ్రమానిగ వనీశ నధివసిం
చుజనాళి దినముఁనఁగాంచుంచు దీపకాంతిఁ । దన్నగోపరినీడజాలి ప్రతా
ప । సంతతారావములఁరహస్యములుజరుగ । కునికిదింతిలుగోకపాలో
త్కరంబు । వానిఁగొనియాడఁదరమె వాగ్వరుని కైన ॥ గీ । అమ్మహీజ
ములిచ్చటికనతిదూర । మనవసించినవచటికిఁజనివిలాస । గతితదధిరో
హణమొనర్చిఖండపరశు । పదముఁజేరుదుమని ముదమొదవఁజేసి॥ గీ ।
అచటఁబాసిబసవనామాత్యభాగినే। యుండుసకలభక్తయుక్తుఁడగుచుఁ
జనినదీసమీపమునమున్నకుంజరా । శనయుగంబుఁగాంచినమ్మదము
దవ । వ । తద్భక్తవరులతో నిట్లనియె । క ॥ అగఘూత్మలారయల్ల
వె । కనుగొంటిరెచలదలాఖ్యఁగనుకుజవరముల్ । దిననాథదారుణాత
ప । జనితశ్రమపధికలోకసమ్మదకరముల్ । క ॥ అనిడాయునేగనంత
న్ । మునుశర్వుఁడుభక్తసింహములతోభువిపై । డాకానినిజతనయుఁడు
వచ్చెం । దనపురికనిమిగుఁ సమ్మదంబిరోత్తర । చ । నిరుపమరత్న
కాంచనఘు టీవ్రజకాంతము లైనయుయ్యెలల్ । సిరిగలవాడికొండియ
పు చేరులవ్రేలుచునుండునట్లుతి । త్తరుపరశాఖలశ్శరణ తంకములం
దటికన్నిబన్నిభా । సురతనయాగమంబెనురు చూచుచునుండెనునూ
నమేతుఁడై । ఉ । ఆతరివేశ్వచెన్నబసవాధిపుఁడాతరుశాఖలందుసం।
భూతములయ్యెనోయసన పూగ్వముగాఁజెలువొందుయానసం । భూత
ముగాంచియోశరణకాండములారభవుంబుమీకువి । ఖ్యాతిగఁబంపెఁ
గాంచనమయాసనముల్గనుగొంటిరేయనన్ ॥ చ । వారిగుహానాశ్ర
యించినజ నాళికివారణమాత్తికంబుతే । మరుసుధవత్కటాక్షవిభ వా
తిశయంబునుజాదుమాకుశం । కరకృపఁగాంచుటేగణన గావునపోద
మెయింమబద్ధణో । త్కరములువల్కనత్తరిఁమొ గంబునఁలేనగవంకు
రింపగన్ । వ । చెన్నబసవేశ్వరుఁడుండ యంతకమున్న బసవేశ్వరుండు
సంగమేశ్వరు గర్భంబుజొచ్చినపిమ్మట కొందఱు భక్తవర్యులతో కప్ప
డి సంగమేశ్వరంబున వసియించిన నాగమాంబిక తన తనయుఁడు కై
లాసగమనోన్ముఖుండగుటఁ లింగదర్పణంబునంగని తానును తోనరుగు
నదియైయప్పటిభక్తులతో తనయెదుటకువచ్చుటఁ దూరంబునఁగని చెన్న

యున్న సంతోషబాష్పధారాపూరితశరీరయై యెదురేగి యాయమ్మయును
గులు తన ఫాలభాగంబుఁ సోకం బ్రణమిల్లిన కుమారునిం బ్రుచ్చియెత్తి
పెద్దదడవు కౌఁగిటఁ జేర్చుకొని మూర్ధాఘ్రాణం బొనరించి బహుకా
లవియోగదుఃఖంబు వాసి సంతోషించుచున్న జననిఁ దోడ్కొని
పిప్పలోపాంతంబునకుం జని తద్భక్తవరులం దఱి నాలోకించి । ఉ ॥ ఓ
గణులార యెక్కడిదె యుష్మ్యులతోఁ గ్రేఁనింకనిత్తరిం । జాగొనరింపనే
లయని సంతసమొప్పఁగఁ దల్లినొక్కఁడి । వ్యాఘ్రమసూనదామముయ మై
చెలువొందెడుఁ తోళ్లిచుంచివే । వేగమవీరభద్రప్రభృతి వీవరుఁగోనుకతో
ళ్లిలోవలన్ । క॥ వసియించియంతఁ దద్గణ విసరాహోమాణహుఁ గాంచివిశ్వే
శ్వరప । ద్మసజములుదలఁచునఁ తనె । యసదృశపూర్వావతారుఁడై చె
లువొందెన్ । క ॥ ద్వాదశములు కేల్గన్నులు । షేడురముఖపట్కము
నుయమేయములౌశ । క్త్యాదివరసాధనంబులు । పాద కొన వెలుంగుగువాః
నిభత్తిగణంబుల్ ॥ క ॥ కని తోడనెపూర్వప్రమథనికాయశరీరసమితిఁ దా
ల్చిరిశాపం । బునబాసినాగమూంబిక । యనుపమనాగేంద్రగమనయై
చెలువొందెన్ ॥ వ ॥ అట్లుండరు పూర్వాకృతులు దాల్చుసమయంబు
న ॥ ఉ ॥ కుండలిహారసూనఁడిటి గోచన చెంచెటంచు వేడ్కనా । ఖం
డలముఖ్యనిజరని కాయముసంతసమొంది భేరికా । డాండరవంబు
లుల్ సురజ దప్రభ వాత్మవిలాసనృత్యముల్ । మండితపుష్పవర్షములు
మాగధసన్నుతులొప్పెమిన్ననన్ ॥ క ॥ అత్తరినద్భుతమొదవగ । ద
త్తురయుగ్మంబుసురపథంబున కెగయన్ । మొత్తముయింద్రముఖ
సుర । సత్తములెదురేగుదెంచిసరగుననత్తులై ॥ సీ ॥ గజముపైధ్వజ
మూనె క్రతుభుగ్వరేణ్యుండు ధూపపాత్రధరించెఁ దోయగురుడు । వేత్ర
హస్తుండయ్యె చిత్రభానుసుతుండు ఖడ్గంబుధరియించె కర్బురుండు ।
జలకలశముఁ దాల్చె సలిలాధినాథుండు కేలఁ బీవనగొనె కీలిసఖుఁడు ।
బంగారుపావలు వట్టుకు బేరుంను సూటిమాగణమాఁజూపెశూలధరుఁడుః
వడఁగఁగొడుగునుపైవిప్పెపాఁపరేడు । స్వస్తిఁజెప్పంగఁదొరకొనెజలజభ
వుఁడు । తోరణాకృతిఁజెలువొందెఁదారకాళి । యమరసేవ ని కైలాస
గమనవేళ ॥ ఉ ॥ ఈగతివణ్ముఖుండు గిరిజేశ్వరుసన్నిధికేగి ప్రముఁడై ।

వాగిలి మ్రొక్కె నారలతి సంభ్రమ మొప్పఁగ నాత్మనందనున్। వేగమ గ్రు
చ్చి యెత్తికొని వింతగఁ జూచుచుఁ గౌఁగిలించుచుం । రాగము మీరఁ బల్కె
రు శిరంబు లాఘ్రాణించుచుండి యొయ్యనన్ ॥క॥ నాగేంద్రగమన తొల్లిటి।
లాగున గిరిజాతఁ గొలుచు లలనలలోనం । దాఁ గలసియుండె ప్రమథులు ।
నాగతి హరుఁ గొలుచుచుండిరతి ముదమొదవన్ ॥ క॥ ఆపిప్పల తరు యుగ్మ
ము । గోపతివాహను నిభక్తిఁ గొలచుచుఁ దద్వా । రోపాంతంబున ఛాయా
వ్యాపకముగ నిలచె బ్రమథులచ్చెరువందన్ ॥క॥ అంతట నిట భూతలమున।
నంతంతట చెన్నబసవనారాధ్యుఁ డమరా । కాంతుపురికఖిల జంగమ । సం
తతితోఁ దనువులతోఁ జనెనను వార్తల్ ॥ క ॥వినియొండొరులతో నపుడి।
ట్లని రాహా యిట్టిది తమకుం గలదే । తనువులతో శివపురికిం । జనుటొ
క్కనియే తాఁడొ తసద్భక్తుఁడో ॥ క ॥ తానొకఁడె కాఁదు తనతో । మా
నక చరియించు భక్తమండలి యెల్లన్ । బూనికొని పోయినాఁడఁట । గానఁ
గ శ్రేష్ఠమైమతసంగలసిచనంగన్ ॥గీ॥ పసిమిపండైన వృంతంబు పట్టువీడు ।
గాక సుకాయ కాలైనఁ గలదె విడుట । తపసు బండిన వారితోఁ దగిలి చనఁగ।
నేల సహకూరు మన బోఁటి హీనతతికి ॥ ఉ ॥ ఎన్ని భవంబులెత్తినగి రీశు
నిసన్నిధికిట్లు బోవఁగాఁ । జన్నె యిటెందు వీరనృపచంద్రుని పోలవసించు
వాఁడనీ । కన్న సమస్త లెవ్వరికఁ గల్గుదు రాతుల బ్రోవనంచు నా ।
మున్నతఁ జేకొల్చినఁ గృపాపరుఁడాతఁడు వీక్షనాడు నే । చ॥ వదలని మా
న్చినన్విడకఁ వారికిముజ్జసిఁ యొక్కరొక్కరే । చలదళశాఖపైకోమల సం
దులఁ సందులఁ డాగి వారిలా । గొలుసులతోఁ బైలెక్కుతరిఁ గొబ్బున చేరులఁ బ
ట్టి వ్రేలినం । గలుగుఁ గిరీశలోకము తు గానకఁ వెఱ్ఱులమైతిమక్కటా ॥చ॥ గు
రువుల నిందఁ జేసితిమొ కూడితిమో యితరాంగనారతిం । శరణులఁ గాంచి
మ్రొక్కమొ ప్రసాదములోరుచు లెంచితిరమో । పరధన కాంక్షఁ జెంది
తిమొ పాసితిమో వ్రతనిష్ఠఁ పర్వతి । శ్వరుని సపర్యకాలమునఁ సల్పమొ
భక్తినిభక్తిమార్గముల్ ॥క॥ ఆడితిమో యనృతంబులఁ । గూడితిమో మెరు
కమూలిక జనులపొందున్ । వీడితిమో లింగార్చన । నోడితిమో యంత
రాహితోత్కరమునకున్ ॥క॥ కాలిచితిమో పెరవేల్పులఁ । నిలిచితిమో
శూలధరుని నిందించు నెడన్ । తలచితిమో దుర్వృత్తులు । విలిచితిమో వే

దమంత్రవిద్యావితతుల్ ॥ క ॥ కొఱన్న చెన్నబసవం । డా కాంక్షన్నవ లఁగొంచునరుగఁడెయునిచిం । లొఁగులమతినుండిరిభూ । లోకంబుననభలక రణులింగడుభక్తిన్ ॥ చ ॥ పదములమానసంబునర సాస్థలియొక్కథనె వ్వారేనియుణ్ ॥ జదివినవిన్న వ్రాసినని శాకరమాలికృపాసమృద్ధి బెం । పొదవఁగభోగభాగ్యములు బొందిచిరాయురుపేతులైతుదిణ్ । ముదము నంగాంతురజ్జభవ ముఖ్యులకందని మోక్షసంపదన్ ॥ వ ॥ అనియిట్లు రేణు క గణాధీశ్వరుండు బాహులేయు వృత్తాంతంబు సవిస్తరంబుగాఁ జెప్పిన కుంభసంభవుండు నచ్చటి మానీశ్వరులును సంతోషితస్వాంతులై దేవా భవదీయకృపావిశేషంబునసమస్తసంపత్సాధనహేతుకంబైనచరిత్రంబు వినఁగలిగెఁ గృతార్థులమైతిమని పెక్కువిధంబులఁగొనియాడుచున్న వార లనుచితసల్లాపంబులఁ బ్రీతుఁగాని యయ్యోగిపుంగవుండునిజేచ్ఛంజనిమెన ద్భావసహాలుగమియు నేతత్కథా శ్రవణంబొనరింపుచు నెప్పటియట్ల సు ఖంబుననుండిరి । చ ॥ వనరుహ రాజతేజనర వాహనకర్ణసమానదానపా । వనశివలింగసంగసుర వల్లభమంత్రివిశేషభావశాం । ఘనసగవర్య ధైర్య రిపు సంచయఖండనశౌర్యధుర్యశో । భనసుగుణాలవాలకవి బంధుబుధా శ్రితజాలపాలకా ॥ క ॥ కందసదృశపితరణమా । కందలకాంతాస్త్రశీతకర నిభరూపా । కుందాభకీర్తిపూరిము । కుందాగ్రజబాహుబలయకుంఠిత విభవా ॥ ఉత్సాహము ॥ శర్వశర్వరీంద్రచంద్ర శారదాభ్రఫేనగో । పార్వమారుతాశనేశ హారహీరశారదా । పర్వతాధినాథగోప పారదా బ్జతారకా । గీర్వరాత్మజాతతుల్య కీర్తిపూరితోర్వీమండలా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జన స్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
పంచమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

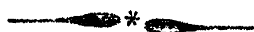
శ్రీరామాయనమః.

శుద్ధపత్రము.

పుటం.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు.
౧	౯	[illegible]	[illegible]
,,	౧౦	శరభాంక	శరభార్థ
,,	౧౧	[illegible]	[illegible]
,,	౧౨	[illegible]	[illegible]
,,	,,	[illegible]	[illegible]
,,	౧౩	[illegible]	[illegible]
,,	౧౪	[illegible]	[illegible]
౨	౧	[illegible]	[illegible]
౪	౭	[illegible]	[illegible]
,,	,,	[illegible]	[illegible]
౫	౧	[illegible]	[illegible]
,,	౧౧	[illegible]	[illegible]
౭	౩	[illegible]	[illegible]
౧౬	౧౯	[illegible]	[illegible]
,,	౨౦	[illegible]	[illegible]
౧౭	౧౮	[illegible]	[illegible]
౧౯	౨౮	[illegible]	[illegible]
౨౧	౬	[illegible]	[illegible]
౨౬	,,	[illegible]	[illegible]
౨౭	౯	[illegible]	[illegible]
౨౮	౧౫	[illegible]	[illegible]
౩౬	౨	[illegible]	[illegible]
౪౨	౫	[illegible]	[illegible]
౪౪	౭	[illegible]	[illegible]

దమంత్రవిద్యావితతుల్ ॥ క ॥ కాకున్న చెన్నబసవం । డాకాంతున్నవ
లఁగొంచునరుగఁడెయునిచిం । తాకులమతినుండిరిభూ । లోకంబుననఖిలశ
రణులుంగడుభక్తిన్ ॥ చ ॥ సదమలమానసంబునర సాస్థలియిక్కథన
వ్వారేనియున్ । జదివినవిన్నవ్రాసినని శాకరమాళికృపాసమృద్ధిచెం ।
పాదవఁగభోగభాగ్యములు బొందినిరామయరుపేతులైతుదిన్ । ముదము
నఁగాంతురబ్జభవ గుహ్యులకందనిమోక్షసంపదన్ ॥ వ ॥ అని యిట్లు రేణు
క గణాధీశ్వరుండు చాపలుతేయు వృత్తాంతంబు సవిస్తరంబుగాఁ దెల్పిన
కుంభసంభవుండు నప్పటి మానసేశ్వరుఁడును సంతోషితస్వాంతులై దేవా
భవదీయకృపావిశేషంబున సమస్తసంపత్సాగన హేతుకంబైన చరిత్రంబు
వినఁగలిగెఁ గృతార్థులమైతి మని పెక్కువిధంబులఁ గొనియాడుచున్న వార
లనుచితసల్లాపంబులఁ బిక్కని యయ్యోగిపుంగవుండు నిజేచ్ఛం జనియెన
ట్టాసవాలుగమియు నేతత్కథాశ్రవణంబొనరింపుచు నెప్పటియట్ల సు
ఖంబుననుండిరి ॥ చ ॥ వనరుహరాజతేజనర వాహనకర్ణసమానదానపా ।
వనశివలింగసంగసుర వల్లభమంత్రివిశేషభాసకా । ఘనసగర్వదుర్గ్య
రిపు సంశయఖండనశౌర్యధుర్యశౌ । భనసుగుణాలవాలకవి బంధుబుధా
శ్రితజాలపాలకా ॥ క ॥ కందసదృశశతరణము । కందలకాంతాస్త్రశీతకర
నిధిరూపా । కుందాభకీర్తిపూరయి । కుందాగజబాహుబలయుకుంఠిత
విభవా ॥ ఉత్సాహము ॥ శర్వశర్వరీంద్రచంద్ర శారదాభ్రఫేనగో ।
పార్వమారుతాత్త శేశ హారహీరశారదా । పర్వతాధినాథగోప పారదా
బ్జతారకా । గీర్వరాత్మజాతతుల్య కీర్తిపూరిగోర్వమండలా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కృపాకటాక్ష
లబ్ధ కవితా మాధురీ ధురీణ కౌశికసగోత్రపవిత్ర సుకవి
జన స్తుత్య అత్తలూరి పాపయామాత్య ప్రణీతంబైన,
చెన్నబసవ పురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
పంచమాశ్వాసము - సంపూర్ణము

శ్రీశివాయనమః.

శుద్ధపత్రము.

పుట.	పంక్తి	తప్పు.	ఒప్పు.
౧	౯	విషమాక్షి	విషమాక్షు
,,	౧౦	శరభాంక	శరభార్ధ
,,	౧౧	వీపుడు	వీరుడు
,,	౧౨	భక్తు	భక్తి
,,	,,	శాశ్వత నేత్ర	శశ్వదుదితు
,,	౧౩	నాయము వ	తాయువ
,,	౧౪	కంపస్వ	కంబార్వ
౨	౧	ప్రపణాము	ప్రబణాము
౪	౭	ప్రగశోష్మ	ప్రగశిష్ఠు
,,	,,	కులమున	కోలమున
౫	౧	ంకాం	మూలకాం
,,	౧౦	ధ్వాస్ధోయు	ప్రాసోయు
౭	౩	తీశ్చి	తీర్చి
౧౬	౧౯	పెల్చ	పిల్చ
,,	౨౦	సంభము	సంభ్రము
౧౭	౧౮	తీరు	తీర
౧౯	౨౮	ఖంమబున	ముఖంబున
౨౧	౬	ననన్న	మనన్న
౨౬	,,	వ్వజ	వ్వ్రజ
౨౭	౯	బాణాము	బాణాస
౨౮	౧౫	తత్పరుడను	దారతమసు
౩౬	౨	వస్నకొ	వస్నకెకొ
౪౨	౫	వధాస్వ	వధస్వ
౪౪	౪	వేకృ	వేదృ

౪౭	౧	పట్టుదు	పట్టుద
,,	౧౮	సభల	భసల
౪౯	౩	యేని	యేన
,,	,,	తత్రసాద	దత్త్రసాద
,,	౧౦	లత	తల
,,	౧౧	కామరంబు	కాపురంబు
,,	౧౮	వగ	వగలాడి
,,	౨౩	నంబు	దినంబు
౫౦	౪	టాలక	బాలక
౫౧	౨౦	కోమల	దోమలి
౫౨	౨	రొకింతి	యొకింత
,,	౧౮	టై	పై
౫౬	౨౩	లిరముగి	లిరముగా
౬౦	౭	పంగాక్షరి	పంచాక్షరి
౭౬	౬	హస్తగి	హస్తగిరి
,,	౨౩	గోద్ష్వరి	గోగ్వ్యరి
౮౪	౪	ఖన్న	ఖండన
౯౪	౨౨	కాడువడి	కారువడి
,,	౨౭	జాడపక	జాపిడక